

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZEMĚDĚLSTVÍ 2022

ZEMĚDĚLSTVÍ 2022

Praha 2023

Připravili:

Ministerstvo zemědělství (MZe)

- Sekce ekologického zemědělství, komodit výzkumu a vzdělávání
- Sekce ekonomiky a informačních technologií
- Sekce EU a zahraničních vztahů
- Sekce lesního hospodářství
- Sekce potravinářství
- Sekce pro fondy EU
- Odbor bezpečnosti potravin
- Odbor environmentální a ekologického zemědělství
- Odbor environmentálních podpor rozvoje venkova
- Odbor legislativní
- Odbor potravinářský
- Odbor pro vztahy s EU
- Odbor přímých plateb
- Odbor Řídící orgán OP Rybářství
- Odbor Řídící orgán rozvoje venkova
- Odbor státní správy myslivosti a rybářství
- Odbor účetnictví a statistiky
- Odbor precizního zemědělství, výzkumu a vzdělávání
- Odbor rostlinných komodit
- Odbor živočišných komodit

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF)

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)

Výzkumný ústav zemědělské techniky, v.v.i.

Sdružení pro výrobu bionafty

Redakční uzávěrka: 31. 3. 2023*

Redakce: Mgr. Anna Durilová

* *Některé údaje uvedené v publikaci Zemědělství 2022 se mohou lišit od údajů uvedených v publikaci Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2022 („Zelená zpráva“) z důvodu, že termíny a zdroje podkladů pro tyto publikace jsou odlišné.*

Obsah

Úvodní slovo ministra zemědělství	5
Použité zkratky a pojmy	6
OBECNÝ RÁMEC VÝVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ	9
Národohospodářský rámec	9
Vývoj sektoru zemědělství	11
Souhrnný zemědělský účet (SZÚ)	15
Vývoj na vnitřním agrárním trhu	17
Agrární zahraniční obchod	20
Podpůrná a dotační politika Ministerstva zemědělství	21
Státní zemědělský intervenční fond	23
Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond	71
Změny evropské legislativy v roce 2022	77
ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA	79
ROSTLINNÁ VÝROBA	79
Výrobní faktory rostlinné výroby	79
Průběh počasí na území ČR v roce 2022	79
Výživa rostlin	79
Ochrana rostlin	80
Osivo a sadba, ochrana odrůd	85
Rostlinné komodity	87
Obiloviny	87
Cukrová řepa, cukr	89
Brambory	90
Bramborový a pšeničný škrob	91
Olejniny	92
Luskoviny	94
Len a konopí seté	95
Zelenina	96
Ovoce	98
Chmel	100
Réva, víno	101
Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny	106
Květiny a školkařské výpěstky	108
ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA	110
Výrobní faktory živočišné výroby	110
Plemenářská práce a evidence zvířat	110
Krmiva	111
Ochrana zvířat	116
Živočišné komodity	116
Mléko, mléčné výrobky	116
Skot, hovězí maso	122
Prasata, vepřové maso	132
Drůbež, drůbeží maso a vejce	136
Ostatní živočišné komodity	139
EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ	148
BIOPALIVA	153
GENETICKY MODIFIKOVANÉ PLODINY	164

Úvodní slovo ministra zemědělství

Vážení čtenáři,

letos jsme pro Vás opět připravili publikaci s řadou informací o stavu a výsledcích českého zemědělství za uplynulý rok.

Loňský rok byl mimořádně náročný zejména kvůli negativním dopadům ruské agrese na Ukrajině a zároveň doznívajícím dopadům pandemie koronaviru. V této náročné době jsme se také ujali úkolu předsednictví v Radě Evropské unie.

Informace v této publikaci vychází z dat Českého statistického úřadu ke dni 24. března 2023. Definitivní výsledky českého zemědělství za rok 2022 zveřejní Ústav zemědělské ekonomiky a informací, a některé údaje se tak mohou lišit po konečném upřesnění a vyhodnocení všech ekonomických ukazatelů.

Podle informací k výše uvedenému datu dosáhl odhadovaný ekonomický výsledek českého zemědělství za rok 2022 hodnoty 27,92 mld. Kč, tzn., že meziročně vzrostl o 5,8 %. V časové řadě 1998 až 2022 jde o nejvyšší hodnotu podnikatelského důchodu. Produkce zemědělského odvětví vzrostla o 19 % na celkových 198,94 mld. Kč, z toho rostlinná produkce činila 120,75 mld. Kč (60,6 %) a živočišná produkce 66,08 mld. Kč (33,2 %).

Výrazně vzrostla také hodnota celkových nákladů s očekávanou meziroční změnou 19,3 %. U výrobní spotřeby, která se skládá z přímých a ostatních věcných nákladů, se předpokládá navýšení o 27,7 %. Z přímých nákladů je meziročně výrazný nárůst u hnojiv, osiv a krmiv. Z ostatních věcných nákladů se očekává vysoký nárůst nákladů na energii.

Počet zaměstnanců v odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství se proti roku 2021 velmi mírně snížil o 1,4 % a činil 91,5 tis. zaměstnanců. Podíl zaměstnanců odvětví na celkovém počtu zaměstnanců se ovšem výrazně nezměnil a činil 2,28 %. Průměrné mzdy zde dlouhodobě setrvávají pod úrovní mezd v průmyslu i v národním hospodářství celkem. V roce 2022 ekonomiku, trh práce a mzdový vývoj negativně ovlivňovaly silné faktory, které se v zemědělství projevovaly mnohdy výrazněji než v některých jiných odvětvích. Zaměstnanci v zemědělství pobírali průměrně 32 191 Kč. Resort zemědělství dosáhl meziročního nárůstu mezd o 7,4 %, což byl vyšší nárůst než v národním hospodářství celkem (6,5 %), avšak nižší než v průmyslu (8,0 %).

Objem vyplacených ostatních dotací na výrobu dosáhl v roce 2022 výše 35,6 mld. Kč, meziroční pokles činil 1,2 %. Největší objem zaujímal Jednotná platba na plochu (SAPS) v hodnotě 11,9 mld. Kč a dotační titul Greening s částkou 6,3 mld. Kč.

V době, kdy rostly ceny a podmínky pro podnikání se zhoršily, Evropská komise poskytla členským státům mimořádnou podporu pro producenty v zemědělských odvětvích, jejímž cílem bylo i nadále zajišťovat potravinovou bezpečnost a snížit závislost na mimounijních zemích. Členské státy pak měly možnost poskytnout dodatečnou vnitrostátní podporu v maximálně dvojnásobku alokované částky Evropskou komisí. Česká republika této možnosti využila, a poskytla tak mimořádnou pomoc 831 mil. Kč za zvýšené ceny energií, krmiv, hnojiv a pohonných hmot, směřujících do sektoru prasat, drůbeže, mléka, jablek a brambor. Snažili jsme se, aby tato pomoc byla rychlá, což se podařilo.

Národními dotacemi jsme stejně jako v předchozích letech podporovali konkurenceschopnost, výrobní potenciál zemědělství, potravinářství a rozvoj venkovského prostoru. V rámci dotačních programů zemědělských národních dotací byly pro rok 2022 alokovány finanční prostředky ve výši 5 mld. Kč.

Meziročně jsme zaznamenali opětovný nárůst počtu ekologických farem na celkových 5 050. Pozitivně lze vyhodnotit i stále pokračující nárůst počtu domácích výrobců biopotravin z 944 na 990.

Česká republika se v loňském roce potýkala s nečekanými problémy, přesto lze uplynulý rok hodnotit jako úspěšný. Podařilo se nám dokončit Strategický plán, díky němuž získá naše zemědělství v příštích letech přibližně 200 mld. Kč. Schválený Strategický plán je vyváženým kompromisem, který pomůže naší krajině, zlepšit stav vody i půdy, a přitom neohrozí potravinovou bezpečnost a reálně posílí lokální produkci potravin.

V našem sektoru se musíme intenzivně věnovat inovacím, využívání moderních technologií, zavádění moderních postupů a také zkracování dodavatelských řetězců a omezování plýtvání. Proto naše ministerstvo považuje za jednu z klíčových priorit posílení udržitelnosti zemědělství a potravinových systémů, dodávek zemědělských produktů a potravin a podporu zavádění inovativních přístupů.

Máme před sebou velké výzvy, ale věřím, že je společně naplníme a zlepšíme výkonnost i pozici českého zemědělství.

Zdeněk Nekula
ministr zemědělství

Použité zkratky a pojmy

AEKO	Agroenvironmentálně-klimatická opatření
AGIS	Assist Guide Information Systems – informační systém k administraci SOT
AMP	Africký mor prasat
AMS	Area monitoring system – Monitoring zemědělských ploch pomocí družicového systému
ANC	Areas with Natural Constraints (Oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními)
AZO	Agrární zahraniční obchod
BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
BPS	Bioplynová stanice
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
CP SZIF	Centrální pracoviště Státního zemědělského intervenčního fondu
CPV	Ceny průmyslových výrobců
CPVO	Community Plant Variety Office (Odrůdový úřad Společenství)
CSV	Celostátní síť pro venkov
CZV	Ceny zemědělských výrobců
ČSÚ	Český statistický úřad
ČSV	Český svaz včelařů
DG AGRI	Directorate General for Agriculture and Rural Development (Generální ředitelství Evropské komise pro zemědělství a rozvoj venkova)
DPB	Díl půdního bloku
DPČ	Dohoda o provedení činnosti
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPIA	Data Protection Impact Assessment – Posouzení vlivu na ochranu osobních údajů
DPP	Dohoda o provedení práce
DSO	Dráha soustředěného odtoku
DZES	Dobry zemědělský a environmentální stav
DŽPZ	Dobré životní podmínky zvířat
EHS	Evropské hospodářské společenství
EIP	Evropské inovační partnerství
EK	Evropská komise
ENRF	Evropský námořní a rybářský fond
ES	Evropské společenství
ETBE	Ethyl-tertio-butyl-ether
EU	Evropská unie
EÚD	Evropský účetní dvůr
EUR	Euro (€) = společná měna Evropské měnové unie (platnost od 1. 1. 1999)
EZ	Ekologické zemědělství
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EZZF	Evropský zemědělský záruční fond
FAME	Fatty Acid Methyl Esters (methylestery mastných kyselin)
FKSP	Fond kulturních a sociálních potřeb
GDPR	General Data Protection regulation (Obecné nařízení o ochraně osobních údajů)
GHG	Greenhouse gases (Skleníkové plyny)
GM	Geneticky modifikované
GMO	Geneticky modifikované organismy
GŘ cel	Generální ředitelství cel
HDP	Hrubý domácí produkt
HPH	Hrubá přidaná hodnota

HRDP	Horizontal Rural Development Plan (Horizontální plán rozvoje venkova)
HVO/HEFA	Hydrotreated Vegetable Oil / Hydrotreated Esters and Fatty Acids (hydrogenačně zpracované rostlinné oleje, estery a mastné kyseliny)
CHKO	Chráněná krajinná oblast
IACS	Integrated Administration and Control System (Integrovaný administrativní a kontrolní systém)
ICAR	International Committee for Animal Recording (Mezinárodní výbor pro kontrolu užitkovosti)
ICT	Informační a komunikační technologie
IP	Integrovaná produkce
IT	Informační technologie
IZR	Integrovaný registr zvířat
j. hm.	Jatečná hmotnost
JRC IPSC	Institute for the Protection and Security of the Citizen European Commission Joint Research Centre (Institut pro ochranu a bezpečnost občanů, Společné výzkumné středisko)
KBTPM	Krávy bez tržní produkce mléka
KDŘ	Krátký dodavatelský řetězec
KFD	Kompenzace finanční disciplíny
KNM	Kontrola na místě
LAKR	Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny
LEADER	Liaison Entre Actions Développement de l'Économie Rurale (Propojení aktivit pro rozvoj ekonomiky venkova)
LFA	Less Favoured Areas (Méně příznivé oblasti s environmentálními omezeními)
LPIS	Evidence využití půdy podle uživatelských vztahů
MEŘO	Methylester řepkového oleje; patří do skupiny FAME
MJ	Měrná jednotka
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MSD	Monitoring, signalizace, doporučení – služba zemědělské veřejnosti
MZD	Meliorační a zpevňující dřeviny
MZe	Ministerstvo zemědělství
NAEKO	Navazující agroenvironmentálně-klimatická opatření
Natura 2000	Evropská ekologická síť chráněných území
NAZV	Národní agentura pro zemědělský výzkum
NEZ	Navazující ekologické zemědělství
NGT	Nové genomické techniky
NOÚ	Národní odrůdový úřad
NP	Národní park
OLAF	Evropský úřad pro boj proti podvodům
OP	Operační program
OPR	Operační program Rybářství
OZE	Obnovitelné zdroje energie
p. a.	Per annum (úrok za 1 rok)
p. b.	Procentní bod
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
POS	Marketing v místě prodeje
PP	Přímé platby
PPO	Přechodně podporované oblasti
PRV	Program rozvoje venkova
PUZČ	Předčasné ukončení zemědělské činnosti
PVP	Přechodná vnitrostátní podpora
RO SZIF	Regionální odbor Státního zemědělského intervenčního fondu
ŘO	Řídící orgán

s. c.	Stálá cena
SAP	Systems Applications products in data processing
SAPS	Jednotná platba na plochu
SC	Spotřebitelská cena
SCLLD	Strategie komunitně vedeného místního rozvoje
Sen4CAP	Sentinels for the Common Agricultural Policy (Projekt Evropské komise, zaměřený na využití nových metod v rámci Společné zemědělské politiky – zejména družicových dat)
SHR	Soukromě hospodařící rolník
SISPO	Svaz pro integrované systémy pěstování ovoce
SOM	Sušené odstředěné mléko
SOT	Společná organizace trhu
SR	Státní rozpočet
SRP	Společná rybářská politika
SSHR	Správa státních hmotných rezerv
SVB	Sdružení pro výrobu bionafty
SVS	Státní veterinární správa
SZEU	Stálé zastoupení České republiky při EU
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
SZÚ	Souhrnný zemědělský účet
TAIEX	Technical Assistance Information EXchange unit (Projekt Evropské komise, v rámci spolupráce veřejných institucí mezi členskými státy EU a kandidátskými zeměmi)
Top-Up	Národní doplňková platba k přímým podporám
TP	Technická pomoc
TPM	Tržní produkce mléka
tř. j.	Třída jakosti
UCO	Used cooking oil (Použitý kuchyňský olej)
ÚE	Ústřední evidence zvířat
UFOP	Union zur Förderung von Oel- und Proteinpflanzen (Unie pro podporu olejnin a proteinových plodin uvedla)
ÚKOZ	Ústřední komise pro ochranu zvířat
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
UPOV	International Union for the Protection of New Varieties of Plants (Mezinárodní unie pro ochranu nových odrůd rostlin)
USD	Americký dolar (\$)
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
VCS	Dobrovolné podpory vázané na produkci
VDJ	Velká dobytčí jednotka
VETUNI	Veterinární univerzita Brno
VNSPA	Víceletý národní strategický plán pro akvakulturu
VOC	Víno originální certifikace
VOZPVU	Výbor pro ochranu zvířat používaných pro vědecké účely
VP	Vysoká pracnost
VUKROM	Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž, s.r.o.
VÚRV	Výzkumný ústav rostlinné výroby
VÚZT	Výzkumný ústav zemědělské techniky
VVP	Velmi vysoká pracnost
ZND	Zemědělské národní dotace
živ. hm.	Živá hmotnost

OBCENÝ RÁMEC VÝVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ

Národohospodářský rámec

Tabulka I – Vybrané makroekonomické údaje o ČR v letech 2002, 2021 a 2022

Ukazatel	Rok		
	2002	2021	2022
Počet obyvatel (střední stav v mil.)	10,2	10,5	10,5
HDP celkem (v mld. Kč, běžné ceny)	2 691	6 109	6 795
HDP běžné ceny – meziroční přírůstek (v %)	1,6	3,6	2,5
HDP běžné ceny – vývoj (v %, 2002 = 100)	100	227,0	252,5
HDP běžné ceny na 1 obyvatele (v Kč)	263 802	581 735	645 293
Směnný kurz – průměr roku (Kč/\$)	32,7	21,7	23,4
Směnný kurz – průměr roku (Kč/€)	30,8	25,6	24,6
Saldo celkového zahraničního obchodu (v mld. Kč)	-70,8	185,2	-8,3
Výdaje na konečnou spotřebu domácností (meziroční index v %)	102,9	104,3	99,1
Výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu (meziroční index v %)	102,2	100,9	106,2
Tržby: v průmyslu (meziroční index v %)	99,6	110,8	115,0
ve stavebnictví (meziroční index v %)	103	102,7	101,5
ve službách (meziroční index v %)	–	107,6	108,4
v zemědělství (meziroční index v %)	102,5	–	–
Produkce zemědělských výrobků dle SZÚ ČSÚ (mld. Kč, s. c. roku 2000)	–	109,8	107,2
z toho: Produkce rostlinných výrobků (mld. Kč, s. c. roku 2000)	–	61,3	59,2
Produkce živočišných výrobků a zvířat (mld. Kč, s. c. roku 2000)	–	48,5	48,0
Zaměstnaní celkem (průměrně v tis.)	4 764,9	5 213,4	5 170,7
Nezaměstnaní celkem (průměrně v tis.)	374,1	150,5	122,8
Obecná míra nezaměstnanosti (průměr v %)	7,3	2,8	2,3
Průměrná hrubá měsíční mzda (v Kč)	15 524	37 839	40 353
Průměrné hrubé nominální mzdy (meziroční index v %)	108	104,8	106,5
Průměrné reálné mzdy (meziroční index v %)	106,1	101,0	92,5
Hrubé národní úspory (v mld. Kč, běžné ceny)	692,2	1 705,7	1 874,6
Průměrný starobní důchod / průměrná mzda (v %)	43,5	40,2	42,5
Průměrná míra inflace (meziroční index v %)	101,8	103,8	115,1
Vládní deficit (přebytek) / HDP (v %)	-6,4	-5,1	-3,6
Saldo státního rozpočtu (SR) (v mld. Kč)	-45,7	-419,7	-360,4
Saldo SR / HDP (v %)	-1,7	-6,9	-5,3
Vládní dluh (v mld. Kč)	695,1	2 566,7	2 997,1
Vládní dluh / HDP (v %)	25,8	42,02	44,11

Zdroj: ČSÚ.

- Hrubý domácí produkt (HDP) se v roce 2022 zvýšil o 2,4 %¹. K tomu přispěly zejména kapitálové výdaje a zahraniční poptávka. Naopak domácí spotřeba loni klesala. Během roku 2022 růst oslaboval a ve 4. čtvrtletí se HDP meziročně zvýšil o 0,2 %. Ve druhé polovině roku meziroční ekonomický růst podporovala zejména zahraniční poptávka. Naopak se zmínil pozitivní vliv kapitálových výdajů a prohluboval se pokles domácí spotřeby. Oproti 3. čtvrtletí HDP klesl o 0,4 % a šlo o druhý mezičtvrtletní pokles v řadě. Zahraniční poptávka v pozitivním směru působila také na mezičtvrtletní dynamiku HDP, ale spotřeba i kapitálové výdaje klesaly. V EU se hrubý domácí produkt ve 4. čtvrtletí celkově meziročně zvýšil o 1,7 % a mezičtvrtletně klesl o 0,1 %. Česko tak v závěru roku patřilo k zemím s podprůměrnou dynamikou HDP.
- Hrubá přidaná hodnota (HPH) v roce 2022 vzrostla o 2,5 %. K růstu přispívaly hlavně služby, zatímco v průmyslu přetrvávaly různé problémy – přerušení dodávek součástek nebo růst cen energií a surovin. Nejvíce se pod vlivem slabé srovnávací základny HPH zvýšila v ostatních činnostech. Dařilo se také informačním a komunikačním činnostem a profesním, vědeckým, technickým a administrativním činnostem. Pod vlivem příznivých výsledků ve výrobě motorových vozidel a přidružených oborech solidně rostla HPH ve zpracovatelském průmyslu, průmysl jako celek ale rostl mírněji. Pokles HPH se loni odehrál jen v zemědělství, lesnictví a rybářství. Ve 4. čtvrtletí HPH meziročně vzrostla o 1,0 % a mezičtvrtletně se zvýšila o 0,3 %. V závěru roku meziročně nejvíce rostla HPH ve zpracovatelském průmyslu. Naopak klesla ve významném uskupení obchod, doprava, ubytování a pohostinství.
- Vývoz zboží a služeb i dovoz se loni reálně meziročně zvýšily shodně o 5,7 %². Bilance zahraničního obchodu se zbožím a službami v běžných cenách poprvé od roku 2003 spadla do deficitu 8,3 tis. Kč. Ve 4. čtvrtletí se export zboží a služeb reálně meziročně zvýšil o 9,7 %. Dovoz se meziročně zvýšil o 7,6 %. Bilance zahraničního obchodu se zbožím a službami se ve 4. čtvrtletí meziročně zhoršila o 4,9 tis. Kč, zůstala ale přebytková (11,1 tis.). Na zhoršení bilance obchodu se zbožím loni nejvíce působil obchod s ropou a zemním plynem i dalším dováženým zbožím a surovinami, u kterých došlo k výraznému růstu cen. Cenové vlivy stály i za zlepšením bilance obchodu s elektřinou, plynem, párou a klimatizovaným vzduchem a pozitivně přispělo také oživení vývozu motorových vozidel.
- Celková cenová hladina se loni (podle deflátoru HDP) zvýšila o 8,4 %. V průběhu roku meziroční růst cenové hladiny posiloval až na 10,7 % ve 4. čtvrtletí. Mezičtvrtletně se cenová hladina snížila o 0,5 %. Spotřebitelské ceny se loni zvýšily o 15,1 %. Ve 4. čtvrtletí se jejich meziroční růst zmínil na 15,7 %. Růst cen byl loni plošný a v 7 ze 12 oddílů spotřebního koše byl dvouciferný. Největší vliv na růst cen měla loni trojice váhově nejvýznamnějších oddílů spotřebního koše, tedy bydlení a energie, potraviny a nealkoholické nápoje a doprava. U potravin růst ve druhé polovině roku zrychlil, v případě bydlení a energií a dopravy naopak dynamika zvolňovala.
- Měnověpolitické úrokové sazby se loni v I. pololetí zvyšovaly a od června do konce roku setrvaly na stálé úrovni. Během roku rostly klientské sazby na termínovaných vkladech a zdražilo úvěrové financování pro domácnosti i podniky. Zřetelný byl přeliv prostředků z běžných účtů na termínované vklady.
- Celková zaměstnanost³ loni vzrostla o 1,7 %. Ve 4. čtvrtletí se meziročně zvýšila o 1,3 %, mezičtvrtletně ale klesla podruhé v řadě, a to o 0,4 %. Obecná míra nezaměstnanosti od počátku roku stagnovala a v prosinci dosahovala u mužů 1,8 % a u žen 2,5 %. Průměrná hrubá měsíční nominální mzda loni dosáhla 40 353 Kč. Nominálně se zvýšila o 6,5 %, vzhledem k silnému růstu spotřebitelských cen se ale reálně propadla o 7,5 %. Ve 4. čtvrtletí se průměrná mzda meziročně zvýšila o 7,9 % na 43 412 Kč. Mezičtvrtletně byla vyšší o 2,1 %.
- Hospodaření státního rozpočtu (SR) loni skončilo v deficitu 360,4 tis. Kč. K meziročnímu snížení celkového schodku přispělo hlavně příznivější hospodaření SR v I. čtvrtletí. Dopady války na Ukrajině, tedy akcelerace růstu cen energií i paliv a náklady spojené s uprchlickou vlnou se zpočátku negativně projeví spíše na výdajové straně rozpočtu. V závěru roku byl ale stále více patrný i jejich negativní dopad na rozpočtové příjmy, a to především v oblasti nepřímých daní.

Zdroj: ČSÚ.

¹ Data o HDP, hrubé přidané hodnotě a jejich složkách jsou vyjádřena ve stálých cenách a v očištění o sezónní a kalendářní vlivy.

² Podle metodiky čtvrtletních národních účtů (vývoz a dovoz v ocenění FOB/FOB).

³ Údaje o zaměstnanosti jsou uvedeny v pojetí národních účtů a očištěny o sezónní vlivy.

Vývoj sektoru zemědělství

Tabulka 2 – Sklizeň některých zemědělských plodin v letech 2021 a 2022

Plodina	Sklizňová plocha (ha)		Výnos (t/ha)		Sklizeň (t)	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Pšenice ozimá	709 537	801 578	6,47	6,16	4 589 859	4 938 549
Pšenice jarní	75 247	52 856	4,93	4,73	371 066	250 139
Žito	25 154	24 124	5,03	5,31	126 581	128 154
Ječmen ozimý	111 006	122 614	5,87	6,13	651 625	751 184
Ječmen jarní	215 737	211 890	5,09	5,31	1 097 509	1 126 179
Oves	57 715	45 147	3,37	3,72	194 745	167 995
Kukuřice na zrno	102 438	80 453	9,65	7,95	988 038	639 467
ostatní obiloviny	6 851	5 594	1,53	1,40	10 508	7 852
OBILOVINY CELKEM	1 345 835	1 386 011	6,11	5,93	8 227 107	8 218 416
Hrách na zrno	38 527	40 627	2,71	2,83	104 423	115 135
LUSKOVINY CELKEM	43 080	45 634	2,60	2,72	111 890	123 948
Brambory – rané	548	637	22,48	24,46	12 324	15 567
Brambory mimo raných a sadbových	19 685	18 501	30,58	31,50	602 038	582 683
Cukrovka technická	61 234	58 238	67,69	69,64	4 145 058	4 055 471
OKOPANINY CELKEM	84 442	80 417	–	–	4 830 652	4 729 460
Řepka	342 315	343 964	2,99	3,39	1 024 928	1 166 393
Mák	43 867	26 125	0,68	0,84	29 691	21 964
Ostatní olejniny	1 366	1 014	0,81	0,62	1 112	626
Kořeninové rostliny	3 403	3 817	0,92	0,66	3 120	2 529
Léčivé rostliny	3 845	3 471	0,85	0,89	3 279	3 095
TECHNICKÉ PLODINY CELKEM	450 019	444 977	–	–	1 184 694	1 337 021
Kukuřice na zeleno a siláž	216 982	211 789	38,86	35,96	8 431 655	7 615 122
JEDNOLETÉ PÍCNINY CELKEM	271 741	256 942	32,69	31,10	8 883 619	7 992 026
Vojtěška	80 077	75 328	7,28	6,96	583 286	524 351
VÍCELETÉ PÍCNINY NA ORNÉ PŮDĚ	223 551	210 144	6,66	6,28	1 488 278	1 319 596
Mrkev	901	879	40,72	37,28	36 699	32 787
Cibule	1 843	1 684	28,24	26,13	52 043	44 000
Zelí	1 061	938	39,43	42,34	41 839	39 732
ZELENINA KONZUMNÍ CELKEM	11 987	11 122	–	–	275 318	246 247
Vinice plodné	16 359	16 416	5,51	5,59	90 059	91 764
Chmelnice plodící	4 971	4 943	1,67	0,90	8 306	4 452

Zdroj: ČSÚ.

Celková produkce jednotlivých plodin vychází z osevních ploch zjišťovaných v květnu a z vývoje vegetačních podmínek.

Sklizňová **plocha obilovin** (včetně kukuřice na zrno a ostatních obilovin) se meziročně zvýšila o 40,2 tis. ha, tj. o 3,0 % na 1 386,0 tis. ha. Celková sklizeň ve výši 8 218,4 tis. t byla proti roku 2021 nižší o 8,7 tis. t, tj. o 0,1 %. Nad úroveň roku 2021 je sklizeň pšenice ozimé, žita, ječmene ozimého i jarního a triticales. Pšenice ozimé se sklídilo 4 938,5 tis. t, což je o 348,7 tis. t více (o 7,6 %) než v minulém roce. Žita se

sklídilo 128,2 tis. t, což je o 1,6 tis. t více (o 1,2 %) než v roce 2021. Ječmene jarního se sklídilo 1 126,2 tis. t, což je o 28,7 tis. t více (o 2,6 %), ječmene ozimého 751,2 tis. t, což je o 99,6 tis. t více (o 15,3 %). Základních obilovin bylo sklizeno více než v roce minulém. Pšenice bylo sklizeno 5 188,7 tis. t, tj. o 227,8 tis. t více (o 4,6 %) než v roce minulém. Sklizeň ječmene byla 1 877,4 tis. t, tj. o 128,2 tis. t více (o 7,3 %). Kukuřice na zrno bylo sklizeno 639,5 tis. t, což je o 348,6 tis. t méně (o 35,3 %) než v roce 2021.

Hektarový **výnos obilovin** 5,93 t je ve srovnání s předchozím rokem nižší o 0,18 t (tj. o 3,0 %), z toho u pšenice ozimé byl dosažen hektarový výnos 6,16 t (6,47 t v roce 2021), pšenice jarní 4,73 t (4,93 t), žita 5,31 t (5,03 t), ječmene ozimého 6,13 t (5,87 t), ječmene jarního 5,31 t (5,09 t), ovsu 3,72 t (3,37 t), kukuřice na zrno 7,95 t (9,65 t) a tritikale 5,12 t (4,73 t).

Produkce **luskovin** byla vyšší než v roce předešlém. Celkem bylo sklizeno 123,9 tis. t luskovin. Z toho hrachu na zrno 115,1 tis. t, což je o 10,7 tis. t (o 10,3 %) více než v roce minulém. Celková produkce zrnin (obiloviny a luskoviny) 8 342,4 tis. t je proti předchozímu roku vyšší o 3,4 tis. t (tj. o 0,0 %).

Celková sklizeň **brambor** po zahrnutí sklizně domácností ve výši 793,2 tis. t představuje proti roku 2021 snížení o 18,9 tis. t (o 2,3 %). Hektarový výnos ve výši 28,67 t je o 0,52 t vyšší. Raných brambor bylo sklizeno 15,6 tis. t. Průměrný výnos brambor ostatních z jednoho hektaru je 31,50 t, tj. o 0,91 t více než v loňském roce. Produkce 582,7 tis. t je o 19,4 tis. t nižší než v roce 2021. Cukrovky technické bylo sklizeno při výnosu 69,64 t z jednoho hektaru 4 055,5 tis. t bulev (4 145,1 tis. t v roce 2021) tzn. snížení o 2,2 %.

V roce 2022 došlo ke snížení osevních ploch **olejnin** celkem o 5,2 tis. ha (o 1,2 %) na výměru 437,1 tis. ha. Dosažená produkce z této plochy 1 329,1 tis. t je o 152,8 tis. t vyšší než v roce

minulém. Řepky bylo sklizeno 1 166,4 tis. t, v roce předchozím 1 024,9 tis. t, tzn. zvýšení o 141,5 tis. t. Výnos řepkového semene z jednoho hektaru 3,39 t je o 0,40 t vyšší. Nižší byla produkce máku, kdy se z plochy 26,1 tis. ha při průměrném hektarovém výnosu 0,84 t sklídilo 22,0 tis. t (29,7 tis. t při hektarovém výnosu 0,68 t v roce 2021) makového semene.

Jednoletých **pícnin** na orné půdě bylo sklizeno 7 992,0 tis. t zelené píce, tj. o 891,6 tis. t méně než v roce 2021. Z toho bylo sklizeno 7 615,1 tis. t kukuřice na zeleno a siláž, tj. o 816,5 tis. t méně než v roce minulém. Sklizeň sena víceletých pícnin byla 1 319,6 tis. t, z toho sklizeň sena jetele lučního (červeného) 387,4 tis. t.

Produkce **zeleniny** po zahrnutí sklizně domácností byla proti předchozímu roku nižší. Ve sledovaném roce bylo sklizeno 303,0 tis. t zeleniny (333,5 tis. t v roce 2021). Produkce ovoce (bez malin, včetně domácností) 337,3 tis. t byla proti loňskému roku vyšší (313,5 tis. t v roce 2021).

Na 16,4 tis. ha **plodících vinic** se při hektarovém výnosu 5,59 t (5,51 t v roce 2021) sklídilo 91,8 tis. t hroznů, tj. o 1,7 tis. t více než v roce 2021. Produkce chmele ve výši 4 452 t se proti roku 2021 snížila o 3 853 t (tj. o 46,4 %). Výnos chmele z jednoho hektaru 0,90 t je také nižší, a to o 0,77 t než v roce minulém.

Zdroj: ČSÚ.

Tabulka 3 – Některé ukazatele živočišné produkce v letech 2020 až 2022

Ukazatel	2020	2021	2022	Index 2022/2021
Stavy skotu celkem – Soupis k l. 4. (tis. ks)	1 404	1 406	1 421	101,1
z toho: do 6 měsíců (tis. ks)	238	238	243	102,1
nad 6 měsíců až do 12 měsíců (tis. ks)	184	185	187	101,1
nad 1 rok až do 2 let (tis. ks)	306	310	315	101,6
z toho: býci (vč. volů) (tis. ks)	99	103	105	101,9
jalovice celkem (tis. ks)	208	207	210	101,4
nad 2 roky (tis. ks)	675	673	677	100,6
z toho: býci (vč. volů) (tis. ks)	21	20	21	105,0
jalovice celkem (tis. ks)	68	66	68	103,0
krávy dojené (tis. ks)	360	359	358	99,7
krávy ostatní (tis. ks)	226	227	230	101,3
Průměrné stavy dojnic (tis. ks) ²⁾	357,8	361,5	357,9 ¹⁾	99,0 ¹⁾
Užitkovost dojených krav – průměr (l/ks/rok)	8 892,8	8 915,7	9 084,3 ¹⁾	101,9 ¹⁾
Produkce mléka celkem (mil. l)	3 181,8	3 222,9	3 251,4 ¹⁾	100,9 ¹⁾
Celkový prodej mléka (mil. l)	3 083,8	3 125,8	3 160,9 ¹⁾	101,1 ¹⁾
z toho: Dodávky mléka do mlékáren (mil. l)	2 614,3	2 645,0	2 665,8 ¹⁾	100,8 ¹⁾
Domácí spotřeba mléka (mil. l)	2 387,2	2 393,0	2 332,2 ¹⁾	97,5 ¹⁾
Vývoz mléka (mil. l)	1 296,0	1 352,0	1 441,8 ¹⁾	106,6 ¹⁾
Dovoz mléka (mil. l)	1 065,5	1 111,9	1 094,6 ¹⁾	98,4 ¹⁾
CZV za mléko – l. a vyšší třídy (Kč/1000 l)	8 540,0	9 040,0	11 400,0 ¹⁾	126,1 ¹⁾
Soběstačnost ČR – mléko (%)	133,3	134,7	139,4 ¹⁾	103,5 ¹⁾
Porážky skotu celkem (tis. ks)	235	235	223	94,9
z toho: Býci (tis. ks)	99	100	90	90,0
Krávy (tis. ks)	101	100	99	99,0

Ukazatel	2020	2021	2022	Index 2022/2021
Jalovice (tis. ks)	26	26	25	96,2
Telata (tis. ks)	6	6	5	83,3
Průměrná živá hmotnost poráženého skotu (kg živ. hm.)	578,9	577,3	576,8	99,9
Produkce hovězího masa celkem (tis. t živ. hm.)	165	164,8	170,2 ¹⁾	103,3 ¹⁾
Domácí spotřeba hovězího masa (tis. t živ. hm.)	132,7	135,3	134,0 ¹⁾	99,0 ¹⁾
Vývoz hovězího masa (tis. t živ. hm.)	108,8	110,9	115,8 ¹⁾	104,4 ¹⁾
Dovoz hovězího masa (tis. t živ. hm.)	76,4	82,1	80,3 ¹⁾	97,8 ¹⁾
Soběstačnost ČR – hovězí maso (%)	124,3	121,6	127,0 ¹⁾	104,4 ¹⁾
Stavy prasat celkem – Soupis k 31. 12. (tis. ks)	1 546	1 493	1 329	89,0
z toho: Prasnice celkem – Soupis k 31. 12. (tis. ks)	92	87	77	88,5
Prasničky celkem – Soupis k 31. 12. (tis. ks)	42	39	40	102,6
Selata – Soupis k 31. 12. (tis. ks)	482	468	417	89,1
Prasata na výkrm (vč. vyřaz. kanců a prasnic) – Soupis k 31. 12. (tis. ks)	567	568	500	88,0
Opraseno prasnic a prasniček (tis. ks)	241	239	214	89,5
Narozeno selat (tis. ks)	3 347	3 323	3 018	90,8
Počet odchovaných selat (tis. ks)	2 988	2 967	2 703	91,1
Počet odchovaných selat na prasnici	29,3	28,8	29,2	101,4
Produkce vepřového masa (tis. t živ. hm.)	293,7	299,3	282,1	94,3
Porážky jatečných prasat bez prasnic a kanců – (tis. ks)	2281	2 349	2 246	95,6
Průměr. porážková hmotnost prasat bez prasnic a kanců (kg živ. hm.)	118,5	118	118,3	100,3
Domácí spotřeba vepřového masa (tis. t živ. hm.)	570,4	583,5	584,2	100,1
Vývoz vepřového masa (tis. t živ. hm.)	86,9	92	83,9	91,2
Dovoz vepřového masa (tis. t živ. hm.)	364,9	377,7	385,0	101,9
Soběstačnost ČR – vepřové maso (%)	51,5	51,3	48,2	94,0
Stavy drůbeže celkem (bez hobby aktivit) – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	24 247	23 809	23 026	96,7
z toho: Hrabavá drůbež celkem – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	23 323	23 079	22 194	96,2
Slepice – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	8 502	8 149	7 625	93,6
Kuřata na výkrm – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	11 713	11 375	11 155	98,1
Produkce drůbežího masa celkem (tis. t živ. hm.)	270,0	279,8	268,5	96,0
Domácí spotřeba drůbežího masa (tis. t živ. hm.)	416,4	411,8	396,3	96,2
Vývoz drůbežího masa (tis. t živ. hm.)	24,9	29,9	37,3	124,7
Dovoz drůbežího masa (tis. t živ. hm.)	173,4	160,2	164,0	102,4
Soběstačnost ČR – drůbeží maso (%)	64,8	67,9	67,8	99,9
Stavy slepic – po dopočtu domácích hospodářství (tis. ks)	9 204,5	9 588,7	8 835,1	92,1
Produkce vajec – včetně samozásobení (mil. ks)	2 330	2 460	2 224	90,4
Průměrná roční snáška vajec (ks/slepice)	310	312	307	98,4
Domácí spotřeba vajec (mil. ks)	2 700	2 859	2 580	90,2
Vývoz vajec (mil. ks)	280,0	259,3	387,7	149,5
Dovoz vajec (mil. ks)	650,0	658,3	743,5	112,9
Soběstačnost ČR – vejce (%)	86,3	86,1	86,2	100,1
Stavy ovcí celkem – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	203,6	183,1	174,1	95,1
Stavy koz celkem – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	28,9	25,4	24,6	96,9
Produkce skopového a koziho masa (t živ. hm.)	7 440	6 932	5 927	85,5

Ukazatel	2020	2021	2022	Index 2022/2021
Domácí spotřeba skopového a koziho masa (t živ. hm.)	8 196	7 087	5 870	82,8
Vývoz skopového a koziho masa (t živ. hm.)	674	696	1 022	146,8
Dovoz skopového a koziho masa (t živ. hm.)	870	783	957	122,2
Soběstačnost ČR – skopové a kozí maso (%)	97,1	98,9	101,1	102,2

Zdroj: ČSÚ – Soupis hospodářských zvířat k 1. 4. daného roku, prasata k 31. 12. daného roku, výsledky statistického zjišťování MZe, situační a výhledové zprávy MZe, Svaz chovatelů ovcí a koz.

Pozn.: ¹⁾ Předběžný údaj. ²⁾ Vypočteno z počtu krmných dnů dojených krav.

Při sledování dlouhodobého vývoje početních stavů skotu ke dni 1. 4. daného roku, vyjma pandemického roku 2020, kdy došlo k poklesu, se i zde projevuje trend meziročního nárůstu populace. V roce 2022 bylo v ČR k 1.4. chováno celkem 1 421 254 ks skotu s meziročním nárůstem o 1,1 % (14 814 ks) z toho 587 859 ks krav. Kategorie dojených krav si téměř zachovala počty roku předchozího, kdy došlo k mírnému poklesu na 358 255 ks, tj. o 0,1 % (-464 ks). V tomto roce bylo chováno nejméně dojených krav v historii sledování početních stavů vůbec. U krav chovaných v systému chovu bez tržní produkce mléka došlo naopak k mírnému meziročnímu nárůstu, o 2 419 ks na 229 604 ks, tj. o 1,1 %. V rámci sledování této kategorie krav se jedná o obvyklý trend.

Na celkovém počtu krav, kterých v České republice k 1.4. 2022 bylo 587 859 ks, se krávy chované v systému chovu bez tržní produkce mléka podílely 39,1 %, podíl dojených krav dosáhl 60,9 %. Jedná se stále o postupnou, ale již pozvolnou restrukturalizaci národního stáda skotu, kde je vzhledem k dosahované mléčné užitkovosti a tržnímu uplatnění produkovaného mléka část krav převáděna z dojeného do masného výrobního zaměření.

U průměrné roční užitkovosti byl zaznamenán růst, a to o 1,9 % (+168,6 l/ks).

Dle finálních výsledků dosáhla v roce 2021 výroba hovězího masa 164,8 tis. t v živé hmotnosti zvířat. V porovnání s rokem 2020 si výroba zachovala téměř stejnou úroveň, přičemž došlo k nepatrnému poklesu výroby o 0,1 % (-0,2 tis. t živ. hm.). V roce 2022 pak došlo podle předběžných výsledků k jejímu navýšení na 170,2 tis. t v živé hmotnosti, což je 3,3 % meziroční nárůst. Dovoz se dle finálních výsledků za rok 2021 meziročně zvýšil o 7,5 % (+5,7 tis. t živ. hm.) na 82,1 tis. t živ. hm. Vývoz meziročně vzrostl, a to o 1,9 % (+2,1 tis. t živ. hm.) na 110,9 tis. t živ. hm. Domácí spotřeba v porovnání s předchozím rokem vzrostla o 2,0 % (+2,6 tis. t živ. hm.) na 135,3 tis. t živ. hm. Soběstačnost dosáhla 121,6 %. Meziročně se snížila o 2,2 %.

Podle údajů ČSÚ byl k 31. 12. 2022 stav prasat ve srovnání s rokem 2021 nižší, k poklesu došlo i u počtu prasnic. Počet prasat celkem činil 1 329 tis. ks (meziroční pokles o 11 %), početní stavy prasnic poklesly o 10 tis. ks (o 11 %) na 77 tis. ks.

V produkci vepřového masa je Česká republika dlouhodobě nesoběstačná. Přestože byla Česká republika v roce 2000 v produkci této komodity soběstačná, poklesl tento ukazatel za uplynulá dvacetiletá období v roce 2021 prakticky na poloviční úroveň (51,3 %). Odhad soběstačnosti ve vepřovém mase na rok 2022 je 48,2 %. V roce 2022 bylo do ČR dovezeno 294 tis. t j. hm. vepřového masa, což je ve srovnání s rokem 2021 o 6 t více. Od roku 2019 každoročně vzrůstá objem vývozu této komodity. Export vepřového masa z ČR v roce 2022 v porovnání s rokem 2021 stagnoval.

Stavy drůbeže podle Soupisu hospodářských zvířat ČSÚ k 1.4. 2022 poklesly oproti roku 2021 o 3,3 % na 23 026 tis. ks. Stavy drůbeže se v meziročním srovnání 2022/2021 snížily u všech kategorií drůbeže s výjimkou kategorie kohouti, kde se počet kusů v roce 2022 zvýšil o 15,2 % na 250 tis. ks, dále u kachen a krůt. Výrazný meziroční pokles jsme zaznamenali v roce 2022 především u stavu hus, a to o 26,3 % na 14 tis. ks. K poklesu dále došlo u stavu slepic (o 6,4 % na 7 625 tis. ks), kuřat na chov (o 5,2 % na 3 164 tis. ks) i kuřat na výkrm (-1,9 %).

Z celkového množství drůbeže v zemědělském sektoru, uveřejněného ČSÚ k 31. 12. 2022, bylo k 31. 12. 2022 v ČR chováno 4 776 tis. ks nosnic. Meziroční pokles 2022/2021 stavu nosnic k 31.12.2022 činil 8,2 % (-424 tis. ks).

Průměrná snáška v roce 2022 na jednu nosnici v zemědělském sektoru dosáhla 307,4 ks vajec na nosnici za rok, v domácích hospodářstvích 180 ks vajec na nosnici/rok.

Od roku 2010 byla celková roční snáška konzumních vajec nejvyšší v roce 2021 (2 460 mil. ks). V meziročním srovnání 2022/2021 došlo k poklesu na 2 224 mil. ks (-9,6 %) a od roku 2017 byla tato snáška nejnižší. Převážná většina vyprodukovaných vajec pochází ze zemědělského sektoru (1 529 mil. ks), ale velmi důležité je i samozásobení vejci, které tvoří z celkové produkce tuzemska v roce 2022 31,3 % (695 mil. ks vajec). Oproti klesajícímu trendu v produkci vajec v domácích hospodářstvích, který započal v roce 2014, došlo v meziročním srovnání 2021/2020 ke stagnaci produkce vajec (+0,41 %). V roce 2022 ve srovnání s rokem 2021 opět následoval pokles produkce (-4,1 %). Produkce vajec v domácích hospodářstvích byla v roce 2022 nejnižší od roku 2001.

Poptávka po konzumních vejcích se doplnila dovozem konzumních vajec, vč. vaječných hmot. Do zahraničního obchodu s vejci jsou zahrnuty jak dovozy a vývozy konzumních vajec, tak i vaječných hmot přepočítaných na vejce. Dovoz v roce 2022 činil 743,5 mil. ks a oproti roku 2021 se zvýšil o 12,9 %, tj. o 85,2 mil. ks. V meziročním srovnání se zvýšil i vývoz (+49,5 %) na 387,7 mil. ks. Míra soběstačnosti se v meziročním srovnání 2022/2021 stagnovala (+0,1 p. b.) a činila 86,2 %.

K 1.4. 2022 bylo dle Soupisu hospodářských zvířat v České republice (Soupis ČR) chováno 174 196 ks ovcí. Oproti roku 2021 došlo k meziročnímu poklesu jejich počtu o 4,9 % (-8 949 ks). Počet bahnic meziročně klesl o 6,3 % (-7 294 ks) na 109 240 ks. K poklesu došlo také u jehnic, jejichž počet se snížil o 12,9 % (-2 338 ks) na 15 846 ks. Počet plemenných beranů klesl o 3,8 % (-214 ks) na 5 454 ks.

K 1.4. 2021 bylo v ČR chováno 24 607 ks koz. V porovnání s rokem 2021 došlo k poklesu stavu koz o 3,2 % (-802 ks).

Skopové maso je stále pouze doplňkovým druhem masa na tuzemském trhu. Produkce skopového masa v roce 2022 meziročně klesla o 15,2 % na 2,73 tis. t j. hm. Soběstačnost dosáhla v roce 2022 výše 101,1 %, což je o 2,2 % více než v roce 2021.

Souhrnný zemědělský účet (SZÚ)

Semidefinitivní výsledky za rok 2021 a předběžné výsledky za rok 2022

Tabulka 4 – SZÚ – výsledky účtu výroby (v mil. Kč)

Kód	Ukazatel	V běžných cenách		Index 2022/2021
		2021	2022	
1	OBILOVINY (včetně osiva)	45 833,3	58 844,2	128,4
1.1	Pšenice a špalda	28 467,1	37 913,6	133,2
1.2	Žito a souřež	635,4	929,7	146,3
1.3	Ječmen	9 039,4	13 014,5	144,0
1.4	Oves a letní obilné směsky	982,8	999,7	101,7
1.5	Kukuřice na zrno	5 761,6	4 768,0	82,8
1.7	Ostatní obiloviny	946,9	1 218,7	128,7
2	TECHNICKÉ PLODINY	24 449,2	28 387,7	116,1
2.1	Olejnata semena a olejnaté plody (včetně osiva)	17 768,3	22 665,2	127,6
2.2	Luskoviny (včetně osiva)	807,8	1 085,4	134,4
2.4	Cukrovka	3 814,5	3 380,6	88,6
2.5	Ostatní technické plodiny	2 058,5	1 256,5	61,0
3	PÍCNINY	17 099,6	15 789,8	92,3
4	ZELENINA A ZAHRADNICKÉ PRODUKTY	9 519,1	10 258,5	107,8
4.1	Čerstvá zelenina	4 895,1	4 901,6	100,1
4.2	Sazenice a květiny	4 624,1	5 356,9	115,8
5	BRAMBORY (včetně sadby)	2 805,9	3 313,8	118,1
6	OVOCE	1 683,7	1 662,9	98,8
6.1	Čerstvé ovoce	1 683,7	1 662,9	98,8
7	VÍNO ¹⁾	1 188,4	1 180,3	99,3
9	OSTATNÍ ROSTLINNÉ PRODUKTY	1 109,4	1 315,6	118,6
10	ROSTLINNÁ PRODUKCE (01 AŽ 09)	103 688,7	120 752,7	116,5
11	ZVÍŘATA	21 027,9	25 705,6	122,2
11.1	Skot	6 779,5	8 742,3	129,0
11.2	Prasata	7 580,5	8 932,6	117,8
11.4	Ovce a kozy	276,0	302,8	109,7
11.5	Drůbež	6 370,2	7 706,1	121,0
12	ŽIVOČIŠNÉ PRODUKTY	32 675,6	40 373,4	123,6
12.1.	Mléko	29 438,8	36 705,4	124,7
12.2.	Vejce	3 156,0	3 567,0	113,0
13	ŽIVOČIŠNÁ PRODUKCE (11 + 12)	53 703,5	66 079,0	123,0
15	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÝCH SLUŽEB	4 345,5	5 972,8	137,4
17	NEZEMĚDĚLSKÉ VEDLEJŠÍ ČINNOSTI (NEODDĚLITELNÉ)	5 492,2	6 132,4	111,7
17.1.	Zpracování zemědělských produktů	2 299,3	2 767,2	120,3
17.2.	Ostatní neoddělitelné vedlejší činnosti (výrobky a služby)	3 192,9	3 365,1	105,4
18	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÉHO ODVĚTVÍ (10 + 13 + 15 + 17)	167 229,9	198 936,9	119,0

Kód	Ukazatel	V běžných cenách		Index 2022/2021
		2021	2022	
19	MEZISPOTŘEBA CELKEM	107 879,3	132 125,8	122,5
19.1	Osivo a sadba	5 466,5	5 625,5	102,9
19.2	Energie; maziva	16 989,1	23 265,8	136,9
19.3	Hnojiva a prostředky zlepšující půdu	8 094,5	12 496,4	154,4
19.4	Prostředky na ochranu rostlin a pesticidy	6 030,7	6 310,9	104,6
19.5	Veterinární náklady	4 594,8	5 850,1	127,3
19.6	Krmiva	38 187,5	43 718,0	114,5
19.7	Údržba strojů a zařízení	6 727,9	8 006,2	119,0
19.8	Údržba budov	4 517,1	5 375,4	119,0
19.9	Zemědělské služby	4 345,5	5 972,8	137,4
19.10	Finanční zprostředkovatelské služby nepřímo měřené (FISIM)	1 430,0	1 710,0	119,6
19.11	Ostatní výrobky a služby	11 495,7	13 794,8	120,0
20	HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (18 - 19)	59 350,5	66 811,0	112,6
21	SPOTŘEBA FIXNÍHO KAPITÁLU	22 866,0	24 837,3	108,6
22	ČISTÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (20 - 21)	36 484,6	41 973,7	115,0

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: ¹⁾ Vinné hrozny určené k výrobě vína.

Tabulka 5 – SZÚ – výsledky účtu tvorby důchodu (v mil. Kč)

Kód	Ukazatel	V běžných cenách		Index 2022/2021
		2021	2022	
23	NÁHRADY ZAMĚSTNANCŮM	34 677,6	37 313,1	107,6
24	OSTATNÍ DANĚ Z VÝROBY	1 139,5	1 040,4	91,3
25	OSTATNÍ DOTACE NA VÝROBU	36 014,7	35 565,9	98,8
26	DŮCHOD Z FAKTORŮ (22 - 24 + 25)	71 359,7	76 499,3	107,2
27	ČISTÝ PROVOZNÍ PŘEBYTEK/SMÍŠENÝ DŮCHOD (22 - 23 - 24 + 25)	36 682,1	39 186,1	106,8

Zdroj: ČSÚ.

Tabulka 6 – SZÚ – výsledky účtu podnikatelského důchodu (v mil. Kč)

Kód	Ukazatel	V běžných cenách		Index 2022/2021
		2021	2022	
28	PŘEDEPSANÉ PACHTOVNÉ A OSTATNÍ NÁJEMNÉ Z NEMOVITOSTÍ	9 292,8	10 547,3	113,5
29	NÁKLADOVÉ ÚROKY	1 669,5	1 253,5	75,1
30	VÝNOSOVÉ ÚROKY	669,6	533,6	79,7
31	PODNIKATELSKÝ DŮCHOD (27 - 28 - 29 + 30)	26 389,4	27 918,9	105,8

Zdroj: ČSÚ.

Komentář k předběžným výsledkům SZÚ 2022

Odhadovaný ekonomický výsledek českého zemědělství za rok 2022 dosáhl 27 918,9 mil. Kč, meziročně vzrostl o 5,8 %. V časové řadě 1998 až 2022 se jedná o nejvyšší hodnotu podnikatelského důchodu.

Produkce zemědělského odvětví v základních běžných cenách dosáhla dle předběžných výsledků roku 2022 hodnoty 198 936,9 mil. Kč, z toho rostlinná produkce činila 120 752,7 mil. Kč, živočišná produkce 66 079,0 mil. Kč, produkce zemědělských služeb 5 972,8 mil. Kč a neoddělitelné nezemědělské vedlejší činnosti 6 132,4 mil. Kč.

Hodnota rostlinné produkce se meziročně zvýšila o 16,5 %. Nárůst byl způsoben především vyššími cenami.

Oproti předchozímu roku došlo ke zvýšení ceny většiny rostlinných komodit: pšenice (+27,1 %), žito (+44,4 %), ječmene (+32,0 %), kukuřice na zrno (+26,4 %), řepky (+16,6 %) a luskovin (+21,2 %).

Hodnota živočišné produkce zaznamenala proti roku 2021 zvýšení o 23,0 %. Nárůst byl způsoben vyššími cenami většiny živočišných komodit: skotu (+29,1 %), prasat (+25,2 %), drůbeže (+20,4 %), mléka (+25,4 %) a vajec (+28,2 %). Produkce se meziročně zvýšila u skotu o 29,0 %, u prasat o 17,8 % a u drůbeže o 21,0 %. U produkce živočišných výrobků došlo ke zvýšení o 23,6 %.

V produkci zemědělského odvětví v základních běžných cenách v roce 2022 převažoval podíl rostlinné produkce (60,7 %) nad produkcí živočišnou (33,2 %). Zemědělská práce prováděná dodavatelsky, tj. produkce zemědělských služeb, tvořila 3,0 % a nezemědělské vedlejší činnosti účetně neoddělitelné, do kterých je zahrnuta i produkce energie z obnovitelných zdrojů, se na produkci podílely 3,1 %.

Na hodnotě rostlinné produkce byly největší měrou zastoupeny obiloviny (48,7 %), technické plodiny (23,5 %) a píce (13,1 %); v produkci živočišné převládala produkce mléka (55,5 %), chov jatečných prasat (13,5 %), chov jatečného skotu (13,2 %) a chov drůbeže (11,7 %).

Součástí hodnoty produkce jsou dotace na chmel, brambory, skot, ovce a kozy a mléko. Objem dotací na výrobky se meziročně snížil o 5,8 %. Poklesly dotace na mléko (-5,8 %), ovce a kozy (-6,0 %).

Hodnota mezispotřeby meziročně vzrostla o 22,5 % na hodnotu 132 125,8 mil. Kč. Její podíl na produkci zemědělského odvětví (bez dotací na výrobky) představoval 67,2 %. Mezispotřebu z největší části tvořila krmiva (33,1 %) a spotřeba energií a maziv (17,6 %). Hrubá přidaná hodnota dosáhla hodnoty 66 811,0 mil. Kč, což představuje meziroční zvýšení o 12,6 %.

Ve stálých cenách roku 2000 dosáhla produkce zemědělského odvětví v roce 2022 hodnoty 113 188,3 mil. Kč, proti předchozímu roku poklesla o 2,2 %. V rostlinné produkci došlo v meziročním porovnání k poklesu o 3,5 % na

59 172,5 mil. Kč. Hodnota produkce živočišné se snížila o 1,0 % na částku 47 987,4 mil. Kč. Hodnota produkce ve stálých cenách je přímo ovlivněna objemem výroby.

Odhadovaný objem vyplacených ostatních dotací na výrobu dosáhl v roce 2022 výše 35 565,9 mil. Kč, meziroční pokles činil 1,2 %. Největší objem zaujímala Jednotná platba na plochu (SAPS) v hodnotě 11 860,3 mil. Kč a dotační titul Greening s částkou 6 325,4 mil. Kč.

Oproti roku 2021 byly vyšší náhrady zaměstnancům (+7,6 %), přičemž odhadovaný počet pracovníků přepočtený na plný pracovní úvazek se meziročně nezměnil.

Vývoj na vnitřním agrárním trhu

Vývoj cen zemědělských výrobců

Ceny zemědělských výrobců byly v průměru za celý rok 2022 v porovnání s rokem 2021 vyšší o 31,8 % (v roce 2021 v porovnání s předchozím rokem byly vyšší o 6,9 %). Ceny rostlinných výrobků se zvýšily o 37,1 %, ceny živočišných výrobků o 24,4 %.

Zvýšení cen rostlinných výrobků v průběhu roku 2022 ovlivnil především meziroční růst cen obilovin o 48,9 % (pšenice potravinářská o 51,4 %, pšenice krmná o 49,9 %, žito potravinářské o 67,8 %) a olejnin o 40,2 % (semeno řepky olejné o 42,4 %). Ceny čerstvé zeleniny vykázaly zvýšení o 14,6 %, naopak ceny ovoce byly nižší o 2,4 %. Ke zvýšení cen došlo i u brambor, a to o 28,4 % (brambory pozdní konzumní dokonce o 38,6 %).

V živočišné výrobě, ve srovnání s předchozím rokem, došlo ke zvýšení cen prasat jatečných v živém o 24,6 %. Zvýšení cen bylo vykázáno i u všech druhů jatečného skotu o 23,5 % a u cen drůbeže o 19,5 %. Ke zvýšení cen došlo rovněž u mléka (o 25,4 %) a u vajec (o 28,2 %).

Při porovnání cen k průměrným cenám roku 2015, došlo v roce 2022 k vzestupu cen zemědělských výrobců o 44,7 %, z toho v rostlinné výrobě se ceny zvýšily o 56,6 %, v živočišné o 29,6 %.

V rostlinné výrobě došlo v roce 2022 k meziročnímu růstu cen obilovin, především se jednalo o zvýšení cen pšenice potravinářské o 2 582 Kč/t a pšenice krmné o 2 348 Kč/t. Průměrné ceny semene řepky olejné se v porovnání s rokem 2021 zvýšily o 5 101 Kč/t. Zvýšily se i ceny pozdních konzumních brambor, a to o 1 592 Kč/t. Naopak snížily se ceny jablek o 1 405 Kč/t.

V živočišné výrobě bylo vykázáno zvýšení cen u býků jatečných v živém o 9 219 Kč/t, u jalovic jatečných v živém o 9 022 Kč/t, u prasat jatečných v živém o 6 517 Kč/t, u telat jatečných v živém o 8 964 Kč/t a u kuřat jatečných třídy I. o 4 180 Kč/t. Ceny mléka tř. j. Q se proti roku 2021 zvýšily o 2 280 Kč/tis. l.

Tabulka 7 – Ceny zemědělských výrobců vybraných zemědělských komodit – indexy 2022/2021 (v %) ¹⁾

Název	Průměr od počátku roku 2022	Průměr čtvrtletí roku 2022			
		I.	II.	III.	IV.
Rostlinná výroba celkem	137,1	135,0	154,4	143,0	123,5
z toho: Pšenice potravinářská	151,4	138,9	166,1	161,1	140,1
Pšenice krmná	149,9	135,0	161,9	158,7	143,6
Žito potravinářské	167,8	137,9	180,7	191,5	161,1
Ječmen krmný	149,0	132,5	164,4	157,5	141,6
Ječmen sladovnický	145,1	134,1	145,8	155,5	145,1
Oves krmný	141,3	124,4	142,5	155,8	143,3
Kukuřice krmná	138,8	135,3	144,2	139,6	136,0
Semeno řepky olejné	142,4	149,3	164,1	145,1	116,7
Hrách krmný	137,7	123,9	156,7	136,8	134,3
Cukrovka technická	100,2	113,4	²⁾	²⁾	98,0
Chmel sušený	110,4	²⁾	²⁾	110,6	110,2
Zelí bílé hlávkové	139,1	122,2	95,7	138,7	153,6
Mrkev bez natě	108,5	77,1	²⁾	101,3	141,8
Cibule kuchyňská	121,7	109,5	84,9	124,2	149,0
Brambory konzumní	138,8	122,0	140,2	136,9	151,6
Brambory průmyslové	109,9	109,7	²⁾	124,4	102,8
Jablka konzumní	90,7	91,0	95,9	94,0	87,6
Třešně	91,7	²⁾	²⁾	91,7	²⁾
Čerstvé vinné hrozny	99,0	²⁾	²⁾	103,1	95,7
Živočišná výroba celkem	124,4	110,4	121,2	128,9	136,6
Hospodářská zvířata	122,8	106,5	120,9	127,4	135,8
z toho: Býci jateční v živém	119,7	112,9	124,5	122,2	119,1
Jalovice jatečné v živém	125,2	117,8	132,9	129,9	120,4
Krávy jatečné v živém	129,5	122,1	137,9	132,6	125,3
Telata jatečná v živém	122,4	107,9	117,7	131,3	131,5
Prasata jatečná v živém	124,6	101,1	120,2	127,6	149,8
Kuřata jatečná v živém (l. tř. j.)	118,1	101,7	113,1	128,1	129,6
Krůty brojlerové v živém	127,7	110,5	112,8	131,9	156,5
Živočišné výrobky	125,7	113,3	121,4	130,1	137,3
Mléko kravské, tř. j. Q.	125,4	114,0	121,6	130,0	135,5
Vejce slepičí konzumní tříděná	128,2	104,7	118,8	131,9	158,1
Ryby	121,3	118,4	119,4	121,6	125,4
Kapr l. tř. v živém	121,8	118,7	119,8	122,3	126,1
Pstruh v živém	109,3	112,3	108,3	106,9	109,7
Zemědělská výroba včetně ryb	131,8	123,9	139,0	137,0	128,0

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: ¹⁾ Stejně období předchozího roku = 100. ²⁾ Údaje nejsou k dispozici.

Vývoj cen vstupů do zemědělství

Index cen dodávek výrobků a služeb do zemědělství (index cen vstupů do zemědělství) se v roce 2022 meziročně zvýšil o 24,2 %. Ceny výrobků a služeb běžně spotřebovávaných v zemědělství se zvýšily o 27,3 %, ceny výrobků a služeb přispívajících do zemědělských investic stouply o 8,9 %.

Tabulka 8 – Ceny vstupů do zemědělství – indexy 2022/2021 (v %) ¹⁾

Název	Průměr od počátku roku 2022	Průměr čtvrtletí roku 2022			
		I.	II.	III.	IV.
Vstupy do zemědělství celkem	124,2	120,6	127,3	127,9	120,9
Celkem výrobky a služby běžně spotř. v zeměd.	127,3	124,0	131,0	131,6	123,1
Osiva a sadba	113,4	105,1	107,2	119,4	121,5
z toho: Pšenice ozimá	124,4	108,8	109,9	137,1	139,2
Ječmen jarní	119,2	115,2	118,5	121,8	121,2
Kukuřice	102,7	98,4	102,6	102,9	107,0
Řepka ozimá	107,5	104,4	99,7	114,5	111,7
Energie a maziva	139,9	142,0	150,0	142,8	126,6
Paliva na topení	129,7	123,5	129,7	133,8	131,5
Motorová paliva	134,2	138,6	148,3	136,2	116,6
Elektrina	161,9	156,9	160,1	167,9	162,7
Umělá hnojiva, půdní zlepšovací prostředky	188,1	207,9	217,8	210,8	143,9
z toho: Jednoduchá hnojiva	194,1	221,8	231,1	219,7	142,4
Směsi hnojiv	174,3	174,3	179,6	191,2	156,0
Chemické prostředky, pesticidy	104,5	101,1	104,4	106,0	106,5
z toho: Fungicidy	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Insekticidy	99,4	97,0	99,3	100,4	100,8
Herbicidy	109,9	104,5	109,7	112,3	113,2
Krmiva	130,7	121,0	136,0	136,5	129,0
Jednoduchá krmiva	137,7	132,4	151,1	142,5	124,9
Krmné směsi	127,9	116,4	129,8	134,0	130,7
Veterinární služby	102,1	101,5	102,4	101,2	103,2
Ostatní výdaje	105,8	104,8	105,6	106,2	106,8
z toho: Voda, její úprava a rozvod	105,3	105,3	105,3	105,3	105,3
Skladování a podpůrné služby v dopravě	115,1	114,5	115,4	115,3	115,3
Telekomunikační služby	99,3	98,8	98,9	99,4	100,0
Neživotní pojištění	101,6	101,2	101,0	102,2	101,9
Právní a účetnické služby	105,5	104,6	105,3	105,6	106,5
Služby pro zemědělství	126,1	112,7	110,2	129,7	148,5
Celkem výrobky a služby přisp. do zem. investic	108,9	105,6	109,5	110,3	109,9
Stroje a ostatní zařízení pro zemědělství	107,2	102,9	108,0	109,3	108,8
Budovy	112,4	111,6	113,2	112,6	112,3

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: ¹⁾ Stejně období předchozího roku = 100.

Agrární zahraniční obchod

Obrat agrárního zahraničního obchodu (AZO), agrární vývoz i agrární dovoz vzrostly v meziročním srovnání roku 2021 a 2022 cca o pětinu, tj. 20 %. Hlavním důvodem jsou celosvětově rostoucí ceny potravin, které zvyšují cenu obchodovaných produktů.

I přes tato vysoká čísla lze však pozitivně hodnotit fakt, že trvale záporné saldo agrárního zahraničního obchodu ČR se prohloubilo jen o cca 7 % (z 43,6 mld. Kč na 46,6 mld. Kč).

ČR tak dosáhla za posledních 5 let meziročně nejvyššího krytí dovozu vývozem (85,5 %), které naznačuje zlepšující se kondici českého agrárního zahraničního obchodu.

Záporná bilance AZO ČR se zeměmi EU-27 se zlepšila, a to z 23,1 mld. Kč na 17,3 mld. Kč. Naopak bilance se třetími zeměmi se meziročně zhoršila z 20,0 mld. Kč na 28,3 mld. Kč. Zhoršení salda na straně AZO se třetími zeměmi jde zejména na vrub nárůstu dovozu slunečnicového oleje a semen řepky olejky z Ukrajiny a čerstvých a chlazených ryb z Norska.

K nejvýznamnějšímu meziročnímu zlepšení bilance AZO ČR došlo u pšenice, mléka a řepky, a to zejména v relaci obchodu uvnitř EU. Oproti tomu meziroční zhoršení agrárního zahraničního obchodu nastalo nejvíce u vepřového a drůbežního masa (v obou případech o 25 %) s tím, že v případě vepřového jde zhoršení na vrub dovozů z EU, u drůbežního masa pak z cca 70 % na úkor dovozů z Evropské unie a z cca 30 % ze zemí mimo EU. Bilance se v meziročním srovnání zhoršila také u tuků a olejů, kávy nebo másla.

Ve sledovaném období roku 2022 došlo v zemích, kde působí agrární diplomaté ČR⁴, převážně k meziročnímu nárůstu agrárního exportu ČR. Nejvíce pak v případě Spojených států o 138 %, Libanonu o 35 % a Japonska o 32 % (ostatní státy – Srbsko o 29 % a Spojené arabské emiráty o 8 %). Naopak došlo v roce 2022 (ve srovnání s rokem 2021) k poklesu vývozu agrárního zboží do Číny o 34 % z důvodu snížení exportu zejména sýrů a potravinových přípravků, což lze částečně přičíst i zavedení nového systému certifikace exportérů do Číny (vývoj odpovídá celounijnímu trendu).

Teritoriální pohled

Agrární zboží směřovalo v roce 2022 zejména do Německa (24,5 %) a na Slovensko (20,1 %). V roce 2022 vzrostl podíl Německa o 0,6 p. b. a podíl Slovenska naopak poklesl o 0,9 p. b. Třetí nejvýznamnější vývozní destinací zůstalo Polsko (10,0 %). Dále následovaly Rakousko (6,5 %), Itálie (5,7 %) a Maďarsko (4,2 %). Hlavními odběrateli v rámci třetích zemí byly Spojené království (1,9 %), Rusko (0,9 %), Spojené státy (0,8 %), Ukrajina (0,7 %), Japonsko a Egypt (shodně 0,5 %) a Švýcarsko, Jižní Afrika, Srbsko a Norsko (shodně 0,3 %).

Český agrární dovoz pocházel v roce 2022 zejména z Německa a Polska, jejich podíly činily 19,7 % a 15,9 %. V meziročním porovnání v roce 2022 poklesl podíl Německa (o 2,9 p. b.), naopak podíl Polska vzrostl (o 0,4 p. b.). Dalšími významnými dovozci byly Itálie (7,1 %), Nizozemsko (6,8 %), Slovensko (6,7 %) a Španělsko (5,9 %). Z třetích zemí byly hlavními dodavateli Čína (1,7 %), Ukrajina (1,6 %), Norsko (1,2 %), Spojené království (1,1 %), Spojené státy a Turecko (shodně 0,9 %) a Brazílie (0,8 %).

K nejvýraznějšímu meziročnímu zlepšení bilance českého AZO v teritoriálním pohledu došlo v obchodě s Německem (o 10,8 mld. Kč, zejména výrazným nárůstem vývozu řepkových semen, mléka a smetany a pšenice), Slovenskem (o 4,1 mld. Kč), Rumunskem (o 3,5 mld. Kč) a Rakouskem (o 1,9 mld. Kč). Zhoršení bilance zaznamenal obchod zejména s Polskem (o 4,2 mld. Kč, především zvýšením dovozu drůbežního masa a másla), Itálií (o 4,1 mld. Kč) a Španělskem (o 3,2 mld. Kč).

Komoditní pohled

Nejvíce vyváženými českými agrárními položkami⁵ byly v roce 2022 přípravy k výživě zvířat, pšenice, cigarety, potravinové přípravy, pekařské zboží a nezahuštěné mléko a smetana. Hlavními dováženými agrárními produkty do ČR byly vepřové maso, pekařské zboží, potravinové přípravy, přípravy k výživě zvířat, sýry a tvaroh a čokoláda a ostatní kakaové přípravy.

Tabulka 9 – Vývoj AZO ČR v letech 2017 až 2022 (v mld. Kč)

Ukazatel	Obrat AZO	Agrární vývoz	Agrární dovoz	Saldo AZO	Stupeň krytí dovozu vývozem (%)	Podíl salda na vývozu (%)	Podíl obrátu AZO na obrátu celk. ZO (%)	Podíl agrár. vývozu na celk. vývozu (%)	Podíl agrár. dovozu na celk. dovozu (%)
2017	424,7	196,1	228,6	-32,4	85,8	16,5	5,3	4,6	6,0
2018	414,3	186,3	228,0	-41,7	81,7	22,4	4,9	4,2	5,7
2019	443,5	198,0	245,5	-47,5	80,7	24,0	5,1	4,3	6,0
2020	465,4	214,5	250,9	-36,4	85,5	17,0	5,5	4,8	6,3
2021	497,1	226,8	270,3	-43,6	83,9	19,2	5,2	4,6	5,9
2022	594,8	274,1	320,7	-46,6	85,5	17,0	5,3	4,9	5,8

Zdroj: ČSÚ – Databáze pohybu zboží přes hranice, únor 2023.

Pozn.: Agrární zboží je vymezeno kapitolami 01 až 24 celního sazebníku; Výpočty jsou provedeny z nezaokrouhlených dat.

⁴ Čína, Spojené arabské emiráty, Srbsko, USA, Libanon a Japonsko.

⁵ Řazeno dle hodnoty vývozu ve finančním vyjádření, a to na základě 4-místných, ale i podrobnějších kódů celní nomenklatury.

Detailnější údaje o nejvíce vyvážených a dovážených agrárních položkách ve sledovaném období uvádí následující tabulka.

Tabulka 10 – Přehled 10 nejvíce z ČR vyvážených a do ČR dovážených položek v roce 2022

Položka	Hodnota vývozu (mld. Kč)	Podíl na agrár. vývozu (%)	Změna proti roku 2021 (%)	Položka	Hodnota dovozu (mld. Kč)	Podíl na agrár. dovozu (%)	Změna proti roku 2021 (%)
Přípravky k výživě zvířat	20,1	7,7	16,4	Vepřové maso	18,2	6,0	24,1
Pšenice	17,1	6,6	40,7	Pekařské zboží, pečivo, oplatky apod.	13,1	4,3	18,7
Cigarety	15,4	5,9	13,0	Potravinové přípravky	13,0	4,3	13,6
Potravinové přípravky	14,9	5,7	16,1	Přípravky k výživě zvířat	12,8	4,2	14,9
Pekařské zboží, pečivo, oplatky apod.	13,6	5,2	18,2	Sýry a tvaroh	12,8	4,2	22,6
Mléko a smetana nezahuštěná neslazená	12,4	4,7	37,6	Čokoláda a ostatní kakaové přípravky	10,6	3,5	9,9
Sýry a tvaroh	8,5	3,2	29,6	Káva	7,9	2,6	36,0
Řepkový olej	8,2	3,2	24,9	Drůbeží maso	7,4	2,4	31,5
Čokoláda a ostatní kakaové přípravky	7,8	3,0	9,7	Cigarety	7,2	2,4	13,3
Pivo	7,5	2,9	3,3	Voda a nealkoholické nápoje	5,7	1,9	19,0

Zdroj: ČSÚ – Databáze pohybu zboží přes hranice, únor 2023.

Pozn.: Agrární zboží je vymezené kapitolami 01 až 24 celního sazebníku; hodnoty řazeny na základě HS 4. Výpočty jsou provedeny z nezaokrouhlených dat.

Údaje o zahraničním obchodu za rok 2022 zveřejnil ČSÚ 6. února 2023. Tato data jsou předběžná, ale za rok 2021 jsou již definitivní.

Podpůrná a dotační politika Ministerstva zemědělství

Dotační programy podle § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů jsou prováděny a administrovány na základě následujících „Zásad“ vydaných Ministerstvem zemědělství:

- Zásady, kterými se na základě § 1, § 2 a 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, stanovují podmínky pro poskytování dotací na udržování a využívání genetických zdrojů pro výživu a zemědělství pro rok 2022; Č. j.: MZE-10935/2022-13113;

Zpřesnění Zásad, kterými se na základě § 1, § 2 a 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, stanovují podmínky pro poskytování dotací na

udržování a využívání genetických zdrojů pro výživu a zemědělství pro rok 2022; Č. j.: MZE-27276/2022-13113

- Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací v programu 129 660 Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků pro rok 2022; Č. j.: MZE-57971/2021-18131;
- Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro roky 2022–2023 v programu 129 710 Centra odborné přípravy; Č. j.: MZE-276/2022-13133.

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky svým usnesením č. 139 ze dne 10. března 2022 schválila zemědělské dotační programy pro rok 2022 na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Tabulka 11 – Přehled finančních prostředků na rok 2022 – schválený rozpočet

Ukazatel	tis. Kč	Index 2022/2021
Podpůrný program 6. Podpora genetických zdrojů	78 500	1,00
Podpůrný program 129 660 Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků	30 000	1,00
Podpůrný program 129 710 Centra odborné přípravy	70 000	1,00
Celkem	178 500	1,00

Zdroj: MZe.

Tabulka 12 – Přehled čerpání finančních prostředků na rok 2022 – prostředky k čerpání (v tis. Kč)

Ukazatel	Schválený rozpočet	Limit k čerpání ¹⁾	Index limitu 2022/2021
Programy schválené Poslaneckou sněmovnou ČR			
Podpůrný program 6. Podpora genetických zdrojů	78 500	81 000	1,02
Podpůrný program 129 660 Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků	30 000	82 792	1,02
Podpůrný program 129 710 Centra odborné přípravy	70 000	104 053	1,03
Celkem	178 500	267 845	1,03

Zdroj: MZe.

Pozn.: ¹⁾ Limit k čerpání (použití nároků z nespotřebovaných výdajů).**Tabulka 13 – Přehled čerpání finančních prostředků na rok 2022 – prostředky k čerpání (v tis. Kč)**

Ukazatel	Schválený rozpočet	Limit k čerpání ¹⁾	Čerpání limitu	% čerpání na limit
Programy schválené Poslaneckou sněmovnou ČR				
Podpůrný program 6. Podpora genetických zdrojů	78 500	81 000	81 000	100,00
Podpůrný program 129 660 Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků	30 000	82 792	36 705	44,33
Podpůrný program 129 710 Centra odborné přípravy	70 000	104 053	64 333	58,51
CELKEM	178 500	267 845	182 038	67,96

Zdroj: MZe.

Pozn.: ¹⁾ Limit k čerpání (použití nároků z nespotřebovaných výdajů).**Dotační program 6. Podpora genetických zdrojů**

Cílem dotace byla ochrana genetických zdrojů pro výživu a zemědělství. Tento program zahrnoval čtyři samostatné podprogramy: Podpora genetických zdrojů zvířat, Podpora genetických zdrojů rostlin, Podpora genetických zdrojů mikroorganismů a drobných živočichů hospodářského významu a Podpora na koordinaci Národního programu. Těmito národními programy plní MZe závazky vyplývající z mezinárodní Dohody o biologické rozmanitosti, která se stala součástí legislativy ČR jako sdělení MZV č. 134/1999 Sb. a Mezinárodní úmluvy o rostlinných genetických zdrojích pro výživu a zemědělství uzavřené mezi ČR ve FAO a Globálního plánu akcí pro živočišné genetické zdroje FAO. Zahrnuje veškeré subjekty zabývající se ochranou genetických zdrojů pro výživu a zemědělství. Příjemci podpory byly fyzické osoby, právnické osoby, univerzity, soukromé a veřejné výzkumné instituce. Přijato a schváleno

bylo celkem 52 žádostí. V rámci programu bylo celkem vyplaceno 81 mil. Kč.

Dotační program 129 660 Údržba a obnova kulturních a venkovských prvků

Dotační program je vyhlášen jako „dvouletá výzva“. Výzva byla vyhlášena jen v rámci I podprogramu, a to 129 662 Údržba a obnova stávajících kulturních prvků venkovské krajiny. Podprogram slouží na podporu údržby a obnovu stávajících památných staveb a objektů kulturně-historických hodnot v extravilánu i intravilánu obcí do 2 000 obyvatel nebo v obci od 2 001 do 5 000 obyvatel, přičemž předmět dotace se nachází v místní části obce do 500 obyvatel; předmět dotace musí být zpřístupněn veřejnosti a nesmí sloužit k podnikatelské činnosti. Jednalo se o objekty typu kaplička, křížová cesta, zvonička, boží muka, smírčí a jiné kříže, exteriérové sochy a sousoší, hřbitovy a hřbitovní zdi.

V roce 2022 bylo v programu 129 660 schváleno 264 žádostí o dotaci za celkem 47 169 tis. Kč, z toho bylo proplaceno 49 projektů v celkové částce 7 516 tis. Kč (ostatní projekty budou realizovány a proplaceny až v roce 2023). V roce 2022 probíhala také výplata dotací v rámci 215 žádostí přijatých v roce 2021, a to v celkové částce 29 189 tis. Kč. Celkově bylo v roce 2022 vyplaceno 36 705 tis. Kč na 264 žádostí.

Dotační program 129 710 Centra odborné přípravy

Účelem dotačního programu byla podpora na pořízení moderních učebních pomůcek, která zabezpečí zvýšení kvality odborného vzdělávání žáků a studentů středních a vyšších odborných škol ve skupinách oborů vzdělání 41 – zemědělství a lesnictví, 43 – veterinářství a veterinární prevence, a 29 – potravinářství a potravinářská chemie. V roce 2022 bylo schváleno všech 42 přijatých žádostí a všechny žádosti byly proplaceny v celkové výši 64 332 742 Kč.

V roce 2022 byl u dotačního programu 129 710 Centra odborné přípravy schválený rozpočet 70 000 000 Kč, limit k čerpání 109 386 157 Kč (včetně nezapojených nároků z nespotebívaných výdajů ve výši 5 332 886 Kč), index limitu 2022/2021 1,09.

Státní zemědělský intervenční fond

Základní informace o SZIF

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF/Fond) byl zřízen zákonem č. 256/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, je právnickou osobou se sídlem v Praze a náleží do působnosti Ministerstva zemědělství.

SZIF je tvořen centrálním pracovištěm a 7 regionálními odbory – Praha, České Budějovice, Ústí nad Labem, Hradec Králové, Brno, Olomouc a Opava. Statutárním orgánem SZIF je generální ředitel. Činnost a hospodaření kontroluje dozorčí rada.

V roce 2004 byla SZIF udělena akreditace jako platební agentura pro provádění opatření Společné zemědělské politiky (SZP), financovaných ze záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF). Dne 10. října 2007 udělilo Ministerstvo financí SZIF akreditaci jako platební agentura pro provádění opatření Společné zemědělské politiky financovaných z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF) a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV). V souvislosti s novým programovým obdobím SZP 2014–2020 dne 9. září 2015 udělilo Ministerstvo financí dočasnou akreditaci SZIF a následně dne 21. července 2016 rozhodlo Ministerstvo financí o udělení akreditace Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu jako platební agentura pro provádění opatření Společné zemědělské politiky financovaných z EZZF a EZFRV podle čl. 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění, a čl. 1 prováděcího nařízení Komise (EU) č. 908/2014, v platném znění.

Návazně na udělenou akreditaci je SZIF každoročně podrobován certifikačnímu auditu, který je prováděn nezávislou organizací určenou Ministerstvem financí, v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění. Předmětem certifikačního auditu je mimo jiné ověření plnění akreditačních kritérií nebo ujištění o legalitě a správnosti uskutečněných operací, tj. že výdaje účtované fondům byly uskutečněny v souladu s předpisy Unie.

Předmět činnosti

Hlavním úkolem SZIF jako platební agentury je zprostředkování finanční podpory zemědělství z evropských a národních zdrojů. V rámci plnění závazků, vyplývajících ze Společné zemědělské politiky a v souladu s právními předpisy, právem Evropské unie a mezinárodními smlouvami zajišťuje zejména následující činnosti:

- rozhoduje o poskytnutí dotace a kontroluje plnění podmínek poskytnutí dotace,
- provádí Program rozvoje venkova podle přímo použitelného předpisu EU upravujícího podpory pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova,
- provádí činnosti zprostředkujícího subjektu podle použitelných předpisů EU upravujících strukturální fondy nebo Evropský rybářský fond a Evropský námořní a rybářský fond,
- provádí intervenční nákupy zemědělských výrobků a potravin a zajišťuje skladování, případně zpracování takto nakoupených zemědělských výrobků a potravin,
- prodává nebo jiným způsobem převádí intervenčně nakoupené zemědělské výrobky a potraviny,
- provádí vládou schválené programy zaměřené na nepotravinářské využití a zpracování zemědělských výrobků,
- poskytuje subvence při vývozu zemědělských výrobků a potravin,
- rozhoduje o poskytnutí licence při dovozu a vývozu zemědělských výrobků a potravin a kontroluje plnění podmínek poskytnutí licence,
- provádí činnosti související se systémem záruk pro zemědělské výrobky a potraviny,
- provádí činnosti související se systémem schvalování, registrace, evidence nebo uznávání seskupení a organizací producentů zemědělských výrobků nebo potravin,
- vykonává dozor nad plněním povinností vyplývajících pro fyzické a právnické osoby z přímo použitelného předpisu EU,
- provádí podporu marketingu zemědělských výrobků a potravin.

Rozpočet a jeho změny

Rozpočet Státního zemědělského intervenčního fondu na rok 2022 schválila Poslanecká sněmovna parlamentu ČR dne 10. března 2022 usnesením č. 142.

První změna rozpočtu

I. změna rozpočtu SZIF na rok 2022 byla schválena Poradou vedení SZIF dne 3. května 2022, vzata na vědomí Dozorčí radou SZIF dne 12. července 2022 a schválena Ministerstvem zemědělství dne 11. srpna 2022.

Změny oproti rozpočtu SZIF na rok 2022 schválenému Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR představovaly celkové **zvýšení zdrojů a jejich užití o 17 328 482 tis. Kč**, z toho

na Společnou zemědělskou politiku o 14 159 984 tis. Kč, zemědělské národní dotace o 2 777 242 tis. Kč, marketingovou podporu značek kvality o 87 923 tis. Kč a na správní výdaje o 303 333 tis. Kč. Uvedené zvýšení zdrojů a jejich užití nemělo dopad do státního rozpočtu.

Společná zemědělská politika

Zdroje

Po zpracování účetní závěrky za rok 2021 byl vykázán zůstatek finančních prostředků na účtech Společné zemědělské politiky ve výši 1 428 808 tis. Kč, o který se navýšil rozpočet v roce 2022:

Tabulka 14 – Zůstatky na účtech Společné zemědělské politiky k 31. 12. 2021

Přímé platby	– ČR část o	189 tis. Kč
	– EU část o	890 927 tis. Kč
Společná organizace trhu	– ČR část o	67 611 tis. Kč
	– EU část o	29 829 tis. Kč
Program rozvoje venkova	– ČR část o	135 399 tis. Kč
	– EU část o	304 853 tis. Kč

Zdroj: SZIF.

Dotace z nespotřebovaných výdajů MZe

Dopisem MZe ze dne 29. dubna 2022 pod č.j.: MZE-26280/2022-12131 byly SZIF sděleny dotace z nespotřebovaných výdajů MZe minulých let v celkové výši 12 957 976 tis. Kč, z toho na:

Tabulka 15 – Dotace z nespotřebovaných výdajů MZe minulých let

Přímé platby	– ČR část o	85 668 tis. Kč
	– EU část o	8 991 877 tis. Kč
Společnou organizaci trhu	– ČR část o	105 168 tis. Kč
	– EU část o	988 tis. Kč
Společnou organizaci trhu (včelařské produkty)	– ČR část o	15 316 tis. Kč
	– EU část o	20 625 tis. Kč
Program rozvoje venkova	– ČR část o	2 296 191 tis. Kč
	– EU část o	1 442 143 tis. Kč

Zdroj: SZIF.

Tržby z prodeje

Rozpočet upraven vzhledem k neuskutečnění intervenčního nákupu v roce 2021 a nulovým počátečním zásobám másla, SOM a obilovin.

Užití zdrojů

- Školní projekty – Mléko do škol, Ovoce a zelenina do škol
- Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny
- Podpora soukromého skladování
- Programy propagace zemědělských produktů
- Intervenční skladování
- Podpora na restrukturalizaci a přeměnu vinic a Podpora na investice v rámci SOT s vínem
Rozpočet opatření upraven s ohledem na skutečné čerpání a výše celkových zdrojů SOT.
- Zlepšení výroby včelařských produktů a jejich uvádění na trh
Rozpočet upraven dle požadavků odborných útvarů SZIF na rok 2022.
- Splátka zápůjčky na intervenční nákupy
V roce 2021 nebyl intervenční nákup uskutečněn, dle této skutečnosti byla upravena výše splátky zápůjčky na intervenční nákupy.
- Rezerva SOT
V rámci SOT – část EU došlo v návrhu I. změny rozpočtu (rozpočtové opatření) k vytvoření rezervy SOT, která zahrnuje nevyužité prostředky předchozích let, tj. zůstatek na účtech SOT z roku 2021 a nespotřebované výdaje MZe minulých let. Jedná se o prostředky, určené zejména na opatření SOT (včely).

Zemědělské národní dotace

Zůstatek finančních prostředků u zemědělských národních dotací ve výši 1 937 242 tis. Kč byl převeden do roku 2022 na výplatu dotačních titulů (žádostí) minulých let. Zároveň dochází k zapojení nároku z nespotřebovaných výdajů ve výši 820 000 tis. Kč, které budou použity na dotační tituly roku 2021, vyplácené v roce 2022. Dotace Ministerstva zemědělství na rok 2022 byla navýšena celkem o 20 000 tis. Kč, a to na základě schváleného pozměňovacího návrhu č. 82 k návrhu státního rozpočtu České republiky na rok 2022. Hlavním účelem navýšení je zvýšení podpory provozu potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením v souvislosti s krizí na Ukrajině.

Celkové navýšení zdrojů zemědělských národních dotací a jejich užití v rámci I. změny rozpočtu (rozpočtové opatření) je ve výši **2 777 242 tis. Kč**.

Marketingová podpora značek kvality

K 31. prosinci 2021 byl na účtech marketingu vykázán zůstatek finančních prostředků ve výši 87 923 tis. Kč, který byl převeden do roku 2022 na provádění marketingových činností. Zdroje na marketingovou podporu značek kvality a jejich užití byly o tuto částku navýšeny.

Správní výdaje

Zdroje správních výdajů SZIF na rok 2022 byly navýšeny o zůstatek na účtech správních výdajů z roku 2021 ve výši **303 333 tis. Kč**.

Jednotlivé položky užití správních výdajů byly upraveny na základě požadavků příkazců operace a s ohledem na odhad vývoje čerpání rozpočtu do konce kalendářního roku.

Druhá změna rozpočtu (rozpočtové opatření)

II. změna rozpočtu SZIF na rok 2022 byla schválena Poradou vedení SZIF dne 29. září 2022, vzata na vědomí Dozorčí radou SZIF dne 5. října 2022 a schválena Ministerstvem zemědělství dne 6. října 2022.

Navrhované změny oproti I. změně rozpočtu SZIF na rok 2022 představují celkové **zvýšení zdrojů a jejich užití o 1 293 303 tis. Kč.**

Společná zemědělská politika

V návrhu II. změny rozpočtu (rozpočtové opatření) je zohledněno **navýšení dotace v rámci Společné organizace trhů** celkem o **1 293 303 tis. Kč**, z toho **754 509 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **538 794 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Z této částky představuje navýšení dotace na opatření SOT v roce 2022 celkem **461 539 tis. Kč**, z toho **200 000 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **261 539 tis. Kč** z rozpočtu EU, a to na základě dopisu ze dne 23. září 2022, pod č.j.: MZE-55798/2022-12131.

Mimo to došlo k přidělení prostředků na mimořádné podpory na přizpůsobení pro producenty v zemědělských odvětvích (konkrétně se jedná o prasnice, kuřata, dojnice, jablka a brambory), v celkové výši **831 764 tis. Kč**, z toho **554 509 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **277 255 tis. Kč** z rozpočtu EU – na základě dopisu ze dne 23. srpna 2022, pod č.j.: MZE-49646/2022-12131.

Třetí změna rozpočtu (rozpočtové opatření)

III. změna rozpočtu (rozpočtové opatření) SZIF na rok 2022 byla projednána a schválena Poradou vedení SZIF dne 6. prosince 2022, vzata na vědomí Dozorčí radou SZIF dne 14. prosince 2022 a schválena Ministerstvem zemědělství dne 21. prosince 2022.

Navrhované změny oproti II. změně rozpočtu SZIF na rok 2022 představují **snížení zdrojů a jejich užití o 541 024 tis. Kč**, z toho na Společnou zemědělskou politiku o 100 500 tis. Kč, zemědělské národní dotace o 264 509 tis. Kč a na správní výdaje o 176 015 tis. Kč.

Společná zemědělská politika

V návrhu III. změny rozpočtu (rozpočtové opatření) je zohledněno **navýšení dotace na Společnou organizaci trhů** ve výši **45 500 tis. Kč** z rozpočtu EU, a to na základě dopisu ze dne 9. prosince 2022, pod č.j.: MZE-63073/2022-12131. Tyto prostředky jsou určeny k zajištění výplaty dotací v rámci opatření Restrukturalizace a přeměna vinic. Dále byl snížen rozpočet na zápujčku na intervenční nákupy o **146 000 tis. Kč**, a to z důvodu nerealizace intervenčních nákupů v roce 2022.

U **Programu rozvoje venkova** dochází zároveň k **aktualizaci prostředků**, které budou vyplaceny v rámci financování EURI/NGEU, a to na základě dopisu ze dne 27. července 2022, pod č.j.: MZE-45720/2022-14114. Předpokládaná výše prostředků v roce 2022 bude celkem **1 524 625 tis. Kč**, z toho **428 334 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **1 096 291 tis. Kč** z rozpočtu EU. Celková výše prostředků na Program rozvoje venkova se tímto nemění.

Zemědělské národní dotace

V rámci **zemědělských národních dotací** dochází ve III. změně rozpočtu (rozpočtové opatření) ke **snížení dotace celkem o 264 509 tis. Kč** ze státního rozpočtu. Z celkové částky je realizováno snížení o 250 000 tis. Kč na základě dopisu ze dne 20. října 2022, pod č.j.: MZE-59855/2022-12131. Na zbylou část (14 509 tis. Kč) bylo správcem kapitoly MZE provedeno rozpočtové opatření, a to na základě žádosti (dopisu) odborného útvaru MZe ze dne 3. srpna 2022, pod č.j.: MZE-47262/2022-13111.

Správní výdaje

Ve zdrojích na správní výdaje byl snížen rozpočet na technickou pomoc Programu rozvoje venkova, a to celkem o **176 015 tis. Kč.**

Jednotlivé položky užití správních výdajů byly upraveny na základě požadavků příkazců operace a s ohledem na odhad vývoje čerpání rozpočtu do konce kalendářního roku.

Společná zemědělská politika

Společná zemědělská politika (SZP) patří k nejstarším politikám Evropských společenství. Její základní cíle byly stanoveny již v tzv. Římské smlouvě v roce 1957. SZP se prakticky provádí od roku 1962 a byla za dobu své existence několikrát reformována, naposledy v roce 2013.

V roce 2022 vyplatil SZIF v rámci SZP celkem 38,9 mld. Kč, z toho se nejvíce na výplatách podílely přímé platby, na které bylo vyplaceno téměř 23 mld. Kč. SZIF obdržel 30 137 žádostí na jednotnou platbu na plochu (SAPS), na celkovou plochu 3,53 mil. ha.

Přímé platby a Přejídné vnitrostátní podpory

Přímé platby zaujímají největší podíl vyplacených finančních prostředků určených na dotace v zemědělství a jsou zemědělcům poskytovány od vstupu ČR do Evropské unie v roce 2004. Během této doby došlo k několika zásadním změnám v oblasti SZP, přičemž poslední reforma z roku 2013 významně změnila strukturu přímých plateb pro období 2015–2022. Současná SZP tak obsahuje řadu nových prvků, které dosud nebyly v oblasti přímých plateb aplikovány.

Mezi cíle reformované SZP v rámci přímých plateb patří větší důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí prostřednictvím platby na zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí či generační obměna na venkově podporovaná poskytnutím příspěvku pro mladé zemědělce. Dalším z cílů je stabilizace odvětví, která čelí určitým obtížím a jsou velmi významná z hospodářského, sociálního nebo environmentálního hlediska. Těmito tzv. citlivým sektorům, mezi které patří pěstování ovoce, zeleniny, škrabových i konzumních brambor, chmele, cukrové řepy, bílkovinných plodin a chov mléčného i masného skotu a ovcí a koz, je vyplácena dobrovolná podpora vázaná na produkci.

V rámci přímých plateb se poskytuje několik podpor. Nejobjemnější složkou, co se týče finančních prostředků, představuje jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS). Dalšími složkami jsou platba na zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (tzv. greening neboli

ozelenění), dobrovolná podpora vázaná na produkci a platba pro mladé zemědělce. Z národního rozpočtu poskytuje ČR také přechodnou vnitrostátní podporu (PVP), která navazuje na dříve poskytované národní doplňkové platby (Top-Up).

Žádost o poskytnutí podpory z přímých plateb je podávána v rámci tzv. Jednotné žádosti, a to zpravidla do 15. května příslušného kalendářního roku prostřednictvím Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF).

Konkrétní podmínky poskytování přímých plateb upravuje nařízení vlády č. 50/2015 Sb. a č. 112/2008 Sb. na základě přímo aplikovatelných předpisů Evropské unie – nařízení (EU) č. 1307/2013, č. 1306/2013, nařízení Komise (EU) č. 639/2014, č. 641/2014, č. 640/2014 a č. 809/2014.

Celkem bylo v roce 2022 v rámci **přímých plateb a Přechodných vnitrostátních podpor** vyplaceno **22 958 191 tis. Kč**, z toho **551 497 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **22 406 694 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Směnný kurz pro výplaty přímých plateb je stanoven nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění, vždy k poslednímu směnnému kurzu stanovenému Evropskou centrální bankou před 1. říjnem kalendářního roku. Tento kurz je závazný pro výplaty žádostí podaných v příslušném roce a pro žádosti 2022 činí 24,549 Kč/€.

- **Jednotná platba na plochu (SAPS)**

Žádosti SAPS 2009 až 2014 byly vypláceny na základě nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 a nařízení vlády ČR č. 47/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Od roku 2015 jsou žádosti SAPS vypláceny na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, v platném znění, a nařízení vlády ČR č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2022 bylo podáno 30 137 žádostí na celkovou plochu 3 528 085,32 ha. Žádosti byly podávány do 16. května 2022. Sazba dotace byla stanovena na 3 213,91 Kč/ha zemědělské půdy.

Výplata žádostí na SAPS probíhala v roce 2022 jedním rozhodnutím, které bylo společné pro zálohu i doplatek. Od 18. října 2022 byla vydávána rozhodnutí žadatelům, kteří splnili podmínku pro výplatu zálohy. Následně probíhala výplata zálohy ve výši 70 % celkové přiznané částky. Od 1. prosince 2022 bylo vyplaceno zbylých 30 % platby, tedy doplatek. Žadatelům, kteří nesplnili podmínky pro zálohu, byla po 1. prosinci 2022 vyplácena celá částka dotace.

V roce 2022 byla vyplacena 1 žádost z roku 2017 v celkové částce **0,177 tis. Kč**, 2 žádosti z roku 2019 v celkové částce **73 tis. Kč**, 13 žádostí z roku 2020 v celkové částce **10 398 tis. Kč**, 10 379 žádostí z roku 2021 v celkové částce **926 103 tis. Kč** a 29 701 žádostí z roku 2022 v celkové částce **10 923 678 tis. Kč**.

- **Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (Greening)**

Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí legislativně vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, v platném znění, a jejich prováděcích předpisů, a dále pak z nařízení vlády ČR č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2022 bylo podáno 30 137 žádostí na celkovou plochu 3 528 085,32 ha. Sazba dotace byla stanovena na 1 767,75 Kč/ha zemědělské půdy.

V roce 2022 byly vyplaceny 2 žádosti z roku 2017 v celkové částce **10 tis. Kč**, 1 žádost z roku 2018 v celkové částce **558 tis. Kč**, 3 žádosti z roku 2019 v celkové částce **50 tis. Kč**, 21 žádostí z roku 2020 v celkové částce **6 576 tis. Kč** a 30 033 žádostí z roku 2021 v celkové částce **6 318 218 tis. Kč**.

- **Dobrovolná podpora vázaná na produkci (VCS)**

Podpory vycházejí z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, v platném znění, a nařízení vlády ČR č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Žádosti byly podávány do 16. května 2022.

- **Podpora na produkci brambor určených pro výrobu škrobu**

Na tuto podporu bylo v roce 2022 podáno 265 žádostí na celkový počet 5 290,43 ha. Sazba dotace byla stanovena na 14 360,56 Kč/ha.

V roce 2022 bylo vyplaceno 272 žádostí z roku 2021 v celkové částce **75 810 tis. Kč**.

- **Podpora na produkci chmele**

Na tuto podporu bylo v roce 2022 podáno 120 žádostí na celkový počet 5 143,27 ha. Sazba dotace byla stanovena na 14 789,21 Kč/ha.

V roce 2022 bylo vyplaceno 119 žádostí z roku 2021 v celkové částce **77 533 tis. Kč**.

- **Podpora na produkci ovocných druhů s velmi vysokou pracností**

Na tuto podporu bylo v roce 2022 podáno 311 žádostí na celkový počet 5 771,50 ha. Sazba dotace byla stanovena na 11 063,93 Kč/ha.

V roce 2022 bylo vyplaceno 289 žádostí z roku 2021 v celkové částce **62 734 tis. Kč**.

- **Podpora na produkci ovocných druhů s vysokou pracností**

Na tuto podporu bylo v roce 2022 podáno 323 žádostí na celkový počet 3 326,21 ha. Sazba dotace byla stanovena na 7 658,06 Kč/ha.

V roce 2022 byla vyplacena 1 žádost z roku 2020 v celkové částce 20 tis. Kč a 286 žádostí z roku 2021 v celkové částce **23 956 tis. Kč**.

- **Podpora na produkci konzumních brambor**

Na tuto podporu bylo v roce 2022 podáno 691 žádostí na celkový počet 10 045,63 ha. Sazba dotace byla stanovena na 4 441,69 Kč/ha.

V roce 2022 bylo vyplaceno 697 žádostí z roku 2021 v celkové částce **45 091 tis. Kč**.

- **Podpora na produkci zeleninových druhů s velmi vysokou pracností**

Na tuto podporu bylo v roce 2022 podáno 347 žádostí na celkový počet 7 828,29 ha. Sazba dotace byla stanovena na 9 783,68 Kč/ha.

V roce 2022 bylo vyplaceno 280 žádostí z roku 2021 v celkové částce **48 347 tis. Kč** a 181 žádostí z roku 2022 v celkové výši **44 812 tis. Kč**.

- **Podpora na produkci zeleninových druhů s vysokou pracností**

Na tuto podporu bylo v roce 2022 podáno 126 žádostí na celkový počet 3 433,93 ha. Sazba dotace byla stanovena na 3 580,07 Kč/ha.

V roce 2022 bylo vyplaceno 128 žádostí z roku 2021 v celkové částce **7 665 tis. Kč** a 82 žádostí z roku 2022 v celkové částce **10 460 tis. Kč**.

Podpora na produkci cukrové řepy

Na tuto podporu bylo v roce 2022 podáno 865 žádostí na celkový počet 57 594,71 ha. Sazba dotace byla stanovena na 6 924,18 Kč/ha.

V roce 2022 byla vyplacena 1 žádost z roku 2020 v celkové částce **23 tis. Kč**, 639 žádostí z roku 2021 v celkové částce **245 629 tis. Kč** a 575 žádostí z roku 2022 v celkové částce **302 462 tis. Kč**.

Podpora na produkci bílkovinných plodin

Na tuto podporu bylo v roce 2022 podáno 6 833 žádostí na celkový počet 234 173,29 ha. Sazba dotace byla stanovena na 1 778,18 Kč/ha.

V roce 2022 byla vyplacena 1 žádost z roku 2018 v celkové částce **67 tis. Kč**, 5 žádostí z roku 2020 v celkové částce **551 tis. Kč** a 6 716 žádostí z roku 2021 v celkové částce **420 129 tis. Kč**.

Podpora na chov telete masného typu

Na tuto podporu bylo v roce 2022 podáno 6 575 žádostí na celkový počet 77 314,40 VDJ (1 tele = 0,4 VDJ). Sazba dotace byla stanovena na 7 809,80 Kč/VDJ.

V roce 2022 byly vyplaceny 3 žádosti z roku 2020 v celkové výši **348 tis. Kč** a 6 503 žádostí z roku 2021 v celkové částce **615 333 tis. Kč**.

Podpora na chov krávy chované v systému chovu s tržní produkcí mléka

Na tuto podporu bylo v roce 2022 podáno 1 754 žádostí na celkový počet 353 439,00 VDJ (1 dojnice starší 24 měsíců = 1 VDJ, mladší 24 měsíců včetně = 0,6 VDJ). Sazba dotace byla stanovena na 3 541,83 Kč/VDJ.

V roce 2022 byly vyplaceny 2 žádosti z roku 2020 v celkové částce **164 tis. Kč**, 1 009 žádostí z roku 2021 v celkové částce **445 716 tis. Kč** a 1 336 žádostí z roku 2022 v celkové částce **1 157 377 tis. Kč**.

Podpora na chov bahnice nebo na chov kozy

Na tuto podporu bylo v roce 2022 podáno 2 382 žádostí na celkový počet 17 193,90 VDJ (1 bahnice/koza = 0,15 VDJ). Sazba dotace byla stanovena na 4 082,98 Kč/VDJ.

V roce 2022 byla vyplacena 1 žádost z roku 2017 v celkové částce **3 tis. Kč**, 2 žádosti z roku 2020 v celkové částce **63 tis. Kč** a 2 359 žádostí z roku 2021 v celkové částce **69 290 tis. Kč**.

• Platba pro mladé zemědělce (Mladý zemědělec)

Platba pro mladé zemědělce legislativně vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, v platném znění, a jejich prováděcích předpisů, dále pak z nařízení vlády ČR č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Termín pro podání žádosti byl do 16. května 2022.

Na tuto platbu bylo podáno 2 584 žádostí. Při podání žádosti žadatel výměru nedeklaruje, neboť tato platba se vyplácí na výměru, na kterou byla poskytnuta jednotná platba na plochu (platba je tedy závislá na výsledku administrace žádosti o jednotnou platbu na plochu), přičemž maximální výměra činí 90 ha zemědělské půdy. Sazba byla stanovena na 1 606,95 Kč/ha.

V roce 2022 byla vyplacena 1 žádost z roku 2017 v celkové částce **36 tis. Kč**, 1 žádost z roku 2020 v celkové částce **18 tis. Kč** a 2 733 žádostí z roku 2021 v celkové částce **97 313 tis. Kč**.

• Národní doplňková platba k přímým podporám (Top-Up)

Národní doplňková platba k přímým podporám (žádosti Top-Up 2009 až 2012) byla poskytována na základě nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 a nařízení vlády ČR č. 112/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2022 byla vyplacena 1 žádost z roku 2007 v celkové částce **41 tis. Kč**, 1 žádost z roku 2009 v celkové částce **11 tis. Kč**, 1 žádost z roku 2012 v celkové částce **6 tis. Kč**.

• Přechodná vnitrostátní podpora (PVP)

Podpory do roku 2014 vycházely z nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 a nařízení vlády ČR č. 112/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Žádosti na Přechodné vnitrostátní podpory od roku 2015 vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, v platném znění, a nařízení vlády ČR č. 112/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a byly podávány do 16. května 2022.

Přechodné vnitrostátní podpory jsou nástupcem národní doplňkové platby, realizované v letech 2007 až 2012. Rok 2022 je posledním rokem, ve kterém bylo možné podat žádosti na PVP. Na tuto platbu bylo v roce 2022 podáno 27 508 žádostí.

V roce 2022 byla vyplacena 1 žádost z roku 2013 v celkové částce **2 tis. Kč**, 1 žádost z roku 2017 v celkové částce **1 tis. Kč**, 1 žádost z roku 2018 v celkové částce **43 tis. Kč**, 3 žádosti z roku 2019 v celkové částce **3 tis. Kč**, 14 žádostí z roku 2020 v celkové částce **540 tis. Kč** a 24 453 žádostí z roku 2021 v celkové částce **549 130 tis. Kč**.

Tabulka 16 – Sazby Přechodné vnitrostátní podpory pro rok 2022

Komodita	Jednotka	Sazba (Kč/jednotka)	Počet jednotek
Zemědělská půda	ha	1 16,22	3 520 380,280
Přezvýkavci	VDJ	63,80	954 428,950
Chmel	ha	3 159,77	5 469,510
Brambory na výrobu škrobu	t	1 056,21	25 938,530
Krávy bez tržní produkce mléka	VDJ	71,55	219 822,400 ¹⁾
Ovce, kozy	VDJ	44,68	18 399,300 ¹⁾

Zdroj: SZIF.

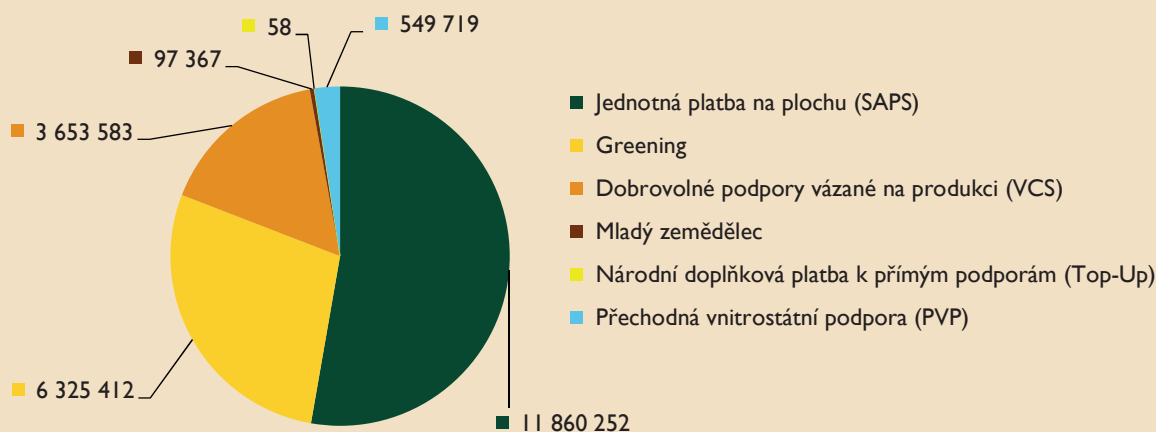
Pozn.: ¹⁾ Počty jednotek jsou ovlivněny administrací žádostí v průběhu roku a nejedná se o původně deklarované množství.

Tabulka 17 – Celkový přehled vyplacených dotací v rámci přímých plateb a Přechodných vnitrostátních podpor v roce 2022

Přímé platby	Vyplacené žádosti	Vyplacené prostředky (tis. Kč)		
		ČR	EU	Celkem
SAPS	40 096	0	11 860 252	11 860 252
Greening	30 060	0	6 325 412	6 325 412
VCS	21 487	0	3 653 583	3 653 583
Mladý zemědělec	2 735	0	97 367	97 367
Top-Up	3	58	0	58
PVP	24 473	549 719	0	549 719
Přímé platby celkem	118 854	549 777	21 936 614	22 486 391

Zdroj: SZIF.

Graf I – Finanční prostředky na přímé platby v roce 2022 (v tis. Kč)

Zdroj: SZIF.

Kompensace finanční disciplíny (KFD) a ostatní výdaje

• Kompensace finanční disciplíny

V roce 2022 byla Kompensace finanční disciplíny vyplácena na základě prováděcího nařízení Komise (EU) 2021/2091 a nařízení vlády ČR č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Bylo odesláno celkem 18 994 rozhodnutí s přiznanou výší kompenzace. Celková částka k vrácení činila **470 080 tis. Kč**.

• Ostatní výdaje

Dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění, bylo v roce 2022 do správních výdajů převedeno 20 % z vrácených prostředků, tj. **1 720 tis. Kč**.

Společná organizace trhu

Společná organizace trhů (SOT) zahrnuje školní projekt, tržní opatření, mimořádná opatření, podporu propagace zemědělských produktů a ostatní činnosti v rámci SOT.

V případě některých opatření vyžadují právní předpisy EU složení záruky. Záruky slouží pro zajištění, že podmínky stanovené

legislativou pro dané opatření budou splněny. Po splnění podmínek je záruka vrácena a v případě nesplnění záruka propadne úplně nebo částečně ve prospěch státního rozpočtu nebo rozpočtu EU.

Celkem bylo v roce 2022 v rámci **společné organizace trhů** vynaloženo **1 861 193 tis. Kč**, z toho **1 127 490 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **733 703 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Pro přepočtení se (s výjimkou obchodu se třetími zeměmi a v případě intervenčních výdajů uskutečněných v souvislosti s veřejným skladováním) dle čl. 40 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 907/2014, v platném znění, používá směnný kurz naposledy stanovený Evropskou centrální bankou před prvním dnem měsíce, kdy došlo k rozhodné skutečnosti. Rozhodné skutečnosti pro jednotlivá opatření stanovuje kapitola v nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 907/2014, v platném znění.

• Školní projekt

Školní projekt má za cíl pravidelnými dodávkami ovoce, zeleniny, mléka a mléčných výrobků vytvářet zdravé stravovací návyky dětí ve vzdělávacích zařízeních a zlepšit distribuci zemědělských produktů. Z pohledu finančních

zdrojů z rozpočtu (EU i ČR) je projekt zajištěn a sledován odděleně na dvě samostatné části – pro mléko a pro ovoce a zeleninu. Školní projekt je zajišťován schválenými žadateli prostřednictvím dodávek produktů do škol a prováděním doprovodných vzdělávacích opatření.

Od školního roku 2017/2018 je projekt administrován v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění, nařízením Rady (EU) č. 1370/2013, v platném znění, nařízením Komise (EU) č. 1407/2013, v platném znění, prováděcím nařízením Komise (EU) 2017/39, v platném znění, nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/40, v platném znění, a nařízením vlády ČR č. 74/2017 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Mléko do škol a Ovoce a zelenina do škol

Státní zdravotní ústav, na základě dohody o horizontální spolupráci se SZIF prováděl hodnocení školního projektu pro období 2017–2022. V roce 2022 bylo na základě této dohody vyplaceno na hodnocení školního projektu 1 212 tis. Kč. Dále SZIF zajistil v roce 2022 propagaci školního projektu (reklamní předměty, plakáty) celkem ve výši 182 tis. Kč.

Mléko do škol

V roce 2022 bylo na školní projekt Mléko do škol vyplaceno celkem **296 280 tis. Kč**, z toho **250 747 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **45 533 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Ovoce a zelenina do škol

V roce 2022 bylo na školní projekt Ovoce a zelenina do škol vyplaceno celkem **288 084 tis. Kč**, z toho **203 402 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **84 682 tis. Kč** z rozpočtu EU.

• Tržní opatření

Cílem tržních opatření je stabilizovat zemědělské trhy, zabránit vyostření krizových situací, zvýšit poptávku a pomoci jednotlivým zemědělským odvětvím v EU se lépe přizpůsobit vývoji na trhu.

Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny

Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny je administrována v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění, nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/891, v platném znění, prováděcím nařízením Komise (EU) 2017/892, v platném znění, a nařízením vlády ČR č. 318/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2022 bylo evidováno 19 uznaných organizací producentů a 1 nadnárodní organizace producentů. Celkem bylo vyplaceno **133 113 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Organizace producentů bez podpory – odvětví mléka a ostatní odvětví

Opatření je administrováno v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění, nařízením vlády ČR č. 282/2014 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a nařízením vlády ČR č. 314/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2022 **nebyly** v rámci tohoto opatření vyplaceny **žádné finanční prostředky**.

Zlepšení výroby včelařských produktů a jejich uvádění na trh

Poskytování dotací chovatelům včel se řídí nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném

znění, prováděcím nařízením Komise (EU) č. 2015/1368, v platném znění, nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/1366, v platném znění, prováděcím rozhodnutím Komise (EU) 2021/974 a nařízením vlády ČR č. 148/2019 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Ve včelařském roce 2021/2022 bylo prostřednictvím 5 žadatelů podáno celkem 12 žádostí o dotaci za všechny zájemce o tuto včelařskou dotaci.

V roce 2022 bylo na jednotlivá opatření (technická pomoc, boj proti varroáze, racionalizace kočování, rozbory medu a obnova včelstev) vyplaceno celkem **75 464 tis. Kč**, z toho **37 732 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **37 732 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Podpora soukromého skladování

Podpora soukromého skladování mléčných výrobků

Podpora soukromého skladování mléčných výrobků vyplývá z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění, nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1238, v platném znění, a prováděcího nařízení Komise (EU) 2016/1240, v platném znění, a nařízení vlády ČR č. 225/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2022 **nebyly** na soukromé skladování mléčných výrobků vyplaceny **žádné finanční prostředky**.

Podpora soukromého skladování masa

Jedná se o opatření v oblasti stabilizace trhu, které vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění, a její podmínky jsou dány nařízením Komise v přenesené pravomoci 2016/1238, v platném znění, prováděcím nařízením Komise (EU) 2016/1240, v platném znění, a nařízením vlády ČR č. 249/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Na soukromé skladování masa **nebyly** v roce 2022 vyplaceny **žádné finanční prostředky**.

Podpora soukromého skladování cukru

Jedná se o opatření v oblasti stabilizace trhu, které vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění, a její podmínky jsou dány nařízením Komise v přenesené pravomoci 2016/1238, v platném znění, a prováděcím nařízením Komise (EU) 2016/1240, v platném znění.

V roce 2022 **nebyly** na soukromé skladování cukru vyplaceny **žádné finanční prostředky**.

Intervenční nákup a skladování

Intervenční nákup mlékárenských výrobků a obilovin

Intervenční nákup másla a SOM je realizován na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění, nařízením Komise v přenesené pravomoci 2016/1238, v platném znění, a prováděcího nařízení Komise (EU) 2016/1240, v platném znění. Realizace intervenčního nákupu mlékárenských výrobků dále probíhá na základě nařízení vlády ČR č. 225/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Intervenční nákup obilovin probíhá na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění, nařízením Rady (EU) č. 1370/2013, v platném znění, nařízením Komise v přenesené pravomoci 2016/1238, v platném znění, a prováděcí nařízením Komise (EU) 2016/1240, v platném znění, a dále také na základě nařízení vlády ČR č. 180/2004 Sb.

V roce 2022 nebyl intervenční nákup másla a SOM uskutečněn. Dále také vzhledem k situaci na světovém i evropském obilném trhu a výši tržních cen nebyl uskutečněn ani intervenční nákup obilovin.

Intervenční skladování mlékárenských výrobků a obilovin

Intervenční skladování másla, SOM a obilovin probíhá v souladu s nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 906/2014, v platném znění, a nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 907/2014, v platném znění.

Vzhledem k nulovým počátečním zásobám másla, SOM a obilovin, a neuskutečnění intervenčního nákupu v roce 2022, nevznikly žádné náklady v souvislosti s jeho skladováním.

Zápůjčka na intervenční nákupy

V souvislosti s intervenčními nákupy má SZIF každoročně uzavřenou Smlouvu o zápůjčce s Ministerstvem financí. Z tohoto důvodu bylo původně rozpočtováno 226 800 tis. Kč na případnou realizaci intervenčních nákupů.

Vzhledem k již zmíněné nerealizaci intervenčních nákupů došlo v roce 2022 pouze ke splátce části zápůjčky Ministerstva financí na intervenční nákupy ve výši 80 800 tis. Kč.

Podpora na restrukturalizaci a přeměnu vinic a Podpora na investice v rámci SOT s vínem

Podpory vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, v platném znění, nařízení Komise (ES) č. 555/2008, v platném znění, nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 2016/1149, v platném znění, prováděcího nařízení Komise (EU) č. 2016/1150, v platném znění, a nařízení vlády ČR č. 147/2018 Sb.

V roce 2022 bylo vyplaceno celkem 118 848 tis. Kč z rozpočtu EU na 246,18 ha restrukturalizované výměry a na podporu na investice v rámci SOT s vínem bylo v roce 2022 vyplaceno celkem 36 777 tis. Kč z rozpočtu EU na 138 žádostí.

Mimořádná opatření

Mimořádná opatření jsou používána ze strany Evropské unie v době krize nebo hrozby krize, kdy je nutné přijmout konkrétní opatření, aby se zabránilo náhlému poklesu cen nebo se zmírnily jeho důsledky. V přímé souvislosti s ruskou invazí na Ukrajinu a vzhledem k mimořádné situaci na některých trzích se zemědělskými produkty, došlo v roce 2022 ze strany EU k vyhlášení mimořádné podpory.

Mimořádná podpora na přizpůsobení

Mimořádná podpora na přizpůsobení pro producenty v zemědělských odvětvích byla poskytována v souladu s nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/467 a nařízením vlády ČR č. 156/2022 Sb.

V rámci ČR byla mimořádná podpora směřována do odvětví: chovu prasnic, chovu kuřat chovaných na maso, chovu krav v systému s tržní produkcí mléka, pěstitelů jablek a pěstitelů konzumních brambor. Cílem této podpory byla pomoc zemědělcům kompenzovat klesající výkupní ceny vlivem invaze Ruska na Ukrajinu a zamezit tak prohloubení narušení trhů.

V roce 2022 bylo vyplaceno 2 224 producentům celkem 831 055 tis. Kč, z toho 554 037 tis. Kč ze státního rozpočtu a 277 018 tis. Kč z rozpočtu EU.

Podpora propagace zemědělských produktů

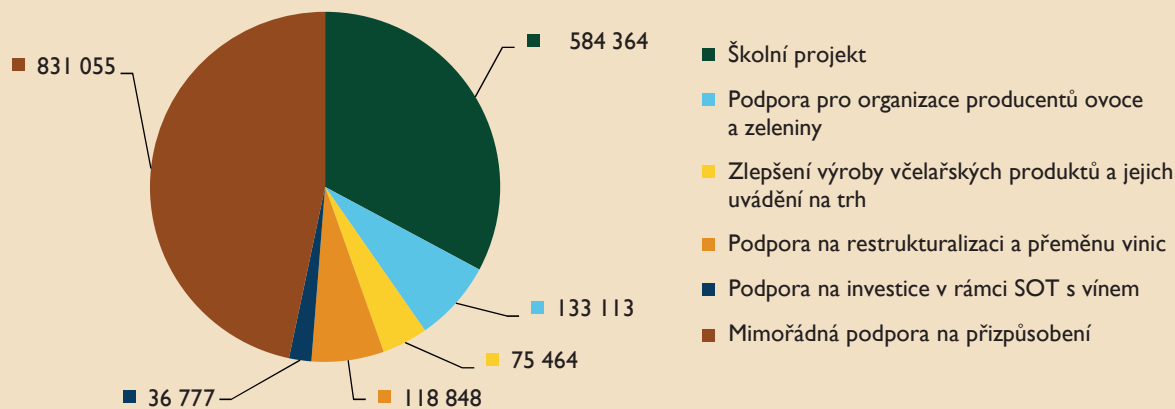
Propagační kampaně zemědělských produktů EU mají za cíl najít nové tržní příležitosti pro evropské zemědělce a potravinářský průmysl. Propagační program Agrární komory ČR, který má název „Zrozeno v EU“, vychází z prováděcího nařízení Komise (EU) č. 2015/1831 a rozhodnutí Komise C(2018) 6694.

V roce 2022 nebyly vyplaceny žádné finanční prostředky.

Ostatní výdaje

Do správních výdajů bylo v roce 2022 dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění, převedeno 20 % z vrácených prostředků, tj. 772 tis. Kč.

Graf 2 – Finanční podpory SOT vyplacené v roce 2022 (v tis. Kč)

Zdroj: SZIF.

• *Ostatní činnosti v rámci SOT*

Celní kvóty

Celní kvóty v rámci EU jsou stanoveny na základě mezinárodních dohod se třetími zeměmi. Umožňují subjektům, kteří dovážejí/vyvázejí zemědělské produkty do EU, dovést/vyvézt předem stanovené množství těchto produktů za nižší clo (celní sazba v rámci kvóty), než je sazba cla, která se pro tyto produkty běžně používá.

V roce 2022 bylo vydáno celkem 544 běžných (nekvótních) licencí. Dále v rámci kvóty na dovoz bylo vydáno 50 licencí (zejména rýže, dále obiloviny, cukr a česnek) a 9 licencí na vývoz (mléčné výrobky).

Sledování trhů

Pro zajištění správného fungování zemědělských trhů a dohledu nad jejich vývojem shromažďuje Evropská komise informace od zemí EU a od různých zúčastněných stran. Tyto informace jsou zveřejňovány a využívány při spouštění tržních opatření EU a mají dále za cíl zajistit větší transparentnost trhů.

Sledování trhu se syrovým kravským mlékem

Předmětem sledování je sběr dat týkající se dodaného mléka producenty prvním kupujícím nebo konečnému spotřebiteli. V roce 2022 bylo zpracováno celkem 864 hlášení o dodávkách mléka prvním kupujícím. Dále bylo zpracováno 450 ročních hlášení o prodejkách mléka a mléčných výrobců konečnému spotřebiteli.

Sledování trhu s cukrem, bioethanolem, melasou a isoglukózou

Předmětem sledování je sběr dat týkající se cen, produkce a zásob cukru, dále pak informací o sklizni cukrové řepy od výrobců a zpracovatelů cukru, dále pak odesílání informací do EU. V průběhu roku 2022 SZIF přijal, zpracoval a odeslal 616 hlášení.

Program rozvoje venkova včetně Horizontálního plánu rozvoje venkova

Politika Evropské unie pro rozvoj venkova byla zavedena, coby druhý pilíř SZP, během reformy v rámci tzv. „Agendy 2000“. Tato politika je financována z prostředků Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV). Pro období 2014–2020 bylo v rámci nové politiky pro rozvoj venkova vymezeno šest priorit:

- podpora předávání znalostí a inovací v zemědělství a lesnictví (rozvoj znalostní základny ve venkovských oblastech, posílení vazeb mezi zemědělstvím, lesnictvím a odvětvím výzkumu),
- posílení životaschopnosti všech druhů zemědělské činnosti, podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů,
- podpora organizace potravinového řetězce, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství,
- obnova, zachování a posílení ekosystémů souvisejících se zemědělstvím a lesnictvím (biologická rozmanitost, voda a půda),
- podpora účinného využívání zdrojů (vody, energie) a podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství

(využívání obnovitelné energie, snížení emisí skleníkových plynů, zachycování a ukládání uhlíku),

- podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje (usnadnění vytváření pracovních míst, podpora místního rozvoje, zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím).

Celkem bylo v roce 2022 na **Program rozvoje venkova** vynaloženo **14 058 544 tis. Kč**, z toho **4 775 717 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **9 282 827 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Směnný kurz pro výplaty opatření Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013 je kurzem uveřejněným v Úředním věstníku EU ke dni, který je nejbližší k začátku kalendářního roku, za který byla žádost o poskytnutí dotace podána. Tento kurz, kterým se stanoví sazby pro žádosti přijaté v roce 2022, činí 24,818 Kč/€.

Směnný kurz pro výplaty opatření Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 je kurzem uveřejněným v Úředním věstníku EU k poslednímu dni kalendářního roku, který předchází roku, za který byla žádost o poskytnutí dotace podána. Tento kurz, kterým se stanovují sazby pro žádosti přijaté v roce 2022, činí 24,858 Kč/€.

Program rozvoje venkova

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013 byl realizován na základě nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, nařízení Rady (ES) č. 1290/2005, nařízení Komise (EU) č. 65/2011, v platném znění, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009, nařízení Komise (ES) č. 800/2008, nařízení Komise (ES) č. 1974/2006, v platném znění, nařízení Komise (ES) č. 1848/2006, nařízení Komise (ES) č. 1320/2006, nařízení Komise (ES) č. 885/2006, nařízení Komise (ES) č. 883/2006, nařízení Komise (ES) č. 796/2004, v platném znění, nařízení vlády ČR č. 53/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 147/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 239/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 79/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 75/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a rozhodnutí Rady 2006/144/ES, v platném znění.

V roce 2022 probíhal příjem žádostí v rámci Programu rozvoje venkova České republiky na programové období 2014–2022, který je nástrojem pro získání podpory poskytované Evropskou unií z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a nástroje pro obnovu EURI.

Program rozvoje venkova na období 2014–2020 je realizován na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, v platném znění, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1310/2013, v platném znění, a na základě prováděcích nařízení Komise a nařízení Komise v přenesené pravomoci, které souvisí s těmito základními právními akty, dále na základě nařízení vlády ČR č. 72/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 73/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 74/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 75/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 76/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 330/2019 Sb., ve znění

pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 331/2019 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 185/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 29/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 43/2018 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 44/2018 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Rozpočet PRV na období 2014–2020 byl Nařízením EP a Rady (EU) č. 2220/2020 ze dne 21. 12. 2020 navýšen o finanční prostředky přechodného období 2021–2022 a nástroje EURI. Prováděcí rozhodnutí o schválení změny programu ze strany EK bylo vydáno dne 25. 7. 2022 pod zn. CCI:2014CZ06RDNP001.

Na Program rozvoje venkova je celkem alokováno cca 4,8 mld. € (cca 122 mld. Kč při kurzu 25,50 Kč/€). Z toho jsou 3,075 mld. € (celkem 78 mld. Kč) z unijních zdrojů (z toho 2,89 mld. € podíl EZFRV a 0,185 mld. € nástroj EURI) a 1,72 mld. € (44 mld. Kč) z českého rozpočtu (včetně Top-Up).

Hlavním cílem programu je obnova, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství prostřednictvím zejména agroenvironmentálních opatření, dále investice pro konkurenceschopnost a inovace zemědělských podniků, podpora vstupu mladých lidí do zemědělství nebo krajinná infrastruktura.

Celkem bylo na **Program rozvoje venkova (mimo Horizontální plán rozvoje venkova)** vynaloženo

14 049 199 tis. Kč, z toho **4 773 186 tis. Kč** ze státního rozpočtu (včetně 490 763 tis. Kč z národních zdrojů Top-Up) a **9 276 013 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Neprojektová opatření Programu rozvoje venkova

Žádosti o dotaci v rámci neprojektových opatření jsou stejně jako přímé platby součástí Jednotné žádosti, podávané na jaře každého kalendářního roku. Výplata z těchto žádostí pak probíhá v naprosté většině do 30. června následujícího kalendářního roku.

V roce 2022 byla z menší části vyplacena **neprojektová opatření**, která navazovala na **programové období PRV 2007–2013**, konkrétně v rámci Osy I a II. Jednalo se o následující opatření:

- **Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)**

V roce 2022 byly Žádosti o proplacení u opatření Předčasné ukončení zemědělské činnosti přijímány v termínu 1. ledna až 15. února 2022. Celkem bylo přijato 307 žádostí. Žádost o proplacení podávají žadatelé, kteří mají uzavřenou Dohodu o poskytnutí dotace na projekty Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013 (u opatření Předčasné ukončení zemědělské činnosti). Dotace je vyplácena každoročně po dobu nejvýše 15 kalendářních let,

Tabulka 18 – Celkový přehled prostředků vyplacených v roce 2022 na Program rozvoje venkova (mimo Horizontální plán rozvoje venkova)

Program rozvoje venkova (mimo HRDP)		Vyplacené prostředky (tis. Kč)		
		ČR	EU	Celkem
Osa I	Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví	11 314	11 089	22 403
Osa II	Zlepšování životního prostředí a krajiny	6 104	18 313	24 417
M1	Předávání znalostí a informační akce	3 199	3 136	6 335
M4	Investice do hmotného majetku	1 175 340	793 518	1 968 858
M6	Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti	189 120	207 692	396 812
M8	Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů	119 585	106 646	226 231
M10	Agroenvironmentálně-klimatické opatření	793 605	2 380 811	3 174 416
M11	Ekologické zemědělství	376 506	1 129 516	1 506 022
M12	Platby v rámci sítě Natura 2000	8 068	24 205	32 273
M13	Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními	1 123 500	3 370 500	4 494 000
M14	Dobré životní podmínky zvířat	393 927	379 920	773 847
M15	Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů	9 940	29 820	39 760
M16	Spolupráce	201 979	197 979	399 958
M19	Podpora pro místní rozvoj z iniciativy LEADER	337 294	599 633	936 927
M20	Technická pomoc	23 705	23 235	46 940
Program rozvoje venkova (mimo HRDP) celkem		4 773 186	9 276 013	14 049 199

Zdroj: SZIF.

nejpozději do 70 let věku žadatele a za předpokladu, že jsou splněny podmínky pro poskytnutí. V případě, že se žadatel stane poživitelem starobního důchodu, dotace je počínaje následujícím kalendářním rokem snížena o částku vyplacenou na starobním důchodu za uplynulý kalendářní rok. Maximální možná výše podpory na žadatele/rok je stanovena na základě Pravidel pro opatření Předčasné ukončení zemědělské činnosti.

- **Zalesňování zemědělské půdy**

Podle nařízení vlády č. 239/2007 Sb. ve znění pozdějších předpisů. V roce 2022 bylo možné podat pouze žádosti o dotaci na náhradu za ukončení zemědělské činnosti.

Žádosti o dotaci na náhradu za ukončení zemědělské výroby byly přijímány do 16. května 2022. Dotace na náhradu za ukončení zemědělské činnosti se poskytuje po dobu 15 kalendářních let počínaje rokem následujícím po roce zalesnění. V roce 2022 bylo přijato celkem 1 264 žádostí o náhradu.

- **Platby v rámci NATURA 2000 v lesích**

Podle nařízení vlády č. 147/2008 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zachování hospodářského souboru lesního porostu v rámci opatření Natura 2000 v lesích.

V termínu do 16. května 2022 byly na opatření Platby v rámci NATURA 2000 v lesích podány celkem 6 žádosti o změnu zařazení a 24 žádostí o dotaci. Žadatel je do tohoto opatření zařazen na období 20 let a po celou dobu podává každoročně žádost o dotaci.

- **Lesnicko-environmentální platby**

Podle nařízení vlády č. 53/2009 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na lesnicko-environmentální opatření.

Na opatření Lesnicko-environmentální platby bylo v termínu do 16. května 2022 podáno celkem 15 žádostí o změnu zařazení a 68 žádostí o dotaci. Žadatel je do tohoto opatření zařazen na období 20 let a po celou dobu podává každoročně žádost o dotaci.

- **Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA)**

Příjem žádostí v rámci tohoto opatření byl již ukončen, nicméně v roce 2022 byly vyplaceny finanční prostředky na žádosti s administrací ukončenou v tomto roce (např. v rámci odvolacího řízení).

Pro plošná opatření PRV, jmenovitě pro opatření M10 Agroenvironmentálně-klimatická opatření, M11 Ekologické zemědělství, M12 Platby v rámci sítě Natura 2000 a podle rámcové směrnice o vodě, M13 Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními, M14 Dobré životní podmínky zvířat a M15 Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů, probíhal příjem žádostí o dotaci od 15. 4. do 16. 5. 2022. Celkem bylo na plošná opatření PRV v roce 2022 zažádáno o téměř 10,24 mld. Kč. V rámci opatření M10 Agroenvironmentálně-klimatická opatření a M11 Ekologické zemědělství bylo žadatelům stejně jako v minulém roce umožněno uzavírat zkrácené navazující závazky. Tyto závazky umožňují překlenout přechodné období do doby spuštění nového programového období a napomohou zajistit dosažení

a udržení cílů v oblasti biodiverzity a ochrany přírodních zdrojů.

Podmínky poskytování podpor jsou k jednotlivým plošným opatřením PRV 2014–2020 stanoveny na národní úrovni nařízením vlády.

V rámci **programového období PRV 2014–2020** byla v roce 2022 vyplacena následující **neprojektová opatření**:

- Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů
- Zalesňování zemědělské půdy,
- Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO), Navazující agroenvironmentálně-klimatická opatření (NAEKO),
- Ekologické zemědělství (EZ), Navazující opatření ekologické zemědělství (NEZ),
- Platby v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdách,
- Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními
- Platby pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními (ANC),
- Dobré životní podmínky zvířat (DŽPZ),
- Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů.

- **M08 – Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů**

V roce 2022 byly v rámci opatření 8.1.1 Zalesňování a zakládání lesů přijímány žádosti o péči a ukončení zemědělské činnosti. Bylo přijato 1 441 žádostí. Jednotlivé sazby jsou stanoveny nařízením vlády ČR č. 185/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Operace se zaměřuje na zalesnění zemědělské půdy včetně poskytnutí péče o založený porost a náhrady za ukončení zemědělské činnosti. Podpora je zacílena na zemědělskou půdu vymezenou v evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů (LPIS).

V roce 2022 byl znovu otevřen příjem žádostí na založení lesního porostu, bylo možné podávat také žádosti o dotaci na péči o založený lesní porost a náhradu za ukončení zemědělské činnosti pro pozemky zalesněné v rámci tohoto opatření před rokem 2022.

- **M10 – Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO), Navazující Agroenvironmentálně-klimatická opatření (NAEKO)**

Od roku 2022 již nebylo možné podat žádost o zařazení do AEKO na 5letý závazek dle nařízení vlády ČR č. 75/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V tomto nařízení jsou uvedeny také jednotlivé sazby AEKO. V roce 2022 bylo podáno 4 768 žádostí o dotaci.

V roce 2022 bylo také podáno 10 746 žádostí o zařazení do NAEKO na 2letý závazek dle nařízení vlády ČR č. 330/2019 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V tomto nařízení jsou uvedeny také jednotlivé sazby NAEKO. V roce 2022 bylo podáno 11 405 žádostí o dotaci.

Opatření podporuje šetrné způsoby hospodaření se živinami a prostředky na ochranu rostlin, upravuje agrotechnické operace na půdě a strukturu plodin/kultur ve prospěch složek životního prostředí. Operace jsou cíleny na

celé území ČR s výjimkou hlavního města Prahy a určitou kulturu zemědělské půdy. Ošetřování travních porostů je cíleno jak do volné krajiny, tak do oblastí zvláště chráněných území, ochranných pásem národních parků, Natura 2000 a na vymezené plochy s cennými biotopy mimo výše uvedená území s vyšší přírodní hodnotou. Zatravňování orné půdy je cíleno jen na vybrané plochy orné půdy, jako jsou erozně ohrožené plochy, ochranná pásma vodních zdrojů, zranitelné oblasti dusičnany nebo zvláště chráněná území. Operace Ochrana čejky chocholaté je zaměřena pouze na vymezená hnízdiště čejky na orné půdě. S ohledem na konec programového období, byla v roce 2020 ukončena možnost uzavřít nový pětiletý závazek s výjimkou podopatření Zatravňování orné půdy a Zatravňování drah soustředěného odtoku. Od roku 2021 bylo umožněno uzavírat zkrácené navazující závazky (NAEKO) v délce trvání jednoho roku na dílech půdních bloků již zařazených v opatření AEKO.

Toto opatření obsahuje následující operace (podopatření):

- Operace 10.1.1 Integrovaná produkce ovoce
Dotace je vyplácena na výměru zemědělské půdy se zemědělskou kulturou ovocný sad, na kterém žadatel pěstuje některý z podporovaných druhů ovoce v alespoň minimální hustotě výsadby. Žadatel je povinen po celou dobu závazku dodržovat zákaz používání stanovených účinných látek, provádění rozborů půdy a ovoce za účelem zjištění obsahu sledovaných těžkých kovů a předepsané způsoby údržby sadů. V rámci NAEKO se rozborů půdy za účelem zjištění obsahu sledovaných těžkých kovů neprovádí.
- Operace 10.1.2 Integrovaná produkce révy vinné
Dotace je vyplácena na výměru zemědělské půdy se zemědělskou kulturou vinice, na kterém žadatel pěstuje révu vinnou v alespoň minimální hustotě výsadby. Žadatel je povinen dodržovat zákaz používání stanovených účinných látek, omezení počtu aplikací vyjmenovaných přípravků na ochranu rostlin, povinné aplikace biologických preparátů a stanovené postupy údržby vinic.
- Operace 10.1.3 Integrovaná produkce zeleniny a jahodníku
Dotace je vyplácena na výměru zemědělské půdy se zemědělskou kulturou orná půda, na kterém žadatel pěstuje některý z podporovaných druhů zeleniny nebo jahodník. Žadatel je povinen dodržovat zákaz používání stanovených účinných látek, provádění rozborů půdy a zeleniny nebo jahod za účelem zjištění obsahu sledovaných těžkých kovů a dodržovat předepsané požadavky na pěstování zeleniny nebo jahodníku v systému integrované produkce. V rámci NAEKO se rozborů půdy za účelem zjištění obsahu sledovaných těžkých kovů neprovádí.
- Operace 10.1.4 Ošetřování travních porostů
Dotace je vyplácena na výměru zemědělské půdy s kulturou trvalý travní porost a je podmíněna dodržováním minimální a maximální úrovně chovu hospodářských zvířat. Žadatel je povinen dodržovat stanovený způsob obhospodařování travního porostu. Ve zvláště chráněných oblastech a v oblastech soustavy Natura 2000 je vhodný způsob hospodaření volen orgány ochrany přírody prostřednictvím vymezení konkrétního titulu na daném dílu půdního bloku.
- Operace 10.1.5 Zatravňování orné půdy/Údržba zatravněných dílů půdních bloků
Dotace je vyplácena na výměru zatravněné zemědělské půdy. Žadatel je povinen založit travní porost čistosevem nebo do podsevu a po celou dobu závazku na zatravněné ploše hospodařit předepsaným způsobem. Ve zvláště chráněných územích a ochranných pásmech národních parků je k zatravnění použita druhově bohatá nebo regionální směs. Zatravnit lze pouze díly půdních bloků nacházející se v erozně ohrožených územích, oblastech zranitelných dusičnany, poblíž vodních útvarů nebo v ochranných pásmech vodních zdrojů. Na podopatření Zatravňování orné půdy navazuje v rámci NAEKO podopatření Údržba zatravněných dílů půdních bloků, přičemž toto podopatření stanovuje základní podmínky pro údržbu zatravněných ploch, jako je seč, pastva a možnost hnojení.
- Operace 10.1.6 Biopásy
Dotace je vyplácena na výměru biopásu. Žadatel je povinen založit biopás o stanovených rozměrech a dodržovat stanovený způsob obhospodařování plochy biopásu. V rámci NAEKO není umožněno od roku 2021 uzavírat jednoletý navazující závazek v rámci titulu Nektarodárné biopásy (je však možné na těchto plochách uzavřít závazek v titulu Krmné biopásy).
- Operace 10.1.7 Ochrana čejky chocholaté
Dotace je vyplácena na výměru zemědělské půdy s kulturou orná půda vymezenou v LPIS jako hnízdiště čejky chocholaté. Žadatel je povinen po celou dobu trvání závazku dodržovat stanovený způsob obhospodařování hnízdiště.
- Operace 10.1.8 Zatravňování drah soustředěného odtoku/ Údržba zatravněných drah soustředěného odtoku
Dotace je vyplácena na výměru zatravněné zemědělské půdy. Žadatel je povinen založit travní porost osevní směsí předepsaného složení, a to čistosevem nebo do podsevu a po celou dobu závazku na zatravněné ploše hospodařit předepsaným způsobem. Zatravnit lze pouze díl půdního bloku, na kterém je v evidenci půdy vymezena dráha soustředěného odtoku (DSO). Na podopatření Zatravňování drah soustředěného odtoku navazuje v rámci NAEKO podopatření Údržba zatravněných dílů půdních bloků, přičemž toto podopatření stanovuje základní podmínky pro údržbu zatravněných ploch, jako je seč, pastva a možnost hnojení.
- *MI1 – Ekologické zemědělství (EZ), Navazující opatření ekologické zemědělství (NEZ)ti*
Od roku 2020 není možné podat žádosti o zařazení do EZ na 5letý závazek dle nařízení vlády ČR č. 76/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V tomto nařízení jsou uvedeny také jednotlivé sazby EZ. V roce 2022 bylo podáno 1 259 žádostí o dotaci.
V roce 2022 bylo podáno 3 929 žádostí o zařazení do NEZ na jednoletý závazek dle nařízení vlády ČR č. 331/2019 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V tomto nařízení jsou uvedeny také jednotlivé sazby NEZ. V roce 2022 bylo podáno 3 931 žádostí o dotaci.
Cílem opatření je podporovat systémy hospodaření šetrné k životnímu prostředí, a tím posílit prevenci degradace půdy, zachovat a obnovit cenná stanoviště na zemědělské půdě z hlediska druhové různorodosti a zvýšit ekologickou stabilitu a estetickou hodnotu krajiny. S ohledem na konec

programového období, byla ukončena možnost uzavřít nový pětiletý závazek. Od roku 2021 je umožněno uzavírat zkrácené navazující závazky v délce trvání jednoho roku, přičemž není u zařazených dílů půdních bloků posuzováno jejich předchozí zařazení v závazku podle nařízení vlády č. 76/2015 Sb., tj. je možné zařadit všechny díly půdních bloků obhospodařované v režimu ekologického zemědělství nebo přechodu na ekologické zemědělství. Je také umožněn vstup zcela novým žadatelům.

Předmětem dotace je zemědělská půda obhospodařovaná v režimu přechodného období nebo ekologického zemědělství s druhem zemědělské kultury trvalý travní porost, standardní orná půda, travní porost na orné půdě, úhor na orné půdě, trvalá kultura ovocný sad, vinice a chmelnice a jiná trvalá kultura s ekologicky významným prvkem krajiny a travní sad. Opatření je směřováno pouze pro ekofarmy, které neohospodaří souběžně v režimu konvenční produkce na zemědělské půdě v případě výše uvedených kultur způsobilých pro dotaci.

Díličními podopatřeními jsou:

- 11.1 Platba na přechod na postupy a způsoby ekologického zemědělství
- 11.2 Platba na zachování postupů a způsobů ekologického zemědělství

• **M12 – Platby v rámci sítě Natura 2000 a podle rámcové směrnice o vodě**

Žádosti o poskytnutí plateb Natura 2000 na zemědělské půdě pro rok 2022 jsou vypláceny na základě nařízení vlády ČR č. 73/2015, ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2022 bylo přijato 756 žádostí o poskytnutí platby Natura 2000 na zemědělské půdě. Vydávání rozhodnutí k dotačním žádostem roku 2022 bylo zahájeno ke dni 29. listopadu 2022.

Smyslem tohoto opatření je kompenzovat dodatečné náklady a ušlé příjmy a tím zachovat udržitelné hospodaření v oblastech Natura 2000 nebo v územích na ně navazujících („stepping stones“). V rámci oblastí Natura 2000 po překrytí s NP nebo I. zónou CHKO lze identifikovat území, kde je omezeno hnojení. Jedná se zpravidla o velmi cenné plochy

z hlediska ochrany druhové různorodosti. Současně jsou to v některých případech plochy, jejichž management bývá ztížen přírodními podmínkami (relief terénu atd.). Na těchto plochách je zvýšené riziko opuštění a následné degradace.

Tabulka 19 – Základní sazby pro jednotlivá území Natura 2000 na zemědělské půdě pro rok 2022

Území Natura 2000 na zemědělské půdě	Základní sazba
Natura – území I. zóny chráněné krajinné oblasti	2 137,79 Kč/ha
Natura – území národního parku	1 889,21 Kč/ha

Zdroj: SZIF.

• **M13 – Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními**

Žádosti o poskytnutí plateb pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními byly v roce 2022 vypláceny na základě nařízení vlády ČR č. 43/2018 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2022 bylo přijato 21 842 žádostí o poskytnutí platby pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními. Vydávání rozhodnutí k dotačním žádostem roku 2022 bylo zahájeno ke dni 27. listopadu 2022.

Opatření kompenzuje dodatečné náklady a ušlé příjmy v souvislosti s omezením zemědělské produkce a tím zachovává udržitelné systémy hospodaření v oblastech s přírodními omezeními či jinými zvláštními omezeními (ANC), kde leží více než polovina zemědělského půdního fondu v ČR. Zemědělské podniky zde hospodařící dosahují nižší produkce než zemědělci hospodařící v příznivých oblastech. Dlouhodobé snížení ekonomických výsledků zemědělských podniků v oblastech postižených přírodními omezeními by vedlo k postupné marginalizaci těchto území a mohlo by vyústit až v opuštění zemědělské půdy s dopadem na ekosystémy závislé na zemědělství v oblastech s přírodními omezeními.

Tabulka 20 – Základní sazby pro jednotlivé typy oblastí ANC pro rok 2022

Oblasti ANC	Typ oblastí ANC	Základní sazba převažující živočišná výroba	Základní sazba převažující rostlinná výroba
Horské oblasti	H1	5 443,90 Kč/ha	2 311,79 Kč/ha
	H2	5 120,75 Kč/ha	2 162,65 Kč/ha
	H3	3 604,41 Kč/ha	1 516,34 Kč/ha
	H4	4 375,01 Kč/ha	1 839,49 Kč/ha
	H5	3 281,26 Kč/ha	1 392,05 Kč/ha
Ostatní oblasti	O1	3 082,39 Kč/ha	1 317,47 Kč/ha
	O2	2 436,08 Kč/ha	1 019,18 Kč/ha
	O3	1 814,63 Kč/ha	770,60 Kč/ha
Specifické oblasti	S	1 665,49 Kč/ha	696,02 Kč/ha

Zdroj: SZIF.

- **M14 – Dobré životní podmínky zvířat (DŽPZ)**

V roce 2022 podalo 915 žadatelů žádost o poskytnutí dotace na opatření Dobré životní podmínky zvířat dle nařízení vlády ČR č. 74/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Cílem opatření je motivace k zavedení a rozvoji standardů dobrých životních podmínek zvířat a tím posílit odolnost chovů vůči vnějším rizikům. Podpora v rámci tohoto opatření je cílena do sektoru dojeného skotu a do sektoru prasat.

V roce 2022 byly podány žádosti na tato podopatření a tituly:

- Operace 14.1.1 Zvětšení lehacího prostoru v chovu dojnic (564 žádosti).

Zvětšení životního prostoru dojnic zvýšením minimální plochy lehacího prostoru na jednu dojnici v produkčních stájích a porodnách, a to nad rámec evropských a národních právních předpisů, což má za cíl snižovat stres zvířat.

- Operace 14.1.2 Zlepšení stájového prostředí v chovu dojnic (790 žádosti).

Požadavky na pravidelnou aplikaci chemického přípravku nebo biologického materiálu působícího proti nárůstu počtů ektoparazitů a zajištění aplikace upravené podestýlky přípravkem s obsahem vápence v chovu dojnic (min. pH 8,5). Snaha o minimalizování iritačního tlaku prostředí na ustájená zvířata. Přítomnost ektoparazitů i kyselost neupravené podestýlky vede mj. k dráždění všech tkání dojnic, které s nimi přicházejí do styku.

- Operace 14.1.3 Zajištění přístupu do výběhu pro suchostojné krávy (490 žádosti)

Ustájení suchostojných krav s možností pobytu v udržovaných venkovních prostorách působí příznivě na celkový zdravotní stav matek, zejména jejich končetin, dále na průběh a snadnost porodu a na zdraví a životaschopnost narozeného telete.

- Operace 14.1.4 Zlepšení životních podmínek v chovu prasat
  - Pro prasničky (145 žádosti). První zapuštění prasniček bude provedeno nejdříve ve věku 230 dní, což umožní

prasničky více vyspět a přispívá k dobrým životním podmínkám jak prasnic, tak i selat.

- Pro prasnice (147 žádosti). Sdružuje plnění podmínky efektivního provádění účinné dezinfekci v rámci tzv. turnusového provozu na porodnách a kontrolu spárků prasnic po odstavení selat. Zavedení preventivních hygienických opatření u kategorie, která je vystavena abnormální zátěži související s reprodukční úrovní chovu prasat.

- Operace 14.1.5 Zvětšení plochy pro odstavená selata (94 žádosti).

Zajištění nadstandardní plochy pro tuto kategorii oproti národní i evropské legislativě, což má za cíl snižovat stres zvířat.

Žádosti podané v roce 2022 budou vypláceny v roce 2023 (po skončení doby závazku). Sazba dotace pro jednotlivá podopatření je stanovena v nařízení vlády ČR č. 74/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

- **Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů**

Toto opatření je implementováno nařízením vlády č. 29/2016 Sb., o podmínkách poskytování dotací v rámci opatření lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů a o změně některých souvisejících nařízení vlády.

- Podopatření Zachování porostního typu hospodářského souboru

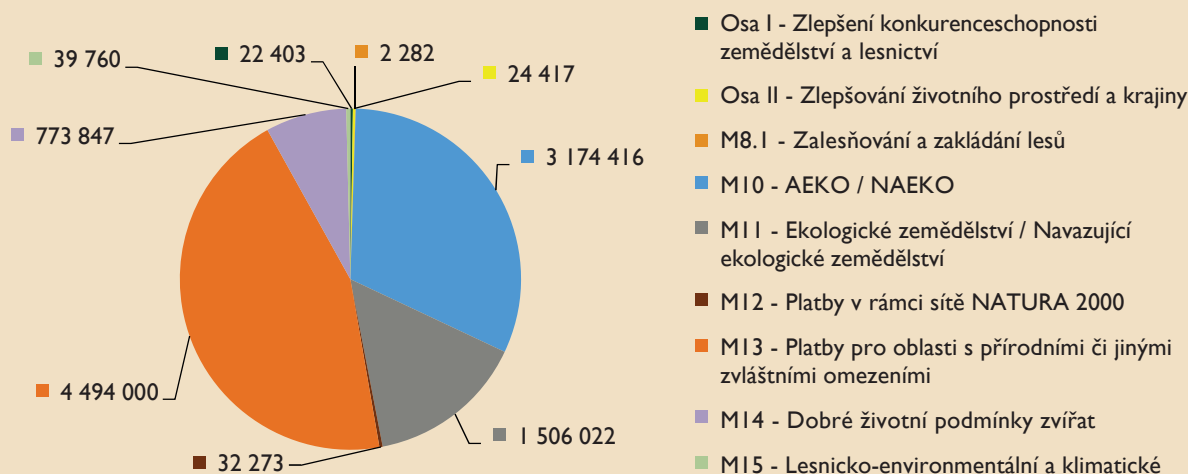
V roce 2022 bylo podáno 16 žádostí o změnu zařazení a 7 žádostí o dotaci dle nařízení vlády ČR č. 29/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Sazba dotace v roce 2022 byla 4 549,01 Kč.

V rámci této operace dochází k částečné finanční kompenzaci újmy vzniklé ze snížení hospodářského využití lesů v oblastech Natura 2000 a zvláště chráněných území, a to formou zachování podporovaných porostních typů hospodářských souborů (jedlový, dubový, bukový, ostatní

Tabulka 21 – Vyplacené prostředky v rámci neprojektových opatření Programu rozvoje venkova v roce 2022

Neprojektová opatření PRV		Vyplacené žádosti	Vyplacené prostředky		
			ČR	EU	Celkem
Osa I	Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví	261	11 314	11 089	22 403
Osa II	Zlepšování životního prostředí a krajiny	1 347	6 104	18 313	24 417
M8.1	Zalesňování a zakládání lesů	142	571	1 711	2 282
M10	AEKO / NAEKO	15 752	793 605	2 380 811	3 174 416
M11	Ekologické zemědělství / Navazující ekologické zemědělství	4 894	376 506	1 129 516	1 506 022
M12	Platby v rámci sítě NATURA 2000	952	8 068	24 205	32 273
M13	Platby pro oblasti s přírodními či jinými	22 332	1 123 500	3 370 500	4 494 000
M14	Dobré životní podmínky zvířat	894	393 927	379 920	773 847
M15	Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů	117	9 940	29 820	39 760
Neprojektová opatření PRV celkem		46 691	2 723 535	7 345 885	10 069 420

Zdroj: SZIF.

Graf 3 – Neprojektová opatření Programu rozvoje venkova vyplacená v roce 2022 (v tis. Kč)

Zdroj: SZIF.

listnaté, topolový, nízký les – pařeziny). Jedná se o víceletou podporu s pětiletými závazky hospodaření.

- Podopatření Ochrana a reprodukce genofondu lesních dřevin

V roce 2022 byly podány 4 žádosti o změnu zařazení a 14 žádostí o dotaci dle nařízení vlády ČR č. 29/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Sazba dotace v roce 2022 byla 1 839,49 Kč.

Tato operace kompenzuje dodatečné náklady a ušlé příjmy při sběru reprodukčního materiálu ze stojících stromů postupem nepoškozujícím stromy a semenný materiál z důvodu zajištění dostatečného množství osiva pro pěstování sazenic požadované kvality a požadovaného původu. Vlastníci lesů tak budou moci využívat k umělé obnově lesa a k zalesňování kvalitní reprodukční materiál. Jedná se o víceletou podporu s pětiletými závazky hospodaření.

Projektová opatření Programu rozvoje venkova

V roce 2022 bylo spuštěno 14. a 15. kolo příjmu žádostí o dotaci z Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 a pokračoval i kontinuální příjem žádostí technické pomoci

Programu rozvoje venkova (opatření 20.1 Podpora na technickou pomoc, mimo CSV, a opatření 20.2 Podpora pro zřízení a činnost CSV). Od 1. února do 31. srpna 2022 probíhala na RO SZIF otevřená registrace operace 19.2.1 Podpora provádění operací v rámci strategie komunitně vedeného místního rozvoje a příjem pro operaci 19.3.1 Příprava a provádění činností spolupráce místní akční skupiny probíhal na RO SZIF kontinuálně po celý rok 2022. Celkem bylo zaregistrováno 6 308 žádostí o dotaci (projektů) ve výši 3 164 119 tis. Kč. Pokračovala i administrace žádostí podaných v roce 2020 a 2021.

10. kolo příjmu žádostí

V 10. kole příjmu žádostí byly v roce 2020 přijímány žádosti zaměřené na investice do zemědělských podniků a na zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů. Schvalování žádostí 10. kola probíhá od roku 2020. V roce 2022 bylo schváleno 11 žádostí.

11. kolo příjmu žádostí

V 11. kole příjmu žádostí byly v roce 2020 přijímány žádosti zaměřené na vzdělávací a informační akce, lesnickou infrastrukturu, zahájení činnosti mladých zemědělců,

Tabulka 22 – Administrovaná kola příjmu žádostí o dotaci z Programu rozvoje venkova v roce 2022

Kolo příjmu žádostí	Opětření, podopatření, operace
Kontinuální příjem	20.1, 20.2, 4.3.1, 19.2.1, 19.3.1
10. kolo	4.1.1, 4.2.1
11. kolo	1.1.1, 1.2.1, 4.3.2, 6.1.1, 6.4.1, 6.4.2, 8.4.1, 8.5.1, 8.5.3
12. kolo	1.1.1, 1.2.1, 4.1.1, 4.2.1, 6.1.1
13. kolo	1.1.1, 1.2.1, 4.3.2, 6.4.1, 8.4.1
14. kolo	1.1.1, 1.2.1, 6.4.1
15. kolo	1.1.1, 1.2.1, 6.4.1, 8.4.1, 8.5.1, 8.6.1, 8.6.2

Zdroj: SZIF.

investice do nezemědělských činností, podporu agroturistiky, obnovu lesních porostů po kalamitách, investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin, přeměnu porostů náhradních dřevin. Administrace a schvalování probíhá od roku 2021. V roce 2022 bylo schváleno 11 žádostí.

12. kolo příjmu žádostí

Ve 12. kole příjmu žádostí byly v roce 2021 přijímány žádosti zaměřené na vzdělávací a informační akce, investice do zemědělských podniků, zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů a zahájení činnosti mladých zemědělců. Administrace a schvalování probíhá od února 2022.

13. kolo příjmu žádostí

Ve 13. kole příjmu žádostí byly v roce 2021 přijímány žádosti zaměřené na vzdělávací a informační akce, lesnickou infrastrukturu, investice do nezemědělských činností

a obnovu lesních porostů po kalamitách. Schvalování probíhá od července 2022.

14. kolo příjmu žádostí

Ve 14. kole příjmu žádostí byly v roce 2022 přijímány žádosti zaměřené na vzdělávací a informační akce a investice do nezemědělských činností. Administrace a schvalování bude probíhat v roce 2023.

15. kolo příjmu žádostí

V 15. kole příjmu žádostí byly v roce 2022 přijímány žádosti zaměřené na vzdělávací a informační akce, investice do nezemědělských činností, obnovu lesních porostů po kalamitách, investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin, techniku a technologie pro lesní hospodářství a technické vybavení dřevozpracujících provozoven. Administrace a schvalování bude probíhat v roce 2023.

Tabulka 23 – Přehled zaregistrovaných žádostí o dotaci na projektová opatření Programu rozvoje venkova v roce 2022 (počet žádostí a výše dotace platná k datu registrace)

Kolo příjmu žádostí	Opatření, podopatř., operace	Počet žádostí	Dotace (tis. Kč)
Kontinuální příjem	20.1	36	484 575
	20.2	21	21 862
	19.2.1	5 213	1 826 936
	19.3.1	3	3 886
	Kont. příjem celkem	5 273	2 337 259
14. kolo	1.1.1	28	8 876
	1.2.1	2	342
	6.4.1	9	24 398
	14. kolo celkem	39	33 616
15. kolo	1.1.1	53	13 778
	1.2.1	13	3 826
	6.4.1	13	23 072
	8.4.1	22	124 149
	8.5.1	46	20 904
	8.6.1	768	515 781
	8.6.2	81	91 734
	15. kolo celkem	996	793 244
Projektová opatření PRV celkem		6 308	3 164 119

Zdroj: SZIF.

Tabulka 24 – Přehled schválených žádostí o dotaci na projektová opatření Programu rozvoje venkova v roce 2022 (počet žádostí a výše dotace platná k datu schválení)

Kolo příjmu žádostí	Opatření, podopatř., operace	Počet žádostí	Dotace (tis. Kč)
Kontinuální příjem	20.1	27	269 904
	20.2	18	20 184
	19.2.1	3 248	1 000 320
	19.3.1	3	3 854 176
10. kolo	4.2.1	11	58 314
11. kolo	8.4.1	11	76 691
12. kolo	1.1.1	33	9 609
	1.2.1	5	1 672
	4.1.1	2 298	3 270 259
	4.2.1	210	940 182
	6.1.1	132	158 400
13. kolo	1.1.1	9	2 284
	1.2.1	5	1 597
	4.3.2	90	295 444
	6.4.1	339	339 303
	8.4.1	45	123 982
Projektová opatření PRV celkem		6 484	10 422 321

Zdroj: SZIF.

Pozn.: Jedná se rovněž i o schválené žádosti ze zaregistrovaných žádostí v roce 2021.

Administrace změn projektových opatření Programu rozvoje venkova na období 2014–2020

Žadatel je povinen oznamovat změny Žádosti o dotaci (včetně příloh) na formuláři Hlášení o změnách od data podpisu Dohody o poskytnutí dotace po dobu lhůty vázanosti na účel. V roce 2022 bylo podáno 7 387 Hlášení o změnách, z toho 3 428 se týkalo opatření M19 Podpora místního rozvoje na základě iniciativy LEADER (komunitně vedený místní rozvoj). Oproti roku 2021 došlo k mírnému snížení počtu podaných

Hlášení o změnách o 4 %. I přes velký počet přijatých Hlášení, kdy bylo za pracovní den v roce 2022 průměrně obdrženo 29 formulářů, došlo k zachování délky administrace. Průměrně bylo Hlášení o změnách administrováno 10 dnů.

Žádosti o platbu

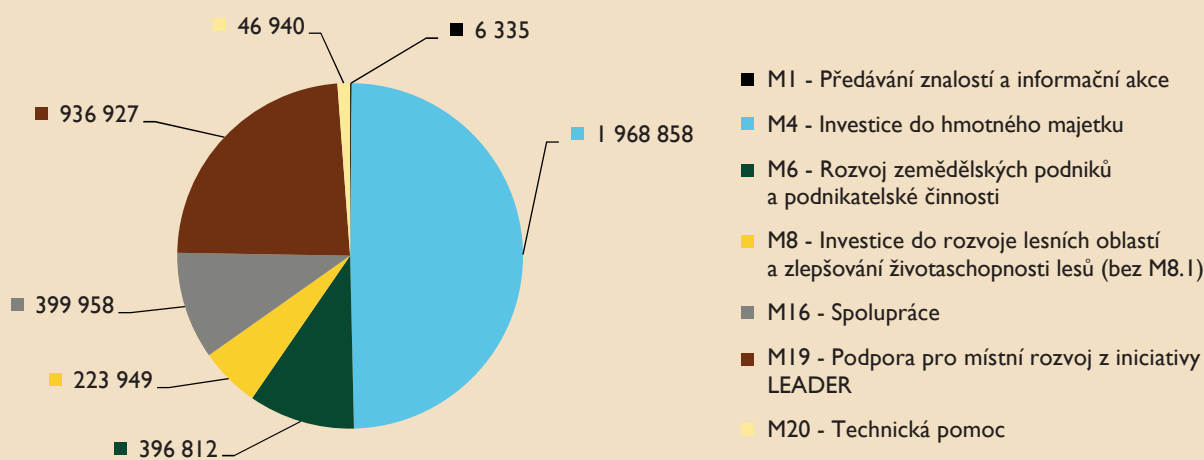
V roce 2022 bylo zaregistrováno 4 984 žádostí o platbu z PRV 2014–2020 a proplaceno bylo 4 552 žádostí o platbu ve všech operacích.

Tabulka 25 – Vyplacené prostředky na projektová opatření Programu rozvoje venkova v roce 2022

Projektová opatření PRV		Vyplacené prostředky (tis. Kč)		
		ČR	EU	Celkem
M1	Předávání znalostí a informační akce	3 199	3 136	6 335
M4	Investice do hmotného majetku	1 175 340	793 518	1 968 858
M6	Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti	189 120	207 692	396 812
M8	Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů (bez M8.1)	119 014	104 935	223 949
M16	Spolupráce	201 979	197 979	399 958
M19	Podpora pro místní rozvoj z iniciativy LEADER	337 294	599 633	936 927
M20	Technická pomoc	23 705	23 235	46 940
Projektová opatření PRV celkem		2 049 651	1 930 128	3 979 779

Zdroj: SZIF.

Graf 4 – Projektová opatření Programu rozvoje venkova na období 2014–2020 v roce 2022 (v tis. Kč)

Zdroj: SZIF.

Přehled jednotlivých projektových opatření:

- **M01 – Předávání znalostí a informační akce**

Účelem opatření je přispět k dosažení konkurenceschopného zemědělství, potravinářství a lesnictví a přispět k zajištění udržitelného hospodaření s přírodními zdroji. Cílem opatření je posílit znalostní základnu a podpořit předávání znalostí v zemědělství, potravinářství a lesnictví. Opatření je administrováno ve formě zjednodušeného vykazování, konkrétně jednotlivých nákladů.

- Operace 1.1.1 Vzdělávací akce

Vzdělávací akce by se měly zaměřit zejména na zvýšení kvalifikace pracovníků v oblasti zemědělství, potravinářství a lesnictví. Minimální počet účastníků jedné vzdělávací akce je 5 a maximální 20. Od 12. kola mohou být akce realizovány nejen prezenční, ale i on-line formou.

- Operace 1.2.1 Informační akce

Informační akce by se měly zaměřit na poskytování a předávání zkušeností v oblastech zemědělství, lesnictví a potravinářství. Minimální počet účastníků jedné akce je 20. Od 13. kola mohou být akce realizovány nejen prezenční, ale i on-line formou.

- **M04 – Investice do hmotného majetku**

Účelem opatření je přispět k dosažení konkurenceschopného zemědělství, potravinářství a lesnictví a také přispět k dosažení udržitelného hospodaření s přírodními zdroji. Opatření má za cíl usnadnit restrukturalizaci a modernizaci zemědělských podniků a posílit tak jejich orientaci na trh, zvýšit míru účasti na trhu a zemědělskou diverzifikaci a zlepšit životaschopnost podniku.

- Operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků

Investice v živočišné a rostlinné výrobě vedoucí ke snížení výrobních nákladů, modernizaci nebo zlepšení jakosti vyráběných produktů, zvýšení účinnosti využívání výrobních faktorů a snadnějšímu přístupu k novým technologiím

s výrazným inovačním potenciálem tam, kde je obnova zásadní pro další činnost.

- Operace 4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů

Operace je zaměřena na zvýšení efektivity výroby a celkové konkurenceschopnosti podniků v oblasti zpracování zemědělských produktů. Podpora investic do zařízení, která souvisejí se zpracováním zemědělských produktů a uvedením výrobků na trh.

- Operace 4.3.1 Pozemkové úpravy

Provádění pozemkových úprav, kdy dochází k racionálnímu prostorovému uspořádání pozemků vlastníků půdy v daném katastrálním území a podle potřeby také k reálnému vytyčení těchto pozemků v terénu. V rámci pozemkových úprav se zpracovávají plány společných zařízení, jejichž realizace zajišťuje zpřístupnění pozemků, opatření k ochraně životního prostředí, protierozní opatření, vodohospodářská opatření atd.

- Operace 4.3.2 Lesnická infrastruktura

Podpora výstavby a rekonstrukcí lesních cest vedoucí ke zlepšení kvality či zvýšení jejich hustoty. Investice, které souvisejí s výstavbou, rekonstrukcí lesních cest včetně souvisejících objektů a technického vybavení.

- **M06 – Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti**

Účelem opatření je přispět k zahájení a rozvoji zemědělské i nezemědělské podnikatelské činnosti na venkově a posílit tak vyvážený územní rozvoj venkovských oblastí. Cílem opatření je napomoci generační obnově v zemědělství a současně usnadnit vstup dostatečně kvalifikovaných zemědělců do odvětví.

- Operace 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců

Výdaje do živočišné a rostlinné výroby vedoucí ke stimulaci zahájení aktivního podnikání mladých zemědělců v zemědělských podnicích prostřednictvím podpory realizace podnikatelského plánu.

- Operace 6.4.1 Investice do nezemědělských činností

Investice na založení nebo rozvoj nezemědělských činností vedoucí k diverzifikaci příjmů zemědělských podnikatelů, vytváření nových pracovních míst a posílení ekonomického potenciálu ve venkovských oblastech, a to podporou vybraných ekonomických činností.

- Operace 6.4.2 Podpora agroturistiky

Investice na diverzifikaci činností pro zemědělské subjekty v oblasti agroturistiky vedoucí k zajištění diverzifikace příjmů, vytváření pracovních míst i pro nekvalifikované pracovní síly, k podpoře širšího využití zemědělských farem a využití venkovských brownfields.

- Operace 6.4.3 Investice na podporu energie z obnovitelných zdrojů

Podpora investic zaměřených na diverzifikaci činností zemědělských subjektů do nezemědělských činností vedoucí k diverzifikaci příjmů a využívání vedlejších produktů a surovin pro účely biologického hospodářství, zejména z oblasti výstavby zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů energie.

- *M08 – Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů*

Smyslem tohoto opatření je podpora trvale udržitelného využívání lesní půdy a hospodaření, které je šetrnější vůči životnímu prostředí. Opatření zahrnuje různé typy investičních podpor a druhy obhospodařování lesů.

- Operace 8.3.1 Zavádění preventivních opatření v lesích

V rámci této operace jsou podporovány projekty malého charakteru na retenci vody, např. retenční nádrže nebo opatření na zpomalení odtoku vody a snížení odnosu splavenin zpomalením rychlosti vody prostřednictvím hrazení bystrin nebo stabilizací strží na pozemcích určených k plnění funkcí lesa.

- Operace 8.4.1 Obnova lesních porostů po kalamitách

Jedná se o obnovu lesních porostů po abiotických především po větrných kalamitách. U této operace je podporováno odstraňování poškozených lesních porostů určených k rekonstrukci do 40 let věku, příprava ploch před obnovou a umělá obnova na plochách po kalamitních těžbách včetně ochrany založených porostů.

- Operace 8.4.2 Odstraňování škod způsobených povodněmi

V rámci této operace je podporováno odstraňování škod způsobených povodněmi na malých vodních tocích a v jejich povodích, např. odstranění povodňových nánosů, usměrnění koryta vodního toku, oprava poškozených vodních děl, odstraňování škod způsobených povodněmi na objektech hrazení bystrin a hrazení a stabilizace strží, na lesních cestách a souvisejících objektech.

- Operace 8.5.1 Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin

Opatření přispívá k zajištění plnění mimoprodukčních a celospolečenských funkcí lesa a vyšší stabilitě porostů prostřednictvím navýšení podílu a zlepšení zdravotního stavu melioračních a zpevňujících dřevin. Meliorační a zpevňující dřeviny zabraňují postupné degradaci lesních půd, podílí se na zlepšování vodního režimu lesních půd, pomáhají zpevňovat kostru lesního porostu a zvyšují tak odolnost

proti povětrnostním vlivům a snižují náchylnost porostů ke kalamitám způsobeným škůdci.

- Operace 8.5.2 Neproduktivní investice v lesích

V rámci této operace je podporována výstavba a rekonstrukce stezek pro turisty do šíře 2 metrů, naučné stezky, značení, výstavba herních a fitness prvků, zřizování odpočinkových stanovišť apod. na pozemcích určených k plnění funkcí lesa (mimo zvláště chráněná území, oblasti Natura 2000 a Prahu). V roce 2022 nebyla vypsána výzva pro příjem žádostí na tuto operaci.

- Operace 8.5.3 Přeměna porostů náhradních dřevin

V rámci této operace je podporováno snížení zakmenění za účelem podsadby nebo odstranění původního porostu za účelem obnovy, příprava ploch před zalesněním, umělá obnova sadbou, hnojení lesních dřevin při výsadbě a ochrana založeného porostu, a to na lesních pozemcích s porosty náhradních dřevin v imisních oblastech A nebo B. V roce 2022 nebyla vypsána výzva pro příjem žádostí na tuto operaci.

- Operace 8.6.1 Technika a technologie pro lesní hospodářství

Podpora je zaměřena na investice do lesní techniky a postupů práce, které zvyšují hospodářskou hodnotu lesů prostřednictvím využití šetrnějších technologií a strojů při hospodaření v lesích, omezujících poškození lesní půdy a porostů, techniky a technologií určených pro výchovu lesních porostů či investic do produkce kvalitního reprodukčního materiálu lesních dřevin.

- Operace 8.6.2 Technické vybavení dřevozpracujících provozoven

Operace se zaměřuje na podporu investic do strojů, technologií, zařízení a souvisejících stavebních úprav v dřevozpracujících provozovnách, vedoucích k efektivnímu zpracování dřeva.

- *M16 – Spolupráce*

Účelem opatření je přispět k dosažení konkurenceschopného zemědělství, potravinářství a lesnictví a přispět k dosažení udržitelného hospodaření s přírodními zdroji prostřednictvím spolupráce jednotlivých subjektů.

- Operace 16.1.1 Podpora operačních skupin a projektů EIP

Cílem je podpořit fungování operačních skupin, které svou činností pod EIP spadají. Zároveň bude poskytnuta podpora na přímé výdaje související se zavedením inovace u podnikatelského subjektu působícího v odvětví zemědělství a potravinářství. Součástí projektu je vždy investice.

- Operace 16.2.1 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě

Operace je zaměřena na rozvoj inovací v zemědělské prvovýrobě. Jedná se o projekty, které zavádějí nové nebo významně zlepšené produkty, postupy, nebo technologie s ohledem na jejich charakteristiky nebo zamýšlené užití.

- Operace 16.2.2 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh

Operace je zaměřena na rozvoj inovací při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh. Jedná se o projekty, které zavádějí nové nebo významně zlepšené

produkty, postupy, nebo technologie s ohledem na jejich charakteristiky nebo zamýšlené užití.

- Operace 16.3.1 Sdílení zařízení a zdrojů
Podpora spolupráce minimálně dvou subjektů při společném sdílení zařízení a zdrojů. Cílem spolupráce je efektivní využití zdrojů a dosažení úspor, kterých by při individuálním postupu nemohlo být dosaženo.
- Operace 16.4.1 Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů
Podpora spolupráce minimálně dvou subjektů, která vede k vytváření a rozvoji krátkých dodavatelských řetězců (KDR) a místních trhů.
- Operace 16.6.1 Horizontální a vertikální spolupráce při udržitelném zajišťování biomasy pro výrobu energie, výrobu potravin a v průmyslových procesech
Operace je zaměřena na podporu spolupráce minimálně dvou subjektů na nastavení udržitelného zajišťování a využívání lokálních zdrojů biomasy v procesech výroby energie, potravin a v průmyslových procesech. Podpora je zaměřena na koordinaci spolupracujících subjektů, na analýzu vztahů mezi subjekty a nastavení spolupráce při zajišťování a využívání místních zdrojů biomasy. Výsledkem projektu je studie obsahující koncepci udržitelného zajištění a využívání biomasy na konkrétním venkovském území.

M19 – Podpora místního rozvoje na základě iniciativy LEADER (komunitně vedený místní rozvoj)

Účelem opatření je směřovat k vyváženému územnímu rozvoji venkovských oblastí. Opatření napomáhá k posílení rozvoje venkovských oblastí prostřednictvím aktivit místních obyvatel. Opatření se zaměřuje na implementaci metody LEADER prostřednictvím podpory realizace strategie komunitně vedeného místního rozvoje a realizace projektu spolupráce. Místní akční skupiny (MAS) jsou založeny na principu partnerství a spolupráce veřejného, soukromého a neziskového sektoru na místní úrovni. Hlavním úkolem MAS je aktivizace občanů daného mikroregionu, budování partnerství, sjednocování lidí a podporování dobrovolné činnosti na všech úrovních aktivit obyvatel venkova.

- Operace 19.2.1 Podpora provádění operací v rámci strategie komunitně vedeného místního rozvoje
Při realizaci strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD) budou podporovány aktivity a činnosti (operace, projekty) připravené a realizované konečnými příjemci, které naplňují cíle SCLLD, jsou vybrané danou MAS a jsou zároveň financovatelné dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1305/2013.

- Operace 19.3.1 Příprava a provádění činností spolupráce místní akční skupiny

Pro realizaci projektů spolupráce je podporována předběžná technická podpora, vlastní realizace projektů spolupráce mezi MAS a dalšími partnerstvími, jejichž výstupy překračují hranice území jedné MAS vč. zajištění jejich řízení. Jsou podporovány jak projekty založené na spolupráci v rámci členského státu, tak projekty založené na spolupráci mezi územními celky v několika členských státech či ve třetích zemích. MAS může spolupracovat i s jinými partnerstvími dle Pravidel, avšak způsobilé pro podporu budou pouze výdaje realizované MAS, jejíž strategie byla schválena z PRV.

Horizontální plán rozvoje venkova

Horizontální plán rozvoje venkova ČR na období 2004–2006 byl realizován na základě nařízení Rady (ES) č. 1257/1999, v platném znění, nařízení Komise (ES) č. 817/2004, v platném znění, nařízení vlády ČR č. 69/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 655/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 308/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nařízení vlády ČR č. 242/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a nařízení vlády ČR č. 241/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Podpory v rámci Horizontálního plánu rozvoje venkova ČR na období 2004–2006 byly v roce 2022 poskytovány prostřednictvím následujících opatření:

• *Lesnictví (LES)*

V rámci programu Zalesňování zemědělské půdy mohou žadatelé od roku 2012 žádat pouze o dotaci na náhradu. Žadosti o dotaci na náhradu byly přijímány do 2. května 2022. Celkem bylo podáno 774 žádostí o dotaci na náhradu.

• *Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)*

U opatření Předčasné ukončení zemědělské činnosti byly přijímány žádosti o poskytnutí dotace v termínu od 1. ledna do 15. února 2022. Celkem bylo podáno 23 žádostí. Dotace je žadatelům poskytována po dobu 15 kalendářních let počínaje rokem, v němž byl žadatel zařazen do programu, nejdéle však do 75 let věku žadatele. V případě, že se žadatel stane poživitelem starobního důchodu, dotace se počínaje následujícím kalendářním rokem sníží o částku vyplacenou na starobním důchodu za uplynulý kalendářní rok. Maximální možná výše podpory na žadatele/rok je stanovena na základě nařízení vlády ČR č. 69/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Celkem bylo na **Horizontální plán rozvoje venkova vynaloženo 9 345 tis. Kč**, z toho **2 531 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **6 814 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Tabulka 26 – Vyplacené prostředky na Horizontální plán rozvoje venkova v roce 2022

Horizontální plán rozvoje venkova	Vyplacené žádosti	Vyplacené prostředky (tis. Kč)		
		ČR	EU	Celkem
Lesnictví (LES)	764	2 145	6 435	8 580
Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)	53	386	379	765
HRDP celkem	817	2 531	6 814	9 345

Zdroj: SZIF.

Financování z cizích zdrojů

Dne 13. dubna 2022 byla mezi SZIF a Ministerstvem financí uzavřena smlouva o zápůjčce na financování intervenčních nákupů v roce 2022 v rozpočtované výši **226 800 tis. Kč**. Tato smlouva navázala na obdobnou smlouvu s Ministerstvem financí pro financování intervenčních nákupů v roce 2021. K této smlouvě nebyly uzavřeny žádné dodatky. Ministerstvo financí převedlo v roce 2022 na účet Fondu finanční prostředky ve

dvou tranších, a to v celkové výši 80 800 tis. Kč. Na žádost Fondu nebyla čerpána zbylá tranše zápůjčky a Fond provedl v listopadu 2022 předčasnou splátku obou poskytnutých tranší zápůjčky. Důvodem byl válečný konflikt na Ukrajině a vysoká inflace, která vyhnala ceny zemědělských komodit nahoru. V roce 2022 došlo ke změně úročení poskytnuté zápůjčky, kdy úrok byl vypočítáván jen v případě čerpání zápůjčky. Touto změnou došlo k úspoře úrokových nákladů, které tak vůbec nevznikly.

Souhrnné čerpání rozpočtu Společné zemědělské politiky**Tabulka 27 – Celkové zdroje na financování Společné zemědělské politiky v roce 2022**

ZDROJE	Skutečnost (tis. Kč)		
	ČR	EU	Celkem
I. Přímé platby			
Dotace z kapitoly MZe na rok 2022 a dotace z nespotřebovaných výdajů MZe celkem	549 780	24 562 014	25 111 794
z toho: Jednotná platba na plochu (SAPS)	0	12 130 606	12 130 606
Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (Greening)	0	8 199 122	8 199 122
Platba pro mladé zemědělce	0	124 089	124 089
Dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS)	0	3 654 717	3 654 717
Platba pro mladé zemědělce	0	103 558	103 558
Kompenzace finanční disciplíny (KFD)	0	474 011	474 011
Oddělená platba za cukr (SSP)	0	183	183
Národní doplňková platba k přímým podporám (Top-Up)	58	0	58
Přechodná vnitrostátní podpora (PVP)	549 722	0	549 722
Vrácení nepoužitých prostředků na MZe	0	-613 187	-613 187
Zůstatek SZIF z roku 2021	189	890 927	891 116
Ostatní (vratky prostředků, přijaté sankční platby, nepřirazené platby apod.)	2 077	8 314	10 391
Přímé platby celkem	552 046	24 848 068	25 400 114
2. Společná organizace trhu			
Dotace z kapitoly MZe na rok 2022 a dotace z nespotřebovaných výdajů MZe celkem	493 123	483 459	976 582
z toho: SOT bez zlepšení výroby včelařských produktů	445 307	430 334	875 641
Zlepšení výroby včelařských produktů	47 816	53 125	100 941
Dotace z kapitoly MZe na rok 2022 – Mimořádná podpora na přizpůsobení	554 509	277 255	831 764
Zůstatek SZIF z roku 2021	67 611	29 829	97 440
Tržby z prodeje	0	0	0
Zápůjčka na intervenční nákupy	80 800	0	80 800
Ostatní (vratky prostředků, přijaté sankční platby, nepřirazené platby apod.)	1 408	2 126	3 534
Společná organizace trhu celkem	1 197 451	792 669	1 990 120

ZDROJE	Skutečnost (tis. Kč)		
	ČR	EU	Celkem
3. Program rozvoje venkova včetně Horizontálního plánu rozvoje venkova			
Dotace z kapitoly MZe na rok 2022 a dotace z nespotřebovaných výdajů MZe celkem	4 822 524	9 435 521	14 258 045
z toho: Neinvestiční dotace	2 942 672	7 677 651	10 620 323
v tom: EURI/NGEU	261 978	785 418	1 047 396
Investiční dotace	1 877 669	1 751 320	3 628 989
v tom: EURI/NGEU	144 514	268 384	412 898
Neinvestiční dotace na HRDP	2 183	6 550	8 733
Zůstatek SZIF z roku 2021	135 399	304 853	440 252
Ostatní (vratky prostředků, přijaté sankční platby, nepřirazené platby apod.)	17 296	35 274	52 570
Program rozvoje venkova celkem	4 975 219	9 775 648	14 750 867
Zdroje na Společnou zemědělskou politiku celkem	6 724 716	35 416 385	42 141 101

Zdroj: SZIF.

Celkové zdroje SZIF na financování **Společné zemědělské politiky** v roce 2022 dosáhly výše **42 141 101 tis. Kč**, z toho **6 724 716 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **35 416 385 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Tabulka 28 – Celkové užití zdrojů Společné zemědělské politiky v roce 2022

UŽITÍ ZDROJŮ	Skutečnost (tis. Kč)		
	ČR	EU	Celkem
I. Přímé platby			
Přímé platby celkem	549 777	22 406 694	22 956 471
Žádosti roku 2022	0	12 438 789	12 438 789
z toho: Jednotná platba na plochu (SAPS)	0	10 923 678	10 923 678
Dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS)	0	1 515 111	1 515 111
Žádosti minulých let	549 777	9 967 905	10 517 682
z toho: Jednotná platba na plochu (SAPS)	0	936 574	936 574
Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (Greening)	0	6 325 412	6 325 412
Dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS)	0	2 138 472	2 138 472
Platba pro mladé zemědělce	0	97 367	97 367
Kompenzace finanční disciplíny (KFD)	0	470 080	470 080
Národní doplňková platba k přímým podporám (Top-Up)	58	0	58
Přechodná vnitrostátní podpora (PVP)	549 719	0	549 719
Ostatní (převod propadlého podílu z vratek dotací)	1 720	0	1 720
Přímé platby celkem	551 497	22 406 694	22 958 191

UŽITÍ ZDROJŮ	Skutečnost (tis. Kč)		
	ČR	EU	Celkem
2. Společná organizace trhu			
Školní projekt celkem	454 149	130 215	584 364
z toho: Mléko do škol	250 747	45 533	296 280
Ovoce a zelenina do škol	203 402	84 682	288 084
Tržní opatření	1 18 532	326 470	445 002
z toho: Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny	0	133 113	133 113
Zlepšení výroby včelařských produktů a jejich uvádění na trh	37 732	37 732	75 464
Podpora soukromého skladování	0	0	0
Intervenční nákup (SOM, máslo, obiloviny)	0	0	0
Intervenční skladování (SOM, máslo, obiloviny)	0	0	0
Splátka zápůjčky na intervenční nákupy	80 800	0	80 800
Podpora na restrukturalizaci a přeměnu vinic	0	1 18 848	1 18 848
Podpora na investice v rámci SOT s vínem	0	36 777	36 777
Mimořádná opatření celkem	554 037	277 018	831 055
z toho: Mimořádná podpora na přizpůsobení	554 037	277 018	831 055
Podpora propagace zemědělských produktů celkem	0	0	0
z toho: Podpora propagace zemědělských produktů	0	0	0
Ostatní výdaje související se SOT celkem	772	0	772
z toho: Ostatní výdaje (propadlý podíl z vratek dotací)	772	0	772
Rezerva SOT	0	0	0
Společná organizace trhu celkem	1 127 490	733 703	1 861 193
3. Program rozvoje venkova			
Program rozvoje venkova vč. HRDP	4 775 717	9 282 827	14 058 544
Program rozvoje venkova celkem	4 773 186	9 276 013	14 049 199
z toho: Osa I. Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví	11 314	11 089	22 403
Osa II. Zlepšování životního prostředí a krajiny	6 104	18 313	24 417
M1 Předávání znalostí a informační akce	3 199	3 136	6 335
M4 Investice do hmotného majetku	1 175 340	793 518	1 968 858
v tom: EURI/NGEU	119 242	221 449	340 691
M6 Rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti	189 120	207 692	396 812
v tom: EURI/NGEU	25 448	47 261	72 709
M8 Investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování životaschopnosti lesů	119 585	106 646	226 231
M10 Agroenvironmentálně-klimatické opatření	793 605	2 380 811	3 174 416
M11 Ekologické zemědělství	376 506	1 129 516	1 506 022
v tom: EURI/NGEU	260 695	782 084	1 042 779

UŽITÍ ZDROJŮ	Skutečnost (tis. Kč)		
	ČR	EU	Celkem
M12 Platby v rámci sítě Natura 2000	8 068	24 205	32 273
M13 Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními	1 123 500	3 370 500	4 494 000
M14 Dobré životní podmínky zvířat	393 927	379 920	773 847
M15 Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů	9 940	29 820	39 760
M16 Spolupráce	201 979	197 979	399 958
M19 Podpora pro místní rozvoj z iniciativy LEADER	337 294	599 633	936 927
M20 Technická pomoc	23 705	23 235	46 940
Horizontální plán rozvoje venkova celkem	2 531	6 814	9 345
z toho: Lesnictví (LES)	2 145	6 435	8 580
Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)	386	379	765
Program rozvoje venkova celkem	4 775 717	9 282 827	14 058 544
Užití zdrojů na Společnou zemědělskou politiku celkem	6 454 704	32 423 224	38 877 928

Zdroj: SZIF.

V roce 2022 byly v rámci **Společné zemědělské politiky** vyplaceny **finanční prostředky** v celkové výši **38 877 928 tis. Kč**, z toho **6 454 704 tis. Kč** ze státního rozpočtu a **32 423 224 tis. Kč** z rozpočtu EU.

Operační program Rybářství

Operační program (OP) Rybářství je nástrojem čerpání podpory z Evropského námořního rybářského fondu (2014–2020) a Evropského námořního rybářského a akvakulturního fondu (2021–2027), které přispívají k provádění Společné rybářské politiky (SRP) v České republice. Hlavním cílem je oblast udržitelné a konkurenceschopné akvakultury, založené na inovacích. Konkrétně se jedná o rozvoj udržitelného chovu ryb v České republice a zajištění rovnoměrných dodávek sladkovodních ryb během roku na domácí trh v požadovaném sortimentu, včetně diverzifikace akvakultury.

Funkcí řídicího orgánu (ŘO) je pověřen příslušný odbor Ministerstva zemědělství, který reálně zodpovídá za řízení a kontrolu financování OP Rybářství. SZIF je jako zprostředkující subjekt ŘO OP Rybářství pověřen výkonem části pravomocí ŘO souvisejících s finančním a věcným monitorováním projektů na základě Dohody o delegování pravomocí. Prostřednictvím IS SZIF je zajišťován sběr informací o operacích a žadatelích/příjemcích ve všech fázích v OP Rybářství 2014–2020.

OP Rybářství 2014–2020

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních stanovuje společné podmínky pro evropské fondy. Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 508/2014 ze dne 15. května 2014 o Evropském námořním a rybářském fondu (ENRF) byl zřízen ENRF a stanoveny podmínky pro poskytování finančních

prostředků pro rybolov a akvakulturu. K jejich provádění vydala Evropská komise nařízení v přenesené pravomoci a prováděcí nařízení. MZE zpracovalo Víceletý národní strategický plán pro akvakulturu (VNSPA) a Operační program Rybářství 2014–2020 (OPR). VNSPA byl schválen usnesením vlády ČR č. 876 ze dne 27. 10. 2014 a předložen EK, která jej vzala na vědomí. OPR byl schválen usnesením vlády ČR č. 836 ze dne 15. 10. 2014, předložen EK a po dopracování dle požadavků EK byl schválen dne 2. 6. 2015. Poslední aktualizace OPR byla schválena dne 6. 8. 2021.

Tabulka 29 – Vydaná rozhodnutí o poskytnutí dotace u OP Rybářství 2014–2020 v roce 2022

Výzva	Vydaná rozhodnutí o poskytnutí dotace	
	Počet žádostí	Podpora (tis. Kč)
3. výzva	2	1 499
6. výzva	5	6 479
10. výzva	3	11 575
19. výzva	31	34 647
21. výzva	48	27 913
999. výzva	5	6 261
Celkem	94	88 374

Zdroj: SZIF.

Tabulka 30 – Příjem a vyplacení Žádostí o platbu OP Rybářství 2014–2020 v roce 2022

Opatření	Předložené Žádosti o platbu		Vyplacené Žádosti o platbu	
	Počet žádostí	Požadovaná podpora (tis. Kč)	Počet žádostí	Schválená podpora (tis. Kč)
2.1. Inovace	3	4 466	2	2 639
2.2.a) Produktivní investice do akvakultury	84	70 763	84	86 490
2.4. Recirkulační zařízení a průtočné systémy s dočišťováním	1	5 048	0	0
2.5. Akvakultura poskytující environmentální služby	4	3 527	4	3 527
3.1. Shromažďování údajů	3	5 347	0	0
3.2. Sledovatelnost produktů	11	11 175	11	11 164
5.2. Záměr b) Propagační kampaně	2	1 396	1	7 337
5.2. Záměr b), k) Propagační kampaně ¹⁾	8	494	15	508
5.3. Investice do zpracování produktů	14	8 744	14	8 804
5.3.a) Opatření pro posílení konkurenceschopnosti podniků akvakultury a zpracovatelů ryb	0	0	1	3 325
6.1. Technická pomoc – výzva č. 999	8	9 541	3	4 025
Celkem	138	120 501	135	127 819

Zdroj: SZIF.

Pozn.: ¹⁾ Kolová výzva.

ČR využívá v OPR tři priority Unie: prioritu Unie 2 Podpora environmentálně udržitelné, inovativní a konkurenceschopné akvakultury založené na znalostech a účinně využívající zdroje, prioritu Unie 3 podpora provádění společné rybářské politiky, prioritu Unie 5 podpora uvádění na trh a zpracování. Dále ČR využívá Technickou pomoc.

V roce 2022 proběhl příjem Žádostí o podporu v rámci 21. kolové výzvy. Zároveň probíhal kontinuální příjem Žádostí o podporu v rámci 999. výzvy – opatření 6.1. Technická pomoc, 3. výzvy – opatření 5.2.b) Propagační kampaně, 6. výzvy – opatření 3.2. Sledovatelnost produktů a 10. výzvy – opatření 3.1. Shromažďování údajů. Celkem bylo zaregistrováno **83 Žádostí o podporu** v celkové výši **88 370 tis. Kč**.

V roce 2022 vydalo MZe (ŘO OP Rybářství) jako poskytovatel podpory **rozhodnutí o poskytnutí dotace k 94 projektům** v celkové výši **88 374 tis. Kč**. Vzhledem k probíhající administraci jednotlivých výzev jsou postupně schvalovány další projekty.

V roce 2022 bylo podáno celkem **250 Hlášení o změnách**, přičemž u 14 % z nich bylo potřeba vyjádření oddělení kontrol příslušného RO SZIF. Jednalo se hlavně o výběrová řízení nebo narovnání skutečností v Žádosti o podporu. Zároveň došlo u **59 projektů k ukončení administrace**.

V rámci administrace žádostí o platbu bylo v roce 2022 předloženo celkem **138 Žádostí o platbu** s požadovanou podporou ze strany žadatele ve výši **120 501 tis. Kč**. Zároveň bylo v roce 2022 vyplaceno **135 Žádostí o platbu** se schválenou podporou **127 819 tis. Kč**.

OP Rybářství 2021–2027

Operační program Rybářství 2021–2027 slouží jako nástroj pro čerpání prostředků dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1139, v platném znění, a přispívá především k plnění cílů SRP, Zelené dohody pro Evropu

a Víceletého národního strategického plánu pro akvakulturu. V roce 2022 pokračovaly přípravy Operačního programu Rybářství 2021–2027 a probíhala rovněž implementace požadavků pro systémové a metodické nastavení jednotlivých administrativních procesů v novém informačním systému Ministerstva pro místní rozvoj „MS2021+“. Dále je zajišťován sběr informací o aktivitách a žadatelích/příjemcích v OP Rybářství 2021–2027. SZIF je i pro nové programové období 2021–2027 nadále zprostředkujícím subjektem Operačního programu Rybářství.

Na podzim 2022 byly spuštěny první tři výzvy z Operačního programu Rybářství 2021–2027. V první kontinuální výzvě byla spuštěna aktivita 5.1.1 Technická pomoc a ve druhé a třetí kolové výzvě byly spuštěny aktivity 2.1.2. Investice do akvakultury a 2.2.2. Zpracování produktů.

Tabulka 31 – Příjem žádostí o podporu v rámci OP Rybářství 2021–2027 v roce 2022

Žádosti o podporu	Zaregistrované žádosti o podporu	
	Počet žádostí	Podpora (tis. Kč)
1. výzva – 5.1.1 Technická pomoc	0	0
2. výzva – 2.1.2. Investice do akvakultury	91	85 445
3. výzva – 2.2.2. Zpracování produktů	10	6 370
Celkem	101	91 815

Zdroj: SZIF.

Zemědělské národní dotace

Dotační programy národních dotací jsou realizovány podle zákona č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 256/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tyto programy jsou od roku 2020 prováděny Státním zemědělským intervenčním fondem, podle § 2d odst. 2 zákona č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů – s výjimkou podpor genetických zdrojů, které provádí Ministerstvo zemědělství. Část národních dotací, které provádí právě SZIF bývá někdy označována jako **zemědělské národní dotace (ZND)**.

Ačkoliv jsou ZND financovány výhradně z národních zdrojů, legislativa EU upravuje povinnost členských států oznámit (notifikovat) Evropské komisi v předstihu veškeré záměry na poskytnutí státní podpory. Hlavním smyslem těchto ustanovení je snaha, aby tyto národní podpory nepřispívaly k narušování hospodářské soutěže společného trhu.

Hlavním cílem zemědělských národních dotací je podpora restrukturalizace a zvýšení konkurenceschopnosti českého agrárního sektoru spolu s rozvojem venkovského prostoru. Spektrum dotačních programů každoročně udržuje kontinuitu s programy realizovanými v předešlých letech.

V roce 2022 bylo na zemědělské národní dotace vyplaceno celkem 5,1 mld. Kč, z toho 2,6 mld. Kč na dotační programy minulých let a 2,5 mld. Kč v rámci ZND 2022. Výplata dotací ze žádostí ZND 2022 není omezena koncem kalendářního roku a vybrané dotační programy budou vypláceny až v roce 2023.

Dotační programy dle Zásad

Na rozdíl od předchozích let se SZIF při poskytování dotací řídí zákonem č. 500/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Při administraci a poskytování dotací postupuje SZIF kromě výše uvedených předpisů také podle ministerstvem vydaných Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro daný rok na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Dle Zásad, vydaných v roce 2022, byly administrovány následující dotační programy:

1.D. Podpora včelařství

Jedná se o zabezpečení opylování zemědělských hmyzosubných plodin v ČR. Dotace podporuje zachování počtu včelstev, která jsou nutná pro opylování hmyzosubných rostlin, a to i v nehopodářském sektoru.

1.1. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách

Jedná se o podporu závlahového systému šetrného k životnímu prostředí, který výrazně redukuje celkovou spotřebu závlahové vody. Důvodem podpory školek je dosažení výrazného zvýšení kvality a následně zvýšení konkurenceschopnosti českých školkařských výpěstků.

1.R. Podpora restrukturalizace ovocných sadů

Program je zaměřen na zvýšení kvality a zdravotní bezpečnosti produkovaného ovoce, přičemž podporovaná výsadba ovocného sadu a následné hospodaření je prováděno v souladu se zásadami integrované produkce.

1.V. Podpora restrukturalizace ovocných sadů v režimu ekologického zemědělství

Podmínky programu jsou nastaveny tak, aby nově založené sady plnily všechny parametry intenzivního hospodaření,

přičemž hlavním cílem je zvýšení produkce kvalitního stolního ovoce v biokvalitě a tím i jeho širší uplatnění na trhu.

2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat

Účelem dotace je zabezpečit udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat.

3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Program je přínosem ke zlepšení životního prostředí podporou používání šetrných biologických prostředků na ochranu rostlin náhradou za prostředky chemické, podporuje používání uznané sadby brambor, chmele, mořeného osiva lnu, osiva konopí setého a vyjmenovaných pícnin. Součástí programu je i podpora šetrnějších postupů při pěstování cukrové řepy.

8.F. Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasat a drůbeže

Podpora vybraných činností zaměřených na preventivní úkony v chovech prasat a drůbeže je jednou ze základních podpor státu při plnění strategie posílení živočišné výroby.

9. Poradenství a vzdělávání

Podpora na vytváření podmínek pro praktické vyučování studentů vyšších odborných škol a žáků středních škol v rezortních oborech za účelem jejich lepšího uplatnění na trhu práce. Podpora poradenství v zemědělství a lesnictví zaměřená na konzultace.

10.D. Podpora evropské integrace nevládních organizací

Zlepšení efektivnosti a odborné úrovně činnosti nevládních organizací formou podpory integrace v rámci EU.

10.E. Podpora technologických platforem v působnosti rezortu MZe

Podpora činnosti technologických platforem zaměřená na posílení funkčnosti, budování vnitřní struktury, personálního zajištění a zapojení do národních i evropských struktur. Propagace cílů, aktivit a výsledků práce platforem, včetně zajištění přenosu informací mezi vědou, výzkumem a podnikatelskou praxí.

13. Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu

Cílem je zvýšení kvality zpracování zemědělských produktů, zvyšování konkurenceschopnosti potravinářských podniků a podniků pro výrobu krmiv na evropském trhu s ohledem na jakost, nezávadnost a dohledatelnost výrobků a zabezpečení funkčnosti a účinnosti jakostních systémů.

15. Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků

Částečná kompenzace újmů rybářským subjektům, která vznikla zajišťováním vodo hospodářských a celospolečenských funkcí rybníků.

17. Podpora mimoprodukčních funkcí rybářských revírů

Podpora biologické diversity rybích populací v povrchových vodách určená pro uživatele rybářských revírů. Jedná se o udržování nejen druhové pestrosti rybích obsádek v povrchových vodách, ale rovněž doplnění oslabené rybí populace v rybářských revírech postižených dopady civilizačních a environmentálních faktorů.

18. Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením

Poskytnutí finanční podpory s cílem podpořit činnost potravinových bank a tím přispět ke snížení plýtvání potravinami. Zároveň podpora distribuce potravin lidem na hranici hmotné nouze, kteří jsou bez adekvátního přístupu k základním potravinám.

19. Podpora na účast producentů a zpracovatelů zemědělských produktů v režimech jakosti Q CZ

Program je zaměřen na zvýšení kvality v zájmu dlouhodobého zlepšení tržních příležitostí a dosažení konkurenceschopnosti na trhu s mlékem a mléčnými výrobky.

20. Zlepšení životních podmínek v chovu hospodářských zvířat

Podpora na zlepšení životních podmínek je velmi důležitá v chovech hospodářských zvířat, která musí nést zátěž organismu spojenou s nároky na vysokou užitkovost a zároveň dosažení optimálních reprodukčních vlastností.

23.A. Podpora obcím na zajištění nákladů péče o zvířata umístěná do náhradní péče

Zajištění péče o odebraná zvířata umístěná do náhradní péče nebo předběžné náhradní péče podle zákona č. 246/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Tabulka 32 – Přehled přijatých žádostí, formulářů a výše předpokládaných požadavků u dotačních programů ZND (dle Zásad) 2022

Kód a název dotačního programu		Žádosti přijaté ¹⁾	Formuláře přijaté ²⁾	Předpokládané požadavky (tis. Kč) ³⁾
I.D.	Podpora včelařství	1	nedokládají se	115 979
I.I.	Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách	38	30	21 000
I.R.	Podpora restrukturalizace ovocných sadů	32	28	12 000
I.V.	Podpora restrukturalizace ovocných sadů v režimu ekologického zemědělství	13	12	6 500
2.A.	Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat	205	197	257 500
3.	Podpora ozdravování polních a speciálních plodin	1 988	1 917	453 437
8.F.	Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasat a drůbeže	453	449	1 626 266
9.A.	Speciální poradenství	175	164	104 733
9.E.	Školní závody	69	68	10 014
9.F.	Podpora poradenství v zemědělství	46	33	19 959
9.H.	Podpora účasti na mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí	65	53	10 193
9.I.	Podpora zlepšování praktické výuky v produkčním rybářství	0	0	0
9.J.	Zlepšování praktické výuky ve včelařství	1	1	2 962
10.D.	Podpora evropské integrace nevládních organizací	23	23	11 440
10.E.	Podpora technologických platforem v působnosti rezortu MZe	8	8	13 444
13.	Podpora zpracování zeměděln. produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu	60	4	123 048
15.	Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků	61	59	119 615
17.	Podpora mimoprodukčních funkcí rybářských revírů	58	58	27 310
18.	Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením	46	32	99 640
19.	Podpora na účast producentů a zpracovatelů zeměděln. produktů v režimech jakosti Q CZ	1 088	108	316 711
20.	Zlepšení životních podmínek v chovu hospodářských zvířat	3 196	3 047	1 329 835
23.A.	Podpora obcím na zajištění nákladů péče o zvířata umístěná do náhradní péče	4	4	3 752
Dotační programy ZND (dle Zásad) celkem		7 630	6 295	4 685 338

Zdroj: SZIF.

Pozn.: ¹⁾ Přijaté žádosti na rok 2022. Bez žádostí stažených a stornovaných. ²⁾ Přijaté formuláře s doklady prokazujícími nárok na dotaci v roce 2022.

³⁾ Předpokládané požadavky z přijatých žádostí či formulářů s doklady prokazujícími nárok na dotaci dle typu dotačního programu.

Dotační programy minulých let, mimořádné dotační programy

Kromě dotačních programů dle Zásad 2022, byly v roce 2022 vypláceny také dotační programy ze žádostí minulých let, konkrétně 2020 a zejména 2021, a to včetně mimořádného dotačního titulu na „zmírnění škod způsobených přírodními pohromami v rostlinné a živočišné výrobě a potravinářství

na území Jihomoravského a Ústeckého kraje“ v roce 2021. U tohoto titulu došlo v roce 2022 k administraci přijatých dokladů prokazujících nárok na dotaci (k žádostem z roku 2021) a také byly vyplaceny doplatky k již vydaným zálohám z roku 2021. Vzhledem k prodloužení termínu příjmu dokladů prokazujících nárok na dotaci, bude administrace pokračovat ještě v roce následujícím.

Souhrnné čerpání rozpočtu zemědělských národních dotací**Tabulka 33 – Celkové zdroje na financování ZND v roce 2022**

ZDROJE	Rozpočet (tis. Kč)		Skutečnost (tis. Kč)
	Schválený	Upravený	
Dotace z kapitoly MZe na rok 2022	4 921 500	4 676 991	3 967 272
Dotace z nespotřebovaných výdajů MZe	0	820 000	820 000
Zůstatek z roku 2021	0	1 937 242	1 937 242
Ostatní (vratky prostředků, neidentifikované příjmy)	0	0	23 071
Zdroje na dotační programy ZND celkem	4 921 500	7 434 233	6 747 585

Zdroj: SZIF.

Celkové zdroje na financování zemědělských národních dotací byly v roce 2022 ve výši **6 747 585 tis. Kč** ze státního rozpočtu.

Tabulka 34 – Celkové užití zdrojů na dotační programy minulých let v roce 2022

UŽITÍ ZDROJŮ	Rozpočet (tis. Kč)		Skutečnost (tis. Kč)
	Schválený	Upravený	
Dotační programy ZND 2020 (dle Zásad) celkem	0	33 544	1 493
Dotační programy ZND 2021 celkem	0	2 723 698	2 607 083
z toho: Dotační programy ZND 2021 (dle Zásad)	0	2 586 593	2 536 270
Mimořádné dotační programy ZND 2021 (živelné pohromy v roce 2021 – Jihomoravský a Ústecký kraj)	0	137 105	70 813
Užití zdrojů na dotační programy minulých let celkem	0	2 757 242	2 608 576

Zdroj: SZIF.

V roce 2022 bylo vyplaceno celkem **2 608 576 tis. Kč** ze státního rozpočtu v rámci **dotačních programů ZND minulých let** (z toho 70 813 tis. Kč na mimořádný dotační titul ke zmírnění škod po živelných pohromách v roce 2021).

Tabulka 35 – Užití zdrojů na ZND 2022 v roce 2022 (včetně alokací na jednotlivé dotační tituly)

UŽITÍ ZDROJŮ	Rozpočet (tis. Kč)		Skutečnost (tis. Kč)	
	Schválený	Upravený		
Dotační programy ZND (dle Zásad)				
I.D.	Podpora včelařství	105 000	105 000	104 798
I.I.	Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách	35 000	12 000	0
I.R.	Podpora restrukturalizace ovocných sadů	95 000	21 000	0

UŽITÍ ZDROJŮ		Rozpočet (tis. Kč)		Skutečnost (tis. Kč)
		Schválený	Upravený	
1.V.	Podpora restrukturalizace ovocných sadů v režimu ekologického zemědělství	15 000	15 000	0
2.A.	Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat	260 000	260 000	51 678
3.	Podpora ozdravování polních a speciálních plodin	300 000	397 000	2 930
8.F.	Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasat a drůbeže	1 403 100	1 543 933	1 338 423
9.A.	Speciální poradenství	72 700	72 700	15 000
9.E.	Školní závody	15 000	15 000	0
9.F.	Podpora poradenství v zemědělství	45 000	57 431	20 335
9.H.	Podpora účasti na mezinár. veletrzích a výstavách v zahraničí	20 000	20 000	2 617
9.I.	Podpora zlepšování praktické výuky v produkčním rybářství	700	527	0
9.J.	Zlepšování praktické výuky ve včelařství	3 000	3 000	2 962
10.D.	Podpora evropské integrace nevládních organizací	20 000	20 000	11 440
10.E.	Podpora technologických platforem v působnosti rezortu MZe	23 500	23 500	13 445
13.	Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu	750 000	500 000	0
15.	Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků	84 000	84 000	54 365
17.	Podpora mimoprodukčních funkcí rybářských revírů	23 000	23 000	22 979
18.	Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením	83 000	103 000	99 640
19.	Podpora na účast producentů a zpracovatelů zemědělských produktů v režimech jakosti Q CZ	420 000	325 480	236 799
20.	Zlepšení životních podmínek v chovu hospodářských zvířat	1 145 500	1 071 668	538 253
23.A.	Podpora obcím na zajištění nákladů péče o zvířata umístěná do náhradní péče	3 000	3 752	3 752
Užití zdrojů na dotační programy ZND 2022 celkem		4 921 500	4 676 991	2 519 416

Zdroj: SZIF.

V rámci dotačních programů **zemědělských národních dotací** roku 2022 bylo v roce 2022 vyplaceno celkem **2 519 416 tis. Kč** ze státního rozpočtu.

Marketingová podpora značek kvality

SZIF je na základě rozhodnutí Ministerstva zemědělství administrátorem národních značek kvality KLASA a Regionální potravina, dále koordinuje propagační kampaň na podporu kvalitních potravin a také kampaň na podporu biopotravin a produktů ekologického zemědělství.

V roce 2022 bylo na marketingovou podporu značek kvality vyplaceno celkem 212 797 tis. Kč.

Propagační kampaň na podporu kvalitních potravin

Projekt národní značky KLASA je od roku 2016 součástí režimu státní podpory „Propagační kampaň na podporu kvalitních potravin“. Prioritou je především nabízet spotřebitelům kvalitní potraviny, které vykazují výjimečné kvalitativní charakteristiky, jež zvyšují přidanou hodnotu a zaručují jedinečnost ve vztahu k běžným výrobkům dostupným na trhu. Hlavním cílem je zejména zvýšit zájem o kvalitu potravin a edukaci veřejnosti v otázce kvality potravin a ovlivnit tím nákupní chování spotřebitelů.

Dalším z cílů tohoto projektu je posílit konkurenceschopnost výrobců kvalitních potravin.

Značka KLASA jako marketingový nástroj napomáhá od roku 2003 zvyšovat hodnotu oceněných potravinářských výrobků. Jejím smyslem je na straně jedné marketingově podpořit aktivity producentů potravin, na straně druhé pak edukovat spotřebitele v otázce kvality potravin. Značka se uděluje na tři roky a garantuje, že jsou nabízeny skutečně kvalitní a zdravotně nezávadné potraviny. Jde o proces získání důvěry spotřebitelů a odběratelů, udržení si této důvěry, což je nezbytný předpoklad rozvoje potravinářství a zabezpečení konkurenceschopnosti v rámci trhů v ČR i zahraničí. Značka KLASA je pomocí animovaného panáčka „Klasáčka“ garantem kvality, který v kampani na podporu kvalitních potravin spotřebitelům vysvětluje, co je znakem kvality u různých potravin a proč je to tak důležité.

V roce 2022 bylo v rámci **propagační kampaně na podporu kvalitních potravin KLASA** vyplaceno celkem **124 481 tis. Kč**.

V roce 2022 byly využity následující komunikační aktivity zaměřené na zvyšování spotřebitelské preference kvalitních potravin ve všech regionech ČR:

Komunikační a informační aktivity na podporu kvalitních potravin

- mediální informační a edukační kampaň v TV, tisku, radiu a online,
- komunikační a marketingová podpora v místech prodeje a na e-shopech,
- realizace motivačních soutěží s oceněnými kvalitními potravinami,
- rozvoj edukačního projektu Pospolu u stolu,
- eventové aktivity a prezentace oceněných potravin a výrobců na akcích pro veřejnost.

PR aktivity a sociální média

- tiskové zprávy a publikace edukačních článků na aktuální témata,

- zpracování advertorialů, speciálních projektů a tvorba receptů se značkami kvality,
- prezentace a podpora značek kvality na sociálních sítích.

Webová prezentace

- správa webového portálu „Akademie kvality“,
- správa webového portálu www.eklasa.cz, včetně aktualizace výrobků a výrobců KLASA,
- provoz mobilní aplikace KLASA, Sít'ovka a dětských aplikací Život na statku a Statkář,
- provoz infomailu, KLASA book – prezentace výrobců KLASA v rámci www.eklasa.cz.

Veletřhy a výstavy

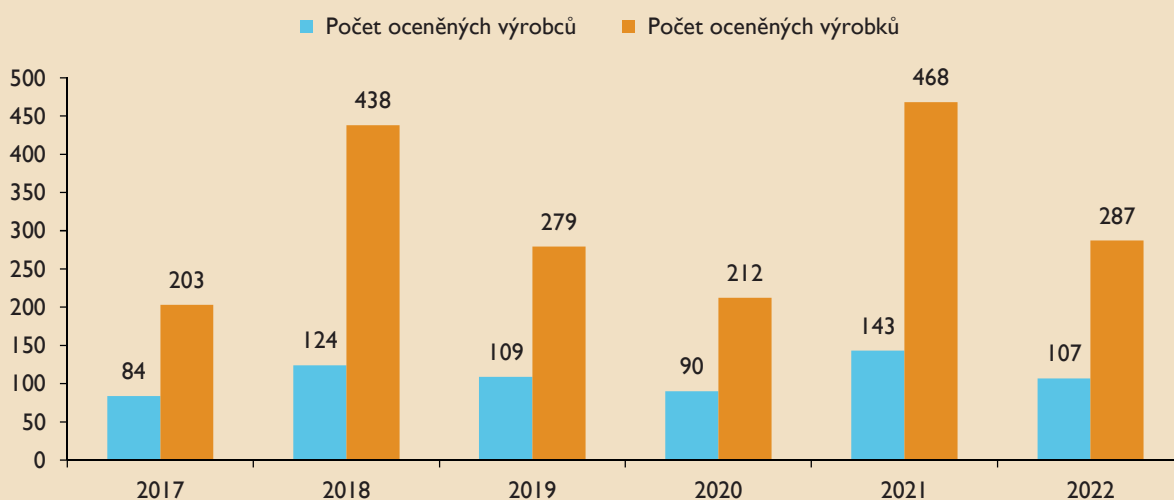
- Země živitelka (srpen, České Budějovice),
- ForGastro&Hotel (září, Praha),
- Flora Olomouc (září, Olomouc).

Projekt Regionální potravina

Značku Regionální potravina uděluje na základě krajských soutěží Ministerstvo zemědělství ve 13 krajích České republiky nejvyšší kvalitě zemědělským nebo potravinářským výrobkům. Výrobky musí být vyrobeny z lokálních surovin a mít vazbu na svůj kraj – ať už tradičním způsobem výroby nebo originální regionální recepturou. Soutěž o značku mohou pouze podniky do 250 zaměstnanců. Hodnotitelská komise vybírá vždy jeden vítězný výrobek v 9 kategoriích. V roce 2022 se do soutěže přihlásilo celkem 437 výrobců s 1 708 výrobky a bylo oceněno 114 výrobků. Vítězné výrobky získávají ocenění od ministra zemědělství a právo užívat značku Regionální potravina daného kraje po dobu 4 let.

Soutěž o značku Regionální potravina se prezentuje formou informační kampaně, jejímž cílem je seznámit spotřebitele s oceněnými regionálními potravinami, poukázat na jejich původ, tradici a kvalitu, současně budovat pozitivní vnímání regionálních a lokálních produktů.

Graf 5 – Přehled počtu oceněných výrobců a výrobků značkou KLASA (2017–2022)

Zdroj: SZIF.

Na **projekt Regionální potravina** bylo v roce 2022 vyplaceno celkem **47 697 tis. Kč**.

V roce 2022 byly v rámci projektu Regionální potravina realizovány následující aktivity:

Projekty krajských soutěží o značku Regionální potravina

- koordinace a kontrola projektů na zajištění organizace 13 krajských soutěží,
- prezentace na akcích a trzích v rámci celé ČR.

Komunikační a mediální kampaň, PR aktivity a sociální sítě

- mediální kampaň v TV včetně product placementu, tisku a online a na sociálních sítích,
- fotobanka oceněných výrobků 2022, POS materiály pro oceněné výrobce RP,
- tiskové zprávy a advertorialy, spotřebitelské tipy, recepty s Regionální potravinou, speciální mediální aktivity spojené s vybraným e-shopem,
- prezentace a podpora značky na sociálních sítích,
- zajištění projektu pojízdné prodejny,
- obsahová správa webových stránek www.regionálnipotravina.cz.

Podpora biopotravin a produktů ekologického zemědělství

SZIF zajišťuje projekt Propagační kampaň na podporu biopotravin a ekologického zemědělství, jehož hlavním cílem

je zvýšení a rozvoj všeobecných znalostí o biopotravinách a ekologickém zemědělství. Zvyšování důvěry spotřebitele a zvyšování jeho informovanosti o ekologickém zemědělství je klíčový aspekt dalšího rozvoje trhu s biopotravinami.

Na **podporu biopotravin a produktů ekologického zemědělství** bylo v roce 2022 vyplaceno **40 619 tis. Kč**.

V roce 2022 byly využity následující komunikační aktivity zaměřené na zvyšování spotřebitelské preference biopotravin a produktů ekologického zemědělství:

Komunikační a informační aktivity na podporu biopotravin

- mediální kampaň v TV, tisku a online,
- prezentace bioznaček v místech prodeje a na akcích pro veřejnost,
- realizace motivační soutěže s oceněnými značkami „biolist“ a „biozebra“,
- realizace vzdělávací kampaně ve veřejném stravování,
- výzkumné šetření.

PR aktivity a sociální sítě

- tiskové zprávy na aktuální témata, spotřebitelské tipy a recepty,
- realizace aktivit v rámci akce Září měsíc biopotravin,
- prezentace a podpora značek bio na sociálních sítích,
- speciální mediální projekty a advertorialy,
- obsahová správa webových stránek www.myjsmebio.cz.

Souhrnné čerpání rozpočtu marketingové podpory značek kvality

Tabulka 36 – Celkové zdroje na financování marketingové podpory značek kvality v roce 2022

ZDROJE	Rozpočet (tis. Kč)		Skutečnost (tis. Kč)
	Schválený	Upravený	
Dotace z kapitoly MZe	200 000	200 000	200 000
Zůstatek SZIF z roku 2021	0	87 923	87 923
Ostatní (poplatky za výstavní činnost)	0	0	85
Zdroje celkem	200 000	287 923	288 008

Zdroj: SZIF.

Celkové **zdroje** SZIF na financování **marketingové podpory značek kvality** v roce 2022 dosáhly výše **288 008 tis. Kč** ze státního rozpočtu.

Tabulka 37 – Celkové užití zdrojů na marketingovou podporu značek kvality v roce 2022

UŽITÍ ZDROJŮ	Rozpočet (tis. Kč)		Skutečnost (tis. Kč)
	Schválený	Upravený	
Marketingová podpora značek kvality	200 000	287 923	212 797
Užití zdrojů celkem	200 000	287 923	212 797

Zdroj: SZIF.

Na **marketingovou podporu značek kvality** byly v roce 2022 vyplaceny finanční prostředky v celkové výši **212 797 tis. Kč** ze státního rozpočtu.

Správní výdaje

Státní zemědělský intervenční fond vynakládá také prostředky na správní výdaje, které jsou nezbytně nutné pro běžnou činnost celé instituce a ve svém důsledku i k plnění základních funkcí jako akreditované platební agentury. Správní výdaje jsou primárně rozděleny na investiční a neinvestiční. Nejvýznamnější část představují platové a související výdaje a také výdaje v oblasti ICT, určené na provoz a rozvoj informačních systémů SZIF. K ostatním správním výdajům patří také výdaje na projekty spolufinancované z EU, jako je Technická pomoc PRV.

Celkové prostředky vyplacené v roce 2022 na správní výdaje SZIF dosáhly výše 1,9 mld. Kč, z toho největší část představovaly neinvestiční výdaje, které činily 1,7 mld. Kč.

Neinvestiční výdaje

Neinvestiční výdaje (bez technické pomoci) činily v roce 2022 celkem **1 623 972 tis. Kč** a podle hlavních oblastí rozlišujeme personální výdaje, výdaje na ICT a ostatní neinvestiční výdaje.

Oblast personální

Celkové čerpání platových prostředků v roce 2022 dosáhlo výše 759 651 tis. Kč, z toho platy zaměstnanců v pracovním poměru 73 786 tis. Kč a platy zaměstnanců ve služebním poměru včetně pracovních poměrů zaměstnanců, kteří jsou na služebních místech celkem 685 865 tis. Kč. Ostatní platby za provedenou práci (položky 502) představovaly celkem 5 740 tis. Kč, z toho nejvíce v rámci ostatních osobních výdajů 4 414 tis. Kč, odstupné 267 tis. Kč, odbytné 1 001 tis. Kč a odměny dozorčí rady 58 tis. Kč. V rámci ostatních neinvestičních výdajů odvozených z platových prostředků bylo celkem vyplaceno 280 186 tis. Kč, z toho pojistné na sociální zabezpečení zaměstnanců v pracovním poměru 19 312 tis. Kč, sociální zabezpečení zaměstnanců ve služebním poměru včetně zaměstnanců v pracovním poměru na služebních místech 170 209 tis. Kč, zdravotní pojištění zaměstnanců v pracovním poměru 7 008 tis. Kč, zdravotní pojištění zaměstnanců ve služebním poměru včetně zaměstnanců v pracovním poměru na služebních místech 61 870 tis. Kč, odvody do FKSP 15 323 tis. Kč, náhrady mezd v době nemoci zaměstnanců v pracovním poměru 616 tis. Kč a náhrady mezd zaměstnanců ve služebním poměru včetně zaměstnanců v pracovním poměru na služebních místech 5 848 tis. Kč. V roce 2022 bylo vyplaceno za pracovní úrazy na náhradách za ztrátu na výdělků, bolestném a náhradách nákladů spojených s léčením zaměstnanců ve služebním poměru celkem 63 tis. Kč. Zároveň byl SZIF povinen zaplatit také 596 tis. Kč v rámci odvodů za neplnění povinnosti zaměstnávat zdravotně postižené.

Na **neinvestiční správní výdaje v personální oblasti** bylo v roce 2022 vyplaceno celkem **1 046 236 tis. Kč**.

Informační a komunikační technologie

Celková výše prostředků, vynaložených na vybavení IT do 40 tis. Kč, činila 12 231 tis. Kč. Stejnou položkou z této částky byl nákup 250 notebooků včetně kompletního příslušenství jako standardního vybavení zaměstnanců SZIF pro zajištění pracovní mobility. Dalšími významnými položkami z hlediska drobného IT majetku byl nákup 450 monitorů, 500 referenčních mobilních telefonů a 20 mobilních telefonů pro testování geotagovaných

fotografií. Náklady na spotřební materiál nezbytný pro provoz infrastruktury IS SZIF činily v roce 2022 celkem 1 453 tis. Kč., z toho výdaje na tonery 1 222 tis. Kč.

Služby elektronických komunikací, kam patří také datové a telefonní služby, představovaly celkem 5 733 tis. Kč.

V rámci služeb ICT (položka 5168) bylo v roce 2022 čerpáno celkem 377 612 tis. Kč. Největší část představovaly služby provozu základního informačního systému na platformě SAP, včetně aplikačních služeb a programové údržby veškerých SW licencí SAP – ve výši 281 935 tis. Kč.

Mezi další významné výdaje patří zajištění programové údržby SW licencí pro ostatní informační systémy, zajištění provozu a rozvoje informačního systému AGIS, sloužící pro administraci opatření SOT, výdaje na provoz infrastruktury a řada dalších menších projektů a dílčích ICT služeb – síťové služby, architektonické ICT služby nebo kybernetickou bezpečnost.

Náklady na provoz a údržbu multifunkčních zařízení a další servisní služby v roce 2022 činily celkem 5 127 tis. Kč. Na programové vybavení do 60 tis. Kč bylo vynaloženo celkem 22 289 tis. Kč, kdy se kromě standardní obnovy licencí Microsoft realizoval také nákup licencí pro obnovu infrastruktury SZIF v datovém centru Chodov.

Na **neinvestiční výdaje v oblasti informačních a komunikačních technologií** bylo v roce 2022 vynaloženo celkem **425 372 tis. Kč**.

Ostatní neinvestiční výdaje

V rámci ostatních neinvestičních výdajů byly v roce 2022 čerpány prostředky na zajištění prostor a ostatních provozních podmínek pro zaměstnance SZIF, zejména na položkách kancelářský nábytek, nákup materiálu, nákup energií, nájemné, ostatní služby, opravy a udržování aj.

V rámci stavebních úprav byla finančně i provozně technicky nejnáročnější rekonstrukce průjezdu v Pražské budově ve Smečkách. V budově ve Štěpánské bylo v roce 2022 realizováno restaurování průjezdu, renovace oken a odstranění krajně naléhavého stavu přízemních prostor, převzatých od Ministerstva zemědělství do správy SZIF. Celkové náklady na položce Nájemné – věcné plnění činily v loňském roce 23 841 tis. Kč.

Dále byly čerpány prostředky např. na poštovní služby, poradenství, audit, právní služby, geodetické snímkování země aj.

Ostatní neinvestiční výdaje dosáhly v roce 2022 celkové výše **152 364 tis. Kč**.

Investiční výdaje

Investiční výdaje (bez technické pomoci PRV) činily v roce 2022 celkem **210 864 tis. Kč**.

Informační a komunikační technologie

Největší objem finančních prostředků, zahrnutých do investičních výdajů ICT, byl vynaložen na položku Programové vybavení, konkrétně 191 142 tis. Kč. V této částce je nejvýznamnější položkou rozvoj informačního systému SAP (180 870 tis. Kč), kde dochází ke kontinuálním úpravám v závislosti na změnách v legislativě ČR i EU, popřípadě k dokoupení licencí. Objem prostředků vychází z platné dlouhodobé smlouvy.

Další ICT investice ve výši 7 974 tis. Kč směřovaly ke kontinuálnímu naplňování požadavků vyplývajících ze zákona o kybernetické bezpečnosti a z vládních priorit pro elektronizaci státních agend, především v oblasti Identity Managementu a autentizaci zemědělských dotačních žadatelů

s využitím elektronické identity pro přístup k externím službám IS SZIF.

Zbývající investiční prostředky byly vynaloženy především na pořízení serverových licencí produktů společnosti Microsoft nezbytných pro provoz interní serverové infrastruktury SZIF.

V roce 2022 byl v rámci výpočetní techniky realizován upgrade infrastrukturního prostředí IS SZIF, kdy celkové náklady činily 545 tis. Kč.

Na **investiční výdaje v oblasti informačních a komunikačních technologií** bylo v roce 2022 čerpáno celkem **191 687 tis. Kč**.

Ostatní investiční výdaje

Ostatní investiční výdaje činily v roce 2022 celkem **19 177 tis. Kč**, z toho největší částku představoval nákup dopravních prostředků v rámci obnovy vozového parku SZIF ve výši 18 351 tis. Kč.

Technická pomoc

Vynaložené prostředky v rámci Technické pomoci dosáhly v roce 2022 celkové výše 106 095 tis. Kč, z toho **106 080 tis. Kč** na Technickou pomoc Programu rozvoje venkova.

Technická pomoc Programu rozvoje venkova (TP PRV)

Projekt AMS

V rámci technické pomoci Programu rozvoje venkova představovala v roce 2022 největší část vynaložených prostředků realizace projektu AMS (monitoring zemědělských ploch pomocí družicového systému), nutného k zajištění včasné implementace nových podmínek Evropské unie v oblasti Společné zemědělské politiky pro nové programové období 2023–2027. V roce 2022 byly realizovány veřejné soutěže na 4 významné ICT zakázky o předpokládané částce na pět let ve výši 604 mil. Kč a v roce 2022 bylo na projekt AMS vyplaceno celkem 70 062 tis. Kč.

Celostátní síť pro venkov

Jednou z výrazných součástí technické pomoci PRV v rámci SZIF je již několik let také agenda Celostátní sítě pro venkov

(CSV) na regionální úrovni. CSV je komunikační platforma vytvořená za účelem propagace Programu rozvoje venkova, která sdružuje mnoho významných subjektů působících na venkově a podílejících se na jeho rozvoji. Konkrétním cílem CSV je usnadnění implementace dotačních možností v rámci Programu rozvoje venkova (PRV) 2014–2020, vytváření podmínek pro setkávání odborné i laické veřejnosti a v rámci diskusí a poznávání sdílet příklady dobré i špatné praxe.

V rámci agendy CSV jsou realizovány především semináře, workshopy, konference, tuzemské i zahraniční exkurze nebo propagace na regionálně významných akcích zaměřených na zemědělství a venkov. Do aktivit CSV spadá i činnost tematických pracovních skupin. Ty kromě klimatické, krajinářské a půdochranné a sociální problematiky s vazbou na udržitelné zemědělství řeší i podporu komunitně vedeného místního rozvoje a zabezpečují cílenou, efektivní a koordinovanou propagaci výsledků PRV. Veškeré aktivity CSV jsou zaměřené na zvýšení informovanosti o PRV a předávání zkušeností od úspěšných žadatelů o dotace. V tomto programovém období je na aktivity CSV poskytována 100% dotace z technické pomoci PRV 2014–2020.

V roce 2022 bylo zrealizováno 101 regionálních akcí a celkové čerpání technické pomoci PRV (CSV) dosáhlo v roce 2022 celkem 9 053 tis. Kč.

Ostatní Technická pomoc PRV

Mezi další výdaje Dále byly z TP PRV vynaloženy částky na podporu provozu infrastruktury informačního systému SZIF, detekce rizikových půdních bloků a též byly hrazeny služby poradenství, licencí v oblasti PRV nebo výdaje na systém sledování vazeb mezi podniky a v menší míře také vzdělávací akce pro zaměstnance SZIF.

V personální oblasti dále pokračoval v roce 2022 projekt „Pracovníci na DPP, DPČ hrazení z technické pomoci PRV 2014–2020 na základě potřeby zajistit řádnou a plynulou administrativní činnost Programu rozvoje venkova v programovém období 2014–2020 z technické pomoci PRV.

Technická pomoc Operační program rybářství (TP OPR)

V roce 2022 bylo vynaloženo na služby školení a vzdělávání v rámci TP OPR **15 tis. Kč**.

Souhrnné čerpání rozpočtu správních výdajů

Tabulka 38 – Celkové zdroje na financování správních výdajů SZIF v roce 2022

Položka	ZDROJE	Skutečnost (tis. Kč)
8115000001	Zůstatek z roku 2021	303 333
2212000001	Přijaté sankční platby od jiných subjektů	1 844
2322000001	Přijaté pojistné náhrady	86
2324000001	Přijaté náhrady	2 193
2324000002	Přijaté náhrady – správa	3
2328000001	Neidentifikované příjmy	-184
2329000001	Propadlý podíl z vratek dotací	2 491
2329000003	Ostatní nedaňové příjmy	52
3119000001	Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku	66

Položka	ZDROJE	Skutečnost (tis. Kč)
4116000001	Neinvestiční přijaté transfery z MZe	1 650 000
4216000001	Investiční přijaté transfery z MZe	200 000
4113000060	Neinvestiční přijaté transfery – TP PRV	23 187
4213000060	Investiční přijaté transfery – TP PRV	0
4113000061	Neinvestiční přijaté transfery – TP PRV (projekt person. a mzdový)	1 794
4113000063	Neinvestiční přijaté transfery – TP PRV (CSV)	5 801
4119000001	Ostatní neinvestiční přijaté transfery	110
4153000001	Neinvestiční transfery z EU – TAIEX	0
Zdroje na správní výdaje celkem		2 190 776

Zdroj: SZIF.

Celkové zdroje SZIF na financování správních výdajů v roce 2022 dosáhly výše 2 190 776 tis. Kč.

Tabulka 39 – Celkové užití zdrojů správních výdajů SZIF v roce 2022

Položka	UŽITÍ ZDROJŮ	Skutečnost (tis. Kč)
a) Běžné (neinvestiční) výdaje		
Mzdové prostředky a související platby		
501, 502 Mzdové prostředky		
5011000001	Platy zaměst. v prac. poměru vyjma zaměst. na sl. místech	73 786
5013000001	Platy zaměst. na služeb. místech podle zákona o stát. službě	685 865
5021000001	Ostatní osobní výdaje	4 414
5021000060	Ostatní osobní výdaje – TP PRV	1 421
5021000100	Ostatní osobní výdaje – TAIEX	0
5024000001	Odstupné	267
5025000001	Odbytné	1 001
celkem bez technické pomoci PRV, TAIEX, Sen4CAP		765 333
celkem		766 754
502 Ostatní platby za provedenou práci		
5029000001	Odměny členům Dozorčí rady	58
celkem		58
Mzdové prostředky a související platby celkem		766 812
Ostatní neinvestiční výdaje		
503 Sociální a zdravotní pojištění		
5031000001	Pojistné na sociální zabezpečení	19 312
5031000002	Pojistné na sociální zabezpečení zaměstnanců ve stát. službě	170 209
5031000060	Pojistné na sociální zabezpečení – TP PRV	316
5031000100	Pojistné na sociální zabezpečení – TAIEX	0
5032000001	Pojistné na zdravotní pojištění	7 008

Položka	UŽITÍ ZDROJŮ	Skutečnost (tis. Kč)
5032000002	Pojistné na zdravotní pojištění zaměstnanců ve státní službě	61 870
5032000060	Pojistné na zdravotní pojištění – TP PRV	115
5032000100	Pojistné na zdravotní pojištění – TAIEX	0
5039000001	Ostatní povinné pojistné – refundace	0
celkem bez technické pomoci PRV, TAIEX		258 399
celkem		258 830
504 Odměny za užití duševního vlastnictví		
5041000001	Odměny za užití duševního vlastnictví	0
5042000001	Odměny za užití počítačových programů	927
celkem		927
512 Podlimitní technické zhodnocení		
5123000001	Podlimitní technické zhodnocení hmotného majetku	995
5123000002	Podlimitní technické zhodnocení hmot. majetku – IT	0
5123000003	Podlimitní technické zhodnocení hmot. majetku – bezpečnost	0
5123000060	Podlimitní technické zhodnocení hmot. majetku – TP PRV	818
celkem bez technické pomoci PRV		995
celkem		1 813
513 Nákup materiálu do 40 tis. Kč		
5132000001	Ochranné pomůcky	1 652
5133000001	Léky a zdravotnický materiál	45
5133000002	Léky a zdravotnický materiál – nouzový režim	390
5136000001	Knihy, učební pomůcky a tisk	524
5136000063	Knihy, učební pomůcky a tisk – TP PRV (CSV)	225
5137000001	Kancelářský nábytek a ostatní vybavení	2 940
5137000002	Vybavení IT	12 231
5139000001	Kancelářský a ostatní materiál	4 325
5139000003	Ostatní materiál IT	231
5139000004	Tonery	1 222
5139000005	Ostatní materiál – konference a propagace	856
5139000061	Ostatní materiál – TP PRV	584
5139000063	Ostatní materiál – TP PRV (CSV)	496
celkem bez technické pomoci PRV		24 416
celkem		25 721
514 Úroky a ostatní finanční výdaje		
5141000001	Úroky vlastní	9
5142000001	Kurzové rozdíly ve výdajích	117
celkem		126

Položka	UŽITÍ ZDROJŮ	Skutečnost (tis. Kč)
515 Nákup vody, paliv a energie		
5151000001	Studená voda	2 103
5152000001	Teplo	7 019
5153000001	Plyn	1 033
5154000001	Elektrická energie	8 725
5156000001	Pohonné hmoty a maziva	7 964
celkem		26 844
516 Nákup služeb		
5161000001	Poštovní služby	1 278
5162000001	Telefonní poplatky	2 437
5162000002	Provoz datových linek a související služby	3 296
5163000001	Pojistné	7 460
5163000002	Služby peněžních ústavů	44
5164000001	Nájemné	5 417
5164000002	Nájemné – věcné plnění	23 841
5164000060	Nájemné – TP PRV	276
5164000063	Nájemné – TP PRV (CSV)	758
5166000001	Poradenské služby	514
5166000004	Právní služby	4 587
5166000005	Analýzy a právní poradenství SZIF	1 570
5166000060	Poradenské služby – TP PRV	1 350
5167000001	Služby školení a vzdělávání	2 815
5167000060	Služby školení a vzdělávání – TP PRV	292
5167000080	Služby školení a vzdělávání – TP OPR	15
5168000001	Služby zpracování dat	600
5168000002	Služby SW – SAP	281 935
5168000004	Ostatní služby IT	60 235
5168000006	Služby SW – VUSTE	14 945
5168000007	Ostatní služby – bezpečnost IS	4 170
5168000008	Služby provozu infrastruktury	16 327
5168000060	Ostatní služby IT – TP PRV	63 399
5169000001	Ostatní služby	5 776
5169000002	Ostatní služby související s nájmem	14 812
5169000008	Revize zařízení	1 007
5169000009	Ostatní služby – bezpečnost IS	5 191
5169000010	Závodní stravování a ostatní služby	15 846
5169000011	Ostatní služby SZP	774
5169000012	Ostatní služby – konference	4

Položka	UŽITÍ ZDROJŮ	Skutečnost (tis. Kč)
5169000013	Inzerce	558
5169000014	Překladačské a tlumočnické služby	0
5169000015	Audit externí	893
5169000016	Geodetické služby a snímkování	2 638
5169000017	Veletřhy a výstavy	1 263
5169000060	Ostatní služby – TP PRV	45
5169000062	Geodetické služby a snímkování – TP PRV	5 168
5169000063	Ostatní služby – TP PRV (CSV)	4 737
celkem bez technické pomoci PRV		480 233
celkem		556 273
517 Ostatní nákupy		
5171000001	Opravy a udržování	8 840
5171000002	Opravy a udržování IT	5 127
5172000001	Programové vybavení do 60 tis. Kč	22 289
5172000060	Programové vybavení do 60 tis. Kč – TP PRV	10 350
5172000063	Programové vybavení do 60 tis. Kč – TP PRV (CSV)	630
5173000001	Cestovné v tuzemsku	3 993
5173000002	Cestovné v zahraničí	1 113
5173000061	Cestovné v tuzemsku – TP PRV	939
5175000001	Pohoštění	1 344
5175000002	Pohoštění – konference	37
5175000003	Pohoštění – CSV	65
5175000060	Pohoštění – TP PRV	1 791
5175000063	Pohoštění – TP PRV (CSV)	1 910
5175000100	Pohoštění – TAIEX	0
5176000001	Účastnické poplatky	155
5176000060	Účastnické poplatky – TP PRV	28
5179000001	Ostatní nákupy jinde nezařazené	23
celkem bez technické pomoci PRV,TAIEX		42 986
celkem		58 634
5... Poskytnuté zálohy a převody		
5191000001	Zaplacené sankce	0
5192000001	Náhrady za pracovní úrazy a bolestné	0
5192000002	Náhrady řízení	218
5192000003	Náhrady za pracovní úrazy a bolestné zaměst. ve stát. službě	63
5192000004	Náhrady škod na majetku	0
5194000001	Věcné dary	611
5195000001	Odvody za neplnění povinnosti zaměstnávat zdrav. postižené	596

Položka	UŽITÍ ZDROJŮ	Skutečnost (tis. Kč)
5342000001	Převody fondu kulturních a sociálních potřeb	15 323
5361000001	Nákup kolků	0
5362000001	Platby daní a poplatků	381
5363000001	Úhrady sankcí jiným rozpočtům	0
5424000001	Náhrady mezd v době nemoci	616
5424000002	Náhrady mezd v době nemoci zaměstnanců ve státní službě	5 848
5909000001	Soudní vyrovnání	0
5909000002	Ostatní neinvestiční výdaje	0
5909000060	Ostatní neinvestiční výdaje – TP PRV	0
5909000063	Ostatní neinvestiční výdaje – TP PRV (CSV)	0
Celkem bez technické pomoci PRV a OPR		23 656
celkem		23 656
Ostatní neinvestiční výdaje celkem		952 824
celkem bez tech. pomoci PRV, OPR, TAIEX		1 623 972
Běžné (neinvestiční) výdaje celkem		1 719 636
b) Kapitálové (investiční) výdaje		
611 Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku		
6111000001	Programové vybavení nad 60 tis. Kč – SAP	180 870
6111000003	Programové vybavení nad 60 tis. Kč	10 272
6111000060	Programové vybavení nad 60 tis. Kč – TP PRV	10 134
6119000063	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek – TP PRV (CSV)	297
celkem bez technické pomoci PRV		191 142
celkem		201 573
612 Pořízení dlouhodobého hmotného majetku		
6122000001	Kancelářské stroje nad 40 tis. Kč	0
6122000002	Bezpečnostní zařízení nad 40 tis. Kč	0
6122000003	Měřicí přístroje	279
6122000004	Ostatní stroje, přístroje, zařízení nad 40 tis. Kč	547
6123000001	Dopravní prostředky	18 351
6125000001	Výpočetní technika	545
6129000001	Ostatní nákup dlouhodobého hmotného majetku	0
celkem bez technické pomoci PRV		19 722
celkem		19 722
celkem bez technické pomoci PRV		210 864
Kapitálové (investiční) výdaje celkem		221 295
Užití zdrojů na správní výdaje celkem		1 940 931

Zdroj: SZIF.

Na správní výdaje SZIF byly v roce 2022 vynaloženy finanční prostředky celkem ve výši 1 940 931 tis. Kč.

Přehled pohledávek a závazků

Tabulka 40 – Stav pohledávek a závazků k 31. 12. 2022

1) KRÁTKODOBÉ POHLEDÁVKY	Ve lhůtě splatnosti (Kč)	Po lhůtě splatnosti (Kč)
a) Společná zemědělská politika		
Vratky podpor HRDP, PP, SOT, PRV, ZND	3 258 853,51	404 817 152,70
Sankce a penále	55 106,07	22 938 579,23
Poskytnuté zálohy na dotace	650 000,00	0,00
Pohledávky starého bloku	0,00	489 021 526,46
Ostatní krátkodobé pohledávky	9 740,00	9 911 001,23
Společná zemědělská politika celkem	3 973 699,58	926 688 259,62
b) Správní výdaje		
Pohledávky za zaměstnanci	38 465,00	29 108,00
Poskytnuté zálohy	21 140 539,67	0,00
Ostatní pohledávky	62 645 285,66	262 996,50
Správní výdaje celkem	83 824 290,33	292 104,50
c) Marketing		
Ostatní pohledávky	787 254,42	0,00
Krátkodobé pohledávky celkem	88 585 244,33	926 980 364,12
2) DLOUHODOBÉ POHLEDÁVKY	Ve lhůtě splatnosti (v Kč)	Po lhůtě splatnosti (v Kč)
a) Společná zemědělská politika		
Poskytnuté zálohy na dotace	60 038 780,00	0,00
Dlouhodobé pohledávky celkem	60 038 780,00	0,00
3) KRÁTKODOBÉ ZÁVAZKY	Ve lhůtě splatnosti (v Kč)	Po lhůtě splatnosti (v Kč)
a) Společná zemědělská politika		
Závazky HRDP, PP, SOT, PRV, ZND	1 938 789 386,22	1 836 944,89
Zálohy na vratky	26 771 696,02	0,00
Kauce a záruky na licence a podpory SOT	41 026 298,66	0,00
Ostatní krátkodobé závazky	58 207 600,10	0,00
Společná zemědělská politika celkem	2 064 794 981,00	1 836 944,89
b) Správní výdaje		
Zaměstnanci výplaty za 12/2022	47 901 372,00	0,00
Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění za 12/2022	26 534 630,00	0,00
Daň z příjmu placená zaměstnavatelem za 12/2022	4 743 930,00	0,00
Ostatní krátkodobé závazky	109 813 828,72	0,00
Správní výdaje celkem	188 993 760,72	0,00

c) Marketing		
Marketingové náklady	52 342 989,86	0,00
d) Zúčtování daní		
DPH vyrovnání s FÚ	567,00	0,00
Krátkodobé závazky celkem	2 306 132 298,58	1 836 944,89
4) DLOUHODOBÉ ZÁVAZKY	Ve lhůtě splatnosti (v Kč)	Po lhůtě splatnosti (v Kč)
a) Správní výdaje		
Ostatní dlouhodobé závazky	24 919 941,01	0,00
Dlouhodobé závazky celkem	24 919 941,01	0,00

Zdroj: SZIF.

Jak vyplývá z výše uvedené tabulky, SZIF eviduje k 31. prosinci 2022 pohledávky vzniklé z titulu SZP v celkové výši **990 700 739,20 Kč**, z toho po lhůtě splatnosti **926 688 259,62 Kč**.

Pohledávky představující vratky podpor HRDP, PP, SOT, PRV, ZND a penále, na které byly vydány exekuční tituly, jsou vymáhány prostřednictvím exekuce podle zákona č. 120/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Současně je využíván institut započtení podle § 11a odst. 10 zákona č. 256/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, dle kterého je Fond oprávněn započítat neoprávněnou platbu dotace a penále do dotace, pro jejíž poskytnutí splnil příjemce dotace podmínky. Na základě žádosti příjemce dotace (dlužníka) uzavírá Fond při splnění určitých podmínek rovněž Dohody o splátkách.

Pohledávky, u kterých SZIF využil veškerých prostředků k jejich vymožení, avšak bezúspěšně, proto bylo rozhodnuto ve smyslu § 35 odst. 1 písm. c) zákona č. 219/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, upustit od vymáhání a nepokračovat ve zpětném vymáhání. Celková výše pohledávek, u kterých bylo v roce 2022 upuštěno od vymáhání, činila **89 441 306,54 Kč**.

Kontrolní činnost

Významnou činnost SZIF představují kontroly oprávněnosti jednotlivých nároků a přidělených finančních prostředků. Do kontrolního systému řadíme administrativní kontroly a kontroly na místě. Systém kontrol v rámci SZIF můžeme rozdělit do několika oblastí – oblast podpor v rámci integrovaného administrativně kontrolního systému (IACS) zemědělských plateb, oblast společné organizace trhů, oblast projektových opatření Programu rozvoje venkova a oblast operačních programů a národních dotací.

SZIF dbá na důkladné provádění kontrol jednotným způsobem u všech žadatelů při současném dodržování zásad efektivnosti a profesionality. Kontrolní systém SZIF vychází z legislativních požadavků a jeho správné nastavení je jedním ze základních předpokladů pro umožnění čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu a rozpočtu EU. Způsob realizace kontrol na místě je pravidelně podrobován auditním misím uskutečňovaným orgány EK – DG AGRI, Evropským účetním dvorem a dále kontrolními orgány ČR, kterým SZIF

dokládá, zda jsou kontroly prováděny v dostatečném počtu, rozsahu a kvalitě.

Oblast podpora pod IACS

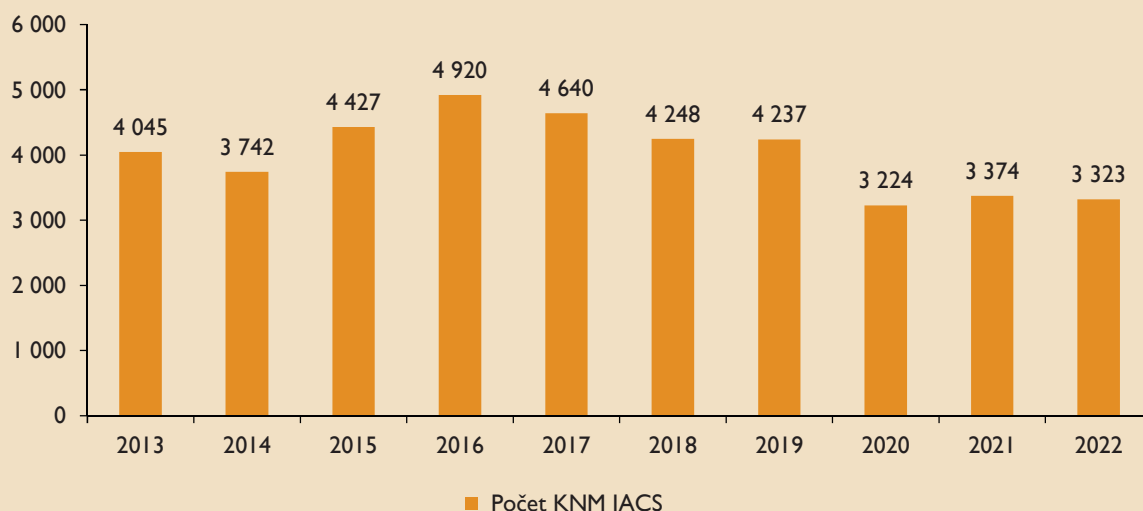
V rámci podpory pod IACS probíhají kontroly na místě (KNM) metodou dálkového průzkumu Země a metodou fyzických kontrol na místě. Kontrola metodou dálkového průzkumu Země se provádí nad družicovými snímky pořízenými ve spolupráci s Výzkumným střediskem Evropské komise JRC IPSC v Ispře (Itálie). Kontrola spočívá ve zpracování snímků, jejich vizuální interpretaci, kontrole údajů deklarovaných v žádosti a dalších podmínkách. Výsledná zjištění kontroly jsou buď konečná, nebo slouží v odůvodněných případech jako podklad pro fyzické kontroly na místě prováděné zaměstnanci regionálních odborů SZIF, tzn. terénními inspektory. V rámci fyzických kontrol na místě jsou kontrolováni žadatelé, kteří nejsou vybráni ke kontrole metodou dálkového průzkumu Země. Cílem kontroly na místě je zjistit skutečný stav, porovnat jej s údaji deklarovanými v žádosti a ověřit, zda jsou plněny podmínky pro poskytnutí dotace, k jejichž plnění se žadatel zavázal podáním žádosti o podporu. Fyzickou kontrolu na místě mohou provádět i pracovníci jiných organizací, na které delegoval SZIF část kontrolních pravomocí. Terénního inspektora mohou příležitostně doprovázet i úředníci jiných orgánů nebo úředníci orgánů EU. Výsledkem kontroly na místě je vždy protokol o kontrole s uvedenými kontrolními zjištěními. Některá opatření jsou kontrolována v průběhu celého kalendářního roku. Kontroly dalších opatření mají charakter kampaní, kdy kontroly na místě jsou prováděny v období po podání žádosti a před vyplacením podpory.

Metodici opatření na CP SZIF a vedoucí oddělení inspekční služby nebo koordinátoři inspekcí na RO SZIF provádějí na vzorku kontrol supervize kontrolních činností. Níže jsou uvedeny statistické údaje o kontrolách na místě provedených SZIF (bez delegovaných kontrol, bez supervizi).

V roce 2022 bylo u 2 844 žadatelů **provedeno 3 323 kontrol**. Celkem bylo zkontrolováno 7 253 žádosti (u jednotné žádosti byla žádost na každé opatření považována za samostatnou žádost). V roce 2022 byla u většiny opatření snížena míra kontrol na místě v souladu s právními předpisy v souvislosti s epidemií onemocnění COVID-19.

Graf 6 – Počet provedených KNM IACS v letech 2013–2022

Zdroj: SZIF.

Tabulka 41 – Počty zkontrolovaných žadatelů a žádostí KNM IACS v roce 2022

Oblast	Počet zkontrolovaných žadatelů	Počet zkontrolovaných žádostí	Počet kontrol
Přímé platby	2 122	3 945	2 367
Program rozvoje venkova	1 519	2 701	1 603
Horizontální plán rozvoje venkova	24	24	25
Společná organizace trhů v rámci IACS	337	583	509
KNM pouze DZES ¹⁾	209	–	210
Celkem (neduplicitně)	2 844	7 253	3 323

Zdroj: SZIF.

Pozn.: ¹⁾ V tabulce jsou uvedeny samostatně KNM pouze DZES. Většina kontrol DZES je prováděna u žadatele v jedné kontrole spolu s kontrolou způsobilosti opatření. Tyto kontroly jsou v tabulce započteny do ostatních řádků. Některé kontroly jsou však pouze DZES bez kontroly způsobilosti, ty jsou uvedeny na samostatném řádku.

V roce 2022 bylo z celkového počtu **kontrol IACS** shledáno **2 386 kontrol s výhradami a připomínkami**. V tabulce jsou zobrazena nejčastější porušení u jednotlivých opatření.

Tabulka 42 – Nejčastější porušení u jednotlivých opatření v rámci KNM IACS

Opatření/podmínka	Nejčastější porušení týkající se deklarované výměry	Nejčastější porušení podmínek platby/opatření
Přímé platby		
Jednotná platba na plochu (SAPS)	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Na DPB žadatel neprovedl seč, včetně odklizení biomasy nebo pastvu včetně likvidace nedopasků nejpozději do 31. července.
Greening	Zjištěna plocha neohlášená v jednotné žádosti.	Na DPB s deklarovanou zemědělskou kulturou trvalý travní porost nebyl trvalý travní porost rozorán za účelem jeho obnovy, přičemž plocha se nachází v environmentálně citlivé ploše a DPB není certifikován v rámci ekologického zemědělství dle nařízení Rady (ES) č. 834/2007, v platném znění.

Opatření/podmínka	Nejčastější porušení týkající se deklarované výměry	Nejčastější porušení podmínek platby/opatření
Mladý zemědělec	Zjištěna plocha neohlášená v jednotné žádosti.	Nebylo zjištěno porušení.
VCS – Bílkovinné plodiny	Zjištěna plocha neohlášená v jednotné žádosti.	Na DPB není v období od 1. června do 15. července příslušného kalendářního roku zajištěn pokryv půdy ani výskyt posklizňových zbytků s bílkovinnými plodinami nebo jejich směsmi.
VCS – Konzumní brambory	Zjištěna plocha neohlášená v jednotné žádosti.	Výsadba nebyla provedena uznanou sadbou v minimálním množství 2 t/ha.
VCS – Škrobové brambory	Zjištěna plocha neohlášená v jednotné žádosti.	Nebylo zjištěno porušení.
VCS – Cukrová řepa	Zjištěna plocha neohlášená v jednotné žádosti.	Nebylo zjištěno porušení.
VCS – Chmel	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Nebylo zjištěno porušení.
VCS – Ovocné druhy s vysokou pracností	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Minimální úroveň vlastní produkce žadatele na hektar plochy u ovocného druhu slivoň švestka nedosáhla minimální výše referenční hodnoty 3 t/ha.
VCS – Ovocné druhy s velmi vysokou pracností	Zjištěna plocha neohlášená v jednotné žádosti.	Minimální úroveň vlastní produkce žadatele na hektar plochy u ovocného druhu hrušeň nedosáhla minimální výše referenční hodnoty 8 t/ha.
VCS – Zeleninové druhy s vysokou pracností	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Nebylo zjištěno porušení.
VCS – Zeleninové druhy s velmi vysokou pracností	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Výsev/výsadba není v minimálním množství podle přílohy č. 7 nařízení vlády ČR č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
VCS – Bahnice a kozy	Zjištěna plocha neohlášená v jednotné žádosti.	DPB, na kterém bylo paseno zvíře, není veden v evidenci půdy (LPIS) na žadatele.
Program rozvoje venkova		
Méně příznivé oblasti (ANC, PPO)	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Na DPB žadatel neprovedl seč, včetně odklizení biomasy nebo pastvu včetně likvidace nedopasků nejpozději do 31. července.
Natura 2000 na zemědělské půdě	Zjištěna plocha neohlášená v jednotné žádosti.	Na DPB nebyla v předepsaném termínu od 15. července do 31. srpna provedena zemědělská operace seč.
Agroenvironmentálně klimatická opatření	Zjištěna plocha neohlášená v jednotné žádosti.	Na DPB žadatel neprovedl seč, včetně odklizení biomasy nebo pastvu nejpozději do 31. července a případnou likvidaci nedopasků do 30 dnů po skončení pastvy.
Navazující agroenvironmentálně klimatická opatření	Zjištěna plocha neohlášená v jednotné žádosti.	Na DPB žadatel neprovedl seč, včetně odklizení biomasy nebo pastvu nejpozději do 31. července a případnou likvidaci nedopasků do 30 dnů po skončení pastvy.
Ekologické zemědělství	Zjištěna plocha neohlášená v jednotné žádosti.	Žadatel na DPB s kulturou ovocný sad deklarovaném v žádosti o dotaci na opatření Ekologické zemědělství jako sad ostatní neprovedl nejpozději do 31. srpna mechanickou údržbu nebo pastvu meziřadí a příkmeného pásu.
Navazující ekologické zemědělství	Zjištěna plocha neohlášená v jednotné žádosti.	Na DPB žadatel neprovedl, seč včetně odklizení biomasy nebo pastvu nejpozději do 31. července a případnou likvidaci nedopasků do 30 dnů po skončení pastvy.

Opatření/podmínka	Nejčastější porušení týkající se deklarované výměry	Nejčastější porušení podmínek platby/opatření
Zalesňování zemědělské půdy Programu rozvoje venkova	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Nebylo zjištěno porušení.
Zalesňování a zakládání lesů	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou preferované dřeviny.	Počty životaschopných jedinců jednotlivých druhů lesních dřevin klesly pod 80 % minimálního počtu stanoveného v příloze č. I nařízení vlády ČR č. 185/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Nižší počet životaschopných jedinců je pod hranicí 60 %, nebyla splněna podmínka, že k poklesu došlo působením biotických nebo abiotických činitelů bez zavinění žadatele.
Natura 2000 v lesích	Nebylo zjištěno porušení.	Kontrolou na místě byl zjištěn nesoulad se zařazením podle § 3 odst. 3 nařízení vlády ČR č. 147/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
Lesnicko-environmentální opatření	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou porostní skupiny.	U porostní skupiny byl v terénu zjištěn podíl MZD nepřevyšující alespoň o 5 % minimální podíl MZD stanovený Vyhláškou č. 83/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů (kontrola probíhala u žadatelů zařazených v období platnosti Vyhlášky).
Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou porostní skupiny.	Kontrolou na místě byl zjištěn nesoulad se zařazením podle § 3 odst. 4 nařízení vlády ČR č. 29/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
Předčasné ukončení zemědělské činnosti Programu rozvoje venkova	Není kontrolována výměra.	Nebylo zjištěno porušení.
Horizontální plán rozvoje venkova		
Zalesňování zemědělské půdy Horizontálního plánu rozvoje venkova	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Nebylo zjištěno porušení.
Společné organizace trhů v rámci IACS		
Restrukturalizace a přeměna vinic	Zjištěn rozdíl mezi deklarovanou a skutečnou výměrou DPB.	Na DPB v rámci opatření Změna odrůdové skladby vinice – klučení neodpovídá zjištěný způsob pěstování způsobu pěstování, který je deklarován v žádosti.
Podpora na investice	Není kontrolována výměra.	Hodnoty nového dřevěného sudu/uzavřené dřevěné nádoby na víno neodpovídají hodnotám uvedeným v žádosti.
Cross-compliance		
Dobrý zemědělský a environmentální stav	Není kontrolována výměra.	DZES č. 5 – na DPB se zemědělskou kulturou standardní orná půda byla na výměře (která je větší než 30 ha) pěstována souvislá plocha jedné plodiny, přičemž tato plocha nebyla vůbec oddělena ochranným pásem nebo plochou jiné plodiny, příp. na ní nebyly pěstovány plodiny podle § 18 nařízení vlády ČR č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nebo žadatel nepodal žádost o poskytnutí dotace na tento DPB v rámci podopatření podle § 21 a 22 nařízení vlády ČR č. 75/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, nebo žadatel nepodal žádost o poskytnutí dotace na tento DPB v rámci podopatření podle § 18 a 19 nařízení vlády ČR č. 330/2019 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

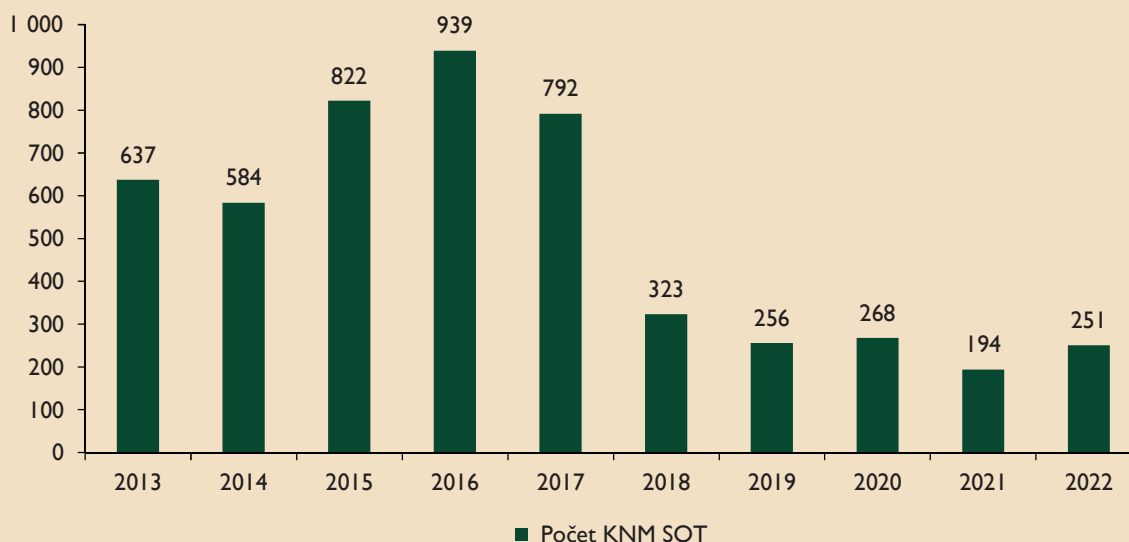
Zdroj: SZIF.

Oblast společné organizace trhů (mimo IACS)

U většiny opatření administrovaných v rámci společné organizace trhů (nemajících vazbu na plochu) je prováděna kontrola na místě ve 100 % případech. V případech, kde se 100% kontrola nevyžaduje, je výběr žadatelů ke kontrole na místě prováděn na základě analýzy rizik. Cílem kontrol na místě je ověření podmínek pro poskytnutí finančních podpor a dodržení pravidel stanovených legislativou ČR a EU. Při realizaci fyzických kontrol na místě se ověřuje, zda údaje deklarované žadatelem o podporu odpovídají skutečnosti a jsou splněny veškeré závazky a povinnosti žadatele. Ověřování rozhodných skutečností je zajišťováno odděleními inspekční služby na regionálních odborech SZIF, Oddělení

kontrol SOT na centrále SZIF a delegováním pravomocí na další organizace. Spolupráce s dalšími organizacemi se týká zejména kontrol, při kterých jsou předepsány odběry a analýzy vzorků.

V roce 2022 bylo v oblasti SOT (mimo IACS) provedeno celkem **251 kontrol** včetně kontrol škol. Oddělení kontrol SOT na centrále realizovalo 30 kontrol na místě a na regionálních odborech SZIF bylo provedeno celkem 221 kontrol. Dále bylo realizováno celkem 46 inspekčních kontrol zaměřených na sledování kontrolní činnosti terénních inspektorů, případně na vylepšení kontrolních postupů pro jednotlivé podpory, z toho 20 kontrol metodikem a 26 kontrol vedoucími oddělení inspekční služby (případně koordinátory inspekce).

Graf 7 – Počet provedených KNM SOT v letech 2013–2022

Zdroj: SZIF.

V roce 2022 bylo **zjištěno porušení u 28 kontrol SOT**. Níže je výčet nejčastějších porušení.

Tabulka 43 – Nejčastější zjištění a případná porušení u jednotlivých opatření SOT (mimo IACS)

Opatření	Porušení
Monitoring tržní produkce mléka a systém organizací producentů v odvětví mléka a mléčných výrobků	Nesplnění lhůty 15 dnů k nahlášení změn údajů, které byly Fondem poskytnuty v rámci Žádosti prvního kupujícího/Žádosti o uznání organizace producentů; obsah tuku a bílkovin v měsíčním hlášení nestanoven jako vážený aritmetický průměr; administrativní chyby v ročním hlášení OP.
Školní projekt Mléko do škol	Počet žáků v Ročním hlášení školy nesouhlasil se skutečně realizovanými dodávkami; nižší hodnota ochutnávky v rámci realizace doprovodných opatření.
Uznávání a poskytování finančních podpor organizacím producentů v odvětví ovoce a zeleniny	Členové OP uváděli svoji produkci na trh formou přímého prodeje vyšší než 10 %; nesprávné uplatňování výdajů za pronájem, pojistné a netkané textilie; rozdíl v obchodované produkci za referenční období; ve výroční zprávě uvedeny nesprávné hodnoty u Celkové produkce uváděné na trh.
Školní projekt Ovoce a zelenina do škol	Název schváleného výrobku a jeho složení nebyl v souladu s Výrobním a kontrolním listem od výrobce.

Opatření	Porušení
Opatření ke zlepšení obecných podmínek pro produkci včelích produktů původem z území ČR a jejich uvádění na trh	Nedodržení povinností vyplývajících z nařízení vlády ČR č. 148/2019 Sb., ve znění pozdějších předpisů; nedrženo a provozováno zařízení pořízené v rámci technické pomoci; zařízení pořízeno mimo kontrolované období, neprokázaný prodej včelích matek; vzdělávací akce neproběhly v souladu s rezervačním systémem, lektoři neprokázali odpovídající vzdělání.
Tržní informační systém	Nedodržení metodického pokynu k sestavování výkazu Maso (SZIF) 6 52 "Ceny placené zemědělcům za dodaná jatečná zvířata".

Zdroj: SZIF.

Oblast projektových opatření Programu rozvoje venkova

SZIF realizuje kontroly projektových opatření Programu rozvoje venkova v souladu s prováděcím nařízením Komise (EU) č. 809/2014, v platném znění. Kontroly fyzické realizace projektu (správní kontroly) se skládají z administrativní kontroly, která se provádí u 100 % zaregistrovaných Žádostí o proplacení a kontroly na místě, která se u vybraných opatření provádí na vzorku operací. Kontroly na místě jsou realizovány na základě vhodného výběrového souboru před vyplacením finančních prostředků alespoň u 4 % veřejných výdajů každoročně vykázaných Evropské komisi a alespoň u 5 % veřejných výdajů vykázaných Evropské komisi během celého programového období, resp. alespoň u 5 % veřejných výdajů každoročně vyplacených SZIF. Tyto kontroly provádějí regionální odbory SZIF souběžně se správní kontrolou. Výběr vzorku ke kontrole zajišťují zaměstnanci CP SZIF, kde se tyto kontroly také vyhodnocují.

V rámci **projektových opatření Programu rozvoje venkova 2014–2020** bylo v roce 2022 provedeno **280 kontrol na místě** a celkem **4 798 kontrol fyzické realizace projektu**. Zároveň bylo zaměstnanci centrálního pracoviště provedeno celkem **128 kontrol ex-post**.

Nejčastější nálezy při kontrolách obecně:

- dotace není požadována pouze na způsobilé výdaje,
- nedostatky v daňových/účetních dokladech,
- úhrada způsobilých výdajů není v souladu s podmínkami Pravidel pro žadatele,
- fakturovaná účelovost nebo množství neodpovídá skutečně zjištěnému stavu,
- výdaje, ze kterých je stanovena dotace, nejsou realizovány z hlediska času v souladu s podmínkami Pravidel pro žadatele,
- byly překročeny maximální limity výdajů, ze kterých je stanovena dotace, stanovené v Pravidlech pro žadatele,
- nedostatky v zadávání zakázek žadatelem/příjemcem dotace.

Oblast zemědělských národních dotací

Kontrolu zemědělských národních dotací provádí SZIF na základě zákona č. 255/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V roce 2022 byly u **zemědělských národních dotací** realizováno **350 kontrol**, které lze podle dotačních titulů rozdělit takto:

Tabulka 44 – Počet kontrolovaných subjektů v rámci zemědělských národních dotací v roce 2022

Kód a název dotačního programu	Počet subjektů
I.I. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách	36
I.R. Podpora restrukturalizace ovocných sadů	42
I.V. Podpora restrukturalizace ovocných sadů v režimu ekologického zemědělství	16
3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin	41
9.A. Speciální poradenství	9
9.E. Školní závody	8
9.H. Podpora účasti na mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí	14
13. Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu	56
15. Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků	20
17. Podpora mimoprodukčních funkcí rybářských revírů	10
18. Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením	20
19. Podpora na účast producentů a zpracovatelů zeměděl. produktů v režimech jakosti Q CZ	3
20. Zlepšení životních podmínek v chovu hospodářských zvířat	52
P.I. Zmírnění škod způsobených přírodními pohromami v rostlinné a živočišné výrobě a potravinářství na území Jihomoravského a Ústeckého kraje	23
Počet kontrolovaných subjektů celkem	350

Zdroj: SZIF.

Dále bylo v roce 2022 provedeno 11 kontrol na místě týkající se kontroly závazků k hospodaření s předmětem dotace. Tyto kontroly jsou realizovány na základě dohody s MZe u dotačních programů I.L., I.R. a 3.h.

Oblast OP Rybářství

Kontroly OP Rybářství 2014–2020

V rámci OP Rybářství 2014–2020 jsou kontroly prováděny dle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013, v platném znění. Po ukončení realizace projektu a předložení žádosti o platbu je před vyplacením finančních prostředků u 100 % zaregistrovaných žádostí o platbu prováděna kontrola fyzické realizace projektu. Tato kontrola se skládá z administrativní kontroly a kontroly na místě. Kontrola je prováděna zaměstnanci regionálních odborů SZIF. V případě opatření Technická pomoc provádí kontroly zaměstnanci centrálního pracoviště SZIF. V průběhu administrace žádosti o podporu, administrace Hlášení o změnách a administrace žádosti o platbu mohou být prováděny i neplánované kontroly.

Dalšími kontrolami na místě u příjemce jsou kontroly ex-post a fyzické kontroly závěrečných zpráv o udržitelnosti projektu. Vlastní kontroly ex-post a fyzické kontroly závěrečných zpráv o udržitelnosti projektu provádí zaměstnanci regionálních odborů SZIF. V případě opatření Technická pomoc provádí tyto kontroly zaměstnanci centrálního pracoviště SZIF.

V rámci OP Rybářství 2014–2020 je příjemce po vyplacení projektu povinen každý rok předložit průběžnou zprávu o udržitelnosti projektu (v posledním roce se jedná o závěrečnou zprávu).

V roce 2022 bylo v rámci OP Rybářství 2014–2020 realizováno **142 kontrol fyzické realizace projektu, 9 neplánovaných kontrol, 44 ex-post kontrol, 4 fyzické kontroly** závěrečné zprávy o udržitelnosti projektu a **682 administrativních ověření** průběžných a závěrečných zpráv o udržitelnosti projektu.

Kontroly OP Rybářství 2021–2027

V roce 2022 pokračovaly přípravy a probíhala implementace požadavků pro systémové a metodické nastavení jednotlivých administrativních procesů za oblast kontrol v novém informačním systému MS2021+. Zajištění a provedení prvních kontrol z programovacího období 2021–2027 se předpokládá v roce 2023.

Personální politika

S účinností od 1. ledna 2022 byl schválen plánovaný počet systemizovaných míst 1 350 (z toho 1 204 služebních a 146 pracovních míst).

V souvislosti se změnou systemizace byl v roce 2021 vydán Služební předpis generálního ředitele č. 8/2021 „Rozhodnutí o organizační změně“, a to především za účelem uvést organizační strukturu do souladu s 8. systemizací služebního úřadu dle zákona č. 234/2014 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Organizační změny optimalizovaly a zkvalitňovaly řídicí procesy v rámci SZIF a posilovaly činnosti jednotlivých organizačních útvarů.

Složení zaměstnanců

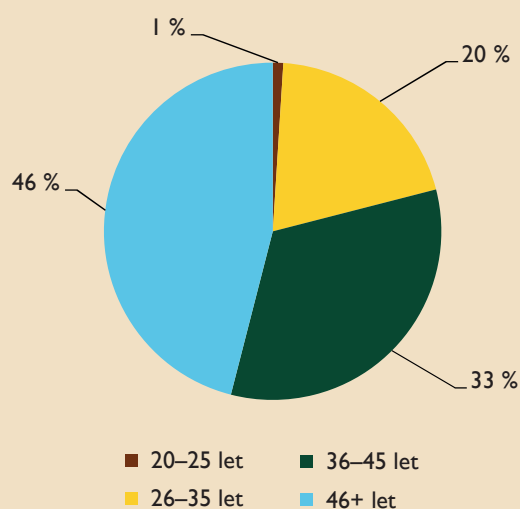
K 31. prosinci 2022 bylo v **evidenčním stavu 1 281 zaměstnanců** (z toho 1 059 státních zaměstnanců a 222 zaměstnanců v pracovním poměru), 67 % tvoří ženy a 33 %

muži. Jejich průměrný měsíční plat za rok 2022 zohledňující též změnu platových tarifů od 1. září 2022 činil 49 133 Kč.

Zákon o státní službě umožňuje obsadit služební místo zaměstnancem v pracovním poměru, je-li místo obsazováno na dobu určitou jako zástup za dlouhodobě nepřítomného zaměstnance. Z tohoto důvodu je počet zaměstnanců v evidenčním stavu v pracovním poměru vyšší než systemizovaných pracovních míst. Počet **zaměstnanců v mimo-evidenčním stavu byl 156**.

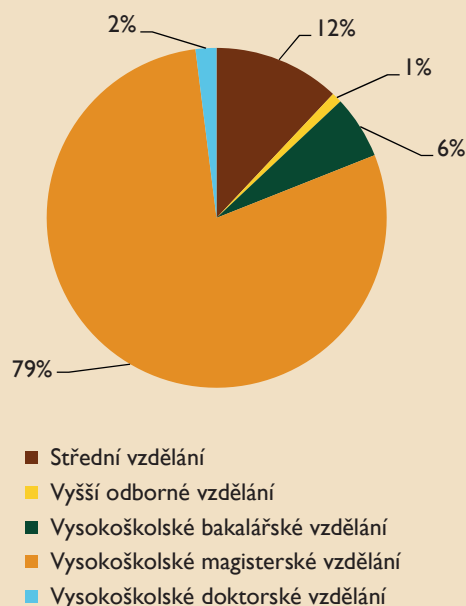
Věková struktura a kvalifikační struktura zaměstnanců je uvedena v následujících grafech.

Graf 8 – Věková struktura zaměstnanců k 31. 12. 2022

Zdroj: SZIF.

Graf 9 – Kvalifikační struktura zaměstnanců k 31. 12. 2022

Zdroj: SZIF.

Výběrová řízení

Během roku 2022 bylo vyhlášeno celkem **238 výběrových řízení**, z toho **120 na obsazení služebních míst** podle zákona č. 234/2014 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a **118 na obsazení služebních nebo pracovních míst** v pracovním poměru nebo zařazení státního zaměstnance na jiné služební místo. K nejobtížněji obsazovaným služebním či pracovním místům dlouhodobě v rámci organizace patří právníci, ICT specialisté a asistentky. Nedostatek vhodných uchazečů na uvedené pozice odráží současný stav na trhu práce.

O všech aktivitách a možnostech pracovního uplatnění nabídek jsou zájemci informováni na kariérních stránkách SZIF: kariera@szif.cz, www.pojdpomahatzemedelstvi.cz a na úřední desce.

Školení a vzdělávání zaměstnanců

V oblasti vzdělávání zaměstnanců Fondu je postupováno dle požadavků vyplývajících ze zákona č. 234/2014 Sb., ve znění pozdějších předpisů, dle Služebního předpisu náměstka ministra vnitřní č. 4/2019, kterým se stanoví Rámcová pravidla vzdělávání ve služebních úřadech a dle dalších vnitřních předpisů Fondu. V rámci vstupního vzdělávání úvodního bylo proškoleny celkem 99 zaměstnanců. V rámci vstupního vzdělávání následného bylo celkem evidováno 75 zaměstnanců, kteří podali žádost o vykonání úřednické zkoušky, z toho 48 zaměstnanců přihlášených k vykonání úřednické zkoušky v roce 2022 zkoušku úspěšně vykonalo. V oblasti vzdělávání průběžného bylo evidováno celkem 3 567 účastí zaměstnanců. V rámci vzdělávání představených bylo proškoleny celkem 11 zaměstnanců. V oblasti školení řidičů bylo evidováno celkem 216 účastí zaměstnanců. Jazykového vzdělávání se zúčastnilo celkem 96 zaměstnanců.

Ochrana bezpečnosti zaměstnanců

Pravidelně probíhají školení v oblasti bezpečnosti nových a stávajících zaměstnanců – BOZP, požární ochrana, fyzická bezpečnost, aj. V roce 2022 nebyl registrován **žádný pracovní úraz s pracovní neschopností**.

Mezinárodní spolupráce

Komunikace s EU

Státní zemědělský intervenční fond komunikuje s institucemi Evropské unie jako je například Evropská komise (EK) a Evropský účetní dvůr (EÚD) prostřednictvím Stálého zastoupení České republiky při EU (SZEU) v Bruselu. Žádosti a dotazy jsou předávány Oddělení zahraničních vztahů písemně elektronicky orgánem EU, prostřednictvím SZEU nebo Ministerstva zemědělství. Úkoly, plynoucí ze žádostí EK nebo EÚD, jsou dále předávány odborným útvarům SZIF ke zpracování a hotové odpovědi odesílány prostřednictvím SZEU příslušnému orgánu EU. V průběhu roku 2022 bylo doručeno k vyřízení celkem **19 písemných žádostí**.

Kromě žádostí a dotazů jsou doručovány také dokumenty informativního charakteru, jako například prováděcí rozhodnutí Komise. Prostřednictvím těchto rozhodnutí jsou předávány informace, týkající se měsíčních plateb z EZZF, schválených programů a projektů apod. V roce 2022 byla doručena **2 prováděcí rozhodnutí Komise**.

Mezinárodní výměna informací

Mezinárodní spolupráce s platebními agenturami (PA) ostatních členských států EU probíhá především v oblasti výměny informací, a to buď přímo mezi SZIF a PA členského státu EU nebo v rámci webové platformy Learning Network, která slouží k výměně zkušeností a k hájení zájmů platebních agentur EU. V průběhu roku 2022 zodpověděl SZIF 10 dotazů platebních agentur a zajistil vyjádření a odpovědi na 3 dotazy odborných útvarů SZIF.

V roce 2022 SZIF uvítal **dvě zahraniční delegace** platebních agentur Slovenska, kde předmětem bilaterálního jednání byla problematika ICT, projektů v rámci PRV, kontrol a monitoringu v rámci SZP, a Rakouska, kde se diskuse týkala akreditačních kritérií platební agentury, boje proti podvodům a plánování auditní činnosti v rámci nové SZP 2021–2027.

Pořádání mezinárodních konferencí

Konference ředitelů platebních agentur EU

V rámci předsednictví České republiky Radě EU byl SZIF organizátorem 52. konference ředitelů platebních agentur EU. Ve spolupráci s DG AGRI se konference konala on-line dne 5. října 2022. Řízení videokonference pro 141 účastníků z 29 členských i kandidátských států a zástupců EK, Evropského účetního dvora a OLAF, bylo technicky zajištěno z budovy EK v Bruselu. Hlavními tématy jednání byla implementace a nové mechanismy SZP 2021–2027, problematika nezbytných změn na straně PA v důsledku implementace SZP 2023+, problematika boje proti podvodům a střetu zájmů a implementace systému AMS.

Konference Sen4CAP

Dne 24. listopadu 2022 se v konferenčním centru SZIF konala konference Sen4CAP, kterou SZIF v součinnosti s Université catholique de Louvain organizoval pro zástupce platebních agentur, zapojených do projektu Sen4CAP. Představené prezentace byly zaměřeny na nové postupy a možnosti kontrol půdy prostřednictvím satelitního systému monitorování ploch.

Konference Learning Network

Ve spolupráci s platformou Learning Network, která slouží pro vzájemnou výměnu zkušeností platebních agentur, uspořádal SZIF dne 8. 12. 2022 jednodenní konferenci zaměřenou na organizaci budoucí práce Learning Network a dále na témata, týkající se certifikace účtů, stavu implementace nové SZP na straně jednotlivých PA a stavu vydávání legislativních norem a technických vodítek na straně EK/DG AGRI. Konference pro 75 účastníků proběhla v hybridním formátu.

Zahraníční služební/pracovní cesty

V návaznosti na dobrou zkušenost s využitím současných digitálních nástrojů komunikace v rámci karanténních opatření minulých dvou let a také s ohledem na úsporu finančních prostředků, probíhala v roce 2022 veškerá pravidelná jednání řídicích výborů a expertních skupin Evropské komise pouze formou videokonferencí v rámci webových platform EU.

V roce 2022 zajistilo Oddělení zahraničních vztahů **56 zahraničních služebních/pracovních cest** pro akce, kde byla vyžadována fyzická účast. Jednalo se o pravidelné konference (Konference ředitelů platebních agentur, Panta Rhei, Amadeus, MARS) a dále o tematické konference, workshopy a exkurze organizované Evropskou sítí pro rozvoj venkova a dále odborné konference a workshopy zaměřené na Area Monitoring System nebo certifikaci účtů.

Vztahy s veřejností

Klíčová komunikace Fondu byla zaměřena na žadatele o zemědělské dotace a na další odbornou veřejnost či vybranou skupinu médií. Základní komunikační kanály představují webové stránky Fondu a s nimi provázaný Portál farmáře. Standardním komunikačním kanálem je i infolinka či sociální síť.

Základní komunikační kanály určené veřejnosti

Primárním komunikačním kanálem byly **webové stránky** a služby infolinky. Webové stránky představují významný informační zdroj. Jejich nedílnou součástí jsou základní informace o Fondu, jeho historii, související legislativní normy či organizační struktura. Přehledné informace také přináší o struktuře zemědělských dotací, o opatřeních vázaných na společnou zemědělskou politiku, ale také o poskytovaných zemědělských národních dotacích či o dotačních opatřeních dostupných v Operačním programu Rybářství.

Velice přínosné jsou pro uživatele také harmonogramy administrace, primárně jednotné žádosti, ale i národních dotací, které přináší informace o termínech podání a průběhu administrace dotčeného opatření či dotačního titulu. Dostupné jsou zde i kontakty na všech sedm regionálních odborů a na ně navázaná regionální pracoviště, kterých je v rámci České republiky 65.

Komplexním informacím prezentovaným na webových stránkách také odpovídá jejich návštěvnost, která představuje více než 1,3 mil. návštěv měsíčně. Vysoká návštěvnost webových stránek je propojená i s přístupy do **Portálu farmáře**, který je právě dostupný z hlavního menu webových stránek a představuje klíčový nástroj pro podání jednotné žádosti o dotace. Více než 95 % žadatelů podává své žádosti v rámci přímých plateb a neprojektových opatření elektronicky, v uplynulém roce v regionálním odboru Opava podalo svou žádost elektronicky dokonce 100 % žadatelů. Portál farmáře potom přináší informace všem žadatelům přímo s vazbou na jimi podané žádosti. A je tedy mezi žadatelé oceňovaným komunikačním kanálem.

Dalším nástrojem jak pro komunikaci s odbornou veřejností, tak i pro komunikaci se širokou veřejností je **Infolinka Fondu**. Ta poskytuje informace na základě telefonátů i prostřednictvím emailové komunikace. Počty dotazů směřované na zaměstnance infolinky neustále rostou a lze předpokládat nárůst významu infolinky i v následujících letech především ve vazbě na novou společnou zemědělskou politiku a další rozvojové aktivity navázané na podmínky formulované Evropskou unií. V nadcházejícím roce se bude konkrétně jednat o implementaci systému AMS a s ním spojeným novým Portálem AMS a mobilní aplikací pro geotagované fotografie.

V roce 2022 obsloužila infolinka téměř 11,5 tisíce dotazů primárně z řad žadatelů o dotace. Dvě třetiny dotazů byly odbaveny v rámci telefonické komunikace, zbývající více než tři tisíce dotazů bylo vyřešeno formou emailové komunikace.

Mezi další komunikační nástroje využívané Fondem patří i zpracování a distribuce **propagačních tiskovin**, vázaných především na konkrétní dotační tituly a opatření, případně komplexní informační brožury. Zároveň Fond vydává již osmým rokem elektronický **Newsletter**, který slouží pro zprostředkování informací o činnosti Fondu, primárně však přináší inspiraci pro zemědělskou veřejnost, důraz je kladen na témata spojená s inovacemi a technologickým rozvojem

v zemědělské a potravinářské sféře či s budováním krajiny. Počet odběratelů dosáhl více než osmi tisíc.

Sociální síť v životě Fondu

Mezi stále využívanější komunikační kanály i u klientů státní správy patří samozřejmě sociální síť. Fond je již několik let aktivní na Facebooku, Instagramu a Twitteru. Sociální síť jsou mezi žadatelé stále častěji vnímané jako rychlý způsob informací o nově otevřených dotačních titulech. Dokladem toho je i stále rostoucí počet sledujících, jejichž počet na Facebooku například dosáhl více než 7,5 tisíce, v případě Instagramu se jedná o více než 900 sledujících. Do úspěšné trojice se řadí Twitter, kde je aktivní celá řada novinářů, zároveň představuje základní komunikační kanál pro státní správu směrem ke svým občanům. Fond působí na této síti již téměř 7 let.

Média jako významný komunikační partner

Fond v pozici akreditované platební agentury představuje také významného partnera pro média, a to jednak z pohledu poskytovatele dat o dotacích poskytnutých zemědělské provozy, potravinářskému sektoru a veřejné a neziskové sféře při podpoře budování krajiny.

Fond v průběhu roku informuje novinářskou obec o termínech podání a průběhu administrace opatření primárně vázaných na jednotnou žádost, která představuje klíčovou podporu pro sektor.

Oddělení tiskové má díky dlouhodobé koncepci pozitivně nastavené vztahy s novináři a poskytuje jim aktuální data s vazbou na jejich čtenáře, diváky či návštěvníky. V rámci kalendářního roku vydá více než 60 tiskových zpráv, z nichž je polovina věnována tématům dotačních titulů a opatření, druhá část je věnována oblasti kvality potravin, primárně tématům spojeným s projektem Regionální potravina. Pravidelně se také věnuje tématům spojeným se značkou Klasa.

Největší portfolio dotazů je směřované na oblast dotační politiky, a to jak na konkrétní dotační podmínky, tak i na objemy investovaných prostředků. Část dotazů byla v důsledku ukončení auditní mise spojené i s tématem střetu zájmů. Celkem bylo zpracované téměř 70 dotazů ze strany médií. Počty mediálních výstupů navázaných na témata Fondu dosahují více než dvou tisíc.

Poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím

Výroční zpráva Státního zemědělského intervenčního fondu je zveřejňována na základě § 18 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V souladu s uvedeným zákonem poskytuje SZIF informace žadatelům buď na základě žádosti, nebo zveřejněním. Žadatelé mohou získat potřebné informace o činnosti Fondu rovněž dálkovým přístupem na internetové stránce www.szif.cz.

V roce 2022 SZIF zaevidoval a vyřídil celkem **166 žádostí o informace**, které se odvolávají na tento zákon.

Obě stížnosti níže uvedené v tabulce byly postoupeny na MZe jako nadřízenému orgánu. Důvodem první stížnosti bylo poskytnutí informace pouze částečně, aniž bylo o zbytku žádosti vydáno rozhodnutí o odmítnutí a důvodem druhé byla stížnost na postup SZIF při vyřizování žádosti o informace. V případě první stížnosti nadřízený orgán přikázal vyřízení žádosti v plném rozsahu. V případě druhé stížnosti nadřízený orgán postup Fondu potvrdil.

Tabulka 45 – Počet poskytovaných informací v roce 2022 (dle zákona č. 106/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů)

Počet poskytovaných informací v členění podle písmen uvedených v § 18, odst. 1	
počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti	14
počet podaných odvolání proti rozhodnutí	5
opis podstatných částí každého rozsudku soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a přehled všech výdajů, které povinný subjekt vynaložil v souvislosti se soudními řízeními o právech a povinnostech podle tohoto zákona, a to včetně nákladů na své vlastní zaměstnance a nákladů na právní zastoupení	0
výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence	0
počet stížností podaných podle § 16a	2
další informace vztahující se k uplatňování tohoto zákona	5
Počet poskytovaných informací v členění podle písmen uvedených v § 18, odst. 1 celkem	26

Zdroj: SZIF.

Činnosti pověřence pro ochranu osobních údajů podle GDPR

SZIF si uvědomuje důležitost zajištění ochrany osobních údajů fyzických osob, jak je upravena nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679, v platném znění (nařízení GDPR). SZIF také zohledňuje toto nařízení ve vztahu ke zpracování všech osobních údajů, které využívá pro naplnění svého poslání a svých cílů. S ohledem na dodržení povinností vyplývajících z tohoto nařízení byla ustanovena funkce **pověřence pro ochranu osobních údajů**, jehož činnost je vykonávána Mgr. Filipem Sovou, LL.M., ředitelem Sekce personální, právní a komunikace.

Pověřenec pro ochranu osobních údajů plní úkoly dle čl. 39 nařízení GDPR. K jeho hlavním činnostem patří výkon nezávislé konzultační činnosti s cílem zvyšovat v rámci SZIF povědomí o problematice ochrany osobních údajů a zajistit co možná nejvyšší standard jejich zpracování a ochrany.

V průběhu roku 2022 pověřenec pro ochranu osobních údajů poskytoval informace a poradenství pracovníkům SZIF, kteří provádějí zpracování osobních údajů, o jejich povinnostech podle nařízení GDPR a dalších předpisů Evropské unie nebo České republiky v oblasti ochrany údajů.

Dále bylo ze strany pověřence pro ochranu osobních údajů průběžně realizováno monitorování souladu prostředím SZIF s nařízením GDPR, dalšími předpisy Evropské unie nebo České republiky v oblasti ochrany osobních údajů a poskytování poradenství na požádání, pokud jde o posouzení vlivu na ochranu osobních údajů (DPIA), a monitorování jeho uplatňování podle čl. 35 nařízení GDPR.

Nedílnou součástí výkonu funkce pověřence pro ochranu osobních údajů je také spolupráce s dozorovým úřadem a působení jako kontaktní místo pro subjekty údajů ve všech záležitostech souvisejících se zpracováním jejich osobních údajů a s výkonem jejich práv podle nařízení GDPR.

V roce 2022 byl také nahlášen jeden případ podezření na porušení zabezpečení osobních údajů dle GDPR ve vztahu k Portálu farmáře, který byl vyhodnocen ze strany Úřadu pro ochranu osobních údajů (dále jen „Úřad“) tak, že nebylo shledáno systémové porušení správce při zpracování osobních údajů, spočívající v nedodržení článku 32 obecného nařízení o ochraně osobních údajů, které by odůvodňovalo využití

dozorových či nápravných pravomocí. Úřad ohlášení proto odložil bez dalších opatření.

Závěr

Státní zemědělský intervenční fond v roce 2022 významně přispěl k realizaci opatření Společné zemědělské politiky a zemědělských národních dotací. Při své činnosti postupoval v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 256/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a zákonem č. 218/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a s nařízením EU a vlády ČR vydanými k provádění Společné zemědělské politiky.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond

V roce 2022 byly Fondem poskytovány podpory v následujících podpůrných programech:

Podpora komerčních úvěrů (Investiční programy)

Formou podpory je poskytování finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení, snížení jistiny úvěrů nebo vydávání garancí na zajištění úvěrů poskytovaných komerčními bankami a jinými financujícími subjekty.

Většina z programů pro podporu komerčních úvěrů je zaměřena na podporu investic, tedy zejména na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s cílem restrukturalizace a zvýšení efektivity, modernizace, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a dalšího rozvoje, zejména zemědělských subjektů, zpracovatelů zemědělských produktů, ale také podnikatelů zabývajících se lesním hospodářstvím nebo zpracováním dřeva.

Program ZEMĚDĚLEC (podpora je poskytována od 15. 8. 1999)

V rámci programu Zemědělec je poskytována podpora ve formě subvence úroků z investičních úvěrů poskytnutých komerčními subjekty, a to zejména na nákup techniky do

zemědělské prvovýroby, na výstavbu, pořízení nebo vylepšení nemovitého majetku v zemědělských závodech a dále na nákup plemenných zvířat za účelem zlepšení genetické hodnoty stáda. Podpora může být poskytnuta jak podnikům, které jsou řazeny do kategorie malých a středních podniků, tak i podnikům, které jsou řazeny do kategorie velkých podniků. Celkový objem úvěrových prostředků, ke kterým má být poskytována podpora u jednoho žadatele a kolo příjmu žádostí u úvěrů na pořízení zemědělské techniky, nesmí překročit částku 10 mil. Kč. Doba splatnosti úvěru nesmí přesáhnout 8 let. U investičních úvěrů na výstavbu, pořízení nebo vylepšení nemovitého majetku nesmí pro jeden subjekt celkový objem úvěrových prostředků za kolo příjmu žádostí překročit částku 50 mil. Kč. Doba splatnosti úvěru nesmí přesáhnout 20 let. V případě investic na nákup plemenných zvířat za účelem zlepšení genetické hodnoty stáda nesmí celkový objem úvěrových prostředků za kolo příjmu žádostí překročit částku 5 mil. Kč. Doba splatnosti úvěru nesmí přesáhnout 4 roky.

Konečná výše základní sazby podpory byla pro rok 2022 stanovena až po ukončení příjmu žádostí pro dané období, a to ve výši maximálně 3,5 % s 1 % navýšením pro mladé zemědělce.

Příjem žádostí je kontinuální, tedy žádosti jsou přijímány po celý rok.

V průběhu roku 2022 bylo v rámci programu Zemědělec schváleno 2 512 žádostí (při celkovém počtu 3 164 přijatých) s celkovou podporou ve výši 885 mil. Kč. Zemědělští podnikatelé tímto způsobem využijí pro další rozvoj svého podnikání a podporu své konkurenceschopnosti fondem podporované úvěry od komerčních bank ve výši 8 113 mil. Kč.

K datu 31. 12. 2022 Fond evidoval dalších celkem 1 444 neprojednaných žádostí o podporu úroků z komerčních úvěrů v rámci programu Zemědělec, které reprezentují podporované komerční úvěry v odhadovaném objemu dosahující cca 3,8 mld. Kč, a jejichž odhadované finanční nároky na podporu PGRLF mohou dosahovat přibližně 567 mil. Kč. Důvodem neprojednání (neschválení) žádostí k 31. 12. 2022 bylo nedoložení všech potřebných podkladů pro projednání (schválení) smluv.

Multiplikační efekt v případě podpory úroků v rámci programu Zemědělec v roce 2022 dosahoval poměru přibližně 1:9, kdy za každý 1 mil. Kč vynaložený na poskytnuté dotace z národních zdrojů byly pořízeny investice do sektoru zemědělství v celkovém objemu zhruba 9 mil. Kč.

V roce 2022 se výrazně obrátil trend minulých let mírného poklesu úrokových sazeb u poskytnutých komerčních úvěrů v rámci programu Zemědělec a průměrná úroková sazba u poskytovaných úvěrů se zvýšila v roce 2022 až na průměrných 7,14 % p. a. Základní sazba podpory v programu Zemědělec byla zvýšena oproti předchozímu roku o 1,5 % p. a. na úroveň 3,50 % p. a., čímž se průměrný úrok pro konečného příjemce přiblížil 4 % p. a.

Program Lesní hospodář (dříve Podpora nákupu techniky pro hospodaření v lesích) (program od roku 2015)

V rámci tohoto programu je poskytována podpora ve formě subvence úroků z investičních úvěrů poskytnutých komerčními subjekty, a to zejména na nákup techniky vymezené v pravidlech pro poskytování podpory, jako jsou např. speciální lesnické traktory, přívěsy s hydraulickou rukou k vyvážení dřevní hmoty, lanovky a lanové systémy, navijáky pro soustředování dříví, rýhovací zalesňovací stroje, zařízení na údržbu lesních cest. Příjemci této podpory mohou být podnikatelé, kteří

se zabývají činnostmi souvisejícími s hospodařením v lesích. Alternativně může být také příjemcem podpory podnikatel nebo obec, která je vlastníkem, nájemcem nebo vypůjčitelem lesa a hospodařící dle schváleného lesního hospodářského plánu nebo převzaté platné lesní hospodářské osnovy. Program je poskytován v režimu de minimis.

Program Zpracovatel dřeva (dříve Podpora nákupu techniky a technologií pro dřevozpracující provozovny) (program od roku 2015)

V rámci tohoto programu je poskytována podpora formou subvence úroků z investičních úvěrů poskytnutých komerčními subjekty, zejména na nákup techniky a technologií pro vybavení pilnic, paření a impregnování masivního dřeva, sušení řeziva, výroby dých, překlízek a vrstveného dřeva, výroby palivového dřeva a zpracování zbytkové dřevní biomasy (pelety, lisované brikety). Tuto podporu mohou získat podnikatelé, kteří se zabývají činnostmi souvisejícími se zpracováním dřeva nebo obce, které se zabývají činnostmi souvisejícími se zpracováním dřeva. Program je poskytován v režimu de minimis.

Program Zpracovatel (program od roku 2015)

V rámci tohoto programu je poskytována podpora formou subvence úroků z investičních úvěrů poskytnutých komerčními subjekty, zejména na nákup techniky a technologií pro vybavení pilnic, paření a impregnování masivního dřeva, sušení řeziva, výroby dých, překlízek a vrstveného dřeva, výroby palivového dřeva a zpracování zbytkové dřevní biomasy (pelety, lisované brikety). Tuto podporu mohou získat podnikatelé, kteří se zabývají činnostmi souvisejícími se zpracováním dřeva nebo obce, které se zabývají činnostmi souvisejícími se zpracováním dřeva. Program je poskytován v režimu de minimis.

Program Provoz 2022 – snížení jistiny úvěru

Program Provoz 2022 je určen pro podnikatele působící v oblasti zemědělské prvovýroby, bez rozdílu místa podnikání a za splnění podmínky, že je daný subjekt zařazen do kategorie malého nebo středního podniku. Předmětem podpory je snížení jistiny provozních úvěrů poskytnutých komerčními subjekty na provozní financování podnikatelů za účelem dočasného snížení provozních nákladů v důsledku působení dočasně vysokých cen energií, hnojiv, krmiv a dalších vstupních nákladů. V rámci programu Provoz 2022 byla otevřena celkem dvě kola příjmů žádostí. 1. kolo příjmů žádostí bylo spuštěno 30. 8. 2022 a bylo v něm přijato celkem 1 998 žádostí, 2. kolo příjmů žádostí bylo spuštěno 15. 9. 2022 a bylo v něm přijato celkem 350 žádostí.

Program Provoz – Potravináři – snížení jistiny úvěru

Program Provoz – Potravináři je určen pro podnikatele působící v oblasti potravinářské výroby, bez rozdílu místa podnikání a za splnění podmínky, že je daný subjekt zařazen do kategorie malého nebo středního podniku. Předmětem podpory je snížení jistiny provozních úvěrů poskytnutých komerčními subjekty na provozní financování podnikatelů za účelem dočasného snížení provozních nákladů v důsledku působení dočasně vysokých cen energií a dalších vstupních nákladů. V rámci programu Provoz – Potravináři byla otevřena celkem dvě kola příjmů žádostí. 1. kolo příjmů žádostí bylo spuštěno 30. 8. 2022 a bylo v něm přijato celkem 200 žádostí, 2. kolo příjmů žádostí bylo spuštěno 14. 9. 2022 a bylo v něm přijato celkem 50 žádostí.

Dříve poskytované programy

V roce 2022 byla dále prováděna administrace a vypláceny finanční prostředky v rámci podpurných programů, jejichž poskytování (přijímání a projednávání žádostí) bylo ukončeno v minulých letech. Celkově bylo v rámci těchto programů v roce 2021 vyplaceno 5 933 tis. Kč.

Pozn.: Úrokové zatížení příjemce podpory činilo v roce 2022 v rámci všech investičních programů minimálně 0,5 % p. a.

Finanční podpora pojištění (Eliminace rizik zemědělského a lesnického podnikání)

Program PODPORA POJIŠTĚNÍ (program od roku 2004)

Cílem programů na podporu pojištění je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným rizikům. Formou podpory je částečná kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění s cílem dosažení vyšší propojitelnosti.

Program je určen zemědělským podnikatelům, kteří sjednali pojištění plodin na ztráty způsobené přírodními pohromami, nepříznivými klimatickými jevy či škůdci, anebo sjednali pojištění hospodářských zvířat na ztráty způsobené chorobami zvířat, přírodními pohromami či nepříznivými klimatickými jevy. Program je určen pro malé a střední podniky.

Podprogram Podpora pěstitele na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin

Podprogram dále obsahuje 2 podkategorie s odlišnou sazbou podpory – pojištění speciálních plodin a pojištění ostatních plodin.

Podprogram Podpora chovatelů na úhradu nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat

Žádosti o poskytnutí finanční podpory na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin i hospodářských zvířat byly v roce 2022 přijímány od 1. 1. do 30. 10.

Maximální výše podpory činí 65 % pro pojištění speciálních plodin, 50 % pro pojištění ostatních plodin a pro pojištění hospodářských zvířat. Procentní výše sazeb podpory byly pro rok 2022 stanoveny takto: 58 % pro pojištění speciálních plodin, 46 % pro pojištění ostatních plodin a 50 % pro pojištění hospodářských zvířat).

Program Podpora pojištění lesních školek

Program je určen zemědělským podnikatelům, kteří sjednali smluvní pojištění na ztráty způsobené sadebnímu materiálu lesních dřevin pěstovaného v lesních školkách a zapříčiněné riziky jako např. vichřice, požár, krupobití atd. Jde o přímou podporu na úhradu části nákladů za platbu pojistného sadebního materiálu lesních dřevin pěstovaných v lesních školkách s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin. Maximální výše podpory činí 50 % prokázaných uhrazených nákladů. Program je poskytován v režimu de minimis. Pro rok 2022 byla sazba stanovena na maximální možné úrovni, tedy ve výši 50 %. Žádosti byly přijímány od 1. 8. 2022 do 1. 11. 2022.

Program Podpora pojištění lesních porostů (program od roku 2015)

Program je určen podnikatelům, kteří jsou vlastníky, nájemci, pachtýři, či vypůjčiteli lesa nebo obcím (dobrovolné svazky obcí, příspěvkové organizace obcí či právnické osoby založené obcí), a kteří sjednali pojištění lesních porostů zejména proti požárům

anebo dalším abiotickým činitelům. Jde o přímou podporu na úhradu části nákladů, které byly prokazatelně vynaloženy na platbu pojistného. Výše podpory je stanovena v rozmezí od 0 do 50 % prokázaných vynaložených nákladů, přičemž konkrétní výše je stanovena po ukončení příjmu žádostí o poskytnutí podpory pro příslušný rok. Program je poskytován v režimu de minimis. Žádosti byly přijímány od 1. 1. 2022 do 30. 10. 2022 a výše podpory byla stanovena na maximální hranici 50 %.

V rámci všech programů podpory pojištění od roku 1994 do 31. 12. 2021 bylo celkem přijato 124 364 žádostí (smluv). Ke stejnému datu bylo Fondem na finančních podporách vyplaceno celkem 7 450 mil. Kč.

V rámci všech programů a podprogramů podpory pojištění bylo v roce 2022 zaevidováno 8 297 žádostí (smluv) s požadavkem na podporu v celkové předpokládané výši 678 mil. Kč. V průběhu roku se podařilo celkem vyplatit podporu pojištění ve výši 491 mil. Kč. K žádostem podaným v roce 2022 se před koncem roku podařilo vyplatit téměř 309 mil. Kč, celkem 1 990 žadatelům. Zbývající žádosti a smlouvy budou projednány a vypláceny v roce 2023.

Úvěry poskytované PGRLF

Program Investiční úvěry Zemědělec (program od roku 2018)

V rámci programu jsou od roku 2018 poskytovány úročené úvěry přímo Fondem s možností snížení jistiny úvěru, a to na pořízení investičního majetku. Program je určen zemědělským podnikatelům působícím v oblasti zemědělské prvovýroby, kteří jsou řazeni v kategorii malých a středních podniků. Podpora snížení jistiny úvěru může činit max. 400 000 Kč a zároveň max. 30 % z celkové výše poskytnutého úvěru, u začínajících podnikatelů, kteří nejsou zapsáni v evidenci zemědělských podnikatelů déle než 24 měsíců před podáním žádosti, může činit podpora na snížení jistiny úvěru maximálně 40 % z celkové výše poskytnutého úvěru.

Příjem žádostí byl v roce 2022 otevřen ve 14. a 15. kole příjmu žádostí úvěrových programů, která byla zahájena 16. 3. 2022, respektive 18. 10. 2022 a ukončena ke stejnému dni z důvodu naplnění stanovené kapacity.

Program Investiční úvěry Lesnictví

Program schválený roku 2019, v rámci kterého jsou poskytovány úročené úvěry přímo Fondem s možností snížení jistiny úvěru v režimu de minimis, a to na pořízení investičního majetku. Program je určen podnikatelům působícím v oblasti hospodaření v lese, vlastníků, pachtýřům nebo nájemcům lesa včetně obcí a podnikatelům, kteří provozují lesní školky. Podpora snížení jistiny úvěru může činit max. 50 000 € a zároveň max. 50 % z celkové výše poskytnutého úvěru.

Příjem žádostí byl v roce 2022 otevřen ve 4. kole příjmu žádostí dne 13. 7. 2022, ukončen byl ke stejnému dni z důvodu naplnění stanovené kapacity.

Dříve poskytované programy půjček a úvěrů

V roce 2022 byla prováděna administrace a vypláceny finanční prostředky v rámci programů podpory formou úvěrů s možností snížení jistiny úvěru, jejichž poskytování (přijímání a projednávání žádostí) bylo ukončeno v minulých letech.

V rámci všech programů úročených úvěrů bylo k 31. 12. 2022 celkem přijato 10 819 žádostí, z nichž bylo schváleno 6 121,

celkem byly schváleny úvěry v objemu 4 204 mil. Kč a snížení jistiny ve výši 1 072 mil. Kč.

V roce 2022 bylo zaevidováno 1 297 žádostí o úvěry a snížení jistiny a v průběhu roku se podařilo schválit 722 žádostí

v objemu úvěrů 486 mil. Kč a snížení jistiny v objemu 178 mil. Kč. 379 mil. Kč úvěrů se podařilo vyčerpat a na snížení jistiny bylo poskytnuto 121 mil. Kč. Zbývající žádosti a smlouvy budou postupně vyřízeny v následujícím období.

Tabulka 46 – Výsledky PGLRF, a. s. – stav k 31. 12. 2022

Podle typu organizace	Počet žádostí	Z toho schváleno	Výše podporovaných úvěrů (tis. Kč)	Vydané garance (tis. Kč)	Přislíbené podpory (tis. Kč)	Dosud vyplacené podpory (tis. Kč)
SHR	45 449	39 029	57 786 396	6 129 411	8 401 194	7 631 649
s.r.o.	18 190	15 449	44 485 818	7 581 877	5 752 914	5 152 521
a.s.	15 757	14 232	72 965 975	12 118 682	9 333 810	8 610 037
ZD	13 375	12 351	44 308 013	7 957 356	6 123 834	5 983 696
Ostatní	414	341	1 459 714	235 318	164 354	176 677
ČR celkem	93 185	81 402	221 005 916	34 022 644	29 776 106	27 554 580
Podle typu programu						
Provoz	8 598	8 206	28 613 015	7 283 123	2 517 016	2 525 176
Provoz 2020	2 486	2 041	890 941	0	302 942	303 941
Provoz 2022	2 348	1 985	1 074 091	0	493 154	396 577
Provoz – Potravináři	250	167	356 758	0	174 975	115 811
Vyrovnaní úrokového zatížení	1 068	1 029	4 642 690	1 717 558	87 292	87 014
Krize – Provoz	940	891	4 576 006	879 719	96 101	97 304
Krize – Zpracovatel – Provoz	140	122	2 958 200	782 750	46 777	46 989
Krize – PKF	6	2	28 000	25 670	1 264	1 534
Krize – Půda	303	283	485 367	0	32 377	32 714
LFA	419	410	808 578	720 098	59 456	59 464
Zemědělec	8 580	7 772	31 080 095	16 016 122	10 046 970	10 207 313
I – zemědělec	59 589	51 965	118 408 087	3 293 739	12 016 800	9 943 364
I – zpracovatel	37	27	337 083	39 895	53 157	53 376
I – odbytová organizace	10	6	205 750	67 693	35 634	35 675
I – hygiena	27	19	546 096	144 179	113 214	113 232
I – půda	1 548	1 300	2 393 392	0	651 065	642 746
Podpora nákupu půdy (od r. 2013)	2 757	2 070	4 593 238	0	434 306	313 776
Půda – snížení jistiny (od r. 2015)	1 785	1 435	1 786 154	0	516 239	527 813
Zpracovatel dřeva (Dřezpracující provozovny)	82	33	49 559	0	3 031	1 533
Lesní hospodář (Lesy stroje)	987	631	2 158 173	0	116 664	73 014
Lesní školkař (Školkařské provozovny)	4	3	4 689	0	203	203

Podle typu organizace	Počet žádostí	Z toho schváleno	Výše podporovaných úvěrů (tis. Kč)	Vydané garance (tis. Kč)	Přislíbené podpory (tis. Kč)	Dosud vyplacené podpory (tis. Kč)
Zajištění úvěrů (od r. 2015)	13	5	23 000	21 600	478	478
Zpracovatel (od r. 2015)	122	45	224 420	0	19 521	7 915
Export	122	90	7 114 725	0	405 329	405 326
Lesy	71	61	294 356	52 468	44 512	46 874
Služby	536	475	3 782 088	2 780 912	1 233 835	1 241 616
Restituent	14	13	17 869	0	3 487	3 487
Nabyvatel	30	22	34 373	34 193	0	0
TOZ	212	196	544 149	162 925	0	0
Krmné obilí	101	98	2 974 974	0	270 307	270 317
Celkem	93 185	81 402	221 005 916	34 022 644	29 776 106	27 554 580
Krajina ¹⁾	4 220	3 963				
Mládí ¹⁾	14 765	13 859				
Agroregion ¹⁾	1 841	1 702				
Povodně ¹⁾	450	439				
KPV ¹⁾	1	1				
Skot ¹⁾	634	589				

Zdroj: PGRLF.

Pozn.: ¹⁾ Tyto programy nejsou zahrnuty do součtu ČR celkem.

Tabulka 47 – Přehled pojištění 2012–2022

Rok	Programy pojištění	Počet žádostí		Pojistné	Výše podpory	Sazba podpory	Skutečně vyplaceno v roce
		celkem	schváleno	tis. Kč	tis. Kč	%	tis. Kč
2012	Ostatní plodiny	3 558	3 492	707 239	120 231	17,00 %	
	Speciální plodiny	570	560	205 945	102 973	50,00 %	
	Hospodářská zvířata	2 172	2 121	153 322	61 329	40,00 %	
	Lesní školky	2	2	219	66	30,00 %	
	celkem	6 302	6 175	1 066 725	284 598	26,68 %	499 195
2013	Ostatní plodiny	3 523	3 496	689 091	124 036	18,00 %	
	Speciální plodiny	723	715	220 347	110 174	50,00 %	
	Hospodářská zvířata	2 146	2 126	152 808	76 404	50,00 %	
	Lesní školky	2	2	163	49	30,00 %	
	celkem	6 394	6 339	1 062 410	310 663	29,24 %	308 948
2014	Ostatní plodiny	3 541	3 513	676 831	121 830	18,00 %	
	Speciální plodiny	763	759	238 423	119 211	50,00 %	
	Hospodářská zvířata	2 172	2 157	154 807	77 403	50,00 %	
	Lesní školky	2	2	142	42	30,00 %	
	celkem	6 478	6 431	1 070 202	318 487	29,76 %	359 369

Rok	Programy pojištění	Počet žádostí		Pojistné	Výše podpory	Sazba podpory	Skutečně vyplaceno v roce
		celkem	schváleno	tis. Kč	tis. Kč	%	tis. Kč
2015	Ostatní plodiny	3 545	3 367	635 835	317 917	50,00 %	
	Speciální plodiny	1 157	1 119	245 854	122 927	50,00 %	
	Hospodářská zvířata	2 152	2 054	178 212	89 106	50,00 %	
	"Pojištění lesních porostů (od r. 2015)"	34	31	2 943	883	30,00 %	
	Lesní školky	2	2	198	59	30,00 %	
	celkem	6 890	6 573	1 063 041	530 892	49,94 %	445 124
2016	Ostatní plodiny	3 690	3 530	630 197	233 173	37,00 %	
	Speciální plodiny	1 239	1 200	231 413	115 707	50,00 %	
	Hospodářská zvířata	2 088	1 998	174 788	87 394	50,00 %	
	Pojištění lesních porostů (od r. 2015)	43	36	4 670	1 401	30,00 %	
	Pojištění produkce lesních školek (Lesní školky)	3	3	336	101	30,00 %	
	celkem	7 063	6 767	1 041 404	437 775	42,04 %	642 625
2017	Ostatní plodiny	3 774	3 643	657 434	262 973	40,00 %	
	Speciální plodiny	1 341	1 308	274 140	137 070	50,00 %	
	Hospodářská zvířata	2 190	2 096	171 495	85 748	50,00 %	
	Pojištění lesních porostů	46	34	4 827	1 448	30,00 %	
	Pojištění produkce lesních školek (Lesní školky)	3	3	423	212	30,00 %	
	celkem	7 354	7 084	1 108 320	487 451	43,98 %	461 999
2018	Ostatní plodiny	3 847	3 697	591 740	248 531	42,00 %	
	Speciální plodiny	1 711	1 647	322 671	177 469	55,00 %	
	Hospodářská zvířata	2 200	2 078	165 550	82 775	50,00 %	
	Pojištění lesních porostů	39	34	4 942	1 483	30,00 %	
	Pojištění produkce lesních školek (Lesní školky)	6	6	817	409	50,00 %	
	celkem	7 803	7 462	1 085 720	510 666	47,03 %	368 137
2019	Ostatní plodiny	3 974	3 824	575 859	259 137	45,00 %	
	Speciální plodiny	1 725	1 672	313 694	181 943	58,00 %	
	Hospodářská zvířata	2 101	1 993	158 650	79 325	50,00 %	
	Pojištění lesních porostů	43	37	5 440	1 632	30,00 %	
	Pojištění produkce lesních školek (Lesní školky)	7	7	902	451	50,00 %	
	celkem	7 850	7 533	1 054 545	522 487	49,55 %	507 640
2020	Ostatní plodiny	4 085	3 949	606 591	303 296	50,00 %	
	Speciální plodiny	1 818	1 765	305 864	198 811	65,00 %	
	Hospodářská zvířata	2 109	2 020	166 632	83 316	50,00 %	
	Pojištění lesních porostů	46	43	6 947	3 473	50,00 %	
	Pojištění produkce lesních školek (Lesní školky)	7	6	693	346	50,00 %	
	celkem	8 065	7 783	1 086 727	589 243	54,22 %	585 313

Rok	Programy pojištění	Počet žádostí		Pojistné	Výše podpory	Sazba podpory	Skutečně vyplaceno v roce
		celkem	schváleno	tis. Kč	tis. Kč	%	tis. Kč
2021	Ostatní plodiny	4 163	3 972	609 664	304 832	50,00 %	
	Speciální plodiny	1 870	1 794	314 038	194 703	62,00 %	
	Hospodářská zvířata	2 135	2 030	160 486	80 243	50,00 %	
	Pojištění lesních porostů	45	41	6 157	3 078	50,00 %	
	Pojištění produkce lesních školek (Lesní školky)	4	4	1 341	670	50,00 %	
	celkem	8 217	7 841	1 091 685	583 527	53,46 %	657 691
2022	Ostatní plodiny	4 293	4 123	881 145	405 326	46,00 %	
	Speciální plodiny	1 817	1 761	324 471	188 193	58,00 %	
	Hospodářská zvířata	2 133	2 010	158 872	79 436	50,00 %	
	Pojištění lesních porostů	50	16	7 072	3 536	50,00 %	
	Pojištění produkce lesních školek (Lesní školky)	4	2	1 169	584	50,00 %	
	celkem	8 297	7 912	1 372 728	677 076	49,32 %	491 210
Celkem 2012–2022		80 713	77 900	12 103 507	5 252 865	43,40 %	5 327 251

Zdroj: PGRLF.

Tabulka 48 – Úhrady ze záruky v roce 2022

Program	Počet žádostí	Celková garance (tis. Kč)	Úhrady ze záruky	
			Uhrazeno (tis. Kč)	Vráceno (tis. Kč)
Služby	0	0	0	670
Zemědělec	0	0	0	102
Celkem	0	0	0	772

Zdroj: PGRLF.

Změny evropské legislativy v roce 2022

SZP, rozvoj venkova, přímé platby

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/1172 ze dne 4. května 2022, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116, pokud jde o integrovaný administrativní a kontrolní systém v oblasti společné zemědělské politiky a uplatňování a výpočet správních sankcí v souvislosti s podmíněností

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/1173 ze dne 31. května 2022, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2116, pokud jde o integrovaný administrativní a kontrolní systém v oblasti společné zemědělské politiky

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/1317 ze dne 27. července 2022, kterým se stanoví odchylky od nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115, pokud jde o uplatňování standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy (standardů DZES) 7 a 8 pro rok podání žádosti 2023

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/1475 ze dne 6. září 2022, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení

Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2115, pokud jde o hodnocení strategických plánů SZP a poskytování informací pro monitorování a hodnocení

Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2022/1864 ze dne 5. října 2022, kterým se stanoví organizační struktura a fungování evropské sítě pro SZP a zrušuje prováděcí rozhodnutí 2014/825/EU

Potravinářství

Nařízení Komise (EU) 2022/63 ze dne 14. ledna 2022, kterým se mění přílohy II a III nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1333/2008, pokud jde o potravinářskou přídatnou látku oxid titaničitý (E 171)

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/887 ze dne 28. března 2022, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2019/625, pokud jde o kódy kombinované nomenklatury a harmonizovaného systému a podmínky dovozu určitých směsných produktů, mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2019/2122, pokud jde o určité zboží a ptáky v zájmovém chovu osvobozené od úředních kontrol na stanovištích hraniční kontroly, a mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2021/630, pokud jde o požadavky na směsné

produkty osvobozené od úředních kontrol na stanovištích hraniční kontroly

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/892 ze dne 1. dubna 2022, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) č. 668/2014, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin

Nařízení Komise (EU) 2022/1466 ze dne 5. září 2022, kterým se mění příloha I nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1334/2008, pokud jde o odstranění některých aromatických látek ze seznamu Unie

Zemědělství, komodity

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/68 ze dne 27. října 2021, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2019/934, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o povolené enologické postupy

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/474 ze dne 17. ledna 2022, kterým se mění příloha II nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/848, pokud jde o zvláštní požadavky na produkci a používání semenáčků a jiného rozmnožovacího materiálu rostlin z konvenční produkce, semenáčků a jiného rozmnožovacího materiálu rostlin z přechodného období a ekologických semenáčků a jiného ekologického rozmnožovacího materiálu rostlin

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/2240 ze dne 20. října 2022, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2021/1378, prováděcí nařízení (EU) 2021/2119 a prováděcí nařízení (EU) 2021/2307, pokud jde o používání kvalifikované elektronické pečeti pro vydávání certifikátů

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/2566 ze dne 13. října 2022, kterým se mění a opravuje nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2018/273, pokud jde o systém povolení pro výsadbu révy

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/2567 ze dne 13. října 2022, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2018/274, pokud jde o systém povolení pro výsadbu révy

Rybolov, akvakultura, včelařství a lesnictví

Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2022/39 ze dne 12. ledna 2022, kterým se stanoví pravidla týkající se formy a časových plánů pro předkládání národních pracovních plánů a výročních zpráv o shromažďování údajů v odvětví rybolovu a akvakultury a kterým se zrušují prováděcí rozhodnutí (EU) 2016/1701 a (EU) 2018/1283

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/1278 ze dne 18. července 2022, kterým se mění nařízení (EU) č. 508/2014, pokud jde o zvláštní opatření ke zmírnění důsledků útočné války Ruska vůči Ukrajině pro rybolovné činnosti a zmírnění dopadů narušení trhu způsobeného touto útočnou válkou na dodavatelský řetězec produktů rybolovu a akvakultury

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/2448 ze dne 13. prosince 2022, o stanovení operativních pokynů ohledně důkazů pro prokázání souladu s kritérii udržitelnosti pro lesní biomasu uvedenými v článku 29 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 – v gesci MPO.

Veterinární oblast

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/139 ze dne 16. listopadu 2021, kterým se doplňuje nařízení Evropského

parlamentu a Rady (EU) 2016/429, pokud jde o řízení, skladování a obnovování zásob bank antigenů, očkovacích látek a diagnostických činidel Unie a požadavky na biologickou bezpečnost, biologickou ochranu a uzavřené nakládání s biologickými původci nezbytné k provozu uvedených bank

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/671 ze dne 4. února 2022, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625, pokud jde o zvláštní pravidla pro úřední kontroly prováděné příslušnými orgány u zvířat, produktů živočišného původu a zárodečných produktů, následná opatření, která má příslušný orgán přijmout v případě nesouladu s pravidly týkajícími se identifikace a evidence skotu, ovcí a koz nebo v případě nesplnění požadavků během tranzitu určitého skotu přes území Unie, a kterým se zrušuje nařízení Komise (ES) č. 494/98

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/1644 ze dne 7. července 2022, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625 o zvláštní požadavky na provádění úředních kontrol používání farmakologicky účinných látek povolených jako veterinární léčivé přípravky nebo jako doplňkové látky a zakázaných nebo nepovolených farmakologicky účinných látek a jejich reziduí

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/2258 ze dne 9. září 2022, kterým se mění a opravuje příloha III nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004 o zvláštních hygienických požadavcích na potraviny živočišného původu, pokud jde o produkty rybolovu, vejce a některé vysoce rafinované produkty, a kterým se mění nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/624, pokud jde o některé mlže

Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2022/2292 ze dne 6. září 2022, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625, pokud jde o požadavky na vstup zásilek zvířat určených k produkci potravin a určitého zboží určeného k lidské spotřebě do Unie

Veřejná podpora

Nařízení Komise (EU) 2022/2472 ze dne 14. prosince 2022, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie prohlašují určité kategorie podpory v odvětvích zemědělství a lesnictví a ve venkovských oblastech za slučitelné s vnitřním trhem

Nařízení Komise (EU) 2022/2473 ze dne 14. prosince 2022, kterým se určité kategorie podpory pro podniky působící v oblasti produkce, zpracování a uvádění produktů rybolovu a akvakultury na trh prohlašují za slučitelné s vnitřním trhem podle článků 107 a 108 Smlouvy o fungování EU

Rostlinolékařská oblast a přípravky na ochranu rostlin

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/1193 ze dne 11. července 2022, kterým se stanoví opatření k eradikaci a prevenci šíření organismu *Ralstonia solanacearum* (Smith 1896) Yabuuchi et al. 1996 emend. Safni et al. 2014

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/1194 ze dne 11. července 2022, kterým se stanoví opatření k eradikaci a prevenci šíření organismu *Clavibacter sepedonicus* (Spieckermann & Kotthoff 1914) Nouiou et al. 2018

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2022/1630 ze dne 21. září 2022, kterým se stanoví opatření pro izolaci organismu *Grapevine flavescence dorée phytoplasma* v určitých vymezených územích

ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA

Rostlinná výroba

Výrobní faktory rostlinné výroby

PRŮBĚH POČASÍ NA ÚZEMÍ ČR V ROCE 2022

Rok **2022** byl na území ČR teplotně nadnormální, průměrná roční teplota vzduchu 9,2 °C byla o 1,7 °C vyšší než normál 1961–1990 a 0,9 °C vyšší než normál 1991–2020. Jednalo se o další teplotně nadprůměrný rok. Největší odchylku od normálu měly měsíce únor (+3,2 °C) a duben (-2,1 °C). Předchozí roky byly teplotně nadnormální s výjimkou roku 2021, průměrná roční teplota v předchozích letech byla 8,0 °C (2021), 9,1 °C (2020), 9,5 °C (2019), 9,6 °C (2018).

Srážkově byl rok 2022 normální, spadlo 632 mm srážek což je 92 % dlouhodobého srážkového normálu 1991–2020. Srážkově silně nadnormální byl především měsíc červen (123 %) a podnormální březen (35 % normálu).

Leden byl teplotně na území ČR nadnormální, průměrná teplota byla 0,6 °C, což je 2,0 °C nad normálem za období 1981 až 2010. Srážkově byl měsíc leden normální, spadlo v průměru 40 mm srážek, což je 91 % dlouhodobého normálu za období 1981–2010 (44 mm).

Únor byl teplotně nadnormální, průměrná teplota byla 2,8 °C, což je 3,2 °C nad normálem za období 1981–2010. Srážkově byl měsíc únor nadnormální, v průměru spadlo 38 mm srážek, což je 103 % normálu pro ČR za období 1981 až 2010 (37 mm).

Březen byl teplotně normální. Průměrná teplota byla 3,1 °C, teplotní odchylka oproti normálu 1981–2010 (3,2 °C) byla 0,1 °C. Srážkově byl březen podnormální. Napršelo průměrně 16 mm, což je 35 % průměru let 1981–2010 (46 mm).

Duben byl teplotně silně podnormální, průměrná teplota byla 6,4 °C, to je -2,1 °C pod normálem za období 1981–2010 (8,5 °C). Srážkově byl duben normální, v průměru spadlo 42 mm srážek, což je 108 % normálu za období 1981–2010 (39 mm).

Květen byl teplotně nadnormální, průměrná teplota byla 14,3 °C, což je 1,2 °C nad normálem za období 1981–2010 (13,1 °C). Srážkově byl květen silně podnormální. V průměru spadlo 50 mm srážek, což je 71 % normálu za období 1981–2010 (70 mm).

Červen byl teplotně silně nadnormální, průměrná teplota činila 18,7 °C a to je 2,2 °C nad normálem za období 1981–2010 (16,5 °C). Srážkově byl červen nadnormální. V průměru spadlo 88 mm srážek, což je 123 % normálu za období 1981–2010 (82 mm).

Červenec byl teplotně normální, průměrná teplota byla 18,6 °C, což je 0,3 °C nad normálem za období 1981–2010 (18,3 °C). Srážkově byl červenec podnormální, v průměru spadlo 63 mm, což je 71 % normálu za období 1981–2010 (89 mm).

Srpen byl na území ČR teplotně nadnormální. Průměrná teplota vzduchu byla 19,1 °C, to je 1,2 °C nad normálem 1981–2010 (17,9 °C). deset let. Srážkově byl srpen nadnormální. V průměru spadlo 91 mm srážek, což představuje 117 % normálu pro ČR za období 1981–2010 (78 mm).

Září bylo v ČR teplotně podnormální. Průměrná teplota činila 12,0 °C, což je 1,0 °C nad průměrem let 1981–2010 (13,0 °C). Srážkově bylo září silně nadnormální. V průměru spadlo 81 mm, což je 135 % normálu let 1981 až 2010 (60 mm).

Říjen byl na území ČR teplotně silně nadnormální. Průměrná teplota byla 10,7 °C, to je 2,5 °C nad normálem let 1981–2010 (8,2 °C). Srážkově byl říjen silně podnormální. V průměru spadlo 23 mm, což představuje pouze 47 % normálu pro ČR za období 1981–2010 (49 mm).

Listopad byl na území ČR teplotně normální. Průměrná teplota činila 4,1 °C, což je o 0,6 °C nad průměrem let 1981–2010 (3,5 °C). Srážkově byl listopad na území České republiky podnormální. V průměru spadlo 35 mm, což představuje 78 % normálu pro ČR za období 1981–2010 (45 mm).

Prosinec byl na území České republiky teplotně nadnormální. Průměrná teplota byla 0,3 °C, což je o 0,7 °C nad normálem let 1981–2010 (-0,4 °C). Srážkově byl prosinec normální. V průměru spadlo 50 mm srážek, což představuje 109 % normálu pro ČR za období 1981–2010 (46 mm).

Zdroj: Zpracováno dle údajů ČHMÚ.

VÝŽIVA ROSTLIN

Ve srovnání s rokem 2021 došlo v roce 2022, jak vyplývá z níže uvedené tabulky, k mírnému zvýšení spotřeby živin v minerálních hnojivech. Celková spotřeba čistých živin dodaných minerálními hnojivami činila 106,84 kg na 1 ha zemědělské půdy. Na základě informací ČSÚ bylo v roce 2022 kalkulováno s výměrou tzv. „využívané zemědělské půdy“ 3 530 423 hektarů.

Tabulka 49 – Spotřeba živin zemědělské půdy – minerální hnojiva (v kg/ha)

Rok	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	Celkem (kg/ha)	Celkem čistých živin (tis. t)
2008	85,4	13,8	11,4	110,6	442,377
2009	63,4	4,3	0,3	68,0	272,000
2010	76,7	8,9	7,5	93,2	327,968
2011	100,7	11,3	6,5	118,5	415,175
2012	98,9	12,2	6,5	117,6	414,671
2013	94,18	11,83	7,03	113,04	398,072
2014	92,64	13,07	11,72	117,43	412,819
2015	113,67	13,91	9,48	137,06	478,861
2016	116,7	13,6	10,8	141,1	492,191
2017	112,9	15,7	9,6	138,2	486,864
2018	99,8	14,6	8,5	122,9	433,112
2019	94,23	16,47	6,13	116,83	411,656
2020	81,00	13,46	7,2	101,66	358,256
2021	87,72	10,24	6,26	104,22	367,895
2022	92,03	10,60	4,21	106,84	377,177

Zdroj: MZe.

Tabulka 50 – Spotřeba vápenatých hmot v ČR

Rok	Celková spotřeba (tis. t)
2008	180
2009	200
2010	118
2011	173
2012	201
2013	253
2014	283
2015	285
2016	258
2017	269
2018	340
2019	402
2020	338
2021	318
2022	337

Zdroj: MZe.

Hnojení statkovými a organickými hnojivy

V roce 2022 bylo ve statkových hnojivech (hnůj, kejda apod.) a organických hnojivech (zejména digestát z bioplynových stanic) aplikováno 26,4 kg N, 15,0 kg P₂O₅ a 26,5 kg K₂O, v průměru na 1 hektar využívané zemědělské půdy v České republice. Celkový vnos čistých živin statkovými a organickými hnojivy byl 67,9 kg/ha. Do tohoto množství nejsou započítávány živiny ve slámě, používané jako stelivo nebo zapravované do půdy jako statkové hnojivo, ani v zeleném hnojení apod. Vstup živin v digestátu z bioplynových stanic (BPS) je do této statistiky započítáván od roku 2014. Současně jsou odečítány živiny z části statkových hnojiv (zejména kejda, ale i hnůj), vstupujících do BPS. Živiny z těchto statkových hnojiv tvoří odhadem polovinu živin ve výsledném digestátu. Další živiny pochází z biomasy vstupující do BPS (zejména silážní kukuřice).

Zdroj: VÚRV, v.v.i.

OCHRANA ROSTLIN**Zhodnocení roku 2022**

Teplý a suchý podzim 2021 způsobil pozdní setí ozimých obilnin. Následně vzcházely porosty obilnin i řepky velmi pomalu a celkově vstupovaly do zimy se zpožděním a v nižších vývojových fázích, než je obvyklé. Díky teplé zimě však nedošlo v pěstitelských oblastech k zámrazu půdy a ozimy prakticky celou zimu vegetovaly a doháněly vývojové zpoždění. Jarní stav ozimých porostů byl velmi dobrý a jařiny se podařilo zasít včas. Následné srážkově bohatší období od května bylo příznivé pro všechny jarní i ozimé plodiny. Bohužel vydatné deště koncem června a v červenci způsobily na řadě lokalit problémy při polních pracích i žních. Nadnormální srážky pokračovaly i v září 2022 a v důsledku toho se opožďovalo setí ozimých plodin pro rok 2023.

Z pohledu výskytu hraboše polního je možno rok 2022 považovat za relativně klidný. Jeho populace se pohybovala během celého roku pod prahem škodlivosti na většině sledovaných lokalit. Situace se zhoršila koncem roku především v Jihomoravském, Olomouckém a Zlínském kraji, kde se hodnoty aktivních výchoďů z nor začaly pohybovat v hodnotách připomínajících hodnoty kalamity v roce 2020.

Díky příznivému počasí v druhé polovině roku 2022 se podařilo sklídit více jaderovin. V případě peckovin byla zaznamenána nejnižší úroda u broskví, na kterých se negativně projevovalo sucho v letních měsících.

Skutečná sklizeň v případě jabloní činila přibližně 13 8150 t, což je 120 % pětiletého průměru sklizně tohoto druhu. V produkčních jabloňových sadech se stále nejvíce pěstuje odrůda Golden Delicious. Druhou nejpěstovanější odrůdou je stále odrůda Idared následovaná odrůdami skupiny Jonagold. V množství sklizených plodů opět vévodila skupina odrůd Golden Delicious, před skupinou Jonagold, kterou na třetím místě doplňuje odrůda Gala. Ta je absolutním vítězem, pokud jde o hektarový výnos. V roce 2022 zůstala část produkce jablek neskližena. Hlavním důvodem byly velmi vysoké ceny energie nutné pro chlazení skladované produkce a velmi nízké velkoobchodní ceny jablek na evropském trhu. Neskližené zůstaly zejména méně barevné mutace odrůd skupiny Jonagoldu, Šampion, Braeburn a Rubín. U hrušní úroda vystoupala, díky nárůstu plodů v pěstitelsky příznivém podzimu, na 121 % pětiletého průměru, což činí asi 7 404 t. Nejpěstovanějšími odrůdami jsou stále Konference a Lucasova, které výrazně v sortimentu dominují. Z peckovin si nejlépe vedly švestky, které s 10 343 t, což činí 127 % pětiletého průměru u tohoto ovoce, které neměly tentokrát výraznější problém s jarními mrazy, nicméně významná část produkce byla poškozena krupobitím. Za relativně dobrou lze označit rovněž sklizeň meruněk, kde se dlouhodobě chladné počasí dubna projevilo negativně jen na některých odrůdách a v některých lokalitách. Například pěstitelská oblast Velkých Bílovic byla v době sklizně zasažena silným krupobitím a část produkce tak byla znehodnocena. Nejhuře v peckovinách dopadly broskve s celkovou sklizní 1 302 t, což je pouhých 64 % pětiletého průměru těsně následované višněmi a třešněmi. Třešně z důvodu velké násady a letního sucha nedosahovaly na mnoha lokalitách požadovaného tržního kalibru a část jejich produkce byla místy poškozena i červnovými dešti, resp. následným popraskáním plodů. U višni se projevilo na poklesu sklizně zejména chladové poškození u nejvíce pěstované odrůdy Fanal, následované až totálním propadem plodů (zejména v oblasti jižních Čech).

Z majoritních komodit obilniny a řepka byl rok 2022 relativně úspěšný. Ozimé pšenice se sklídilo o téměř 5 % více, stejně tak ječmene ozimého o 15 %, o něco méně ječmene jarního. Propad zaznamenala z obilovin pšenice jarní a oves. Kukuřice na zrno bylo sklizeno o téměř 348 tisíc t méně, než v roce 2021. Z dalších významných plodin pěstovaných na polích ČR to byla řepka, které se sklídilo o 141 tisíc t více, což bylo dáno i vyšším hektarovým výnosem. Z dalších olejnin se vedlo sklídit v porovnání s předchozím rokem i slunečnice, sóji a lnu, naopak máku se v porovnání s minulým rokem sklídilo méně díky poklesu osevních ploch, a to kvůli obavám z jeho nízkého odbytu. V minulosti se totiž třetina produkce vyvážela do Ruska, Běloruska a na Ukrajinu. Okopaniny v roce 2022 zaznamenaly pokles mimo raných brambor a krmené řepy zaznamenaly ostatní kategorie pokles. Raných brambor se sklídilo v roce 2022 o více než 3 tis. t více.

Výskyt chorob a škůdců v roce 2022

OBILNINY

Do první dekády října byla zasetá pouze polovina plánovaných ploch ozimé pšenice. Porosty byly celkově zdravé, se slabším výskytem padlí travního do 20 % ploch, v podobném rozsahu se objevovaly příznaky septoriové skvrnitosti. Vše v nízké intenzitě. Pšenice přezimovaly bez problémů, do jara vstupovaly ve velmi dobré kondici. Od začátku jara až do dozrávání byla monitorována v 78 % porostů pšenice **braničnatka pšeničná** (*Mycosphaerella graminicola*), ve čtvrtině případů v intenzitě přesahující práh škodlivosti. Na 71 % ploch pšenice bylo pozorováno **padlí travní** (*Blumeria graminis*), intenzita napadením byla ve slabší míře. **Feosferiová skvrnitost pšenice** (*Phaeosphaeria nodorum*) se objevovala v necelé čtvrtině porostů v nízké intenzitě která začala poškozovat pšenice od první poloviny června, byla zjišťována na cca 1/3 ploch. Od konce dubna se v nejteplejších oblastech ČR začaly objevovat v porostech pšenice příznaky **pyrenophorové skvrnitosti**, která ve třetině případů pozorovacích ploch přesáhla práh škodlivosti.

Co se týče rzi, ty se objevovaly v porostech ojedinele. V případě **hnědé rzivosti pšenice** (*Puccinia recondita*) se jednalo o jednotky případů, v případě **žluté rzivosti** (*Puccinia striiformis*) se objevily v porostech ve vyšší míře, ale nikterak výjimečně, v porovnání s rokem 2021. Výskyt se objevoval ve vyšší míře v porostech citlivějších odrůd, škodlivé výskyty byly pozorovány v západních Čechách a na Opavsku. **Choroby pat stébel** se objevovaly ve vysoké intenzitě, v porovnání např. s rokem 2021. Necelá polovina pozorování zaznamenala výskyt nad prahem škodlivosti. Z dat MSD VUKROM byl pravý **stéblolam** (patogen *Oculimacula yallundae*) potvrzen ve 14 % vzorků a fuzária v téměř 98 % vzorků z monitorovaných stanovišť spolupracovníky MSD. Data ÚKZÚZ potvrdzovala vyšší plochu napadení. Škodlivost larev a dospělců **kohoutka černého a modrého** (*Oulema* sp.) se v roce 2022 vyskytovala ve vyšší míře ve všech částech Čech a Moravy, cca na 1/4 ploch. Rok 2022 se vyznačoval velkou srážkovou variabilitou, což podpořilo tlak infekcí **klasových fuzarióz**. Skoro jako na horské dráze se střídaly měsíce s nadnormálními a podnormálními úhrny srážek. V květnu spadlo pouhých 71 % srážkového průměru a jednalo se tak o třetí nejsušší měsíc v roce. Naopak červen, který je z pohledu infekcí květů a následně klasů klíčový, přinesl 124 % srážkového průměru s následujícím červencem, který se svým úhrnem podobal suchému květnu. Srážkově nadnormální červen následovaný suchým červencem působil stresově a infekce v klasech tak akcelerovaly. Celkem bylo pro rozbory VÚRV náhodně odebráno 105 vzorků zrna či klasů. Z tohoto množství byl ve 99 vzorcích detekován obsah přítomného DON, ale jen v 46 případech nad hladinou detekce či kvantifikace (LOD a LOQ). To tedy znamená, že výskyt sledovaného toxinu v kvantifikovatelném množství byl potvrzen u 43,8 % vzorků. Vzorků se zvýšeným obsahem DON (>0,500 mg/kg zrna) bylo zjištěno celkem 31, tj. 29,5 % všech odebraných vzorků, což představuje vyšší hodnotu než v posledních několika letech. Hygienický limit byl u 20 vzorků překročen, což je 19 % ze všech odebraných vzorků. Vzorek s nejvyšším obsahem DON dosáhl hodnotu 4,68 mg/kg zrna. U tohoto vzorku byl hygienický limit překročen 3,7krát. Průměrný obsah DON ve vzorcích s jeho detekovatelným výskytem byl 1,41 mg/kg zrna. V průměru se hodnota DON pohybovala na

úrovni 0,66 mg/kg zrna, což představuje nejvyšší hodnotu za posledních 10 let. Konkrétně nejvyšší hodnota 4,68 mg/kg byla detekována u odrůdy LG Imposanto s předplodinou kukuřice, minimalizačně zpracované. I přes to, že byla pšenice ošetřena v kritické fázi kvetení přípravkem s účinnou látkou proti fuzariózám, nevyhnula se silné infekci.

Ozimé ječmeny vzházely na podzim 2021 pomaleji a při teplých říjnových dnech byly napadány křísy. Škodlivé výskyty byly detekovány na 30 % ploch, což představovalo vysoké riziko napadení virovými zakrslostmi na jaře. Již na podzim se objevovaly v porostech slabé projevy **sít'ovitě skvrnitosti** (*Pyrenophora teres*), místy i silnější projevy **padlí travní** (*Blumeria graminis*). Zdravotní stav byl však ve většině porostů celou dobu vegetace velmi dobrý. V jarním období se objevovaly v porostech tradičně slabší výskyty chorob, které byly detekovány již na podzim. Virové zakrslosti se ve finále objevovaly spíše v nižší intenzitě na 1/4 pozorovaných porostů. Vyšší výskyt **rzi na ječmeni** (*Puccinia hordei*) se projevoval v severozápadních Čechách a podobně jako u pšenice, i choroby pat stébel se v ječmenech objevovaly ve vyšší míře v porovnání s rokem 2021, a to díky vlhkému průběhu dubna. Také byl sledován výskyt škůdců jako kohoutci a obaleč obilní. Škodlivost housenek obaleče byla nevýznamnější v okresech severozápadních Čech. Mšice v klasech se objevovaly plošně, bez přesázení prahu škodlivosti. Na celé řadě lokalit se v průběhu května a objevily silnější výskyty **rynchosporiové skvrnitosti** (*Rhynchosporium secalis*). Později také **ramuláriová skvrnitost** (*Ramularia collo-cygni*) a to především na jihozápadě a severozápadě Čech.

Mokré a chladné září 2022 komplikovalo přípravu půdy pro setí i vlastní setí ozimých obilnin. Ozimý ječmen se podařilo v převážně většině zasít do začátku října, jeho vzházení, a hlavně vývoj však byl velmi rozdílný. Asi 20 % ploch ozimé pšenice se podařilo zasít rovněž v září a vývojem se přibližovaly ozimým ječmenům. Tyto včas zaseté plochy rané pšenice a ozimého ječmene byly začátkem října napadeny silněji **křískem polním** (*Psammotettix alienus*), který přenáší virové onemocnění BYDV (žlutou zakrslost ječmene) a WDV (virovou zakrslost pšenice). Protože pozemky byly podmaččené a vstup aplikační techniky na ně byl problematický i proto, že pracovní a technická síla byla soustředěna na zasetí, zůstala v kritickou dobu prvního až druhého pravého listu velká část raných obilnin insekticidně neošetřená. Hrozí tak vyšší napadení virovými chorobami, které se projeví až na jaře 2023.

Kukuřice

Ročník 2022 byl pro pěstitele kukuřice dobrý. Co se týče hmyzích škůdců, poškození **zavíječem kukuřičným** (*Ostrinia nubilalis*), bylo díky vlhkostním podmínkám v květnu slabší, ale na Moravě díky namnoženému zavíječi z let minulých díky nevládnuté ochraně lokálně způsoboval silné škody. V porostech bylo možné koncem září pozorovat polámaná stébla a poškozené palice rostlin ve vysoké míře. V souvislosti s vysokými úhrny srážek v druhé polovině sezóny a vyšší škodlivosti housenek zavíječe kukuřičného se na řadě míst objevilo také napadení palic **bělorůžovou hnilobou** (*Fusarium* sp.). Koncem června, a především v červenci, se začaly v porostech kukuřice objevovat dospělci **bážílice kukuřičného** (*Diabrotica virgifera*), které pak především v oblastech jižní Moravy a Čech způsobují díky monokulturnímu pěstování pravidelné problémy. V roce 2022 byla zjištěna obecně nižší škodlivost, v porovnání s roky předchozími.

OLEJNINY

Podmínky pro setí řepky byly v 2022 komplikované, kdo chtěl zasít v brzkých termínech v srpnu, nemohl díky silným srážkám, naopak v září porosty trpěly extrémním suchem (spadlo 44 % normálu). Porosty byly na podzim silně napadány dřepčíky rodu *Phyllotreta* a dřepčíkem olejkovým, který slabší porosty dokázal zcela zdecimovat. Lokálně se ve slabých porostech také objevovaly ve vyšší míře mšice (*Aphis* spp.). Napadení zápaředníčkem polním a housenicemi pilatky řepkové (*Athalia rosae*) byly nižší v porovnání s jinými roky. Ačkoliv byly řepky v suchém počasí napadeny chorobami pouze ojediněle, škůdci způsobily celkově podprůměrný zdravotní stav a byly opodstatněné obavy o dobré přezimování. Přestože nedošlo k vymrznutí rostlin, velká část trpěla v březnu nedostatkem vláhy a měla sníženou vitalitu. V tomto celkově horším kondičním stavu byly porosty napadeny stonkovými krytonosci. Významnější výskyty **krytonosce čtyřzubého** (*Ceutorhynchus quadridens*) jsme zaznamenali již koncem února, hlavní nálety však přišly v polovině března, **krytonosce řepkového** (*Ceutorhynchus napi*) bylo možno zaznamenat až o 10 dní později, hlavní nálet ale přišel koncem března. Na absolutní většině pozorovacích stanovišť byla významně překročena kritická čísla tohoto škůdce a bylo nutné provést insekticidní zásah. **Blýskáček řepkový** (*Meligethes aeneus*) se v teplejších oblastech začal objevovat společně s k. řepkovým. Škodlivost blýskáčka řepkového byla na většině ploch spíše nižší, pouze lokálně vyžadoval individuální řešení. Šešuloví škůdci – **krytonosce šešulový** (*Ceutorhynchus obstructus*) a **bejlomorka kapustová** (*Dasineura brassicae*) se v letošním roce, podobně jako v loňském, vyskytovali v nižší míře. V porostech byli monitorováni v průběhu května, tj. ve ztížených podmínkách chladného a deštivého počasí. Bejlomorka kapustová byla zjišťována lokálně silněji a bylo potřebné insekticidní ošetření alespoň okrajů polí. Choroby řepky byly zaznamenávány na podzim 2021 a v první polovině jara 2022 minimálně. Koncem května a díky srážkám v červnu byl predikován škodlivý výskyt **hlízenky obecné** (*Sclerotinia sclerotiorum*). K silnému ataku nedošlo částečně z důvodu nižších teplot a z důvodu intenzivních fungicidních ošetření.

Fomová hniloba (*Leptosphaeria maculans*) byla zjišťována v řepkách slabě i na jaře a v průběhu května. Její příznaky na stonkách a korkovatění krčků se objevily až v průběhu června. Pozdní nástup této choroby nepřinesl hospodářsky významné škody. Porosty zakládáné na podzim byly již tradičně napadány hned po vzejití populacemi **dřepčíků rodu *Phyllotreta*** a **dřepčíkem olejkovým** (*Psylliodes chrysocephala*). Atypickým se stal časný nálet krytonosce čtyřzubého zaznamenaného v polovině listopadu. Tento fenomén byl sumaci teplot pro vývoj tohoto škůdce. Na tento fakt je třeba se připravit v jarním období 2023 a začít s insekticidní ochranou ihned po větším oteplení.

Mák

Průběh počasí z pohledu výskytu chorob a škůdců máku byl díky srážkově nadprůměrnému červnu hojný na projevy chorob. Nejčastěji se jednalo o **plíseň máku** a **pleosporovou skvrnitost máku** (*Peronospora arborescens*, *Pleospora papaveracea*), v menší míře se projevila **šedá plísnovitost máku** (*Botrytis cinerea*). Vlivem biotických a abiotických faktorů došlo k silnému poléhání porostů na celé řadě lokalit. Z hmyzích škůdců byl nejčastějším problémem výskyt **mšic**

a lokálně též **krytonosce makovicového** (*Ceutorhynchus macula-alba*) nebo **krytonosce kořenového** (*Stenocarus ruficornis*).

OKOPANINY

Lilek brambor

V důsledku srážkově nadprůměrnému červnu byly signalizovány první aplikace proti **plísni brambor** (*Phytophthora infestans*) v ranobramborářských oblastech začátkem června, nejčastěji však začátkem července. Další periody srážek přicházely spíše sporadicky až pak v srpnu byly opět vhodné podmínky pro šíření v porostech pozdních odrůd, která pak začala napadat i hlízy. Deště a trvalé podmáčení omezovaly chemické vstupy do porostu, což způsobilo, že od druhé poloviny června se plíseň začala šířit epidemicky. První výskyty **mandelinky bramborové** (*Leptinotarsa decemlineata*) byly pozorovány v začátku června, škodlivé výskyty larev a dospělců se objevily na řadě lokalit v polovině června. V roce 2022 nebyla v tocích a vzorcích brambor zjištěna **karanténní bakterie *Ralstonia solanacearum***.

Cukrovka

První výskyty **cerkosporové listové skvrnitosti řepy** (*Cercospora beticola*) byly na většině lokalit pozorovány v polovině a koncem července. Výskyty choroby byly pozorovány povětšinou ve slabé intenzitě. Ostatní houbové choroby (**padlí řepy** a **ramulariová skvrnitost řepy**) nebyly zjištěny téměř vůbec a když už, tak jen ve slabé intenzitě, silnější projevy byly detekovány na Chrudimsku a Kutnohorsku. Škodlivé výskyty **mšice makové** se objevily na většině pozorovaných ploch řepy. Od roku 2017 se sledují v porostech cukrovky též **dospělci makadlovek**, jejichž larvy škodí na řepě. Má několik generací a neškodlivější jsou ty první a druhé. Význam tohoto škůdce se zvýšil poté, co se navýšily plochy pěstované cukrovky. Jedná se o druh *Scrobipalpa* sp. Díky zvládnuté ochraně proti tomuto škůdci bylo napadení v tradičních oblastech pěstování (Středočeský a Olomoucký kraj) nízké, či nulové.

SPECIÁLNÍ PLODINY

Chmel

Sklizňový rok 2022 se s celkovou produkcí chmele 4 452 t řadí k výnosově podprůměrným. Výnos chmelových hlávek výrazně ovlivnily výkyvy počasí v letních měsících, především pak v období kvetení, vývoje a dozrávání chmelových hlávek. Letošní vegetace byla charakteristická dlouhými suchými obdobími spojenými s vysokými teplotami, které se střídaly s krátkými, intenzivními srážkami. Větší srážky většinou bouřkového charakteru byly na některých lokalitách zaznamenány až během druhé, a především pak začátkem třetí dekády měsíce srpna, ale ty již neovlivnily vývoj a dozrávání chmelových rostlin, ale naopak zkomplikovaly pěstitelům sklizeň. Ze sumarizace dat ÚKZÚZ vyplývá, že v Žatecké oblasti došlo v porovnání s rokem 2021 ke snížení produkce chmele o 3 182,17 t, což je pokles o 50 %. V Ústěcké oblasti došlo rovněž ke snížení sklizeného množství chmele, a to o 43 %. V Tršické oblasti se snížila sklizeň chmele o 26,5 %.

Celkem za Českou republiku můžeme hodnotit sklizňový ročník 2022 jako podprůměrný, s celkovou produkcí chmele 4 452,34 t, tj. nejnižší od roku 2012, a průměrným výnosem 0,90 t z hektaru, který je zároveň nejnižším hektarovým výnosem od roku 2000.

I přes vhodné podmínky se v porostech projevovaly minimálně choroby jako **peronospora** (*Pseudoperonospora humuli*) nebo **padlí chmele** (*Podosphaera macularis*). Peronospora se objevila ve vyšší intenzitě na Tršicku a držela se po celou sezónu. Výskyt **dřepčika chmelového** (*Psylliodes attenuata*) byl na řadě lokalit nízký, pouze na Litoměřicku se objevilo silnější poškození. Počasí nespovědilo **svilušce chmelové** (*Tetranychus urticae*), její výskyt se na Moravě i v Čechách objevoval v nízké intenzitě. Výskyt **lalokonosce libečkového** (*Otiorynchus ligustici*) byl zaznamenán v porovnání s jinými roky v silnějších počtech, a to na Rakovnicku, Litoměřicku i Olomoucku. **Mšice chmelová** (*Phorodon humuli*) byla zaznamenána koncem května na Rakovnicku v silnější intenzitě, na dalších plochách nepřekračovala práh škodlivosti vesměs po celou sezónu.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny a peckoviny

I v roce 2022 byly na některých místech ovocné stromy poškozeny nočními mrazy. Mrazy zasáhly některé pěstitelské oblasti v první dekádě dubna. Sady mrazům většinou odolaly, protože stromy kvetly později. Proto škody **mrazem** byly letos jen lokální. Některé sady byly poškozeny i krupobitím a mnohé stromy nebyly opyleny, protože v důsledku velmi chladného deštivého počasí v době květu nemohli lézat opylovači. Letos místy i v intenzivně pěstovaných sadech převládaly střední až silné výskyty škodlivých organismů, nejenom na neošetřovaných stromech sadů a stromořadí. Letošní úroda ovoce by měla být nejlepší za poslední čtyři roky. Všechny hlavní druhy ovoce vykazují mírně nadprůměrnou úrodu. Mrazovým poškozením utrpěly pouze některé odrůdy teplomilného ovoce na jihu Moravy. Více se urodilo i třešní a švestek. V dalším vegetačním období úrodu také místy negativně ovlivnilo sucho, a to zejména u výsad, které nejsou pod umělou závlahou. **Sucho** se pak projevilo na kvalitě ovoce, především na velikosti plodů. Některým podnikům nadělalo větší škody i **krupobití**. V oblastech poškozených kroupami byla úroda tržních plodů jen minimální.

Průběh počasí zpočátku jara podpořil na jádrovinách infekci **padlím** (z vyrašených pupenů infikovaných v loňském létě), první výskyty byly již koncem dubna. Později se objevovaly silné výskyty na Moravě a ojediněle i v Čechách. Podmínky pro projevy **strupovitosti** byly příznivé, a proto se na 90 % sledovaných plochách strupovitost objevila nad prahem škodlivosti. Byly také zaznamenány střední až silné výskyty moniliniové hniloby plodů – podle odrůdy a intenzity ochrany. Na vlhčích lokalitách byly plody před sklizní „ušpiněny“ sazovitostí a mušincovitostí. Výskyty **rzivosti** hrušně na hrušních byly většinou slabé až střední.

Na většině lokalit byl zaznamenán silný tlak **mšic**, brzy na jaře i **mer**. Štítenka zhoubná se objevovala jen v oblastech s typickými výskyty i v minulých letech. Průběh počasí přispíval i k většímu poškození plodů obalečem jablečným a lokálně pupenovými a slupkovými obaleči – obalečem jabloňovým, pupenovým, zimolezovým, podkopníčky aj.

První výskyty **obaleče jablečného** (*Cydia pomonella*) byly v teplejších oblastech pozorovány v první dekádě května, výskyty během sezóny byly obecně střední až silné. První výskyty **obaleče jabloňového** byly slabé, během sezóny překračovaly práh škodlivosti především na lokalitách v Čechách.

Výskyt většiny chorob peckovin byl většinou sporadický, lokálně byly zjištěny škodlivé výskyty **moniliniové spály** (meruňky, broskvoně, slivoně) (*Monilinia laxa*). Škůdci byli sledováni ve feromonových lapačích. Nálety do lapačů byly zpravidla ve dvou vlnách, po kterých následovalo ošetření. **Obaleč východní a obaleč švestkový** (*Cydia molesta*, *Cydia funebrana*) byl detekován ve feromonových lapačích ve dvou vlnách, při čemž ta jarní v květnu byla v mnoha oblastech poměrně silná. Poškození **tmavkou švestkvou** (*Eurytoma schreineri*) se neobjevilo. Škodlivé výskyty **mšic na slivoni** byly zaznamenány téměř na všech sledovaných pozorovacích bodech Moravy i Čech.

Réva vinná

V důsledku nepříznivého průběhu počasí v průběhu června a v červenci se na některých lokalitách časně projevila abiotická porucha **Fe-deficientní vrcholová chloróza** révy, jejíž výskyty podporuje deštivé počasí nebo naopak nedostatek vláhy. Během letních měsíců byly pozorovány lokální výskyty další abiotické poruchy **Mg-deficientní mezižilkové chlorózy listů révy**. Na některých lokalitách bylo u citlivých odrůd pozorováno **sprchávání květenství a hráškovatění hroznů révy**, způsobené nepříznivými podmínkami v době kvetení révy, především deštivým počasím. V roce 2022 došlo k ojedinělým výskytům **krupobitního poškození révy**.

V roce 2022 byly opět pozorovány v celé Vinařské oblasti Morava, především na náchylných odrůdách, výskyty **fytoplazmového žloutnutí a červenání listů révy** (původce 'Candidatus' *Phytoplasma solani*, syn. Potato stolbur phytoplasma, syn. choroby stolbur révy). Výskyty byly pozdější a lokální, postiženy byly především náchylné odrůdy. Přenašečem této fytoplazmy je křísek žilnatka vironosná (*Hyalosthes obsoletus*). Výskyty choroby na Moravě mají neustále vzestupnou tendenci, ve vinařské oblasti Čechy jsou výskyty zatím ojedinělé a slabší. Hlavním důvodem je problematická regulace hostitelského druhu kříška i choroby, kterými jsou plevel s vlnáčec rolní a případně kopřiva dvoudomá, především ve vinicích s ekologickým způsobem pěstování a v integrované produkci révy. Při vymezovacím průzkumu provedeném ÚKZÚZ ve vinařské oblasti Morava a v podoblastech Znojenské a Mikulovské, v kde byl v roce 2021 zjištěn na 3 lokalitách první výskyt karanténního škodlivého organismu na území ČR, původce **fytoplazmového zlatého žloutnutí révy** (*Candidatus' Phytoplasma vitis*, syn. Grapevine flavescence dorée phytoplasma, GFDP), byl opět prokázán jeden pozitivní nálezy na rostlině révy v CHKO Pálava a 2 nálezy byly potvrzeny na hostitelském druhu plevel, plaménku plotním *Clematis vitalba* v okolí vinice. Na lokalitě v okrese Znojmo, kde byla v roce 2021 zjištěna napadená rostlina, nebyl v roce 2022 výskyt patogenu znovu potvrzen. Tato choroba patří mezi hospodářsky nejvýznamnější choroby révy a způsobuje významné ztráty, napadené keře nelze léčit a během několika let odumírají. Choroba se v současné době vyskytuje ve většině zemí jižní Evropy, kde je pěstována réva vinná, nejbližší výskyty patogenu jsou v sousedním Rakousku, ve spolkové zemi Dolní Rakousko a od roku 2021 také na Slovensku.

Hlavním přenašečem – vektorem fytoplazmy je křísek révový (viz škůdci). V roce 2023 proběhne opět vymezovací průzkum na lokalitách s výskytem v předchozích letech s cílem eradikace patogenu. Nedostatek dešťových srážek v březnu v dubnu nepříznivě ovlivnil vývoj a vyzrání oospor. Chladné počasí v dubnu negativně ovlivnilo rašení révy, které začalo až v poslední dekádě dubna. Teplé počasí v květnu však vývoj révy urychlilo a réva zpoždění dohnala. Teplotní suma pro zralost oospor *Plasmopara viticola*, původce **plísně révy** byla dosažena až koncem první nebo na počátku druhé dekády května. Podmínky pro primární infekce (10 mm dešťových srážek v průběhu 24 hodin, průměrná denní teplota minimálně 10 °C a minimální denní teplota 8 °C) byly z důvodu lokálně odlišných srážek v jednotlivých vinařských podoblastech ojediněle splněny během 3. dekády května, plošně až během deletrvajícího srážkového období a současně příznivých teplotních podmínek v 1. dekádě června a případně ještě počátkem července. Kvetení révy proběhlo v první polovině června. Z důvodu omezeného počtu období vhodných pro primární infekce byly první výskyty plísně i významné šíření choroby opožděné a většinou slabé. První výskyty plísně révy byly ve Vinařské oblasti Morava zjištěny na některých lokalitách v polovině června, během kvetení révy, většinou až v závěru června nebo počátkem července. Silnější výskyty choroby a šíření choroby na vrcholech letorostů a na zálistcích bylo zaznamenáno až koncem července a počátkem srpna po vydatných dešťových srážkách.

Následkem mírného průběhu zimy nedošlo k poškození mycelia přezimujícího v očkách révy zimními mrazy (teplota -15 °C a nižší) a tedy k eradikaci patogenu. Z důvodu pozdního výskytu **padlí révy**, původce *Erysiphe necator* nebyla v předchozím roce infekována bazální očka letorostů patogenem a byl předpoklad pouze omezeného výskytu zdrojů infekce a slabšího a opožděného výskytu choroby v roce 2022. Příznivé podmínky pro sekundární šíření padlí nastaly již ve 2. dekádě května a opakovaně v červnu i v červenci. Zahájení ochrany začíná v období dosažení fenofáze 5. až 6. listu, pokud jsou příznivé podmínky. Optimální podmínky pro šíření padlí představují období s teplotou 21 až 30 °C po dobu minimálně 6 hodin denně. Velmi vhodné podmínky pro patogen nastaly v roce 2022 současně s obdobím vysoké vnímavosti mladých hroznů k infekci (fáze konec kvetení až bobule velikosti broku). Šíření padlí později omezovaly vysoké teploty v závěru června a ve 3. dekádě července, kdy maximální teploty přesáhly po několik dní i 30 °C. Výskyt choroby na jednotlivých lokalitách ovlivnil rozdílný průběh počasí a správné načasování ochranných opatření včetně provedení zelených prací. První ojedinělé výskyty choroby na listech byly zjištěny již po odkvětu révy, silnější výskyty na vyvíjejících se hroznech byly zaznamenány ve fázi bobule velikosti broku až hrachu. Další šíření choroby na listech a na mladých letorostech bylo pozorováno až koncem července a počátkem srpna, v období dozrávání hroznů. Ve Vinařské oblasti Čechy byly ojediněle pozorovány silnější výskyty choroby až počátkem září. Vlivem velmi příznivých podmínek, deštivého počasí ve 3. dekádě srpna a dále během téměř celého září došlo k lokálně silnějším výskytům **šedé hniloby hroznů révy** (původce *Botrytis cinerea*). První výskyty choroby na hroznech ranějších náchylných odrůd byly na některých lokalitách výjimečně zjištěny již koncem srpna až v první polovině září. Slabé, ale opakované dešťové srážky v průběhu celého měsíce září, ve fázi sklizňové zralosti, způsobily praskání bobulí a na mnoha lokalitách se ve 2. polovině září objevily první výskyty

choroby a později došlo i k významnému šíření choroby. Počátkem října v období dozrávání pozdních odrůd nastalo teplé počasí bez srážek a skončily vhodné podmínky pro šíření choroby. Silné výskyty choroby se projeví především na lokalitách, kde nebyla zajištěna včasná a dostatečně intenzivní ochrana porostů. V období zrání hroznů byly zaznamenány lokálně silnější výskyty **octové hniloby** (původce komplex bakteriálních a houbových patogenů – kvasinek), které osídlují poškozené bobule (praskání bobulí po intenzivních srážkách; vosy, včely, zlatohlávci, octomilka japonská aj.). V roce 2022 stále pokračovaly velmi silné a narůstající výskyty **chřadnutí a odumírání révy – syndrom Esca** (původce *Phaeoacremonium chlamydospora*, *Phaeoacremonium aleophyllum*, *Fomitiporia mediterranea* aj. druhy houbových patogenů) na náchylných odrůdách, a to v celé vinařské oblasti Morava. Napadené keře buď postupně chřadnou, nebo výjimečně i náhle odumírají z důvodu poškození vodivých pletiv v kmíncích révy. Choroba se nejčastěji projevuje charakteristickou změnou zbarvení listů (u bílých odrůd žloutnutí a u modrých odrůd červenání až fialování listů), nekrotizací mezižilkových pletiv a okrajů listů (tzv. „tygrovitost“), skvrnami na bobulích a postupným zasycháním bobulí a končí vždy předčasným odumřením napadených keřů. K infekcím dochází přes poranění vzniklá při řezu révy, pokud byl prováděn za teplého a deštivého počasí, vhodného pro patogeny. Lokálně byly zaznamenány škodlivé výskyty kadeřavosti révy vinné způsobené **hálčivcem révovým** (*Calepitrimerus vitis*), která se projevuje deformacemi listů, a nestejným růstem letorostů. Současně byly pozorovány narůstající škodlivé výskyty plstnatosti révy vinné způsobené **vlnovníkem révovým** (*Colomerus vitis*). První výskyty dospělců **obaleče mramorovaného** (*Lobesia botrana*) ve feromonových lapácích byly zjištěny ve vinařské oblasti Morava již během 3. dekády dubna, většinou však v první dekádě května. První výskyty dospělců obaleče mramorovaného ve vinařské oblasti Čechy byly zaznamenány rovněž od konce dubna do konce první dekády května. Výskyt dospělců 1. generace obaleče mramorovaného ve feromonových lapácích byl obecně slabý, pouze na několika lokalitách v okr. Břeclav a Hodonín byl překročen práh škodlivosti. Vrchol letové aktivity motýlů 1. generace proběhl na většině lokalit za teplého počasí ve druhé dekádě května. Let motýlů 2. generace začal koncem června. Vrchol letové aktivity byl zaznamenán ve feromonových lapácích v první dekádě července. Druhá generace obaleče byla slabší. Na některých lokalitách byla zaznamenána i částečná 3. generace škůdce. Výskyty obaleče mramorovaného ve vinařské oblasti Čechy byly slabé. První výskyty dospělců 1. generace **obalečika jednopásého** (*Eupoecilia ambiguella*) ve feromonových lapácích byly ojediněle zaznamenány ve vinařské oblasti Morava v poslední dekádě dubna, ale většinou až v první dekádě května. Vrchol 1. generace škůdce proběhl ve 2. dekádě června. Let motýlů 2. generace začal ve 3. dekádě června a vrchol letové aktivity nastal koncem června a počátkem července. Letové vlny obalečika jednopásého byly v roce 2022 slabé a úlovky v lapácích nedosáhly práh škodlivosti. Výskyty obalečika jednopásého byly ve Vinařské oblasti Čechy velmi slabé. První, ojedinělý výskyt invazního škůdce **octomilky japonské** (*Drosophila suzukii*) v lapáku s návnadou byl ve Vinařské oblasti Morava zaznamenán již na počátku třetí dekády června v okrese Znojmo, maximum výskytu bylo v polovině září, kdy byl překročen práh škodlivosti. První výskyty nymf 1. instaru **kříška révového** (*Scaphoideus titanus*) na listech révy byly vizuálně pozorovány koncem 2. dekády

května a na většině lokalit až ve 3. dekádě května. Křísek révový je hlavním přenašečem (vektorem) karanténního škodlivého organismu – fytoplazmy zlatého žloutnutí révy. Nymfy 3. instaru byly zaznamenány ve 2. polovině června. Základní ošetření se provádí právě proti nymfám 3. vývojového stadia kříška. První výskyty dospělců v optických lapáčích (žlutých lepových deskách zavěšených na vodícím drátu) byly v roce 2022 zaznamenány od 3. týdne července až po počátek srpna. Výskyty škůdce byly na některých lokalitách i ve škodlivé intenzitě. Letová aktivita dospělců kříška probíhá do konce září až počátku října. Škůdce byl poprvé zjištěn na území ČR v roce 2016 a od té doby se rychle rozšířil. Ve Vlnařské oblasti Čechy se dosud nevyskytuje. Poškození rašicích oček révy housenkami **různorožce trnkového** (*Peribatodes rhomboidaria*) ve škodlivé intenzitě bylo zaznamenáno pouze lokálně. Poškození rašicích oček révy housenkami **osenic** (rodu *Scotia*, *Noctua*, *Euxoa*, *Amathes*) nebylo pozorováno. Na podzim v roce 2022 byly opět na území jižní Moravy pozorovány škodlivé výskyty **hraboše polního** (*Microtus arvalis*) a v roce 2023 lze očekávat novou gradaci tohoto škůdce. Pro ošetření rodenticidy se používá tzv. práh škodlivosti, kterým je zjištění 50 užívaných nor na 1 ha v jarním období, 200 a více užívaných nor v letním období a více než 400 užívaných nor v podzimním období. Na většině sledovaných lokalit byly zjištěny střední nebo silné – tj. škodlivé výskyty a na některých lokalitách dosahovaly výskyty až extrémní četnost, kdy počty nor několikanásobně překračovaly prahovou hodnotu (Velké Pavlovice – 880, Vrbice – 580, Velké Bílovice – 560, Němčičky u Hustopečí – 550 nor). Na konci vegetace bylo lokálně pozorováno poškození zrajících bobulí **vosou obecnou** (*Vespula vulgaris*), brouky **zlatohlávkou huňatými** (*Cetonia aurata*) a ptáky, především **špačkem obecným** (*Sturnus vulgaris*).

Blíže informace o aktuálním výskytu škůdců lze nalézt na stránkách Rostlinolékařského portálu (http://eagri.cz/public/app/srs_pub/fytoportal/public/#r|p|domu|uvod)

Zdroj: ÚKZÚZ

OSIVO A SADBA, OCHRANA ODRŮD

V prvním pololetí roku 2022 se do legislativního procesu dostala **novela zákona č. 219/2003 Sb., o oběhu osiva a sadby**, která obsahuje kromě rozšíření druhového seznamu o plodiny s dobrovolnou registrací odrůd také režim pro certifikaci osiva těchto odrůd a jejich uvádění do oběhu. Tato novela dále do zákona nově zavádí i cyklické zkoušení užitné hodnoty odrůd u minoritních plodin, ekologické odrůdy a uvádění do oběhu ekologického heterogenního materiálu. S touto novelou zákona se pojí i chystané novely vyhlášek č. 378/2010 Sb., 129/2012 Sb., 61/2011 Sb., 218/2019 Sb., 96/2018 Sb. a 386/2022 Sb. V druhém pololetí roku 2022 vstoupila v platnost **nová vyhláška č. 386/2022 Sb.**, nahrazující původní vyhlášku č. 332/2006 Sb., která se nyní vztahuje už jen na rozmnožovací materiál révy, chmele a okrasných druhů, poté, co z ní byl odstraněn zastaralý režim pro rozmnožovací materiál ovocných rodů a druhů.

V rámci **národních dotačních podpor** byly v sektoru rozmnožovacího materiálu a ochrany odrůd v roce 2022 poskytnuty finanční prostředky z dotačního titulu **3.d.** (Podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým i abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou rostlinných komodit), a to 32 žadatelům v souhrnu za 122 mil. Kč. Druhým dotačním programem je **9.A.b.4.** (Podpora zajištění samostatných odrůdových zkoušek

registrovaných odrůd polních plodin), kde byly přijaty žádosti 12 žadatelů celkově za 9,6 mil. Kč.

Osivo a sadba

V oboru osivářství bylo koncem roku 2022 **zaregistrováno či zaevidováno** u Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ÚKZÚZ) **1 036 subjektů** (+4 % oproti 2021), které vyrábí, uvádí do oběhu a dováží osiva zemědělských druhů, zeleniny nebo sazenice zeleniny, mezi ně povětšinou patří i **153 zpracovatelů farmářských osiv**. Oprávnění k vydávání **rostlinolékařských pasů** podmíněné složením distančního testu vlastnilo koncem roku 2022 241 osob z výše uvedených subjektů (+18 oproti 2021).

Komplexní údaje o produkci osiva a sadby jsou získávány s ročním zpožděním a v členění na sklizňové roky, jelikož v průběhu roku po sklizni je osivo dále zpracováváno a uznáváno. **Sklizňový rok 2021** (1. 7. 2021 – 30. 6. 2022) se vyznačoval opožděnou sklizní z důvodu dlouhého chladného jara a červnových srážek, které sice příznivě ovlivnily výnos obilnin, ale také způsobily zpoždění dodávek osiv na čistící stanice. To ovlivnilo i přípravu a expedici osiv na jednotlivé zemědělské podniky. Plochy určené k setí se uvolňovaly pomalu. Časté letní srážky nejenže měly vliv na zvýšenou vlhkost zrna, někde způsobily i pokles kvality, ale i zhoršovaly přístup k pozemkům, neumožňovaly sklizeň, úklid slámy a přípravu pro setí. Nejvíce se to projevilo u setí řepky ozimé, jejíž setí se protáhlo až do měsíce září. Suché a teplé počasí v září a v říjnu zlepšilo situaci s dokončením sklizně obilnin a postupným setím ozimů. Uvedený průběh počasí napomáhal sklizni později dozrávajících plodin. K citelnému ochlazení došlo až v závěru měsíce října. Na přelomu roku však nastalo razantní oteplení. Celkově můžeme zimu 2021–2022 hodnotit pro ozimy jako příznivou, i když počasí v tomto období bylo velice kolísavé co do srážek i teplot. Stav porostů ozimů značně ovlivnilo sucho během března a dlouhotrvající noční mrazy. Chladné a suché jaro, vystřídání vysokými, později až extrémními teplotami a srážkami v závěru vegetace, ovlivnilo výrazně jak růst a vývoj rostlin, tak výskyt jednotlivých škodlivých organismů.

Ve sklizňovém roce 2021 celková plocha přihlášených množitelských ploch v ČR pro zemědělské plodiny a brambory opět mírně **vzrostla (+2,4 %) na 110,6 tis. ha**. I uznané množitelské plochy pro zemědělské plodiny (bez brambor) ve sklizňovém roce 2021 zaznamenaly oproti roku předešlému nárůst o 4 711 ha (+4,7 %) na 105,2 tis. ha. **Výnosy všech certifikovaných osiv** zemědělských plodin rovněž **vzrostly, a to o 8,8 tis. t (+4,2 %) na 217 tis. t**. Uznané množitelské plochy pro **sadbové brambory** však poklesly o 4,3 tis. ha (-35 %) na 1,7 tis. ha a výnosy klesly o 4,3 tis. t (-7,5 %) na 53 tis. t. Plochy **obilnin bez kukuřice** představovaly 52,5 % (53,6 tis. ha) všech uznaných množitelských ploch, jedná se o mírný nárůst (+1,6 %). Výnos uznaného osiva obilnin je v podstatě shodný jako rok předešlý 171,4 tis. t (-0,9 %). Procentuálně výrazně oproti sklizňovému roku 2020 přibýlo uznaných množitelských ploch **kukuřice** (+270 %, na 571 ha), avšak množitelské plochy kukuřice jsou u nás malé (např. v roce 2021 bylo dovezeno 84 % osiva) a vysoké procento je dáno pouze propadem v předcházejícím roce, výnos osiva je 1,7 tis. t (+35 %). Dále vzrostly plochy **krmných plodin** (+31 %, na 3 893 ha), výnos 0,9 tis. t (+139 %); **jetelovin** (+11 %, na 13 543 ha), výnos 4,8 tis. t (+25 %); **olejnin** (+9 %, na 12 518 ha), výnos 10 tis. t (+55 %) a **luskovin** (+2 %, na 11 024 ha), výnos 20 tis. t (+15 %). **Trávy** na shodně velké ploše zaznamenaly výnos uznaného osiva 7,7 tis. t (+41 %).

Tabulka 51 – Vývoj rozsahu uznaných množitelských ploch uznaného osiva (2018–2021)

Druh osiva a sadby	Uznaná množitelská plocha (ha)			
	2018	2019	2020	2021
Obiloviny	52 907	53 847	52 759	53 594
Kukuřice	631	410	155	571
Luskoviny	7 889	8 069	10 771	11 024
Olejníky a prádne rostliny	9 536	10 496	11 497	12 518
Jeteloviny	14 547	14 171	12 210	13 543
Trávy	9 778	10 013	10 121	10 049
Jiné krmné plodiny	1 936	2 278	2 969	3 893
CELKEM	97 224	99 284	100 482	105 193
Sadba brambor	2 444	2 490	2 542	1 658

Zdroj: ÚKZÚZ.

Celkové přihlášené množitelské plochy ve sklizňovém roce 2022 výrazně poklesly, oproti přihlášeným plochám v roce 2021 se jedná **pokles o 7,7 % na 102 tis. ha**. Tento poměrně značný pokles je zřejmě způsoben nejistotou zemědělců ohledně realizačních cen komodit a energií, personálních zdrojů, možností používat přípravky na ochranu rostlin a hnojiva.

Ve sklizňovém roce 2021 se celkově do ČR dovezlo 22,4 tis. t osiv zemědělských plodin (-29 %). Tento velký pokles je způsoben hlavně mimořádným zvýšením dovozu jarní pšenice v předešlém roce. Obilniny představují největší položku (12,6 tis. t, tedy 56 % z celkového množství dovezených osiv), ze stejného důvodu se proto snížilo (-41 %) množství dovezených obilovin. Tradičně se importuje velká část osiva kukuřice (9,1 tis. t, tedy 41 % z celkového objemu dovezených osiv). Dále se dováží velké množství osiv trávy (4 tis. t) a olejin (3,2 tis. t). Ač objemově malé množství, značný pokles v roce 2021 zaznamenal dovoz osiva luskovin (466 t, -28 %), ale hlavně řepy (91 t, -62 %), jejíž dovoz jednorázově skokově narostl v předešlém roce. Sadbových brambor se dovezlo 8,6 tis. t (+10 %). Jejich dovoz stoupá v návaznosti na jejich klesající množitelské plochy v ČR. V současnosti se dováží 15 až 20 % sadby ze zahraničí, nejvíce z Německa a Holandska.

Dle údajů ČSÚ se většina exportu osiva a sadbových brambor (cca 98 %) realizuje na vnitřním trhu EU. V roce 2022 bylo největším odběratelem Německo. Velkými odběrateli je rovněž Rakousko, Polsko, Slovensko, Nizozemí, Itálie, Francie, Maďarsko. Významným vývozním artiklem z ČR je především osivo obilovin, trav a jetelovin, hořčice, kukuřice, luskovin a zelenin.

Co se týká certifikace rozmnožovacího materiálu trvalých kultur ve sklizňovém roce 2021 bylo podáno dodavateli 669 žádostí o uznání rozmnožovacího materiálu chmele, révy a ovocných rodů a druhů a oznámení o rozsahu výroby rozmnožovacího materiálu ovocných rodů a druhů. V případě uznávaného rozmnožovacího materiálu dle certifikačního schématu to představuje 7 850 množitelských porostů a v případě konformního rozmnožovacího materiálu (tzv. CAC materiál) bylo přihlášeno 10 512 množitelských porostů. V roce 2021 došlo meziročnímu snížení školkařské produkce. Důvodem je zejména snížení výroby sadby jahodníku. Dlouhodobě klesá i výroba jabloní, které jsou navázány na

restrukturalizace ovocných sadů. Naopak se zvyšuje výroba kontejnerovaného materiálu borůvek a jiného drobného ovoce vyráběného zejména pro konečného spotřebitele v hobby sektoru. Mírné navýšení lze sledovat u slivoní a třešní, které jsou stále populární jak v drobném prodeji konečným spotřebitelům, tak jsou předmětem restrukturalizace ovocných sadů.

Ochrana práv k odrudám a registrace odrůd

V roce 2022 bylo přijato 59 žádostí o udělení ochranných práv, vydáno 43 osvědčení o udělení ochranných práv a u 37 odrůd byla ochranná práva ukončena. V řízení o registraci a prodloužení registrace bylo přijato 708 žádostí, bylo vydáno 275 rozhodnutí o registraci a prodloužení registrace, výmaz ze Státní odrůdové knihy byl proveden u 143 odrůd z důvodu podání žádosti o zrušení registrace nebo uplynutí doby registrace. Koncem roku 2022 byl tedy celkový počet **chráněných odrůd** na národní úrovni **804 (+1 %)**, z toho 74 % zemědělských druhů, 16 % ovocných, 6 % okrasných, 3 % zeleninových a 1 % léčivých a aromatických. Celkový počet **registrovaných odrůd** v České republice byl **3 806 (+2 %)**, z toho 48 % zemědělských druhů, 31 % zeleninových a 21 % ovocných. V rámci zahraniční spolupráce bylo přijato 132 žádostí, bylo zpracováno 47 průběžných a 156 závěrečných zpráv o výsledku zkoušení odlišnosti, uniformity a stálosti odrůd. Na webových stránkách ÚKZÚZ jsou k dispozici průběžně přehledy odrůd, seznamy doporučených odrůd, výsledky zkoušek užitné hodnoty atd.

V druhé polovině roku 2022, za předsednictví České republiky v Radě EU, specialisté Národního odrůdového úřadu (NOÚ) vedli Pracovní skupinu pro genetické zdroje a inovace v zemědělství (Práva šlechtitelů rostlin). Cílem této skupiny bylo vytvoření koordinovaných evropských pozic pro jednání světové mezinárodní organizace pro ochranu práv rostlin UPOV. NOÚ je rovněž aktivně zapojen do projektu INVITE zaměřeného na inovace ve zkoušení odrůd, projekt je součástí programu HORIZONT 2020 pro výzkum a inovace EU. Koncem roku se konala prestižní několikadenní návštěva ČR prezidenta Evropského odrůdového úřadu (CPVO). Odborníci NOÚ v roce 2022 publikovali 70 příspěvků ve vědeckém a odborném tisku a aktivně vystoupili na 50 odborných seminářích. Většina zkušebních stanic zorganizovala plní dny pro širokou veřejnost.

Rostlinné komodity

OBILOVINY

Česká republika je ve výrobě obilovin zcela soběstačná. Obiloviny jsou primárně využívány v sektoru potravinářském a v krmivářském. Obiloviny, které jsou určeny na technické užití, jsou zpracovávány na bioetanol, etanol anebo jsou využity jako energetická plodina pro výrobu biomasy.

Celková osevní plocha obilnin v roce 2022 podle ČSÚ opětovně mírně vzrostla, oproti předchozímu roku o 40 176 ha na 1 386 tis. ha. Přesto se z dlouhodobého hlediska osevní plocha pěstovaných obilnin příliš nemění a stále osciluje kolem výměry 1 330 – 1 400 tis. ha. Ve srovnání s předchozím rokem jde o pokles o 0,18 t/ha, tj. o 3 %. Ve srovnání s loňským rokem se výrazněji rozšířily osevní plochy u pšenice ozimé a ječmene ozimého. Naopak zvýšený pokles zaznamenala pšenice jarní, oves a kukuřice na zrno. Podle definitivních údajů o sklizni zemědělských plodin dle ČSÚ byla v roce 2022 v ČR celková produkce obilovin ve výši 8 218 tis. t, při průměrném hektarovém výnosu 5,93 t/ha. Tato úroveň produkce znamená nadprůměrnou sklizeň obilovin ve srovnání s průměrem za posledních 5 i 10 let a historicky se řadí na osmé místo celkových sklizní od roku 1990. Proti skutečnosti k předcházejícímu roku však došlo ke snížení hektarového výnosu o 0,18 t/ha a celkovému snížení produkce obilovin o 8 691 t (tj. o 0,1 %).

Ceny komodit obilovin se v České republice zpravidla odvíjí od vývoje cen na světovém, potažmo evropském trhu. Cenový vývoj jednotlivých druhů obilovin byl v roce 2022 značně rozkolísán. Začátkem roku 2022 u většiny komodit, a to jak v potravinářské, tak i krmné kvalitě, nastoupil trend postupného navýšování cen vzhledem k nejistotě na trhu s obilovinami v souvislosti ruské invaze na Ukrajinu. V první polovině roku došlo ke skokovému nárůstu cen u všech komodit obilovin. V druhé polovině roku ceny zaznamenaly pokles či stabilitu s menšími výkyvy, nicméně ale byly stále vyšší ve srovnání s předválečným stavem. Vysoká cena obilovin částečně kompenzovala výrazné zdražení některých zemědělských vstupů, zejména hnojiv a energií.

Podstatná část dovozu i vývozu obilovin se uskutečňuje v rámci obchodní výměny EU. Z ČR se obiloviny nejvíce vyvážejí formou vývozu z volného trhu do našich sousedních zemí, do Německa, Polska, Slovenska a Rakouska, přičemž hlavními vyváženými obilovinami jsou pšenice, ječmen a kukuřice. Z obilovin se dováží především vysoce kvalitní tvrdá pšenice a kvalitní žito, největší dovoz je zaznamenán ze sousedních států. V průběhu roku 2022 se do ČR celkem dovezlo 407,5 tis. t všech obilných komodit v cenové hodnotě za 5,6 mld. Kč. Celkový vývoz všech obilovin byl ve výši 3 125 tis. t a v cenové hodnotě za 24,3 mld. Kč.

Pšenice setá

Pšenice je stále v České republice nejdůležitější a nejpěstovanější plodina. Pšenice ozimá si svojí výměrou pěstování stále zachovává mezi ostatními obilninami své výjimečné dominantní postavení. Podstatná část pšenice je stále pěstována s cílem dosáhnout potravinářskou kvalitu.

V roce 2022 činila sklizňová plocha pšenice v ČR 854,4 tis. ha, meziročně o 8,9 % více, z níž ozimé odrůdy zaujímaly 801,6 tis. ha a jarní odrůdy 52,9 tis. ha. Průměrný hektarový výnos pšenice 6,07 t/ha byl oproti předchozímu roku nižší o 4 %. Ke snížení hektarového výnosu, ve srovnání s předchozím sklizňovým rokem, došlo u pšenice ozimé

o 0,31 t/ha, tj. o 4,8 % tak i u pšenice jarní, a to o 0,2 t/ha, tj. o 4,1 %. Produkce pšeničného zrna však byla nadprůměrná a dosáhla výše 5 188,7 tis. t. Celková výroba pšenice vzrostla proti skutečnosti předchozího roku o 227,8 tis. t, tj. o 4,6 %. Sklizeň zrna ozimých odrůd pšenice dosáhla výše 4 938,6 tis. t, při průměrném výnosu 6,16 t/ha. Sklizeň jarní pšenice dosáhla úrovně 250,1 tis. t, při průměrném výnosu 4,73 t/ha.

Průměrná roční CZV pšenice v ČR meziročně vzrostla, a to o 51 % na 7 605 Kč/t u pšenice potravinářské a o 50 % na 7 054 Kč/t u pšenice krmné. Dovoz pšenice celkem do ČR v roce 2022 činil na 57,6 tis. t. Pšenice byla hlavně dovezena ze Slovenska (40,5 tis. t), Polska (9,9 tis. t) a z Ukrajiny (4 tis. t). V roce 2022 se z ČR vyvezlo přes 2 186,4 tis. t pšenice. Předmětem vývozu byla většinou pšenice potravinářská z volného trhu. Vývoz se uskutečnil především do zemí EU, nejvíce pšenice však bylo vyvezeno do Německa (1 620,7 tis. t), Rakouska (325,1 tis. t) a do Polska (156,7 tis. t).

Ječmen setý

Většina ječmene určeného pro potravinářské užití slouží jako surovina k výrobě sladu. Významná část takto vyrobeného sladu je každoročně předmětem vývozu do zahraničí. Ječmen je i nepostradatelnou komoditou v krmivářském sektoru.

V roce 2022 činila celková sklizňová plocha ječmene 334,5 tis. ha, meziročně došlo k jejímu nepatrnému navýšení o 2,4 %. Ozimé odrůdy zaujímaly 122,6 tis. ha, jarní odrůdy pak 211,9 tis. ha. Průměrný hektarový výnos ječmene dosáhl hodnoty 5,61 t/ha a byl tak meziročně o 4,9 % vyšší. Produkce zrna se oproti minulému roku zvýšila o 7,3 %, a to na 1 877,4 tis. t. Z celkového sklizeného množství je 751,2 tis. t ječmene ozimého a 1 126,2 tis. t ječmene jarního.

Průměrná roční CZV sladovnického ječmene za rok 2022 vzrostla na 7 078 Kč/t, což je meziroční zvýšení o 45 %. Cena u potravinářského ječmene byla na výši 6 776 Kč/t, meziročně o 58 % vyšší a průměrná roční cena krmného ječmene vzrostla na 6 170 Kč/t, tj. meziročně o 49 % více. Ječmen, především jarní, určený ke sladovnickému zpracování, patří dlouhodobě k polním plodinám s nejvyšší rentabilitou. V roce 2022 se dovezlo do ČR na 43,1 tis. t ječmene, dovoz zrna byl převážně zaznamenán z Rakouska, Slovenska a Polska. Celkově bylo vyvezeno 367 tis. t ječmene, nejvíce se ječmen vyvezl do Německa, až přes 252,5 tis. t, dále podstatně méně do Rakouska a na Slovensko.

Žito seté

Žito je nenáročná plodina, která má nezastupitelné místo v osevních postupech v méně úrodných oblastech, na půdách písčitych, kde poskytuje větší stabilitu výnosu než ostatní obiloviny. Uplatnění má v potravinářství a při výrobě bioetanolu, méně pak v krmivářství. Snížení osevních ploch znovu připomnělo pokračování situace o nezájem pěstovat žito. Hlavním důvodem je poměrně nízká cenová úroveň. Pokud se žito neuplatní jako potravinářské, nenachází uplatnění ani v krmném užití, vzhledem k použití vhodnějších krmných obilovin potřebných k výrobě krmných směsí. K navýšení ploch pěstování žita by přispěla změna stravovacích návyků, vyšší poptávka po žitném chlebu.

V roce 2022 bylo žito v ČR pěstováno na 24 124 ha. Ve srovnání s předchozím rokem došlo k poklesu osevní plochy o 1 030 ha, tj. o 4,1 %. Sklizeň žita dosáhla výše 128,2 tis. t, meziročně se jedná o mírný nárůst o 1 573 t. Hektarový výnos žita ve sklizňovém roce 2022 dosáhl výše 5,31 t/ha, což představuje ve srovnání se skutečností předchozího roku navýšení o 0,28 t/ha, tj. o 5,6 %.

Tabulka 52 – Předpoklad bilance obilovin pro marketingový rok 2022/2023

Ukazatel	MJ	Pšenice ozimá	Pšenice jarní	Pšenice celkem	Žito	Ječmen ozimý	Ječmen jarní	Ječmen celkem	Oves	Triticale	Základní obiloviny	Kukuřice na zrno	Ostatní obiloviny	Celkem
Osevní plocha	tis. ha	801,6	52,9	854,5	24,1	122,6	211,9	334,5	45,2	40,6	1 298,8	80,5	6,8	1 386,0
Výnos	t/ha	6,16	4,73	6,07	5,31	6,13	5,31	5,61	3,72	5,12	5,83	7,95	1,35	5,93
Výroba	tis. t	4 938,6	250,1	5 188,7	128,2	751,2	1 126,2	1 877,4	168,0	207,6	7 569,8	639,5	9,1	8 218,4
Poáteční zásoby	tis. t			583,1	4,4			126,8	93,2	70,2		378,9	1,7	1 289,5
Dovoz – v rámci EU	tis. t			69,0	19,0			62,0	1,0	1,0		184,0	4,0	340,0
Dovoz – třetí země	tis. t			1,0	0,0			1,0	0,0	0,0		6,0	2,0	10,0
Dovoz celkem	tis. t			70,0	19,0			63,0	1,0	1,0		190,0	6,0	350,0
Celková nabídka	tis. t			5 841,8	151,6			2 067,2	262,2	278,8		1 208,4	16,8	9 857,9
Domácí spotřeba celkem	tis. t			2 731,5	111,0			1 436,1	118,0	205,0		628,0	5,0	5 234,6
z toho: potraviny	tis. t			1 210,0	105,0			750,0	27,0	0,0		17,0	4,0	2 113,0
osiva	tis. t			211,5	5,0			76,1	10,0	10,0		21,0	1,0	334,6
krmiva	tis. t			1 240,0	1,0			605,0	78,0	125,0		495,0	0,0	2 544,0
technické užití	tis. t			70,0	0,0			5,0	3,0	70,0		95,0	0,0	243,0
Vývoz – v rámci EU	tis. t			2 250,0	21,0			485,0	63,0	24,5		290,0	8,0	3 141,5
Vývoz – třetí země	tis. t			10,0	0,0			1,0	7,0	0,0		1,0	0,0	19,0
Vývoz celkem	tis. t			2 260,0	21,0			486,0	70,0	24,5		291,0	8,0	3 160,5
Intervenční nákup	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0
Prodej intervenčních zásob	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0
Zůstatek intervenčních zásob	tis. t			0,0	0,0			0,0	0,0	0,0		0,0	0,0	0,0
Celkové užití	tis. t			4 991,5	132,0			1 922,1	188,0	229,5		919,0	13,0	8 395,1
Konečné zásoby	tis. t			850,3	19,6			145,1	74,2	49,3		289,4	3,8	1 462,8

Zdroj: ČSÚ, Mze – upraveno k 12. 3. 2023.

Pozn.: Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR. Všechny údaje v tabulce kromě osevních ploch, výnosu a výroby jsou ODHAD.

Průměrná roční CZV žita potravinářské kvality činila 6 838 Kč/t, meziroční navýšení o 68 %. V roce 2022 se do ČR dovezlo 10,6 tis. t žita, dovoz byl především z Polska, Slovenska a Ukrajiny. Vývoz žita byl na úrovni 20,3 tis. t a zejména směřoval do sousedních států, a to do Německa, Rakouska a Polska.

Triticale

Triticale, plodina známá pod českým názvem žitovec, je hybridní obilnina vzniklá křížením pšenice a žita, výhradně používaná ke krmným účelům.

Osevní plocha triticale v ČR v roce 2022 dosáhla výše 40,6 tis. ha, meziročně zůstala zhruba na stejné úrovni. Při průměrném výnosu 5,12 t/ha sklizeň dosáhla 207,6 tis. t a byla ve srovnání s předchozím rokem o 14 176 t vyšší, tj. 7,3 %.

Průměrná roční CZV triticale vzrostla na 6 107 Kč/t, meziročně o 49,6 % více. Dovoz triticale se v roce 2022 pohyboval pouze na 176 t, vývoz dosáhl úrovně 13,9 tis. t. Dovoz i vývoz byl převážně uskutečněn mezi sousedními státy, a to Německa, Rakouska a Polska.

Oves setý

Oves je pěstován především pro svou krmnou hodnotu. V roce 2022 se výměra osevní plochy ovsu meziročně snížila o 21,8 % na 45,2 tis. ha. Produkce dosáhla výše 168 tis. t, meziročně o 13,7 % méně. Oves i v roce 2022 znovu potvrdil výnosovou úroveň nad 3 t/ha. Průměrný výnos ve výši 3,72 t/ha byl o 0,35 t/ha vyšší než v předchozím roce (+10,4 %), za 20leté období třetí nejvyšší hektarový výnos.

Průměrná roční CZV ovsu krmné kvality se v roce 2022 meziročně zvýšila o 41 % na 5 275 Kč/t. Mírně se zvýšila cena ovsu potravinářské kvality na 7 120 Kč/t, meziročně jen o 1 %. V roce 2022 bylo do ČR dovezeno na 255 t ovsu, především ze Slovenska, Polska a Dánska. Zvýšila se celková hladina vývozu na 65,7 tis. t. Nejvíce ovsu se vyvezlo do Německa (37,2 tis. t), dále do Švýcarska (8,7 tis. t) a do Rakouska (8,3 tis. t).

Kukuřice setá

Kukuřici na zrno lze zařadit mezi plodiny, v jejichž výrobě je Česká republika soběstačná. Kukuřice je využívána pro potravinářské účely, kde musí splňovat specifické kvalitativní požadavky zpracovatelského průmyslu, uplatňuje se hojně i v krmivářském průmyslu. ČR má však omezenou výměru pěstebních oblastí, které jsou pro pěstování kukuřice na zrno vhodné a do značné míry je i závislá na povětrnostních podmínkách.

Kukuřice ve sklizňovém roce 2022 zaznamenala výrazný pokles produkce. Podle údajů ČSÚ bylo pro sklizeň roku 2022 kukuřicí na zrno oseto 90,9 tis. ha. Část ploch kukuřice určených pro sklizeň na siláž však bývá vzhledem příznivých agrometeorologických podmínek ponechávána pro sklizeň na zrno a naopak, při nepříznivých podmínkách (například suchu) je původní plocha kukuřice na zrno sklizena na siláž. Sklízňová plocha kukuřice na zrno v ČR v roce 2022 meziročně klesla o 21,5 % na 80,5 tis. ha. Produkce se meziročně snížila o 35,3 % na 639,5 tis. t, na sklizni kukuřice se podepsal nepříznivý průběh počasí v průběhu letních měsíců, především suchu. Průměrný výnos byl ve výši 7,95 t/ha, což představuje meziroční snížení o 1,7 t/ha (17,6 %).

Průměrná roční CZV zrna kukuřice krmné kvality za rok 2022 činila 6 816 Kč/t, což představuje meziroční nárůst o 38,8 %. V roce 2022 bylo do ČR dovezeno celkem 140,7 tis. t kukuřice na zrno, a to převážně z Polska (83,6 tis. t), Ukrajiny (22,3 tis. t) a Slovenska (16 tis. t). Výše vývozu kukuřice byla na úrovni 405,6 tis. t. Značná část vývozu směřovala do Rakouska (207,7 tis. t), Německa (152,7 tis. t) a na Slovensko (30,9 tis. t).

Ostatní obilniny

Do této skupiny řadíme proso, lesknici kanárskou, čirok, pohanku a další okrajové obilniny. Tyto plodiny jsou nejen důležitou surovinou k výrobě potravin, ale jsou i nezbytnou součástí některých speciálních krmiv.

V roce 2022 se v ČR minoritní druhy obilnin pěstovaly na ploše 5,6 tis. ha, meziročně o 1 257 ha méně, tj. o 18,4 %. Sklizeň zrna se při průměrném výnosu 1,4 t/ha propadla o 25,3 % na úroveň 7,9 tis. t. Nejvýznamnějšími vývozními komoditami jsou proso a pohanka.

CUKROVÁ ŘEPA, CUKR

Řepařsko-cukrovarnický ročník 2022/23 doprovázely ideální klimatické podmínky podzimu, zejména října, na druhou stranu negativní událostí byl průběh počasí před Vánocemi. Prosinec 2022 s teplotami až -15 °C, které trvaly více než týden a následné oteplení až na +18 °C se výrazně podepsalo na kvalitativních parametrech cukrové řepy. Kvalita řepy byla ještě do konce prosince uspokojivá. Dramatické zhoršení parametrů přišlo u lednových dodávek řep, sklizených pozdě a ve špatných podmínkách. Negativním dopadem bylo snižování kapacity řezání a tím také prodlužování kampaně. Průměrná kampaněová cukernatost od poloviny prosince a zejména od začátku ledna klesala.

Výsledky roku 2022/23 jsou odrazem extrémního průběhu počasí. Nejen s touto negativní skutečností se sektor potýkal. Další obavy a tvrdé dopady vyvolal všeobecný nárůst cen surovin a energií. Pěstování cukrové řepy je vysoce nákladové a zpracování energeticky náročné. Hledání případné náhrady za jiné zdroje předpokládá dlouhodobější proces a neobejde se bez výrazných investic.

Po historicky druhé nejvyšší výrobě cukru od roku 1989 v hospodářském roce 2021/22, kdy výroba skončila výsledkem 623,7 tis. t, došlo v roce 2022/23 k poklesu na úroveň 588,2 tis. t, meziročně o 8 164 t. Tuzemská spotřeba je ale opět plně uspokojena, protože činí cca 430 tis. t. Česká republika i tak stabilně vysokou výrobou potvrdila statut čistého vývozce cukru. Absolutní hodnota soběstačnosti České republiky tak ve výrobě cukru za rok 2022/23 dosáhla přibližně 137 %.

Po výrazném propadu cen cukru, započatém už v roce 2019, došlo v roce 2022 k neustálému zvyšování. Průměrná cena bílého cukru v EU se výrazně zvýšila. Rok na svém závěru skončil na hodnotě 655 €/t, kdy tato průměrná cena byla v porovnání s předchozím rokem vyšší o 234 €/t a o 33 € vyšší oproti předchozímu měsíci.

Cukrová řepa také v roce 2022 mohla čerpat plošnou finanční podporu z prostředků EU, která je známa pod termínem dobrovolná vázaná podpora, a to od roku 2015. Ročně je pro řepu vyčleněno 450 mil. Kč. V roce 2022 byla stanovena sazba ve výši 6 924,18 Kč/ha. Na národní úrovni cukrová řepa čerpala dotační program 3.k v celkové výši 58,730 mil. Kč za rok 2021.

Tabulka 53 – Bilance výroby a spotřeby cukru včetně cukru ve výrobcích a substituentů¹⁾ (v tis. t)

Ukazatel	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Počáteční zásoba	70,3	116,1	57,9	86,6	114,4	61,6	69,8	59,1	62,3
Výroba cukru z řepy	591,4	451,9	592,7	636,0	572,8	509,1	506,3	560,0	588,2
Dovoz celkem	426,4	333,1	289,4	286,8	232,7	350,1	429,8	409,1	431,0
– dovoz cukru	133,5	109,0	81,8	74,0	94,5	127,3	111,6	101,8	115,0
– cukr ve výrobcích	292,9	224,1	207,6	212,8	138,2	222,8	318,2	307,3	316,0
Celková nabídka	1 088,2	901,1	939,9	1 009,4	919,9	920,7	1 005,9	1 028,2	1 081,5
Domácí spotřeba	437,9	351,4	363,2	390,0	377,9	390,0	494,9	414,8	430,0
Vývoz celkem	534,1	491,8	490,2	505,0	480,4	460,9	453,4	551,0	567,0
– vývoz cukru	346,9	305,2	318,7	330,0	348,7	272,8	253,0	339,8	342,0
– cukr ve výrobcích	187,2	186,7	171,4	175,0	131,8	188,1	200,4	211,2	225,0
Celková poptávka	972,0	843,2	853,3	895,0	858,3	850,9	948,3	965,8	997,0
Konečná zásoba	116,1	57,9	86,6	114,4	61,6	69,8	57,6	62,4	84,5

Zdroj: MZe, ČSÚ a SZIF.

Pozn.: ¹⁾ Všechny hospodářské roky od 2007/2008 dále trvají vždy od 1. 10. do 30. 9. příštího roku.

Cukrová řepa byla v roce 2022/23 sklizena z plochy 57,0 tis. ha, což je meziročně o 1,0 tis. ha méně. Pro výrobu kvasného lihu bylo sklizeno dalších 4,4 tis. ha. Celková sklizňová výměra cukrové řepy dosáhla hodnoty 61,4 tis. ha, tedy o 2,5 tis. ha méně než v předchozím roce.

Cukrovarnická kampaň 2022/23 trvala celkem 149 dní, o 6 dní více než v předchozím hospodářském roce. Všechny 7 řepných cukrovarů pro výrobu cukru v ČR zpracovalo 4,11 mil. t cukrové řepy, celkem i s řepou na výrobu kvasného lihu to bylo 4,42 mil. t. Výnos bulev pro výrobu cukru meziročně poklesl na 71,99 t/ha. Cukernatost díky špatnému počasí zaznamenala po předešlých výsledcích horší výsledek průměrem 16,71 %. Výnos polarizačního cukru se také meziročně snížil na 12,03 t/ha, stejně tak výtěžek bílého cukru z řepy na hodnotu 14,32 %. Hlavní údaj o úrovni obou částí odvětví, cukrové řepy a cukru, výnos bílého cukru, se také meziročně snížil na 10,31 t/ha.

V roce 2022/23 dosáhla průměrná CZV cukrové řepy podle údajů ČSÚ hodnoty 771 Kč/t, průměrná CPV krystalového cukru v ČR za kalendářní rok 2022 byla 13,72 Kč/t a spotřebitelská cena krystalového cukru skončila průměrem 20,58 Kč/kg. Průměry obou roků razantně ovlivnily v závěru roku 2022 skokově zvýšené ceny vlivem až čtyřnásobně vyšších cen energií.

Česká republika i v roce 2022/23 pokračovala v aktivní obchodní bilanci v komoditě cukr a udržela tak tento dlouhodobý trend, i přes zvyšující se dovoz cukru zejména ve výrobcích. Charakteristika bilance obchodu s cukrem se nezměnila, je nadále pozitivní. Do ČR bylo celkem dovezeno rekordních 431,0 tis. t cukru, z toho 115,0 tis. t pod položkou CN 1701, tedy s meziročním nárůstem o 13,2 tis. t. Hlavní příčinou nárůstu je rostoucí dovoz cukru ve výrobcích (meziročně z 307,3 na 316,0 tis. t). Vyvezeno bylo celkem 567,0 tis. t cukru, z toho 342,0 tis. t položky CN 1701, tj. bylo vyvezeno o 16,0 tis. t více než v předchozím roce.

BRAMBORY

V roce 2022 se brambory v České republice pěstovaly na 27 664 ha, přičemž v zemědělském sektoru zaujímaly plochy brambor 21 680 ha a v sektoru domácností 5 984 ha. Sklizeno bylo celkem 793 154 t brambor, z toho 35 390 t brambor raných, 700 755 t brambor ostatních a 57 008 t brambor sadbových.

Tabulka 54 – Celkové plochy, hektarové výnosy a produkce brambor pěstovaných v ČR

Rok	Produkční plochy (ha)	Průměrný výnos (t)	Celková produkce (t)
2011	33 580	29,00	973 859
2012	30 069	26,77	804 980
2013	29 301	22,08	646 871
2014	30 089	27,68	832 762
2015	28 694	21,06	604 348
2016	29 551	28,13	831 132
2017	29 433	27,85	819 712
2018	28 893	24,69	713 266
2019	28 868	26,20	756 310
2020	29 965	27,73	830 821
2021	28 850	28,15	812 061
2022	27 664	28,67	793 154

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: Plochy a produkce za zemědělský sektor a domácnosti.

Tabulka 55 – Struktura celkové produkce brambor v ČR v roce 2022

	Zemědělský sektor (ha)	Domácnosti (ha)	Průměrný výnos (t/ha)	Celková sklizeň (t)
Brambory rané ¹⁾	637	1 227	18,99	35 390
Brambory ostatní	18 501	4 757	30,13	700 755
Brambory sadbové	2 543	–	22,42	57 008
Brambory celkem	21 680	5 984	28,67	793 154

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: ¹⁾ Brambory sklizené do 30. 6; sklizně za zemědělský sektor a domácnosti.**Tabulka 56 – Dovoz a vývoz brambor v roce 2022**

	Položka celního sazebníku	Množství (t)
Dovoz	0701 Brambory čerstvé chlazené	163 512
Vývoz	0701 Brambory čerstvé chlazené	25 155

Zdroj: ČSÚ.

BRAMBOROVÝ A PŠENIČNÝ ŠKROB

Bramborový škrob

Množství zpracovaných brambor pro výrobu bramborového škrobu bylo v roce 2022 o 12 999 t nižší než v roce 2021. Pro výrobu 33 156 t bramborového škrobu bylo zpracováno 161 159 t brambor. Výroba škrobu v roce 2022 byla o 5 572 t nižší než v roce 2021.

Tabulka 57 – Výroba bramborového škrobu

Rok	Zpracované brambory (t)	Množství vyrobeného škrobu (t)	Průměrná škrobnatost (%)
2011	148 441	30 552	17,60
2012	111 761	23 982	18,30
2013	89 979	19 248	18,40
2014	154 721	30 948	17,10
2015	106 326	22 074	17,70
2016	159 913	36 620	19,90
2017	171 544	37 768	18,70
2018	131 076	29 092	19,10
2019	147 365	32 290	18,90
2020	179 130	38 663	18,50
2021	174 158	38 728	19,20
2022	161 159	33 156	17,60

Zdroj: Český škrobářenský svaz.

Pšeničný škrob

Pšenice, respektive pšeničná mouka je výchozím produktem k výrobě pšeničného škrobu.

Tabulka 58 – Vývoj výroby pšeničného škrobu s dopadem na osevní plochy a obilnou bilanci ČR

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Výroba pšeničných škrobů v ČR (tis. t)	19,2	19,3	18,3	15,5	13,8	13,4	13,6	13,2	13,8	13,9	15,2	15,9
Spotřeba pšenice (tis. t)	51,8	52,1	48,3	41,8	37,1	36,1	35,1	35,6	37,3	37,4	40,9	43,1

Zdroj: Český škrobářenský svaz.

OLEJNINY

Olejnin jsou po obilninách druhou nejrozšířenější skupinou zemědělských plodin. Pěstují se především pro svůj vysoký obsah rostlinných olejů. Jsou plnohodnotným krmivem zvířat a uplatňují se i v dalších odvětvích.

Podle definitivních údajů ČSÚ o sklizni zemědělských plodin bylo v České republice pro sklizeň roku 2022 oseto olejinami 437 077 ha, tj. 17,6 % z celkové plochy orné půdy. Osevní plocha olejin se meziročně mírně snížila, a to o 5 233 ha. Tradičně nejvyšší podíl na pěstebních plochách olejin v České republice měla řepka (78,7 %), o poznání méně sója (6,5 %), mák (6,0 %), slunečnice (5,1 %), hořčice (3 %) a len (0,4 %). Další pěstované olejin, jako je lnička a sezam, lze považovat za minoritní plodiny. K výraznému snížení plochy, oproti roku předešlému, došlo u máku, mírný propad zaznamenala řepka a hořčice. Naopak výrazně vzrostly plochy sóji, mírný nárůst byl u slunečnice a lnu. Podíl výměry olejin na celkové ploše orné půdy by se měla v souladu se Strategii MZe do roku 2030 snížit na 400 tis. ha, hlavně u řepky by celková plocha z olejin neměla tvořit více jak 80 %. Celková sklizeň olejin v roce 2022 byla při průměrném hektarovém výnosu 3,04 t/ha meziročně vyšší zhruba o 153 tis. t, tj. o 13 %, a to především díky vyššímu výnosu řepky. Proti skutečnosti předchozího roku se jedná o produkci 1 329 132 t. K výraznému nárůstu produkce došlo u sóji o 27,4 % a slunečnice o 14,5 %, mírný nárůst zaznamenal len (7,3 %). Naopak ke značnému poklesu produkce došlo u máku o 26 % a hořčice (15,7 %).

Ceny rostlinných komodit se v České republice zpravidla odvíjí od vývoje cen na evropském, potažmo světovém trhu. V roce 2022 došlo vlivem silných výkyvů na mezinárodních trzích v souvislosti ruské invaze na Ukrajinu ke skokovému nárůstu cen u všech komodit olejin. Ceny olejin byly v první polovině roku na vysoké úrovni, v druhé polovině zaznamenaly pokles či stabilitu s menšími výkyvy, nicméně ale byly stále vyšší ve srovnání s předválečným stavem. Vysoká cena olejin částečně kompenzovala výrazný nárůst nákladů zemědělských vstupů, zejména hnojiv a energií. Česká republika, stejně jako další země EU, musela ke konci roku 2022 čelit i vysokému přílivu dovozu některých zemědělských komodit z Ukrajiny, především řepky u olejin. Ukrajina ani Rusko pro ČR není v oblasti olejin

významným obchodním partnerem. Nejdůležitějšími vývozními olejinami České republiky jsou řepkové, hořčičné a makové semeno. Specifický byl problém s vývozem českého máku na ruský a ukrajinský trh, jehož tam směřuje 30 %.

Řepka olejná

Řepka olejná je po pšenici ozimé druhou nejpěstovanější zemědělskou plodinou na českých polích. Řepka má uplatnění zejména v potravinářském sektoru, kde je zpracovávána na jedlé oleje. Řepkové semeno je i důležitým komponentem při výrobě krmiv a mj. se uplatňuje při výrobě biopaliv. Členské státy EU mají v odvětví dopravy do roku 2030 povinnost zajistit podíl energie z obnovitelných zdrojů (OZE) ve výši min. 14 %. Ačkoliv byla v ČR od 1. 7. 2022 zrušena povinnost přimíchávání biopaliv do pohonných hmot, je to nadále jedním z nejjednodušších a nejvýhodnějších řešení. Škoda jen, že řepkový olej je českým spotřebitelem stále nedocenen. Díky skladbě mastných kyselin, vyššímu procentu omega-3, je označován za jeden vůbec z nejkvalitnějších jedlých rostlinných olejů dostupný na trhu.

V produkci řepky je Česká republika soběstačná. V roce 2022 došlo k mírnému navýšení osevní plochy řepky, a to na 344 tis. ha, meziročně o 1 649 ha více. Sklizeno bylo 1 166,4 tis. t řepkového semene, meziročně o 141,5 tis. t více, tj. 13,8 %, a to především díky příznivému průměrnému výnosu 3,39 t/ha (+13,4 %).

Průměrná roční cena zemědělských výrobců (CZV) řepkového semene v ČR během roku 2021 vzrostla z ročního minima 10 342 Kč/t v lednu až na úroveň 14 811 Kč/t v prosinci. Průměrná CZV za rok 2021 byla s hodnotou 12 031 Kč/t o 21,7 % vyšší oproti roku 2020. Před vypuknutím válečného konfliktu na Ukrajině došlo v lednu 2022 k výraznému nárůstu ceny řepky, a to nad 15 tis. Kč/t. Cena řepky ještě více skokově vzrostla po invazi Ruska na Ukrajinu. V březnu cena již přesahovala 16 tis. Kč/t, v dubnu a květnu nadále výrazně rostla a přiblížila se k hranici 19 tis. Kč/t. Na konci hospodářského roku 2021/2022 cena řepky atakovala hranici 20 tis. Kč/t, kdy dosáhla maxima 19 887 Kč/t. Začátkem nového hospodářského roku 2022/2023 ceny řepky mírně poklesly, ke konci roku 2022 byla cena semene řepky na úrovni 15 720 Kč/t. Za kalendářní rok 2022 se průměrná roční

Tabulka 59 – Osevní plochy, hektarové výnosy a sklizeň olejin v ČR v letech 2020–2022

Sklizňový rok	2020			2021			2022		
	Osevní plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Sklizeň (t)	Osevní plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Sklizeň (t)	Osevní plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Sklizeň (t)
Olejnin celkem	450 213	2,99	1 347 482	442 310	2,66	1 176 310	437 077	3,04	1 329 132
Řepka	368 214	3,38	1 245 328	342 315	2,99	1 024 928	343 964	3,39	1 166 393
Slunečnice	11 274	2,58	29 095	17 981	2,90	52 118	22 485	2,65	59 685
Sója	14 145	2,33	33 019	19 679	2,61	51 456	28 538	2,30	65 541
Mák	40 255	0,71	28 702	43 867	0,68	29 691	26 125	0,84	21 964
Hořčice	14 288	0,65	9 345	15 274	0,95	14 474	13 020	0,94	12 208
Len	1 287	1,23	1 584	1 828	1,38	2 531	1 932	1,41	2 716
Ostatní olejin	750	0,54	409	1 366	0,81	1 112	1 014	0,62	626

Zdroj: ČSÚ.

CZV řepkového semene dostala až na hodnotu 17 132 Kč/t, meziročně o 5 101 Kč/t více (tj. 42 %).

Podstatná část trhu s řepkovým semenem se uskutečňuje v rámci vnitrounitního obchodu. V roce 2022 se z ČR na zahraniční trhy, zejména do EU, vyvezlo na 349,3 tis. t semene řepky v celkové částce téměř 6,6 mld. Kč a dovezlo 279,5 tis. t v hodnotě 4,7 mld. Kč. Český vývoz směřoval primárně do Německa (286 tis. t), Polska (52 tis. t) a na Slovensko (8 tis. t). Výrazně stoupla vývozní hodnota, a to na 18 881 Kč/t, meziroční nárůst o 50 %. S velkou převahou bylo největším dovozcem Rumunsko (76 tis. t), Slovensko (59 tis. t) a Ukrajina (45 tis. t). Meziročně došlo k nárůstu dovozní hodnoty na 16 799 Kč/t, o 35 % meziročně více.

Mák

Mák je velmi specifická pěstovaná komodita ze skupiny olejnin. Česká republika dlouhodobě patří mezi hlavní světové pěstitelé máku pro potravinářské využití. Potravinářská kvalita českého máku je na velmi vysoké úrovni oproti mnohdy dováženému technickému máku se sníženou kvalitou. Pro potravinářské účely se v ČR používá semeno olejného typu máku setého, a to pouze z odrůd, které obsahují nejvýše 0,8 % morfinanových alkaloidů v sušině makoviny, maximální limit morfinanových alkaloidů nesmí překročit 20 mg/kg semene. Čeští pěstitelé a producenti máku a makových produktů mohou využít známku chráněného zeměpisného označení (CHZO) „Český modrý mák“ a registrace makových výrobků pod Českou cechovní normou.

Po osmi letech, kdy byl mák velikostí plochy druhou nejpěstovanější olejninou České republiky, plocha máku v roce 2022 razantně klesla, a to pod 27 tis. ha na 26 125 ha. Meziročně se plocha máku snížila o téměř 17,7 tis. ha, tj. o 40 %. Plocha máku v předešlých dvou letech dokonce překročila hranici 40 tis. ha. Produkce máku, při vyšším výnosu 0,84 t/ha, dosáhla 22 tis. t.

Průměrná roční CZV makového semene se v roce 2022 meziročně zvýšila o cca 8 tis. Kč na 49 479 Kč/t. V posledních letech je většina produkce máku v ČR předmětem vývozu. Vývoz českého máku výrazně převyšuje jeho dovoz. V roce 2022 se dovoz máku meziročně zvýšil o 30 % na 3 840 t při průměrné roční hodnotě 49,22 Kč/kg. I když Slovensko (710 t v roce 2022) patří dlouhodobě k největším dovozcům máku do ČR, v roce 2022 jej překonala Čína s objemem 2,5 tis. t. Třetí nejvyšší dovoz byl z Estonska, ale pouze 312 t. Vývoz máku byl na úrovni 23 849 t, vývozní hodnota meziročně vzrostla o 12,4 % na 55,55 Kč/kg. Vývoz makového semene tak přesáhl 1,3 mld. Kč. Vývoz makového semene z ČR mířil do Polska (cca 6,2 tis. t), Ruska (4,9 tis. t) a Rakouska (3,7 tis. t).

Slunečnice roční

Slunečnice byla dříve tradičně druhou nejpěstovanější olejninou České republiky. Její olej je čtvrtým nejpoužívanějším na světě. V roce 2022 se osetí plocha slunečnice meziročně zvýšila o 4 504 ha, tj. o 25 % na 22,5 tis. ha. Výměra slunečnice na Moravě dosáhla výše 13 667 ha (+5 390 ha) a v Čechách 4 314 ha (+1 317 ha). Vzhledem ke zvýšení plochy slunečnice, došlo k meziročnímu nárůstu produkce na 59,7 tis. t při průměrném výnosu 2,65 t/ha.

Průměrná roční CZV slunečnicového semene se ve srovnání s předešlým rokem zvýšila o 2 712 Kč/t, tj. o 24 % na 13 857 Kč/t. Slunečnicové semeno se do České republiky z větší části dováží. V roce 2022 se do ČR dovezlo semeno slunečnice o objemu 191,5 tis. t, především ze Slovenska, Maďarska a Rakouska.

Výrazně se zvýšila i hodnota dovozu v tunách, o 30 % na 16 190 tis. Kč. Vývoz slunečnicového semene byl v roce 2022 na úrovni 28,1 tis. t. Vývozní hodnota za tunu se meziročně zvýšila o 12,5 % na 24 556 Kč/t. Největší část vývozu mířila do Německa (přes 10,7 tis. t), Rakouska a do Nizozemí.

Hořčice setá

Hořčice je v České republice pěstována převážně pro potravinářské účely. V roce 2022 se plocha hořčice snížila na 13 tis. ha, meziročně méně o zhruba 15 %. Vzhledem k vyššímu výnosu 0,94 t/ha činila celková produkce 12,2 tis. t.

Průměrná roční CZV hořčičného semene v roce 2022 překročila hranici 25 tis. Kč/t, meziročně o 56 % více, tj. 25 038 Kč/t. Dovoz hořčičného semene do ČR se v roce 2022 meziročně zvýšil o téměř 115 % na 1 950 t. Dovozní hodnota se výrazně zvýšila o 16 782 Kč na 38,4 tis. Kč/t. Hlavními dovozními státy byly Rusko, Polsko a Ukrajina. I vývoz hořčice se meziročně zvýšil, a to až o 227 % na 4 108 t. Cílovými státy vývozu byly Německo (téměř 2,6 tis. t), Polsko a Rakousko. Jako u dovozu došlo i u vývozu ke zvýšení hodnoty za tunu, a to o 14 850 Kč na téměř 38 tis. Kč.

Len olejný

Pěstební plocha lnu v České republice dlouhodobě nepřevyšuje 2 tis. ha. V roce 2022 byla nejvyšší za posledních 11 let, meziročně se výměra zvýšila zhruba o 6 % na 1 932 ha. Produkce i výnos dosáhl nejvyšších hodnot za 10leté období. Vzhledem k velmi dobrému výnosu 1,41 t/ha produkce překročila hranici 2,7 tis. t.

Průměrná roční CZV lněného semene se za rok 2022 zvýšila až o 51 %, a to na 24,3 tis. Kč/t. Dovoz lněného semene do ČR byl v roce 2022 meziročně téměř na stejné úrovni (13 tis. t). Více než polovina objemu lněného semene se dovezla z Kazachstánu (7,3 tis. t). Kolem 2,2 tis. t se dovezlo z Polska a z Nizozemí. Dovozní hodnota překročila hranici 25,5 tis. Kč/t. Vývoz lněného semene z ČR byl v témže roce meziročně mírně nižší (7,8 tis. t). Hodnota vývozu se vyšplhala až nad 32 tis. Kč/t, meziroční cenové navýšení o 28 %. Nejvíce lnu se vyvezlo do Polska, Německa a Rakouska.

Sója luštinatá

Mezi olejninami je zařazena i sója luštinatá. Sójový olej je druhým nejpoužívanějším olejem na světě. Sójové boby, ale i pokrutiny z jejich lisování mají své využití v krmivářství. Plodina, u které se díky vázání vzdušného dusíku v půdě výměra neustále zvyšuje. Pozitivní trend zvyšování výměry sóji pokračoval v České republice i v roce 2022. Osetí plocha meziročně skokově vzrostla o 8 859 ha (tj. o 45 %) na téměř 28,5 tis. ha a sója se tak stala druhou nejpěstovanější olejninou roku 2022 v ČR. K výraznému meziročnímu navýšení plochy došlo v Pardubickém kraji (+1 865 ha), ve Středočeském kraji (+1 855 ha) a v Jihomoravském kraji (+1 507 ha). Produkce sóji meziročně vzrostla o 14 085 t na 65,5 tis. t, průměrný hektarový výnos činil 2,3 t/ha. Vysoká produkce se díky velkému potenciálu sóji dá očekávat i do budoucna.

Hlavní země, podílející se na dovozu sóji do ČR byly Německo (přes 10 tis. t), dále Slovensko a Ukrajina. V roce 2022 se celkový dovoz sójových bobů vyšplhal na 19,7 tis. t. Zvýšila se i dovozní hodnota na 14,8 tis. Kč/t. K výraznému zvýšení došlo u vývozu sójových bobů z ČR. Kdy se vyvezlo až na 22,7 tis. t, jednalo se o meziroční nárůst 89 %. Sójové boby byly vyvezeny převážně do Německa (přes 17 tis. t), Rakouska a na Slovensko. Vývozní hodnota se zvýšila na 16,9 tis. Kč/t.

LUSKOVINY

Pěstování luskovin má v ČR dlouhodobou tradici, v minulosti (před rokem 2015) se však jejich plochy převážně snižovaly. Hlavním důvodem, který měl vliv na snižování ploch luskovin, je nízká míra rentability pěstování a nízká konkurenceschopnost v oblasti importu sóji a sójových extrahovaných šrotů z amerického kontinentu, které jsou převážně GMO původu. K pozitivní změně, přinášející oproti předchozím rokům vzestup výměry luskovin, došlo až se změnou SZP po roce 2015. Po výrazném propadu, kdy výměra luskovin v předchozích letech klesla na cca 20 tis. ha, byly v roce 2015 luskoviny vysety na výměře cca 33 tis. ha, což představovalo 1,2 % orné půdy a v roce 2016 na výměře cca 36 tis. ha, což představovalo 1,4 % orné půdy. V roce 2018 došlo v důsledku zákazu používání chemických přípravků na ochranu rostlin v rámci ploch s plodinami, které vážou dusík (EFA plochy v rámci greeningu), k mírnému poklesu výměry luskovin na cca 35 tis. ha, což představovalo 1,2 % orné půdy. V roce 2019 pokles výměry pokračoval a luskoviny byly vysety na výměře cca 34 tis. ha, což představovalo 1,1 % orné půdy. Od roku 2020 nicméně již opět pozorujeme vzestup výměry luskovin. V roce 2020 bylo oseto 37 tis. ha, což činilo 1,5 % orné půdy. V roce 2021 došlo k dalšímu nárůstu ploch, oseto bylo 43 tis. ha luskovin, tj. o 5,8 tis. ha (15,5 %) více než v roce předchozím, což představovalo 1,8 % orné půdy. V roce 2022 plocha luskovin opět mírně vzrostla, oseto bylo 45 tis. ha luskovin na zrno, tj. o 2,5 tis. ha (5,9 %) více než v roce 2021, což představovalo 1,9 % orné půdy. Celkově tak plochy luskovin na zrno vzrostly v roce 2022 na rekordní úroveň za posledních 23 let.

Rostlinná výroba, včetně pěstování luskovin, je v ČR v podmínkách SZP EU podporována zejména systémem přímých plateb. V rámci přímých plateb, tj. I. pilíře SZP, byly bílkovinné plodiny pro období 2015–2022 podporovány prostřednictvím dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS). Pro účely podpory pěstování bílkovinných plodin ČR využívá možnosti maximálního zacílení 2 % vnitrostátního stropu přímých plateb, což ve stávajícím období představovalo okolo 450 mil. Kč ročně. Podporovanými plodinami jsou následující plodiny: hrách (včetně pelušky), bob, sója, lupina, jetel, vojtěška včetně jejich směsí a směsí s obilovinami. Směsi bílkovinných plodin s travou nejsou v rámci stávajících podmínek povoleny. Od roku 2018 došlo novelou nařízení vlády č. 50/2015 Sb. k úpravě podmínek podpory na produkci bílkovinných plodin a pro poskytnutí podpory již není požadován chov přežvýkavců. Z důvodu této změny došlo k nárůstu počtu žadatelů i deklarovaných hektarů, kterých je ročně přes 200 tis. ha. S podporou pěstování bílkovinných plodin se počítá i v následujícím období SZP 2023–2027, přičemž bude umožněno podporu nově poskytnout i na směsi luskovin s travami. Další formou podpory pěstování těchto plodin je v rámci přímých plateb tzv. greeningová platba. Platba na zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí je nedílnou součástí dotačního opatření SAPS (Single Area Payment Scheme – jednotná platba na plochu). Pokud tedy žadatel požádá o SAPS, je povinen dodržovat na všech svých způsobilých hektarech zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí, jehož součástí je i povinnost vyhradit určitou výměru jako tzv. plochu využívanou v ekologickém zájmu (EFA), za kterou lze považovat mj. i plochu s plodinami nebo plochu s meziplodinami, jejichž významnými představiteli jsou právě luskoviny. Plodinami, které vážou dusík, jsou: bob, cizrna, čočka, fazol, hrách, hrachor; jestřábina, jetel, komonice,

kozinec, lupina, pískavice, ptačí noha, sója, štirovník, tollice (včetně vojtěšky), úročník, vičenec, vikev nebo směs těchto plodin nebo směs těchto plodin s ostatními plodinami, přičemž zastoupení plodin, které vážou dusík, činí v porostu této směsi více než 50 %. Plochy s plodinami vážajícími dusík patří každoročně mezi nejvyužívanější plochy v rámci EFA, kterými žadatelé o přímé platby plní stanovené podmínky.

V roce 2022 proběhlo setí jarních luskovin dle podmínek pěstitelských lokalit od druhé poloviny března do poloviny dubna. Vzházení bylo vzhledem k charakteru počasí na některých pěstitelských lokalitách mírně opožděné. V době setí byl dostatek vláh a porosty vzešly poměrně rovnoměrně. Nedostatek srážek v průběhu extrémně suchého dubna a počátkem května, ale i nízké teploty s častými přizemními mrazíky, kdy na toto období nezvykle klesaly až k -9,3 °C, měly za následek pomalý počáteční růst hrachu. I přes silnější přizemní mrazíky byl ale duben extrémně teplý. Květen byl celkově chladnější, od poslední dekády bylo deštivo. Hrachy začaly extrémně narůstat a první odrůdy rozkvetly. Červen byl teplejší a extrémně mokrá. Počátkem první dekády začaly jednotlivé odrůdy kvést, první hrachy odkvetly již koncem druhé dekády. Za deštivého počasí silně polehaly. Vlhké počasí pokračovalo i v průběhu července, což oddálilo zrání.

V roce 2022 se na výši výnosů podílelo nejen počasí, ale i houbové choroby – zvláště plísňe a padlí, které na některých lokalitách poškodily velké plochy porostů. Řešením proti jeho škodlivému výskytu je pěstování raných odrůd, rezistentních odrůd nebo aplikace registrovaných fungicidů. Od roku 2019, kdy platí zákaz používání chemických přípravků v rámci greeningu, je však tato poslední uvedená alternativa nemožná.

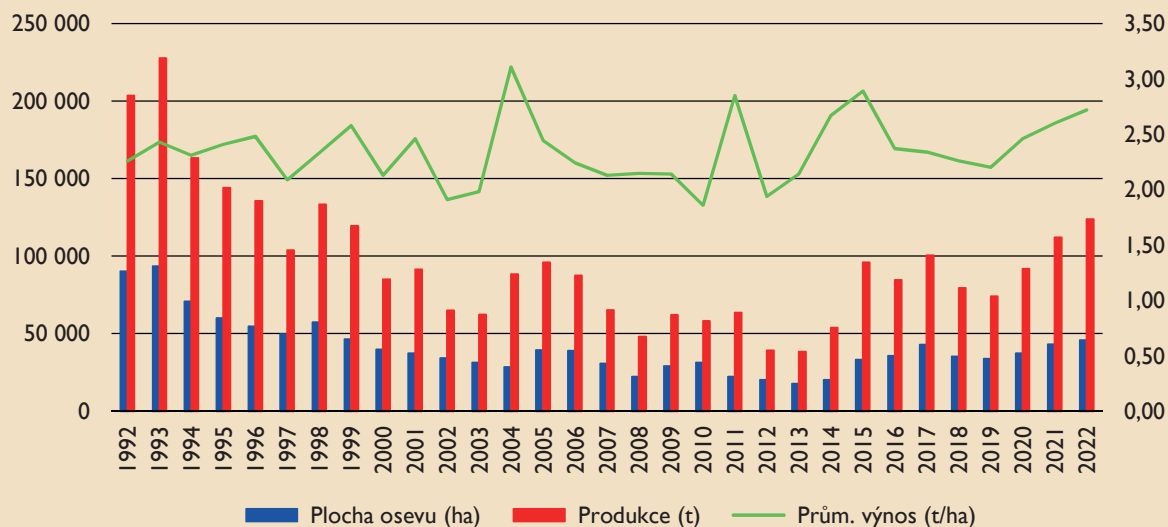
V roce 2022 byla řada porostů hrachu ve velmi dobrém stavu, porosty byly dobře zapojené, bylo optimální nasazení lusků. Hrách byl v některých pěstitelských lokalitách mírně polehlý.

Hrách je v ČR nejrozšířenějším druhem luskovin, jehož podíl na osevních plochách zaujímá kolem 90 % plochy luskovin pěstovaných na zrno. Osevní plochy hrachu setého na zrno se meziročně zvýšily o 5,5 % na 40 627 ha. Ke vzestupu ploch o 435 ha (43,9 %) došlo i u bobu na zrno na celkem 1 426 ha. Osevní plochy lupiny pěstované na zrno se mírně meziročně snížily o 98 ha (-4,7 %) na celkem 2 086 ha. Osevní plochy ostatních luskovin meziročně mírně vzrostly o 117 ha (7,9 %) na celkem 1 593 ha. Plocha jednoletých luskovin pěstovaných na zeleno se snížila o 3 073 ha (-14 %) na 22 070 ha. Na základě definitivních údajů ČSÚ o sklizni za rok 2022 dosáhla produkce luskovin na zrno celkem 123 948 t, což představuje meziroční zvýšení o 10,8 % a nejvyšší úroveň produkce za posledních 23 let. Produkce hrachu na zrno byla dle ČSÚ zjištěna ve výši 115 135 t, což je meziročně o 10,3 % více. Na nárůstu úrody se podílí zejména rozšíření osevních ploch, ale i vyšší hektarový výnos. Průměrný výnos hrachu se v roce 2022 meziročně mírně zvýšil na 2,83 t/ha. V ČR se průměrný výnos pohybuje na úrovni 52 % výnosů dosahovaných v pěstitelsky významných zemích EU (Francie, Německo). Přesto existuje řada podniků, kde se víceleté průměry pohybují mezi 3,5 až 5 t/ha.

Na základě šetření ČSÚ ceny zemědělských výrobců (CZV) sledovaných luštěnin v roce 2022 meziročně vzrostly u hrachu jedlého i u hrachu krmného. Průměrné roční ceny hrachu jedlého meziročně vzrostly o 2 141 Kč/t z průměrné úrovně roku 2021 dosahující 5 600 Kč/t na rekordních 7 741 Kč/t v roce 2022. Ceny krmného hrachu v roce 2022 vzrostly na rekordních 7 533 Kč/t (5 470 Kč/t v roce 2021). K takto

Graf 10 – Vývoj výroby luskovin 1992– 2022

Zdroj: ČSÚ.

výraznému vzestupu cen došlo během roku 2022, podobně jako u dalších zemědělských komodit, v důsledku velkého nárůstu produkčních nákladů v souvislosti s rekordním vzestupem cen zemědělských vstupů (hnojiva, energie, pohonné hmoty atd.) zejména po invazi Ruska na Ukrajinu.

LEN A KONOPÍ SETÉ

Přádný len

Již v předcházejících zprávách jsme uváděli, že český lnářský průmysl vlivem nepříznivých vnějších i vnitřních podmínek prakticky zanikl. Po staletí se na území České republiky, především v podhorských oblastech tradičně pěstoval a zpracovával. V dobách svého největšího rozkvětu byly v našem lnářství zaměstnány desítky tisíc lidí. Dnes je to jen několik málo desítek pracovníků rozptýlených v relativně malých firmách, které ještě dokážou těžit z předchozí lnářské tradice (např. firma LINMASTER s.r.o.). V současné době se přádný len pěstuje pouze na ploše do tří hektarů, a to za účelem udržování tuzemských odrůd, nikoliv tedy primárně pro textilní zpracování. Tírenské provozy prvotního zpracování lnu i lnářské přádelny zanikly. Poslední provozuschopná akreditovaná tírenská linka ve společnosti Agritec Farm s.r.o., která slouží pouze pro výzkumné účely.

Čeští zpracovatelé krátkého lněného vlákna jsou v současné době závislí na dovozu surovin ze zahraničí, vzhledem k tomu, že neustále rostou náklady na dopravu hledání tuzemských zdrojů krátkovláknenné celulózoové suroviny stále aktuálnější. Alternativou může být vlákno obsažené ve stonku olejného lnu, které se v Česku zatím v širším měřítku nevyužívá, i když technologické postupy, jak toho dosáhnout jsou již známy.

Vedle textilního užití lněných vláken existuje ještě rozsáhlá oblast aplikace lněných vláken v jiných průmyslových odvětvích. Jde o lněné vlákno, u kterého nejsou ve většině případů kladeny tak vysoké nároky na jeho kvalitu jako je tomu v případě zpracování do oděvních a bytových textilií,

zato ale jeho potřeba dosahuje značných objemů. Jedná se o výrobu technických, především netkaných textilií pro potřeby pozemního stavitelství a zemědělství, o výrobu tepelně izolačních rohoží pro výstavbu budov, o netkaná rouna pro automobilový průmysl, ale také o surovinu pro výrobu nejjakostnějších druhů papíru. Ne zcela zanedbatelná je i výroba motouzů pro potřeby zemědělské výroby.

Trend pěstování a cena produkce olejného lnu v ČR jsou vysoce ovlivněny dovozem lněných semen převážně z Ruska, Kazachstánu, Běloruska. Plocha olejného lnu v roce 2022 zaznamenala oproti předchozímu roku nárůst o více jak 100 ha. V roce 2022 bylo oseto olejným lnem 1 932 ha. Průměrný hektarový výnos činil dle údajů ČSÚ 1,35 t/ha a bylo sklizeno 2 615 t semenné produkce.

Množitelské plochy olejného lnu se v letošním roce zdvojnásobily až na plochu 1 294 ha.

Již druhým rokem se ČR prezentujeme velkým množstvím množitelských ploch olejného lnu. V roce 2021 bylo přihlášeno 1 294 ha množitelských ploch, v roce 2022 byly tyto plochy o 230 ha nižší. Největší množitelská plocha byla oseta odrůdou Libra (403,39 ha), dále pak odrůdou Szafir (304 ha) a Lola (158 ha). Dle oseté množitelské plochy lze předpokládat nadbytek osiva, který s největší pravděpodobností bude exportován. Ve Společném katalogu odrůd druhů zemědělských rostlin (konsolidované znění) je registrováno 171 odrůd lnu setého, z toho je 93 odrůd lnu olejného. V ČR je registrováno 10 odrůd olejného lnu.

Bezprostředně pro komoditu len je možné využít dotační program 3.i. Podpora použitého uznaného osiva lnu, konopí setého, kukuřice, cukrové řepy, luskovin a použitého uznaného nebo zkoušeného osiva vyjmenovaných pícein“ na základě tohoto dotačního titulu bylo přijato celkem 25 žádostí, proplaceno bylo 22 žádostí o celkové finanční podpoře 965 520 Kč. Podpořen byl tak nákup 53,6 t osiva lnu (oproti roku 2021 se jedná o pokles o 9,5 t osiva). Tři žádosti mají stále nedokončenou administraci s předpokládaným požadavkem na dotaci ve výši 413 082 Kč a objemu 22,95 t osiva lnu.

Konopí seté

Konopí je plodina s mnohostranným využitím. Ze stonku poskytuje vlákno a pazdeří, dále lze využít semeno a léčivé substance (kanabinoidy). V současnosti se celulózové konopné vlákno používá k výrobě papíru, tepelně a zvukově izolačních materiálů a biokompozitů. Pazdeří (dřevité vnitřní jádro stonku) se používá jako stelivo pro domácí zvířata, především koně a ve stavebnictví. Konopná semena mají vysokou nutriční hodnotou, mohou být konzumována v syrovém nebo loupáném stavu nebo lisovaná ve formě konopného oleje s vynikajícím a jedinečným profilem Omega 3 – Omega 6 nenasycených mastných kyselin. Jak semena, tak olej se používá v potravinářství a krmivářství. Nepsychotropní kanabinoid CBD z průmyslového konopí je účinná farmaceutická látka a potravinový doplněk.

V ČR je konopí seté pěstováno především pro semeno a stonku. Vývoj osevní plochy konopí setého v České republice v posledních letech kolísá. V roce 2019 tak došlo k poklesu až na 400 ha, který přes nepatrné zvýšení v roce 2020 se opět v roce 2021 snížil na 268 ha. V loňském roce bylo vykázáno mírné navýšení ploch na 343 ha. Stále větším rozloham ploch brání neexistence dostatečné tírenské kapacity na zpracování stonku. Vážným omezujícím faktorem je i relativně obtížná sklizeň konopných porostů, která vyžaduje speciálně upravené sklízecí stroje. Dle povinného hlášení o sklízňových plochách a sklizni konopí na základě § 29b písmena c) zákona č. 167/1998 Sb. o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů bylo v roce 2022 sklizeno 11 459,92 kg stonku technického konopí a 28 447,60 kg konopného semene z plochy 280,01 ha. Oproti roku 2021 došlo k navýšení sklizené plochy o 54,72 ha.

Ve Společném katalogu odrůd druhů zemědělských rostlin (konsolidované znění) je registrováno 97 odrůd konopí setého. V ČR jsou registrovány 2 odrůdy konopí setého (Bialobrzeskíe a Monoica). Od roku 2020 byly zařazeny další dvě odrůdy (Muka 21 a MGC 1013). Opětovně byly zařazeny odrůdy z Itálie (Carmagnola, CS). Úplnou novinkou je 7 nových odrůd z Bulharska.

Novelou zákona č. 167/1998 Sb. o návykových látkách dochází od 1. 1. 2022 k ustanovení pojmu technické konopí a zvýšení se hranice povoleného obsahu látek ze skupiny tetrahydrokanabinolů (THC). Rostlinou technického konopí je rostlina z rodu konopí, ze které lze získat konopí s obsahem nejvýše 1 % látek ze skupiny tetrahydrokanabinolů nebo pochází z osiva odrůd uvedených ve Společném katalogu odrůd druhů zemědělských rostlin, a technickým konopím konopí z rostliny technického konopí.

Technické konopí se uplatňuje rovněž v oblasti potravinářského průmyslu. Nutnou podmínkou je, že potravina, k jejíž výrobě bylo použito technické konopí, nesmí obsahovat jakékoli množství THC, což garantuje výrobce. Současná legislativa nepovoluje v potravinách žádný obsah THC a limit je nulový. THC je tedy v potravinách zakázáno a je považováno za kontaminant. Obsahuje-li potravina jakékoli množství THC, musí být stažena z trhu.

V rámci národních dotací podle „Zásad“ na dotační program 3.i. Podpora použitého uznaného osiva lnu, konopí setého, kukuřice, cukrové řepy, luskovin a použitého uznaného nebo zkoušeného osiva vyjmenovaných pícnin“ na základě tohoto dotačního titulu bylo v roce 2022 celkem vyplaceno 205 500 Kč na nákup osiva konopí setého (114 400 Kč v roce 2021). Podpořen byl tak nákup 2,06 t osiva konopí (1,144 t v roce 2021). Dvě žádosti mají stále nedokončenou administraci s přepokládaným požadavkem na dotaci ve výši

120 000 Kč a objemu 1,2 t osiva konopí. V souladu s tímto dotačním programem lze využít finanční prostředky do výše 100 000 Kč/t uznaného osiva konopí setého při splnění podmínek, které jsou uvedeny v „Zásadách“.

ZELENINA

Zelinářská sezóna v roce 2022 byla ovlivněna několika výraznými faktory. Mezi ty hlavní patřily dopady předcházejících dvou covidových roků, konflikt na Ukrajině, energetická krize, inflace, a především jejich dopady na enormní růst nákladů nejen v zemědělství, na kupní sílu spotřebitelů a na trh se zemědělskými produkty v EU i mimo ni.

Rok 2022 patřil z hlediska vývoje počasí mezi roky pro zeleninu poměrně příznivým. Lokálně byly porosty zeleniny ovlivněny chladnějším a sušším jarem (Mělnicko, Polabí), poté letními suchy (jižní Morava, Roudnicko) a vysokými teplotami s bouřkami a krupobitím (Břeclavsko). Dobrý průběh sezóny, až na mírné zpoždění vývoje díky chladnějším jarním měsícům, přál letos především plodové zelenině, naopak méně příznivý byl pro zelí. Některé porosty cibule trpěly silným napadením svého hmyzu, v jiných lokalitách zasáhly usychající cibuli na poli opakované dešťové srážky a ovlivnily tak její kvalitu po dobu skladování.

Napadení porostů škodlivými organismy odpovídalo vývoji počasí v dané lokalitě, ve vlhčím počasí byly rostliny napadány houbovými chorobami, v lokalitách s nižšími úhrny srážek se projevovalo napadení savým hmyzem. Konec léta a počátek podzimu doprovázely příznivé a relativně vysoké teploty, prodloužila se tak sklizeň plodové zeleniny. Vysoké teploty, vysoká vzdušná vlhkost a přiměřené srážky umožnily vývoj a růst pozimních zeleninových druhů, sklizně a naskladňování probíhaly v dobrých podmínkách.

V průběhu podzimu se mnozí pěstitelé rozhodovali, zda omezit naskladňování, mnoho menších zvolilo spíše formu samosběrů a prodeje produkce bez uskladnění. Větší pěstitelé s velkou kapacitou moderních skladů naskladňovali dle plánu. Mimo klasické polní pěstování byli vývojem energetické krize postiženi také pěstitelé plodové zeleniny v krytých plochách. Ti byli donuceni již v zimě 2021/2022 snižovat náklady omezováním asimilačního přísvětlování. Na zimu 2022/2023 se utlumila produkce téměř ve všech provozech.

Pěstební plochy zeleniny (včetně dopočtu sektoru domácností) se v roce 2022 snížily o 5,5 % na 15 124 ha, rovněž došlo ke snížení pěstebních ploch tržní zeleniny, a to na 11 319 ha. Zvýšily se plochy u celeru řapíkatého i bulvového, okurek nakládaček, póru, ředkviček, špenátu a tykví. Celková sklizeň zeleniny dosáhla 303,0 tis. t, tj. o 9,1 % méně než v předchozím roce.

Nárůst nákladů na pěstování zeleniny v roce 2022 se bohužel nedařilo pěstitelům dostatečně promítnout do cen, za které svou produkci realizovali na trhu. Vzhledem k nedostatku zeleniny na evropském trhu po celou dobu sezóny 2021/2022 v důsledku dobré sklizně se po většinu sezóny držely ceny na našem trhu velmi nízko. Do ČR tak celou dobu proudila zelenina z přebytků na ostatních evropských trzích za velmi nízké ceny. Ve druhé polovině této sezóny se začal projevovat rovněž vliv inflace a snižování kupní síly spotřebitelů. Ceny, jak spotřebitelské, tak i ceny zemědělských výrobců, poté začaly mírně stoupat.

V průběhu roku 2022 se průměrné CZV všech sledovaných druhů zeleniny zvyšovaly. Nejvíce vzrostla průměrná CZV u rajčat a salátů, podstatně se též zvýšila např. u květáku,

paprik, česneku a zelí hlávkového bílého. Nárůst cen zejména ve druhé polovině roku 2022 nastal rovněž v důsledku konfliktu na Ukrajině, kdy došlo k prudkému zvýšení cen energií, pohonných hmot, hnojiv a obalových materiálů.

V roce 2022 vykazovaly ceny sledovaných zeleninových druhů různou míru růstu. V rámci sledovaných komodit se snížila průměrná SC pouze u květáku a mrkve bez natě. U paprik se SC držela na vysoké úrovni po celý rok.

V roce 2022 se celkový dovoz čerstvé zeleniny do ČR oproti předchozímu roku mírně snížil na 523,6 tis. t, avšak jeho hodnota se meziročně zvýšila o téměř 3 % na 13,2 mld. Kč.

Největší objem zeleniny byl dovezen ze Španělska (122,2 tis. t), Nizozemska (96,3 tis. t), Itálie (54,5 tis. t), dále pak z Německa (42,5 tis. t) a Polska (41,7 tis. t). do ČR jsou dováženy především melouny, rajčata, cibule, okurky salátové a papriky.

Vývoz čerstvé zeleniny z ČR (včetně reexportu) v roce 2022 v porovnání s předchozím rokem vzrostl na celkových 86,5 tis. t v hodnotě 2,38 mld. Kč. Vývoz směřoval téměř výhradně do zemí EU, a to zejména na Slovensko (53,3 tis. t), dále do Německa (17,5 tis. t), Polska (5,4 tis. t), Nizozemska (1,7 tis. t) a Maďarska (1,6 tis. t). Hlavními vývozními komoditami byly okurky nakládačky, rajčata, cibule, melouny a papriky.

Tabulka 60 – Vývoj ploch, produkce a hektarových výnosů zeleniny

Zelenina/rok	2020			2021			2022		
	ha	tis. t	t/ha	ha	tis. t	t/ha	ha	tis. t	t/ha
Celkem	15 111	310,7	–	16 001	333,5	–	15 124	303,0	–
z toho: celer	525	18,4	35,14	467	16,9	36,10	502	16,94	33,72
cibule suchá	2 233	59,9	26,84	2 297	58,9	25,63	2 136	50,82	23,79
česnek	683	2,6	3,83	544	2,3	4,26	456	1,64	3,61
kapusta hlávková	152	2,5	16,59	113	2,2	19,31	101	1,70	16,85
květák a brokolice	379	5,3	14,00	404	6,7	16,54	337	4,99	14,81
mrkev	1 178	43,7	37,12	1 246	44,2	35,43	1 224	39,56	32,33
okurky salátové	256	5,0	19,38	273	6,3	22,96	263	7,39	28,04
petržel kořenová	459	9,1	19,75	467	7,4	15,87	456	7,86	17,25
rajčata	900	21,2	23,59	897	23,4	26,07	774	24,64	31,83
saláty	680	16,4	24,19	716	20,9	29,13	676	12,28	18,17
zelí hlávkové	1 168	45,4	38,90	1 185	45,4	38,28	1 063	43,38	40,83

Zdroj: ČSÚ, údaje s dopočtem sektoru domácností.

Tabulka 61 – Průměrné roční ceny zemědělských výrobců zeleniny a spotřebitelské ceny (v Kč/kg)

Druh zeleniny	CZV			Spotřebitelské ceny		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Celer bez natě	10,68	11,18	13,19	28,67	25,96	28,59
Cibule suchá	7,49	7,10	8,66	18,68	16,31	19,31
Česnek	88,8	96,00	99,18	151,25	158,33	160,61
Květák	21,22	17,66	24,46	46,85	39,80	37,18
Mrkev bez natě	7,73	8,01	8,74	21,22	21,18	19,81
Okurky salátové	23,20	22,44	23,94	48,09	44,46	49,60
Paprika zeleninová	23,74	22,33	26,17	67,41	64,90	72,61
Petržel bez natě	17,25	24,39	23,50	)	)	)
Rajčata	43,40	38,84	47,10	52,30	51,63	64,84
Salát	39,02	41,96	51,15	23,33	22,76	26,13
Zelí hlávkové bílé	6,38	6,85	9,76	19,62	18,81	23,36

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.:) ČSÚ nesleduje.

Tabulka 62 – Saldo zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou

Jednotky	2017	2018	2019	2020	2021	2022
t	-547 811	-552 423	-514 822	-516 190	-500 579	-437 087
tis. Kč	-9 665 560	-10 012 356	-10 488 237	-10 636 186	-10 839 878	-10 793 433

Zdroj: Statistika zahraničního obchodu.

Tabulka 63 – Dobrovolná podpora vázaná na produkci „citlivé položky“

Rok	Sazba platby na produkci zeleniny a výměra – VVP			Sazba platby na produkci zeleniny a výměra – VP		
2020	11 312 Kč/ha	7 791 ha	318 žádostí	3 959 Kč/ha	3 546 ha	117 žádostí
2021	9 881 Kč/ha	8 113 ha	343 žádostí	3 230 Kč/ha	3 953 ha	130 žádostí
2022	9 784 Kč/ha	7 890 ha	347 žádostí	3 580 Kč/ha	3 434 ha	126 žádostí

Zdroj: MZe.

Celková bilance zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou je vysoce pasivní. Od roku 2018 přesahuje záporné saldo zahraničního obchodu z hlediska finančního 10,0 mld. Kč a každoročně vykazuje rostoucí trend.

Stejně jako ovoce je i zelenina v ČR pěstována v rámci **systému integrované produkce (IPZ)**. Zelináři pěstující zeleninu dle pravidel IPZ mají právo označovat svou produkci ochrannou známkou IPZ, která slouží k odlišení jejich kvalitní produkce od ostatní zeleniny dodávané na tuzemský trh. V roce 2022 bylo celkem 86 pěstitelů zařazených do IPZ s celkovou výměrou dosahující 6 426 ha, tj. 57% podíl z celkové pěstební plochy tržní zeleniny v ČR. Z uvedeného počtu je 63 zelinářů držitelé ochranné známky IPZ.

Mezi nejvíce pěstované druhy v rámci IPZ patří cibule, mrkev, zelí, špenát a hrášek. Nejrozšířenější oblasti pro pěstování zeleniny v systému IPZ se nacházejí ve Středočeském kraji (více než polovina plochy v IPZ), dále pak v Jihomoravském a Královéhradeckém kraji.

Na podporu zachování rozměru zelinářského sektoru byla zelenina v roce 2015 zařazena mezi komodity podporované v rámci programu **dobrovolných podpor vázaných na produkci** (tzv. citlivých položek), do kategorií podpor na produkci zeleninových druhů s velmi vysokou (VVP) a vysokou pracností (VP). Pro každou skupinu zeleninových druhů je stanovena výměra nejméně 1 ha plochy zemědělské půdy evidované v evidenci využití půdy podle užívatelských vztahů (tzv. LPIS) jako druh zemědělské kultury „standardní orná půda“ nebo „jiná trvalá kultura“ v případě chřestů.

OVOCE

Zima 2021/2022 patřila k 10. nejteplejším zimám za 100 let (nejteplejší byla zima 2006/2007). Zatímco na horách lze zimu 2021/2022 hodnotit jako teplotně normální a srážkově dokonce nadnormální, ve středních polohách byla tato zima teplotně nadprůměrná, přičemž sněhové srážky rychle odtávaly prakticky ve všech polohách. V nížinách pak lze za teplotně i srážkově průměrný označit pouze prosinec – teploty v lednu a zejména pak v únoru byly nadprůměrné, přičemž

nížiny trpěly již touto dobou výrazným srážkovým deficitem. Vysychání půd umocňovalo i větrné počasí, které přetrvávalo i v jarních měsících.

Duben 2022 lze označit, stejně jako v předchozích několika letech, za velmi chladný, větrný a suchý. Mrázivé počasí se v tomto měsíci vyskytlo ve třech vlnách, a ačkoliv na většině území ČR neklesaly teploty příliš hluboko pod bod mrazu, dlouhotrvající a opakované působení způsobilo ve spojení s deficiencí půdní vlhkosti a větrným počasím na řadě ovocných kultur poškození květních orgánů a vyvíjejících se plůdků. Tato celoevropská vlna mrazů způsobila významné škody na peckovinách a zelenině zejména v jihozápadní Evropě. Chladové epizody dubna a května se negativně projeví zejména na úrodě višní a nižším počtu plodů hrušní, specificky byly poškozeny též některé odrůdy meruněk.

Zpočátku pomalejší vývoj vegetace byl u většiny ovocných druhů akcelerován v letních měsících výraznými dešťovými srážkami a nástupem vysokých teplot. Od druhé poloviny června až do konce srpna sužovala celou Evropu rekordní vedra, kdy teploty přesahovaly 40 °C. Zatímco v zemích západní Evropy je léto roku 2022 označováno za nejsušší v posledních 500 letech, v ČR lze díky výraznému ochlazení v první části července a alespoň ojedinělým srážkám považovat letní počasí ve srovnání s těmito extrémy za celkem příznivé. S ohledem na dlouhotrvající sucha přistoupila řada pěstitelů k provedení dodatečné ruční probírky plodů za účelem dosažení tržních kalibrů ovoce. Na produkci ovoce se pozitivně projeví až významné srážky z druhé poloviny srpna a září. Obdobně jako v předchozích letech měly náhlé změny počasí značný vliv na opakované přemnožování a výskyt některých patogenů. V některých sadech byly zaznamenány škody na úrodě ať už silným propadem plodů v letních měsících nebo nedosažením tržních kalibrů ovoce. V celkovém výsledku je však třeba sklizeň ovoce roku 2022 hodnotit jako dobrou.

Z výše uvedených důvodů dosáhla v roce 2022 celková produkce ovoce v ČR objemu 343,3 tis. t, což je v meziročním porovnání zvýšení o 7,5 %. Celková úroda jablek v ČR činila 223,5 tis. t. Z produkčních sadů se sklídilo 165,0 tis. t ovoce, což bylo v porovnání s předchozí sklizní zvýšení o 23,3 %, ve srovnání s pětiletým průměrem se jedná o 17% zvýšení.

Tabulka 64 – Vývoj ploch produkčních plodných sadů, produkce a hektarových výnosů

Ovoce/rok	2020			2021			2022		
	ha	tis. t	t/ha	ha	tis. t	t/ha	ha	tis. t	t/ha
Celkem	12 258	141,4	–	12 231	133,9	–	11 437	165,0	–
Z toho: jabloně	6 136	117,8	19,20	6 172	110,0	17,82	5 678	138,2	24,33
hrušně	661	5,8	8,72	659	7,4	11,24	654	7,4	11,32
broskvoně	226	0,4	1,92	209	0,4	1,75	163	0,3	2,06
meruňky	735	0,5	0,64	743	1,9	2,50	682	1,7	2,50
třešně	769	0,9	1,16	724	1,3	1,80	689	1,5	2,15
višně	1 172	5,7	4,89	1 164	5,0	4,30	1 085	4,5	4,16
slivoně, švestky	1 760	9,0	5,09	1 736	6,8	3,91	1 692	10,3	6,11
rybíz červený	414	1,0	2,39	420	0,7	1,61	352	0,7	1,88

Zdroj: ÚKZÚZ.

V produkčních sadech se v tomto roce sklídilo 138,2 tis. t jablek, což je 120 % pětiletého průměru sklizně tohoto druhu.

Celková výměra ovocných sadů v ČR zaznamenala v roce 2022 pokles, k 31. 5. dosahuje podle ČSÚ 15 419 ha, tj. o 580 ha méně oproti předchozímu roku. Opětovně klesla také plocha produkčních plodných sadů, a to na 11 437 ha.

Za období 2021/2022 bylo nově vysázeno celkem 518,4 ha ovocných sadů, z toho s finanční podporou státu 254,5 ha. Podíl přestárých produkčních sadů na celkové výměře zaznamenal snížení a dosahoval 40,6 %. Naproti tomu u našeho hlavního ovocného druhu – u jabloní – je 50 % sadů přestárých, podíl mladých výsadeb se meziročně snížil z 14,2 % na 13,5 %.

V únoru roku 2022 vypukl válečný konflikt na Ukrajině, v jehož důsledku začaly strmě stoupat ceny energií, pohonných hmot i hnojiv. V případě jablek se však nepodařilo promítnout nárůst vstupů do cen zemědělských výrobců.

Výše úrody ovoce v České republice nemá přímý dopad na spotřebitelské ceny ovoce v ČR, ty zásadně ovlivňuje situace na trhu v Evropě. V průběhu roku 2022 vykazovaly spotřebitelské ceny u jednotlivých druhů ovoce různou míru růstu s výjimkou konzumních jablek, kde se spotřebitelské ceny v porovnání se stejným obdobím předchozího roku pohybovaly na nižších úrovních.

Dovoz čerstvého a sušeného ovoce do ČR v roce 2022 v porovnání s dovozem v předchozím roce poklesl na celkových 569,5 tis. t. v hodnotě 19,6 mld. Kč. Dodávky ovoce ze zemí EU a Spojeného království se na celkovém objemu dovozu podílely téměř 54 % a dosáhly 307,6 tis. t. Mezi největší dodavatele patřilo tradičně Španělsko (98,5 tis. t, tj. meziroční nárůst o 4 %) a Itálie (50,9 tis. t, tj. snížení téměř o 10 %), dále pak Polsko (29,3 tis. t, tj. o 19 % méně) a Řecko (26,4 tis. t). Dovoz ovoce ze třetích zemí v roce 2022 se meziročně zvýšil na 261,9 tis. t. Největšími dodavateli tohoto ovoce byla Kostarika, Ekvádor, Kolumbie, Kamerun a Jižní Afrika.

Vývoz čerstvého a sušeného ovoce včetně reexportu v roce 2022 meziročně mírně vzrostl na 134,5 tis. t o celkové hodnotě 3,98 mld. Kč. Ovoce směřovalo téměř výhradně na trhy zemí EU, nejvíce na Slovensko (61,2 tis. t), dále do Rakouska (46,1 tis. t), Polska (6,2 tis. t), Německa (6,2 tis. t), Nizozemska (3,3 tis. t) a Itálie (3,2 tis. t).

Tabulka 65 – Průměrné ceny zemědělských výrobců ovoce v ČR (v Kč/t)

Druh ovoce	2020	2021	2022
Jablka konzumní	14 543	14 767	13 362
Jablka moštová	3 646	3 379	2 927
Hrušky	17 206	16 774	16 225
Broskve	23 307	20 556	23 413
Meruňky	34 448	23 926	33 485
Švestky	11 789	13 826	14 177
Třešně	56 293	48 837	44 768
Višně	11 207	8 710	12 312
Rybíz červený a bílý	39 365	22 803	7 828
Rybíz černý	–	20 726	–
Jahody tříděné	103 705	104 833	120 045

Zdroj: ČSÚ.

Tabulka 66 – Průměrné spotřebitelské ceny v ČR (v Kč/kg)

Druh ovoce	2019	2020	2021
Jablka konzumní	37,73	32,35	31,90
Stolní hrozny	87,47	79,23	83,28
Jahody	160,13	–	–
Pomeranče	41,77	32,99	34,04
Citrony	61,51	49,78	53,18
Banány	28,73	25,03	27,85
Kiwi	88,57	–	–

Zdroj: ČSÚ.

Tabulka 67 – Saldo zahraničního obchodu ČR čerstvým a sušeným ovocem

Ukazatel	2017	2018	2019	2020	2021	2022
t	-504 966	-459 184	-479 670	-484 523	-477 693	- 434 967
tis. Kč	-13 282 409	-13 132 433	-13 288 287	-15 363 403	-15 041 036	-15 625 070

Zdroj: Statistika zahraničního obchodu.

Tabulka 68 – Dobrovolná podpora vázaná na produkci – „citlivé položky“

Rok	Sazba platby na produkci ovoce a výměra – VVP			Sazba platby na produkci ovoce a výměra – VP		
2018	12 071,29 Kč/ha	5 643 ha	307 žádostí	8 022,59 Kč/ha	3 387 ha	315 žádostí
2019	11 735,23 Kč/ha	5 824 ha	306 žádostí	7 892,29 Kč/ha	3 455 ha	316 žádostí
2020	12 534,51 Kč/ha	5 826 ha	311 žádostí	8 571,26 Kč/ha	3 399 ha	318 žádostí
2021	11 380,63 Kč/ha	5 837 ha	310 žádostí	7 975,42 Kč/ha	3 323 ha	320 žádostí
2022	11 063,93 Kč/ha	5 782 ha	311 žádostí	7 658,06 Kč/ha	3 332 ha	324 žádostí

Zdroj: MZe.

V ČR je ovoce, stejně jako zelenina, pěstováno v systému integrovaného způsobu pěstování (IPO), jehož rozsah se v roce 2022 snížil na 9 321 ha, což představuje podíl na celkové výměře produkčních plodných sadů 81,5 %. Ve Svazu pro integrované systémy pěstování ovoce (SISPO) bylo v roce 2022 registrováno celkem 345 členů; ochranná známka SISPO byla toho roku udělena 237 členům, kteří pěstují ovoce na 8 137 ha, udělena nebyla nebo byla odebrána 81 subjektům.

Na podporu zachování rozměru ovocnářského sektoru je od roku 2015 ovoce zařazeno mezi komodity v rámci dobrovolné podpory vázané na produkci (tzv. citlivé komodity), do kategorií podpor na produkci ovocných druhů s velmi vysokou (VVP) a vysokou pracností (VP). Průměrně je pro období 2015–2022 vyčleněno na podporu tohoto odvětví v rámci přímých plateb cca 100 mil. Kč ročně.

CHMEL

Česká republika je třetí největší pěstitelskou zemí světa a největším producentem jemně aromatického chmele na světě. Chmel je řazen mezi naše nejintenzivnější plodiny a velmi významné exportní zemědělské komodity. Přes 80 % chmele je každoročně vyváženo, český chmel také tvoří kvalitativní základ českých i světových piv.

Stejně jako roky předchozí, je Česká republika řazena mezi největší producenty chmele na světě i v roce 2022. Výměra chmele v roce 2022 v ČR tvořila 7,9 % světové plochy. ČR tak zaujímá třetí místo mezi světovými pěstiteli chmele po USA a Německu. Na čtvrtém místě je se svojí pěstitelskou plochou Čína.

Každoročně k datu 20. 8. provádí ÚKZÚZ konečný stop stav sklizňových ploch. V letošním roce je evidováno snížení sklizňové plochy o 0,58 %, na konečných 4 942,6 ha (v roce 2021 sklizňová plocha činila 4971,2 hektaru). Chmel v ČR pěstuje 121 pěstitelů ve třech chmelařských oblastech – Žatecko, Úštěcko a Tršicko.

Největší plochu již tradičně zaujímá Žatecká chmelařská oblast, ve které se chmel pěstuje na 3 800,7 ha, tj. 76,9 % výměry chmelnic v ČR. Úštěcká chmelařská oblast zaujímá 10,5 % plochy a Tršická chmelařská oblast 12,6 % ploch chmelnic v ČR. Výsazy nových chmelnic činí celkem 260 ha, což představuje

5,3 % ze součtu sklizňových ploch ČR. Oproti loňskému roku se jedná o snížení plochy nových výsadb o 28,6 ha. Z toho 199 ha zaujímal Žatecký poloraný červeňák, 31 ha Sládek, 14,5 ha Agnus a 11,4 ha Premiant, zbytek připadá na minoritní odrůdy.

Vegetace v roce 2022 byla charakteristická dlouhými suchými obdobími spojenými s vysokými teplotami, které se střídaly s krátkými, intenzivními srážkami. Větší srážky většinou bouřkového charakteru byly na některých lokalitách zaznamenány až během druhé, a především pak začátkem třetí dekády měsíce srpna, ale ty již neovlivnily vývoj a dozrávání chmelových rostlin, ale naopak zkomplikovaly pěstitelům sklizeň. Vzhledem k uvedenému vývoji počasí byl habitus chmelových rostlin slabší, nasazení hlávek bylo také slabé a vysoké procento hlávek nedosáhlo sklizňové zralosti, což negativně ovlivnilo vedle výnosu také obsah pivovarsky účinných látek.

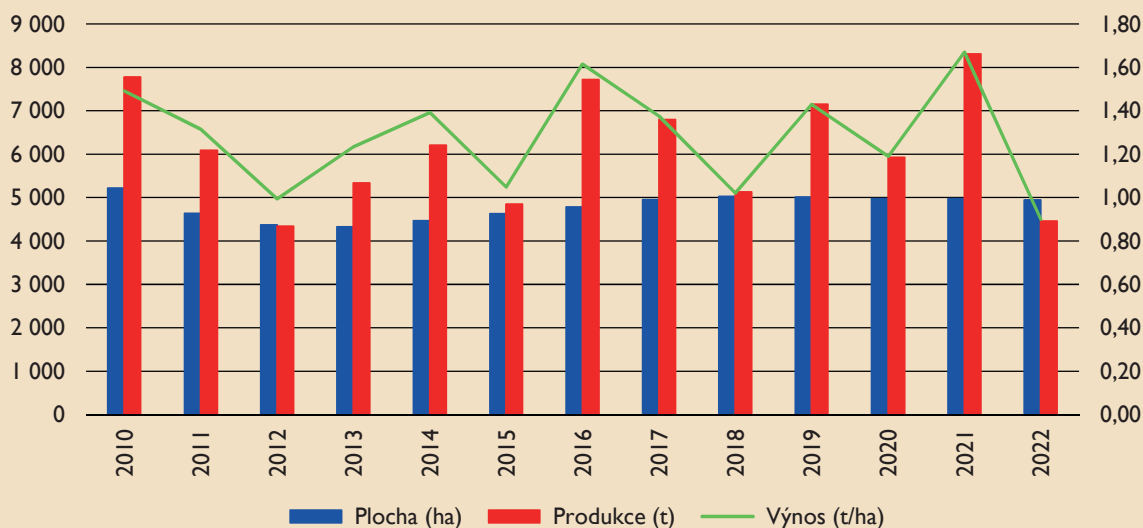
Sklizňový ročník 2022 lze hodnotit jako podprůměrný, s celkovou produkcí chmele 4 452,34 t, je nejnižší od roku 2012, a průměrný výnos 0,90 t/ha je zároveň nejnižším hektarovým výnosem od roku 2000. Ve srovnání s ročníkem 2021, který byl výnosově nadprůměrný, došlo ke snížení produkce chmele o 3 853,38 t (v roce 2021 bylo sklizeno 8 305,72 t), což je meziroční pokles o 46,39 %. Největší pokles byl zaznamenán u odrůdy Žatecký poloraný červeňák v Žatecké chmelařské oblasti, kde oproti minulému sklizni výnos poklesl o 55,4 %. Produkce sklizně 2022 je smluvně zajištěna, produkce nadprůměrné sklizně 2021 byla též úspěšně zobchodována.

Nejrozšířenější odrůdy Žatecký poloraný červeňák bylo vyprodukováno 3 127,1 t, tj. o 3 536 t méně než v předchozím roce (pokles o 53,1 %). Odrůdy Sládek bylo sklizeno 724,1 t, tj. o 177,8 t méně (pokles o 19,7 %). U odrůdy Premiant došlo také k poklesu množství sklizeného chmele o 91,7 t (o 23,0 %) na celkových 307,1 t.

Chmel zůstává jednou z nemnoha položek agrárního zahraničního obchodu, u nichž má ČR dlouhodobě kladné saldo. Z dlouhodobého pohledu nejvíce zpracovaného chmele putuje do Japonska. Přes 67 % dodávek z roku 2022 bylo vyvezeno mimo EU. V rámci EU28 nejvýznamnějším dovozcem českého chmele je Německo.

V roce 2022 dle Statistiky zahraničního obchodu bylo vyvezeno celkem 5 091 t chmele tj. 102,4 % skutečnosti roku 2021. Přes 67 % dodávek z roku 2022 bylo vyvezeno mimo EU. Z dlouhodobého pohledu nejvíce zpracovaného chmele

Graf 11 – Plocha a produkce chmele v ČR 2010-2022

Zdroj: ÚKZÚZ.

putuje do Japonska. V rámci EU28 nejvýznamnějším dovozcem českého chmele je Německo. Mezi významné odběratele českého chmele v roce 2022 patřila Čína (1 388 t), Japonsko (1 026 t), Německo (971 t) a Rusko (467 t). Většina celkového dovozu byla realizována z Německa. Část dovezeného chmele, zejména v hlávkové formě je po zpracování následně dále vyvážena. V roce 2022 bylo celkem dovezeno 851 t chmele, což je 68 % skutečnosti roku 2021. Chmelového extraktu bylo dovezeno stejné množství jako v roce přecházejícím a to 126,5 t. Snížení dovozu chmele a zvýšení vývozu je důsledkem nadprůměrné sklizně roku 2021, kdy větší část sklizně je zpracovávána a obchodována až následující rok.

Chmel tak zůstává jednou z nemnoha položek agrárního zahraničního obchodu, u nichž má ČR dlouhodobě kladné saldo. Zahraniční obchod s chmelem a chmelovými výrobky zaznamenal dle předběžných výsledů v roce 2022 opět kladné saldo, a to v hodnotě 1 113,9 mil. Kč. Průměrná cena CZV sušeného chmele ze sklizně roku 2022 podle ČSÚ činila 258 902 Kč/t, meziročně o 10,5 % více.

RÉVA, VÍNO

Počasí

Rok 2022 byl na území ČR teplotně nadnormální. Průměrná roční teplota vzduchu 9,2 °C byla o 1,7 °C vyšší než normál za období z let 1961–1990 a o 0,9 °C vyšší než normál v letech 1991–2020. Jednalo se o další teplotně nadprůměrný rok. Největší odchylku od normálu měly měsíce únor (+3,2 °C) a duben (-2,1 °C). Předchozí roky byly teplotně nadnormální s výjimkou roku 2021, průměrná roční teplota v předchozích letech byla 8,0 °C (2021), 9,1 °C (2020), 9,5 °C (2019), 9,6 °C (2018).

Srážkově byl rok 2022 normální, spadlo celkem 632 mm srážek, což je 92 % dlouhodobého srážkového normálu z let 1991–2020. Srážkově silně nadnormální byl především měsíc červen (123 %) a podnormální měsíc březen (35 % normálu).

Abiotické poruchy a poškození révy

V důsledku nepříznivého průběhu počasí v průběhu června a v červenci se na některých lokalitách časně projevila abiotická porucha **Fe-deficientní vrcholová chloróza révy**, jejíž výskyt podporuje deštivé počasí nebo naopak nedostatek vláhy.

Během letních měsíců byl pozorován lokální výskyt další abiotické poruchy **Mg-deficientní mezižilkové chlorózy listů révy**.

Na některých lokalitách bylo u citlivých odrůd pozorováno **sprchávání květenství a hráškovatění hroznů révy**, způsobené nepříznivými podmínkami v době kvetení révy, především deštivým počasím.

V roce 2022 došlo k ojedinělým výskytům **krupobitního poškození révy**.

V důsledku nepříznivého průběhu počasí v jarních měsících se na některých lokalitách časně projevila abiotická porucha **Fe-deficientní vrcholová chloróza révy**, jejíž výskyt podporuje chladné a deštivé počasí nebo naopak nedostatek vláhy.

Během srpna a později byly pozorovány lokální výskyt další abiotické poruchy **Mg-deficientní mezižilkové chlorózy listů révy**.

Na některých lokalitách bylo u citlivých odrůd pozorováno **sprchávání květenství a hráškovatění hroznů révy**, způsobené nepříznivými podmínkami v době kvetení révy, především chladnějším a deštivým počasím.

Koncem měsíce srpna a během září bylo lokálně pozorováno poškození zrajících bobulí hmyzem, např. **včelou medonosnou** (*Apis mellifera*) nebo **vosou obecnou** (*Vespa vulgaris*), brouky **zlatohlávkou huňatými** (*Cetonia aurata*) a ptáky, především **špačkem obecným** (*Sturnus vulgaris*).

Choroby révy

V roce 2022 byly opět pozorovány v celé vinařské oblasti Morava, především na náchylných odrůdách, výskyt **fytoplazmového žloutnutí a červenání listů révy** (původce 'Candidatus' *Phytoplasma solani*, syn. Potato stolbur phytoplasma, syn. choroby stolbur révy). Výskyt byly pozdější a lokální,

postíženy byly především náchylné odrůdy. Přenašečem této fytoplazmy je křísek žilnatka vironosná (*Hyalostes obsoletus*). Výskyty choroby na Moravě mají neustále vzestupnou tendenci, ve vinařské oblasti Čechy jsou výskyty zatím ojedinělé a slabší. Hlavním důvodem je problematická regulace hostitelského druhu kříška i choroby, kterými jsou plevele svlačec rolní a případně kopřiva dvoudomá, především ve vinicích s ekologickým způsobem pěstování a v integrované produkci révy.

Při vymezovacím průzkumu provedeném ÚKZÚZ ve vinařské oblasti Morava a v podoblastech Znojenské a Mikulovské, kde byl v roce 2021 zjištěn na 3 lokalitách první výskyt karanténního škodlivého organismu na území ČR, původce **fytoplazmového zlatého žloutnutí révy** (*Candidatus Phytoplasma vitis*, syn. Grapevine flavescence dorée phytoplasma, GFDP), byl opět prokázán jeden pozitivní nález na rostlině révy v CHKO Pálava a 2 nálezy byly potvrzeny na hostitelském druhu plevele, plaménku plotní *Clematis vitalba* v okolí vinice. Na lokalitě v okrese Znojmo, kde byla v roce 2021 zjištěna napadená rostlina, nebyl v roce 2022 výskyt patogenu znovu potvrzen. Tato choroba patří mezi hospodářsky nejvýznamnější choroby révy a způsobuje významné ztráty, napadené keře nelze léčit a během několika let odumírají. Choroba se v současné době vyskytuje ve většině zemí jižní Evropy, kde je pěstována réva vinná. Nejbližší výskyty patogenu jsou v sousedním Rakousku, ve spolkové zemi Dolní Rakousko a od roku 2021 také na Slovensku. Hlavním přenašečem fytoplazmy je křísek révový. V roce 2023 proběhne opět vymezovací průzkum na lokalitách s výskytem v předchozích letech s cílem eradikace patogenu.

Podmínky pro primární infekce **plísňé révy** *Plasmopara viticola* (10 mm dešťových srážek v průběhu 24 hodin, průměrná denní teplota minimálně 10 °C a minimální denní teplota 8 °C) byly plošně splněny až během déletrvajících srážkového období, ve vinařské oblasti Morava byly zjištěny na některých lokalitách v polovině června během kvetení révy, většinou až v závěru června nebo počátkem července. Silnější výskyty choroby a šíření choroby na vrcholech letorostů a na zálistcích bylo zaznamenáno až koncem července a počátkem srpna po vydatných dešťových srážkách.

Následkem mírného průběhu zimy nedošlo k poškození mycelia přezimujícího v očkách révy zimními mrazy (teplota -15 °C a nižší) a tedy k eradikaci patogenu. Z důvodu pozdního výskytu **padlí révy**, původce *Erysiphe necator* nebyla v předchozím roce infikována bazální oka letorostů patogenem a byl předpoklad pouze omezeného výskytu zdrojů infekce a slabšího a opožděného výskytu choroby v roce 2022. Příznivé podmínky pro sekundární šíření padlí nastaly již ve 2. dekádě května a opakovaně v červnu i v červenci. Šíření padlí později omezovaly vysoké teploty v závěru června a ve 3. dekádě července, kdy maximální teploty přesáhly po několik dní i 30 °C. Výskyt choroby na jednotlivých lokalitách ovlivnil rozdílný průběh počasí a správné načasování ochranných opatření včetně provedení zelených prací. První ojedinělé výskyty choroby na listech byly zjištěny již po odkvětu révy, silnější výskyty na vyvíjejících se hroznech byly zaznamenány ve fázi bobule velikosti broku až hrachu. Další šíření choroby na listech a na mladých letorostech bylo pozorováno až koncem července a počátkem srpna v období dozrávání hroznů. Ve vinařské oblasti Čechy byly ojediněle pozorovány silnější výskyty choroby až počátkem září.

Vlivem velmi příznivých podmínek, deštivého počasí ve 3. dekádě srpna a dále během téměř celého září došlo k lokálně silnějším výskytům **šedé hnily hroznů révy** (původce *Botrytis cinerea*). První výskyty choroby na hroznech ranějších náchylných odrůd byly na některých lokalitách výjimečně

zjištěny již koncem srpna až v první polovině září. Slabé, ale opakované dešťové srážky v průběhu celého měsíce září, ve fázi sklizňové zralosti, způsobily praskání bobulí a na mnoha lokalitách se ve 2. polovině září objevily první výskyty choroby a později došlo i k významnému šíření choroby. Počátkem října v období dozrávání pozdních odrůd nastalo teplé počasí bez srážek a skončily vhodné podmínky pro šíření choroby. Silné výskyty choroby se projeví především na lokalitách, kde nebyla zajištěna včasná a dostatečně intenzivní ochrana porostů.

V období zrání hroznů byly zaznamenány lokálně silnější výskyty **octové hnily** (původce komplex bakteriálních a houbových patogenů - kvasinek), které osídlují poškozené bobule (praskání bobulí po intenzivních srážkách; vosy, včely, zlatohlávci, octomilka japonská aj.).

V roce 2022 stále pokračovaly velmi silné a narůstající výskyty **chřadnutí a odumírání révy – syndrom Esca** (původce *Phaeoconiella chlamydozpora*, *Phaeoacremonium aleophyllum*, *Fomitiporia mediterranea* aj. druhy houbových patogenů) na náchylných odrůdách, a to v celé vinařské oblasti Morava. Napadené keře buď postupně chřadnou, nebo výjimečně i náhle odumírají z důvodu poškození vodivých pletiv v kmíncích révy. Choroba se nejčastěji projevuje charakteristickou změnou zbarvení listů (u bílých odrůd žloutnutí a u modrých odrůd červenání až fialování listů), nekrotizací mezižilkových pletiv a okrajů listů (tzv. „tygrovitost“), skvrnami na bobulích a postupným zasycháním bobulí a končí vždy předčasným odumřením napadených keřů. K infekcím dochází přes poranění vzniklá při řezu révy, pokud byl prováděn za teplého a deštivého počasí, vhodného pro patogeny.

Škůdci révy

Lokálně byly zaznamenány škodlivé výskyty kadeřavosti révy vinné způsobené **hálčivcem révoým** (*Calepitrimerus vitis*), která se projevuje deformacemi listů, a nestejným růstem letorostů.

Současně byly pozorovány narůstající škodlivé výskyty plstnatosti révy vinné způsobené **vlnovníkem révoým** (*Colomerus vitis*).

První výskyty dospělců **obaleče mramorovaného** (*Lobesia botrana*) ve feromonových lapácích byly zjištěny ve vinařské oblasti Morava a Čechy již během 3. dekády dubna, většinou však v první dekádě května. Výskyt dospělců 1. generace obaleče mramorovaného ve feromonových lapácích byl obecně slabý, druhá generace obaleče byla slabší. Na některých lokalitách byla zaznamenána i částečná 3. generace škůdce. Výskyty obaleče mramorovaného ve vinařské oblasti Čechy byly slabé.

První výskyty dospělců 1. generace **obalečika jednopásého** (*Eupoecilia ambiguella*) ve feromonových lapácích byly ojediněle zaznamenány ve vinařské oblasti Morava v poslední dekádě dubna, ale většinou až v první dekádě května. Vrchol 1. generace škůdce proběhl ve 2. dekádě června. Letové vlny obalečika jednopásého byly v roce 2022 slabé a úlovky v lapácích nedosáhly práh škodlivosti. Výskyty obalečika jednopásého byly ve vinařské oblasti Čechy velmi slabé.

První ojedinělý výskyt invazního škůdce **octomilky japonské** (*Drosophila suzukii*) v lapáku s návnadou byl ve vinařské oblasti Morava zaznamenán již na počátku 3. dekády června v okrese Znojmo, maximum výskytu bylo v polovině září, kdy byl překročen práh škodlivosti.

Křísek révoý (*Scaphoideus titanus*) je hlavním přenašečem karanténního škodlivého organismu – fytoplazmy zlatého žloutnutí révy. Nymfy 1. instaru byly zaznamenány koncem 2. dekády května a na většině lokalit až ve 3. dekádě května.

První výskyty dospělců byly v roce 2022 zaznamenány od 3. týdne července až po počátek srpna. Výskyty škůdce byly na některých lokalitách i ve škodlivé intenzitě. Škůdce byl poprvé zjištěn na území ČR v roce 2016 a od té doby se rychle rozšířil, ve vinařské oblasti Čechy se dosud nevyskytuje.

Poškození rašících oček révy housenkami **různorožce trnkového** (*Peribatodes rhomboidaria*) ve škodlivé intenzitě bylo zaznamenáno pouze lokálně. Poškození rašících oček révy housenkami **osenic** (rodu *Scotia*, *Noctua*, *Euxoa*, *Amathes*) nebylo pozorováno.

Na podzim v roce 2022 byly opět na území jižní Moravy pozorovány škodlivé výskyty **hraboše polního** (*Microtus arvalis*) a v roce 2023 lze očekávat novou gradaci tohoto škůdce. Na většině sledovaných lokalit byly zjištěny střední nebo silné, tj. škodlivé výskyty, a na některých lokalitách dosahovaly výskyty až extrémní četnost, kdy počty nor několiknásobně překračovaly prahovou hodnotu.

Na konci vegetace bylo lokálně pozorováno poškození zrajících bobulí **vosou obecnou** (*Vespula vulgaris*), brouky **zlatohlávkou huňatými** (*Cetonia aurata*) a ptáky, především **špačkem obecným** (*Sturnus vulgaris*).

Zdroj: ÚKZÚZ.

Národní dotace vyplývající ze zákona o zemědělství

V roce 2022 byla výše dotací poskytnutých z podpůrných národních programů následující:

- **1.I.a.** Podpora vybudování kapkové závlahy ve vinicích. Pro rok 2022 bylo požádáno 8 žadatelů o dotaci v celkové požadované výši 5 153 760 Kč. V současné době probíhá jejich administrace.
- **3.b.** V rámci programu Podpora na budování prostorových izolátů množitelského materiálu révy vinné se zaměřením na ochranu proti šíření hospodářsky závažných virových chorob nebyla pro rok 2022 podána žádná žádost o dotaci.
- **3.c.** V rámci programu na podporu na testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod a metod PCR nebyla pro rok 2022 podána žádná žádost o dotaci.
- **3.d.** Podpora šlechtění révy vinné, zaměřeného na vyšší odolnost proti škodlivým biotickým a abiotickým činitelům a odpovídající kvalitu výsledné produkce. Pro rok 2022 byly podány dvě žádosti o dotaci ve výši 6 705 795 Kč. V současné době probíhá jejich administrace.
- **9.A.b.2.** V rámci opatření týkajícího se výstav pěstovaných rostlin, požádal v roce 2022 jeden žadatel na výstavu týkající se vinných odrůd. Požadavek činil 350 000 Kč. V současné době probíhá administrace.
- **9.H.** V rámci dotačního programu na Podporu účasti na mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí bylo v roce 2022 podpořeno 13 žadatelů ve výši 1 268 407 Kč.
- **10.D.** V rámci státní podpory evropské integrace nevládních organizací v roce 2022 nebyla podána žádná žádost.
- **13.** V rámci dotačního programu na podporu zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského průmyslu byla podána jedna žádost o dotaci, kdy žadatel požádal o 29 000 000 Kč. Doklady prokazující nárok na dotaci se však podávají až do konce dubna 2023.

Zdroj: SZIF.

Podpory z prostředků Vinařského fondu

Příjmy Vinařského fondu jsou tvořeny odvody za víno poprvé uvedené do oběhu (0,50 Kč z litru), odvody z plochy vinic (350 Kč/ha), penále, úroky, dotacemi z rozpočtu územních samosprávných celků a finanční podporou státu ve výši součtu všech příjmů Fondu.

Tabulka 69 – Přehled příjmů Vinařského fondu v roce 2022

Položka	Přijaté platby (Kč)
Odvody za víno	27 358 005,05
Odvody za vinice	5 095 326,29
Penále	56 768,91
Úroky	2 848 466,33
Příjmy z prodeje produktů	153 291,60
Příjmy z pořádaných akcí	1 043 773,41
Dotace z rozpočtu krajů	5 000 000,00
Finanční podpora státu 2022 za rok 2021	39 268 627,00
CELKEM	80 824 258,59

Zdroj: Vinařský fond.

Tabulka 70 – Přehled výdajů Vinařského fondu v roce 2022

Forma	Vydané platby (Kč)
Rozhodnutí o poskytnutí podpory	16 840 861,00
z toho: Podpora marketingu (dle § 31 odst. 4 písm. a) zákona č. 321/2004 Sb.)	5 610 364,00
Informování veřejnosti o vinohradnictví a vinařství (písm. b)	3 530 879,00
Podpora rozvoje vinařské turistiky (písm. c)	7 699 618,00
Komunikační kampaň	33 595 023,27
Propagace na základě smluv	24 703 604,01
CELKEM	75 139 488,28

Zdroj: Vinařský fond.

Podpory v rámci SOT s vínem

Podpory v rámci společné organizace trhu s vínem (SOT s vínem) se v roce 2022 poskytovaly dle nařízení vlády č. 147/2018 Sb., o stanovení bližších podmínek při provádění opatření společné organizace trhů se zemědělskými produkty v oblasti vinohradnictví a vinařství pro období 2019–2023, ve znění platném od 1. 8. 2018.

Podporována byla následující opatření:

restrukturalizace a přeměna vinic s podopatřeními:

- změna odrůdové skladby vinice
- přesun vinice do svahu
- technika zlepšující obhospodařování vinic

Tabulka 71 – Podpora na Restrukturalizaci a přeměnu vinic ve finančním roce 2021/2022

Počet přijatých žádostí/oznámení	141	
Počet žádostí/oznámení stažených žadatelem	0	
Počet zamítnutých žádostí	4	
Počet žádostí/oznámení přijatých ve finančním roce 2020/2021 přesunutých k vyplacení do finančního roku 2021/2022	8	
Počet přijatých a schválených žádostí/oznámení z finančního roku 2021/2022 (vyplacených)	84	
Celkový počet schválených žádostí/oznámení vyplacených ve finančním roce 2021/2022 (8x žádost z roku 2020/2021, 84x žádosti z finančního roku 2021/2022)	92	
Podopatření „Změna odrůdové skladby vinice“	148,74 ha	82 žádostí/74 570 928,81 Kč
Podopatření „Přesun vinice do svahu“	0,33 ha	1 žádost/62 691,42 Kč
Podopatření „Technika zlepšující obhospodařování vinic“	25,22 ha	9 žádostí/12 446 998,00 Kč

Zdroj: SZIF.

Pozn.: Finanční rok je období od 16. října daného roku do 15. října následujícího roku.

investice na následující nová zařízení pro výrobu vinařských produktů:

- dřevěný sud nebo uzavřená dřevěná nádoba na výrobu vína o objemu nejméně 600 l
- speciální kvasná nádoba s aktivním potápěním matolinového klobouku pro výrobu červených vín
- cross-flow filtr na víno, ve kterém je víno přiváděno na membránu tangenciálně a určitý objem vína prochází membránou jako filtrát a zbývající pokračuje podél membrány s odfiltrovanými nečistotami
- lis na hrozny

Pro finanční rok 2021/2022 bylo přijato **194 žádostí** o poskytnutí podpory na investice (cross-flow filtr na víno – 34 žádostí, dřevěné sudy nebo uzavřená dřevěná nádoba – 60 žádostí, speciální kvasná nádoba – 45 žádostí, lis na hrozny – 55 žádostí), 9 žádostí bylo staženo a 47 žádostí bylo zamítnuto. Celkem bylo vyplaceno 138 žádostí, a to v objemu **36 777 142,31 Kč** (cross-flow filtr na víno – 22 žádostí za 12 181 509,10 Kč, dřevěný sud nebo uzavřená dřevěná nádoba – 43 žádostí za 5 139 946,79 Kč, speciální kvasná nádoba – 30 žádostí za 6 885 066,41 Kč, lis na hrozny – 43 žádostí za 12 570 620,01 Kč).

Podpory v rámci Programu rozvoje venkova

V rámci Programu rozvoje venkova je pěstování révy vinné podporováno:

- Agroenvironmentálně-klimatickými opatřeními (AEKO) v rámci podopatření Integrovaná produkce révy vinné (titul základní a nadstavbová ochrana vinic),
- Navazujícími agroenvironmentálně-klimatickými opatřeními (NAEKO) v rámci podopatření Integrovaná produkce révy vinné (titul základní a nadstavbová ochrana vinic),
- Opatřením Ekologické zemědělství (EZ) a
- Opatřením Navazující ekologické zemědělství (NEZ).

U opatření **AEKO** a **EZ** je podmínkou uzavření závazku na 5 let a u opatření **NAEKO** a **NEZ** je podmínkou uzavření závazku na 1 rok. Ve všechny případech se jedná o podpory z prostředků EU (75 % nákladů) s kofinancováním ČR (25 % nákladů).

V rámci **AEKO** bylo v roce **2022** podáno 36 žádostí o dotaci na titul IP révy vinné – základní ochrana vinic. Sazba podpory byla stanovena na 8 029,13 Kč/ha. Výše podpory pro rok 2022 činí 3 270 184,47 Kč na celkovou výměru 407,29 ha. V titulu IP révy vinné – nadstavbová ochrana vinic bylo v roce

Tabulka 72 – Podpora na Investice ve finančních letech 2017/2018 – 2021/2022

	Cross flow filtr na víno	Lis na hrozny	Dřevěný sud/Uzavřená dřevěná nádoba	Speciální kvasná nádoba
2017/2018	8	0	37	16
2018/2019	17	30	43	25
2019/2020	7	27	31	27
2020/2021	12	30	50	26
2021/2022	22	43	43	30

Zdroj: SZIF.

2022 podáno 112 žádostí o dotaci. Sazba podpory zde byla stanovena na 16 779,15 Kč/ha. Výše podpory pro rok 2022 činí 47 144 042,77 Kč na celkovou výměru 2 809,68 ha.

V rámci **NAEKO** bylo v roce 2022 podáno 73 žádostí o dotaci na titul IP révy vinné – základní ochrana vinic. Sazba podpory byla stanovena na 4 897,03 Kč/ha. Výše podpory pro rok 2022 činí 4 852 956,75 Kč na celkovou výměru 991 ha. V titulu IP révy vinné – nadstavbová ochrana vinic bylo v roce 2022 podáno 411 žádostí o dotaci. Sazba podpory zde byla stanovena na 13 671,90 Kč. Výše podpory pro rok 2022 činí 100 932 667,39 Kč na celkovou výměru 7 385,43 ha.

V rámci opatření **EZ** bylo v roce 2022 podáno 33 žádostí do opatření Ekologické zemědělství s kulturou vinice v režimu certifikovaném EZ. Sazba podpory byla stanovena na 21 005,01 Kč/ha. Výše podpory pro rok 2022 zde činí 3 953 352,69 Kč na celkovou výměru 188,22 ha. Do opatření ekologické zemědělství s kulturou vinice v přechodném období bylo v roce 2022 podáno 10 žádostí o dotaci. Sazba podpory byla stanovena na 22 372,20 Kč/ha. Výše podpory pro rok 2022 činí 285 693,00 Kč na celkovou výměru 13,29 ha.

V rámci opatření **NEZ** bylo v roce 2022 podáno 68 žádostí do opatření Navazující ekologické zemědělství s kulturou vinice v režimu certifikovaném EZ. Sazba podpory byla stanovena na 21 005,01 Kč/ha. Výše podpory pro rok 2022 zde činí 14 277 768,84 Kč na celkovou výměru 680,05 ha. Do opatření ekologické zemědělství s kulturou vinice v přechodném období bylo v roce 2022 podáno 32 žádostí o dotaci. Sazba podpory byla stanovena na 22 372,20 Kč/ha. Výše podpory pro rok 2022 činí 3 111 525,60 Kč na celkovou výměru 144,52 ha.

Zdroj: SZIF.

Odrůdová skladba registrovaných vinic

V roce 2022 tvořila obhospodařovaná plocha vinic v ČR přibližně 17 885 ha; přičemž současný produkční potenciál v ČR byl na úrovni 18 494 ha. K 31. 12. 2022 bylo zaregistrováno 13 732 pěstitelů.

Mezi nejčastěji pěstované odrůdy révy vinné v roce 2022 patřily: Veltlínské zelené, Ryzlink rýnský, Müller Thurgau a Ryzlink vlašský z bílých odrůd; Frankovka, Svatovavřínecké, Rulandské modré a Zweigeltrebe z modrých odrůd.

V roce 2022 bylo vysázeno 383,3815 ha vinic. Osázená plocha vinic je nižší o 19,1317 ha oproti roku 2021, kdy činila 17 865,7874 ha.

Nejvíce vysazovanými odrůdami byly odrůdy Pálava (62,63 ha), Tramín červený (52,77 ha) a Veltlínské zelené (23,67 ha) z bílých odrůd. Z modrých odrůd je to Merlot (10,62 ha). Z PIWI odrůd se nejvíce sázel Hibernal (17,52 ha).

Z celkových 17 885 ha obhospodařované plochy vinic tvoří téměř tři čtvrtiny odrůdy moštové bílé (73 %), jejichž plocha se zvyšuje, jednu čtvrtinu odrůdy moštové modré

(27 %) a zanedbatelný podíl necelé 0,5 % připadá na stolní a podnožové odrůdy, ke kterým lze přiřadit i šlechtitelský materiál

Podíl mladých výsadby na celkové ploše vinic zůstal stejný jako v minulém roce a činí celkově 22 %, tj. 3 933,0695 ha. O 1 % na 50 % se zvýšila plocha vinic v plné plodnosti, tj. 8 953,8578 ha, plocha vinic v kategorii od 30 do 50 let se snížila o 1 % na 22 %, tj. 3 884,1597 ha. Podíl starých vinic je téměř stejný, tj. 1 113,8321 ha, jako v minulém roce. Lze tak konstatovat, že vinice v ČR mírně stárnou.

Dle údajů registrace ÚKZÚZ byl v roce 2022 produkční potenciál vinic 18 493,54 ha. Z uvedené tabulky vyplývá, že okamžitě využitelná plocha pro výsadbu je přibližně 450 ha. Plocha, kterou by mohli pěstitelé využít na základě žádosti a následného správního řízení je přibližně 159 ha.

V roce 2022 byla stanovena kvóta pro přidělení povolení pro novou výsadbu ve výši 178,4 ha. Ve stanoveném termínu požádalo 130 pěstitelů o povolení výsadby na plochu 81,5 ha. Kvóta nebyla využita ani v prodlouženém termínu, a proto bylo vyhověno všem žadatelům.

Z pohledu počtu pěstitelů a kategorií velikosti vinic bylo k 31. 12. 2022 vedeno v Registru vinic celkem 13 732 pěstitelů s osázenými vinicemi na celkové ploše 17 884,9191 ha.

Z rozboru aktuální struktury vinic v ČR dle jejich velikosti osázené plochy a počtu pěstitelů lze vysledovat, že 91 % z celkové výměry osázené plochy vinic je soustředěno v ucelených vinicích nad 1 ha, avšak ze souboru pěstitelů je to 13 % z registrovaných pěstitelů. Na druhé straně 2 % vinic o výměře do 0,1 ha jsou v držení 41 % z celkového počtu pěstitelů. Nadále dochází ke koncentraci vinic o velké rozloze u velmi malého počtu „velkých“ pěstitelů.

Zdroj: ÚKZÚZ.

Zatřídování tuzemských vín v roce 2022

V ČR se každoročně prověřuje úroveň výroby a distribuce vinných produktů a hroznů révy vinné. Tyto kontroly provádí SZPI. Současně se soustřeďuje i na prověření odpovědnosti výrobců a distributorů za zdravotně nezávadnou produkci. V souladu s § 19 odst. 4 písm. d) zákona č. 321/2004 Sb., provádí SZPI ověřování odrůdy, původu, cukernatosti a hmotnosti vinných hroznů.

SZPI v roce 2022 ověřila cukernatost u 43 356 890 kg hroznů (v roce 2021 to bylo 48 246 219 kg hroznů) z toho 98,81 % na Moravě a 1,19 % v Čechách.

SZPI dále každoročně provádí zatřídování vín podle § 26 zákona č. 321/2004 Sb.; zatřídování podléhají jakostní, přívlastková, jakostní šumivá, aromatická jakostní šumivá, jakostní perlivá a jakostní likérová vína a pěstitelský sekt, pokud je takové víno vyrobeno z vinných hroznů sklizených ve vinařské oblasti Morava nebo Čechy a nebylo zatříděno jako VOC víno dle § 23 zákona č. 321/2004 Sb.

Tabulka 73 – Jednotlivé položky produkčního potenciálu vinic v ČR v roce 2022 (v ha)

Povolení pro novou výsadbu		Využitelná plocha (v držení pěstitele)	308,9241 ha
Povolení pro opětovnou výsadbu		Využitelná plocha (v držení pěstitele)	134,4916 ha
Vyklučená plocha vinic		Využitelné na základě žádosti pěstitele	195,0535 ha
Osázená plocha vinic	K 31. 12. 2022		17 865,7874 ha
Celkem produkční potenciál	K 31. 12. 2022		18 504,2566 ha

Zdroj: ÚKZÚZ (Registr vinic).

Pozn.: Dle čl. 64 až 68, nařízení EP a R (EU) č. 1308/2013.

Celkem proběhlo 119 zasedání komisí pro hodnocení a zařídování vín, v nichž bylo z vinařské oblasti Morava celkem předloženo k zařídění 320 395 hl vína (počet šarží 7 112) a z vinařské oblasti Čechy to bylo 3 386 hl vína (počet šarží 108). Celkem bylo zaříděno 6 976 šarží vín, což představuje množství 317 352 hl vína. Z toho bylo hodnoceno ve druhém kole (opakovaně) celkem 44 šarží v množství 1 116 hl a 136 šarží bylo vyřazeno v celkovém množství 3 036 hl.

Ve vinařské oblasti Čechy byl podíl bílých odrůd z celkového počtu zařídovaného vína 1,18 % a podíl modrých odrůd 0,34 % z celkového počtu zařídovaného vína v rámci ČR, tj. 77,8 % podíl bílých odrůd a podíl modrých odrůd 22,2 % zastoupených v rámci vinařské oblasti Čechy.

Ve vinařské oblasti Morava byl podíl bílých odrůd 83,13 % z celkového počtu zařídovaného vína a modrých odrůd 15,35 % z celkového počtu zařídovaného vína v rámci ČR, tj. 84,4 % podíl bílých odrůd a podíl modrých odrůd 15,6 % zastoupených v rámci vinařské oblasti Morava.

Z pohledu objemu byla kategorie jakostní víno s přívlastkem pozdní sběr nejvíce zařídovaným vinařským produktem (143 292 hl) v těsném závěsu s kategorií jakostní víno odrůdové (111 988 hl). Z pohledu počtu vzorků výrazně převyšovala kategorie jakostní víno s přívlastkem pozdní sběr (4 141 šarží), která tvořila cca 59 % počtu všech zařídovaných šarží.

Zdroj: SZPI.

LÉČIVÉ, AROMATICKÉ A KOŘENINOVÉ ROSTLINY

V ČR se pěstuje a zpracovává více než 50 rostlinných druhů léčivých, aromatických a kořeninových rostlin s velmi rozdílným rozsahem pěstování a využití. Informační zdroje jsou s ohledem na různé způsoby zpracování a využívání (farmacie, potravinářství, krmivářství, vývoz, izolace obsahových látek) nejednotné, a proto problematické. Hlavním trendem produkce léčivých, aromatických a kořeninových rostlin (LAKR) v ČR je zajištění kvality, a to stanovením a zavedením správné pěstitelské praxe včetně posklizňové úpravy a skladování v konvenčním i v ekologickém zemědělství.

Podle rozsahu pěstování jsou druhy, které se pěstují na plochách více jak 1 000 ha – mezi ty patří ostropestřec mariánský a kmín kořený, na stovkách ha se pěstují jitrocel kopinatý, fenykl obecný, koriandr setý a také pískavice řecké seno. Na plochách

kolem 10 ha se pěstují heřmánek lékařský, máta, měsíček, leuzea saflorová, sléz, kopr. Rozsah pěstování se řídí zásadně poptávkou, velmi často na základě smluvního vztahu zpracovatel – pěstitel.

V roce 2022 se celkové pěstební plochy LAKR mírně zvýšily na 7 288 ha, avšak produkce meziročně klesla o 12,1 % na 5,6 tis. t. Léčivé rostliny se pěstovaly na výměře 3 471 ha (tj. meziroční pokles o 9,7 %) a kořeninové na 3 817 ha, z toho na výměře 3 516 ha byl pěstován kmín kořený.

Rozsah pěstování LAKR je určován nestabilní situací v jejich odbytu. Mezi významné komodity v ČR v rámci pěstovaných LAKR stále patří ostropestřec mariánský a kmín kořený, pěstování námele a máku pro použití na makoviny závisí čistě na zadání zpracovatele. Odhady ploch pro pěstování ostropestřce se pohybují v posledních 5 letech okolo 2 000 ha. Tradičně se v ČR pěstuje na žitě námel, a to v průměru na ploše 1 000 ha. V posledních letech vzrostla plocha pěstování jitrocele kopinatého téměř 4x, byl také zaznamenán prudký nárůst plochy pro pěstování pískavice řecké seno ze 4 ha v roce 2016 na 145 ha v roce 2022. Koriandr se pěstuje na ploše 19 ha (pokles o 30 %), pěstování fenyku pokleslo na polovinu.

V průměru 5 let se měnily plochy heřmánku lékařského velmi výrazně – v roce 2018 dosahovaly až 57,6 ha, avšak v roce 2021 klesly na cca 15 ha. Z máku je tradičně v ČR využívána ve farmaceutickém průmyslu makovina (k 31. 5. 2022 činila plocha pěstovaného máku 26 125 ha). V současné době se s makovinou neobchoduje.

Bilance zahraničního obchodu LAKR

Bilance zahraničního obchodu tohoto sektoru vykazuje dlouhodobě záporné saldo, které v roce 2021 sice meziročně kleslo o 10 % na 582,3 mil. Kč, avšak v roce 2022 opět vzrostlo o více než 24 % na hodnotu 747,7 mil. Kč. Dlouhodobě pozitivní byla až do roku 2020 bilance zahraničního obchodu s kmínem, což se však změnilo v roce 2021, kdy záporné saldo dosáhlo 15,0 mil. Kč. V roce 2022 se toto saldo výrazně snížilo, avšak jeho záporná hodnota činila 2,7 mil. Kč.

V roce 2022 se meziročně navýšil objem dovezeného koření (o 8,1 %) na 13 135 t v hodnotě 1,34 mil. Kč. Hlavními dováženými komoditami byly paprika, zázvor a pepř, dále též tymián, bobkový list, fenykl a kmín. Mezi významné dovozce koření do ČR dlouhodobě patří Čína, Španělsko, Německo, Polsko, Vietnam a Slovensko. Na vývozu komodit skupiny koření se dlouhodobě významně podílí kmín (více než 31 %).

Tabulka 74 – Vývoj ploch a produkce LAKR v ČR

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Index 2022/2021
Plocha (ha)	5 297	7 457	8 554	6 062	5 657	7 248	7 288	100,6
Produkce (t)	4 045	6 732	6 765	4 258	3 725	6 399	5 624	87,9

Zdroj: ČSÚ.

Tabulka 75 – Produkce LAKR v ČR (v ha)

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Index 2022/2021
Léčivé rostliny	2 643	3 052	3 558	2 963	2 728	3 845	3 471	90,3
Kořeninové rostliny	2 654	4 405	4 996	3 099	2 929	3 403	3 817	112,2
z toho: kmín	2 443	4 125	4 685	2 950	2 755	3 183	3 516	110,5
LAKR celkem	5 297	7 457	8 554	6 062	5 657	7 248	7 288	100,6

Zdroj: ČSÚ.

Tabulka 76 – Bilance zahraničního obchodu LAKR (v t)

Ukazatel		2019	2020	2021	2022	Index 2022/2021
Koření 0904-0910	dovoz	10 458	11 063	12 147	13 135	108,1
	vývoz	4 561	4 693	4 336	5 232	120,7
	balance	-5 897	-6 370	-7 811	-7 903	101,2
Rostliny pro voňavkářství a farmacie 1211	dovoz	5 696	5 446	6 111	5 820	95,2
	vývoz	1 987	2 087	3 523	3 158	89,6
	balance	-3 709	-3 359	-2 588	-2 662	102,9
LAKR souhrn	dovoz	16 154	16 509	18 258	18 955	103,8
	vývoz	6 548	6 780	7 859	8 390	106,8
	balance	-9 606	-9 729	-10 399	-10 565	101,6

Zdroj: Statistika zahraničního obchodu.

Tabulka 77 – Bilance zahraničního obchodu LAKR (v tis. Kč)

Ukazatel		2019	2020	2021	2022	Index 2022/2021
Koření 0904-0910	dovoz	1 072 847	1 204 246	1 275 605	1 337 925	104,9
	vývoz	473 756	693 479	732 484	667 090	91,1
	balance	-599 091	-510 767	-543 121	-670 835	123,5
Rostliny pro voňavkářství a farmacie 1211	dovoz	503 565	559 912	622 937	739 306	118,7
	vývoz	362 741	423 673	583 753	662 440	113,5
	balance	-140 824	-136 239	-39 184	-76 866	196,2
LAKR souhrn	dovoz	1 576 412	1 764 158	1 898 542	2 077 231	109,4
	vývoz	836 497	1 117 152	1 316 237	1 329 530	101,0
	balance	-739 915	-647 006	-582 305	-747 701	128,4

Zdroj: Statistika zahraničního obchodu.

V roce 2022 vývoz koření z ČR zaznamenal výrazné zvýšení o 20,7 % oproti předchozímu roku na objem 5 232 t v hodnotě 0,67 mil. Kč. Tradičními zeměmi, kam směřuje vývoz koření z ČR, jsou Německo, Slovensko, Polsko, ale také Maďarsko, Litva a Rakousko.

Dovoz léčivých rostlin (KN 1211) se v roce 2022, v porovnání s vysokým dovozem v předchozím roce, snížil o necelých 5 % na celkových 5 820 t v hodnotě 0,74 mil. Kč. Mezi hlavní země dovážející léčivé rostliny patřilo Polsko, Bulharsko, Slovensko, Albánie a Německo. Vývoz léčivých rostlin se v roce 2022 rovněž snížil, a to o 10,4 % na objem 3 158 t v hodnotě 0,66 mil. Kč. Makovina se v současné době přestala vyvážet.

Kmín je českou významnou exportní komoditou s dlouhodobě pozitivní bilancí zahraničního obchodu. Každoročně bylo z ČR vyvezeno v průměru 50 % tuzemské produkce kmínu. V roce 2020 se však objem vyvezeného kmínu meziročně snížil o více než 24 % na objem 1 292 t. V roce 2021 došlo k dalšímu propadu na 579 t v hodnotě 23,7 mil. Kč (tj. meziroční pokles o 55 %). V roce 2022 vývoz kmínu však opětovně vzrostl na 1 635 t v hodnotě 58,2 mil. Kč. Český kmín mířil na Slovensko, do Litvy, Maďarska a Rakouska.

V roce 2022 se dovoz kmínu velmi výrazně navýšil na 1 665 t v hodnotě 60,9 mil. Kč. Mezi hlavní dovozce kmínu do ČR patřily Finsko, Španělsko, Litva, Slovensko a Indie.

Tabulka 78 – Bilance zahraničního obchodu s kmínem

Ukazatel		2019	2020	2021	2022	Index 2022/2021
t	dovoz	432	944	861	1 665	193,4
	vývoz	1 709	1 292	579	1 635	282,4
	balance	1 277	348	-282	-30	10,6
tis. Kč	dovoz	23 987	39 769	38 663	60 949	157,6
	vývoz	46 982	43 413	23 666	58 248	246,1
	balance	22 995	3 644	-14 997	-2 701	18,0

Zdroj: Statistika zahraničního obchodu.

KVĚTINY A ŠKOLKAŘSKÉ VÝPĚSTKY

Oblast květinářství a školkařství okrasných druhů společně se školkařstvím ovocných druhů jsou nedílnou součástí zemědělské rostlinné výroby. Vyznačují se několika společnými charakteristikami, mezi které patří především vysoká intenzita produkce, velký podíl ruční práce a používání speciálních pěstebních technologií zahrnujících speciální mechanizaci a pěstební plochy (skleníky, fóliovníky, kontejnerovny). Produkty jsou nepotravinářského charakteru. Pěstuje se velký počet rodů, druhů, odrůd a kultivarů různými zahradnickými postupy. Pěstební plochy jednotlivých podniků nejsou velké a často jsou pod úrovní základní minimální výměry pro přímé platby.

V roce 2020 dosáhla v ČR produkce květin a školkařských výpěstků podle údajů ČSÚ hodnoty 4,9 mld. Kč, což

představovalo 5,6% podíl na celkové rostlinné výrobě v ČR v tomto roce. V roce 2021 však došlo k poklesu produkce o 16 % na hodnotu 4,1 mld. Kč a na celkové rostlinné výrobě v ČR se tak podílela 4,3 %. V roce 2022 se produkce květin a školkařských výpěstků opět zvýšila na téměř 5,4 mld. Kč, což představuje 4,4% podíl na celkové rostlinné výrobě toho roku.

Největší podíl zakrytých ploch využívá sektor květinářství, především v režimu poloteplém a studeném, k produkci záhonových, balkónových a hrnkových květin. Sektor je ohrožen především staršími a technologicky nevyhovujícími skleníky, které neumožňují využít moderní a racionální způsoby pěstování. Školkařství všech zaměření využívá kryté plochy pro rané fáze vývoje rostlin (množárny). Pro produkci kontejnerovaných výpěstků jsou využívány stínoviště a kontejnerovny.

Tabulka 79 – Vývoj sektoru okrasného zahradnictví a školkařství (v mil. Kč)

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Index 2022/2021
Produkce zemědělství celkem	132 957	133 466	135 682	141 066	148 979	159 877	198 937	124,4
Rostlinná produkce celkem	79 805	74 186	75 762	79 902	87 369	96 830	120 753	124,7
Sazenice a květiny	3 697	4 118	3 735	4 429	4 901	4 120	5 357	130,0
z toho školkařské výpěstky	548	639	499	826	1 398	)	)	)
okr. rostliny a květiny	2 841	3 088	2 854	3 186	3 259	)	)	)
výsadby kultur	309	391	382	417	244	)	)	)

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.:) Údaje nejsou k dispozici.

Tabulka 80 – Přehled pěstebních ploch okrasných rostlin a školek (v ha)

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Index 2022/2021
Květiny a okrasné rostliny	279	205	236	224	291	205	219	106,4
Školky (okrasné a ovocné)	2 230	1 509	2 331	1 895	1 671	1 578	1 910	121,0
Celkem	2 509	1 714	2 567	2 119	1 962	1 783	2 129	119,41

Zdroj: ČSÚ.

Tabulka 81 – Produkce květinářství v ČR (v mil. Kč)

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Index 2021/2020
2 095	2 172	2 254	2 278	2 360	2 315	2 753	118,9

Zdroj: Svaz květinářů a floristů ČR.

Tabulka 82 – Struktura květinářské produkce v ČR (v mil. Kč)

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Index 2021/2020
Cibuloviny	3,0	2,0	3,0	3,0	3,0	3,0	4,0	133,3
Záhonové	1 088,0	1 120,0	1 202,0	1 235,0	1 278,0	1 264,0	1 360,0	107,6
Hrnkové	745,0	760,0	780,0	782,0	809,0	795,0	840,0	105,7
Řezané květy	90,0	90,0	99,0	95,0	96,0	90,0	97,0	107,8
Řezaná zeleň	90,0	89,0	92	86,0	91,0	88,0	96,0	109,1
Sušené	47,0	76,0	45,0	47,0	48,0	43,0	322,0	748,8
Osiva	32,0	34,0	33,0	30,0	35,0	32,0	34,0	106,2
CELKEM	2 095,0	2 172,0	2 254,0	2 278,0	2 360	2 315	2 753	118,9

Zdroj: Svaz květinářů a floristů ČR.

Tabulka 83 – Bilance zahraničního obchodu s květinami (v mil. Kč)

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Index 2022/2021
Dovoz	3 875	3 962	4 145	4 689	4 633	5 368	5 652	105,3
Vývoz	657	632	687	635	797	869	709	81,6
Saldo zahraničního obchodu	-3 218	-3 330	-3 458	-4 054	-3 836	-4 498	-4 943	109,9

Zdroj: Statistika zahraničního obchodu.

Tuzemská květinářská produkce dosáhla v roce 2021 nejvyšší hodnoty, a to 2,75 mld. Kč, což je meziroční 19% nárůst. K navýšení produkce došlo především z důvodu intenzifikace výroby včetně implementace moderních technologií. Celkově lze hodnotit rok 2021 pro pěstitele květin jako příznivý.

Struktura tuzemské květinářské produkce je určena poptávkou po jednotlivých typech výpěstků a ekonomikou pěstování v tuzemských klimatických podmínkách. V dlouhodobém horizontu nedochází k výrazným změnám – hlavním oborem tuzemských květinářů je pěstování balkónových a záhonových květin a hrnkových rostlin okrasných především květem.

Na podporu české produkce květin byla zavedena marketingová podpora formou označení produktů značkou „Česká květina“. Značka se ujala a kvalitní výpěstky mají povoleno tuto značku užívat. Ve struktuře prodejních cest v českém květinářství nadále hraje významnou roli prodej přes obchodní řetězce a tzv. odborný prodej přes prodejny a zahradní centra stagnuje.

Spotřeba květin dlouhodobě roste, avšak v roce 2020 občan ČR nakoupil květiny v průměru za 1 217 Kč, tj. meziroční pokles o 3 %. Toto snížení bylo způsobeno zejména pandemií COVID-19, avšak též navýšením cen květin v souvislosti s růstem cen energií, materiálů a dopravy. V roce 2021 se spotřeba květin opět výrazně zvýšila téměř o 12 % na 1 360 Kč/os./rok.

Zahraněční obchod s květinami vykazuje dlouhodobě záporné saldo, v roce 2022 vzrostlo o téměř 10 % a dosáhlo hodnoty 4,94 mld. Kč. Celková hodnota dovozu květin do ČR v roce 2022 činila 5,65 mld. Kč, což je meziroční nárůst o 5 %. Největší podíl zaujímaly čerstvé řezané květiny, pokojové rostliny okrasné květem a okrasné listem. Největším dodavatelem květin bylo v roce 2022 tradičně Nizozemsko, které se na celkovém dovozu květin podílelo téměř 66 %. Dalšími velkými dodavateli byly Německo, Ekvádor, Itálie, Kolumbie, Polsko a Slovensko.

Vývoz květin v roce 2022 meziročně klesl o 18,3 % na hodnotu 0,71 mld. Kč. K nejvýraznějšímu poklesu došlo

zejména u vývozu hrnkových a balkónových květin, dále též upravovaných větví a listů k okrasným účelům, naproti tomu se zvýšil vývoz řezaných květin a rovněž vývoz cibulí a hlíz květin. Vývozy směřovaly především na Slovensko a do Německa, dále do Dánska, Maďarska, Polska, Bulharska a Rakouska.

Školkařství (okrasných i ovocných druhů) má jako obor zemědělské produkce v našich zemích dlouholetou tradici – od pěstování užitkových rostlin pro obživu, přes pěstování dřevin k využití ve stavebnictví, nábytkářství i mnoha jiných oborech až po pěstování okrasných dřevin i trvalých květin pro parky, města, krajinu i soukromé zahrady.

Stav pěstebních ploch se radikálně mění s ohledem na nedostatek kvalifikované pracovní síly a na klimatické změny. Školkaři se začínají úzce specializovat na listnaté stromy, které se vyznačují vyšší odolností vůči dlouhodobému suchu. Vzhledem ke klimatickým výkyvům jsou školkaři nuceni budovat speciální plochy, které jsou investičně náročné. Lze očekávat velký úbytek pěstebních ploch hlavně u drobných školkařů.

Bilance zahraničního obchodu ČR se školkařskými výpěstky okrasných druhů je dlouhodobě pasivní. Od roku 2017 se záporné saldo stále prohlubuje, v roce 2021 dosáhlo hodnoty více než 1,0 mld. Kč a v roce 2022 vzrostlo na více než 1,2 mld. Kč.

Dovoz produktů okrasného školkařství do ČR v roce 2022 dosáhl hodnoty 1,43 mld. Kč, což je oproti předchozímu roku nárůst o 12,5 %. Nejvíce dováženou skupinou byly venkovní rostliny jednoleté a víceleté, které se podílely 60 % na celkovém dovozu této komodity. Dalším významným artiklem dovozu byla skupina mladých a venkovních rostlin. K nejvýznamnějším dodavatelům školkařských výpěstků do ČR patřilo tradičně Nizozemsko, dále Německo, Itálie, Slovensko a Polsko.

Vývoz školkařských okrasných výpěstků v roce 2022 klesl meziročně o 4,1 % a dosáhl hodnoty 207,9 mil. Kč. Vedle vývozu na Slovensko, kam směřovalo až 57 % školkařských výpěstků, se vyváželo ve větší míře také do Polska, Maďarska, Rumunska a Německa. Nejsilnější vývozní položkou jsou venkovní rostliny jednoleté a víceleté.

Tabulka 84 – Údaje o okrasném školkařství v ČR

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet členských organizací Svazu školkařů	87	87	86	91	106	107
Počet pracovníků v členských školkách	980	975	946	963	954	961
Výměra ploch okrasných školkařských výpěstků v členských školkách (v ha)	1 130	1 125	1 328	1 400	1 290	1 295
Výměra ploch pro produkci dřevin v kontejnerech	267	270	283	300	309	309
Výměra lesních školek (v ha)	1 000	1 000	1 000	1 000	969	970
Výměra kontejneroven v lesních školkách (v ha)	–	–	100	100	150	145

Zdroj: Svaz školkařů ČR, uvedeny pouze členové SŠČR.

Tabulka 85 – Vývoj bilance zahraničního obchodu se školkařskými výpěstky – okrasné školkařství (v mil. Kč)

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Index 2022/2021
Dovoz	729,3	721,9	781,4	953,3	1 077,5	1 268,1	1 427,2	112,5
Vývoz	193,5	200,3	203,2	189,2	194,3	216,8	207,9	95,9
Saldo zahraničního obchodu	-535,8	-521,6	-578,2	-764,1	-883,2	-1 051,3	-1 219,3	116,0

Zdroj: Statistika zahraničního obchodu.

Tabulka 86 – Celková bilance zahraničního obchodu se školkařskými výpěstky ovocných druhů (v tis. Kč)

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Dovoz	47 012	48 868	32 355	61 450	46 866	72 649	102 978
Vývoz	54 742	61 438	62 830	81 900	82 206	130 723	169 646
Saldo	7 730	12 570	30 475	20 450	35 340	58 074	66 668

Zdroj: Statistika zahraničního obchodu.

Ovocné školkařství

Krise profesionálního ovocnářství z důvodu náhlého poklesu zájmu o výsadby nových ovocných sadů v řadě států EU, včetně ČR, zasáhla po roce 2020 rovněž sektor ovocného školkařství. Tato krize se od přelomu let 2021/2022 dále prohlubuje v souvislosti s rychle rostoucí cenou vstupů (zejména energií, pohonných hmot, hnojiv a přípravků na ochranu rostlin, ceny práce). Ovocné školky zaujímají v ČR v současné době rozlohu okolo 400 ha.

Školkařská produkce ovocných druhů byla v posledních letech, kromě výkyvů v produkci způsobených extrémním suchem v letech 2018 a 2019, více méně stabilní s mírně rostoucím potenciálem. V posledních letech došlo k výraznému zvýšení produkce sazenic kanadské borůvky. Za touto skutečností je zavedení komerční produkce mikro-sadby v technologiích in vitro. Tímto způsobem jsou kromě podnoží produkovány zejména borůvky, maliník a ostružiník, ale také např. líska nebo pravokořenná višně. U neprofesionálních pěstitelů narůstá zájem o výsadbu drobného ovoce a netradičních ovocných druhů. Trvale rostoucí trend má i produkce skořápkových ovocných druhů pro krajinářské účely. Výrazný nárůst produkce byl zaznamenán v posledních letech u sadby jahodníku – v roce 2021 se vyprodukovalo 10,2 mil. ks, tj. 63% podíl na celkové školkařské výrobě. S velkým odstupem pak následovala školkařská produkce brusnice, jabloní a maliníku.

Saldo zahraničního obchodu se školkařskými výpěstky ovocných druhů se od roku 2015 pohybuje v kladných hodnotách. Dovoz školkařských výpěstků ovocných druhů má střídavou tendenci. V roce 2022 došlo oproti předchozímu roku k opětovnému nárůstu dovozu (téměř o 42 %) na hodnotu 103,0 mil. Kč. Obdobný vývoj zaznamenal i vývoz školkařských výpěstků ovocných druhů, který v roce 2022 vzrostl o 30 % na hodnotu 169,6 mil. Kč.

Školkařské výpěstky ovocných druhů jsou do ČR dováženy z tradičních destinací, a to z Nizozemska, Německa a Polska, dále také z Itálie, Maďarska a Rakouska. Domácí výpěstky pak směřují především na Slovensko a do Itálie, dále rovněž do Francie, Rakouska a Maďarska.

Živočišná výroba

Výrobní faktory živočišné výroby

PLEMENÁŘSKÁ PRÁCE A EVIDENCE ZVÍŘAT

Pravidla pro šlechtění a plemenitbu hospodářských zvířat jsou upravena zákonem č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon). Zákon byl od doby svého vzniku v roce 2000 již několikrát novelizován, především z důvodů harmonizace s předpisy Evropské unie. Zatím poslední novela implementovala Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1012 ze dne 8. června 2016 o zootechnických a genealogických podmínkách pro plemenitbu čistokrevných plemenných zvířat, hybridních plemenných prasat a jejich zárodečných produktů v Unii, pro obchod s nimi a pro jejich vstup do Unie, o změně nařízení (EU) č. 652/2014 a směrnic Rady 89/608/EHS a 90/425/EHS a o zrušení některých aktů v oblasti plemenitby zvířat („nařízení o plemenných zvířatech“), které vstoupilo v platnost dne 1. 11. 2018 a přineslo s sebou dílčí změny zejména v souvislosti s tvorbou a naplňováním šlechtitelských programů.

Prováděcí vyhláškou v oblasti označování zvířat a evidence k plemenářskému zákonu je vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů. V oblasti šlechtění a plemenitby je prováděcí vyhláškou vyhláška č. 448/2006 Sb., o provedení některých ustanovení plemenářského zákona.

Príslušná ustanovení zákona dále provádí vyhláška č. 370/2006 Sb., o odborných kurzech k výkonu některých odborných činností v oblasti šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat, a vyhláška č. 72/2017 Sb., o genetických zdrojích zvířat, která obsahuje vzor žádosti o zařazení do Národního programu, podrobnosti o rozsahu a způsobu hodnocení genetických zdrojů a stanovuje povinnosti účastníka Národního programu.

Ministerstvo podle § 5 plemenářského zákona uznává chovatelská sdružení, která vedou plemenné knihy nebo plemenářské evidencie, vystavují zootechnická osvědčení plemenným zvířatům a zpracovávají chovné cíle a šlechtitelské programy jednotlivých druhů a plemen. Členy těchto uznaných chovatelských sdružení je rozhodující většina chovatelů plemenných zvířat. Ve šlechtitelských programech jsou zakotveny vlastnosti a znaky jednotlivých plemen, postupy provádění kontroly užitkovosti, výkonnostních zkoušek a testování, způsoby hodnocení zvířat a další šlechtitelská opatření. V roce 2022 ministerstvo eviduje 26 uznaných chovatelských sdružení – v oblasti chovu skotu 5, chovu koní 13, drůbeže 2, v chovu ovcí a koz 3 a v chovu prasat, ryb a včel po 1. Ministerstvo také eviduje 4 chovatelské podniky prasat podle § 6 plemenářského zákona.

Souhlas k provádění odborné činnosti v chovu hospodářských zvířat v rozsahu kontroly užitkovosti, výkonnostních zkoušek, testů a posuzování hospodářských zvířat podle § 7 plemenářského zákona udělilo ministerstvo 130 oprávněným osobám, z toho 48 v chovu skotu, (mezi něž se řadí též 22 provozovatelů odchoven masných plemen býků) a dále 38 v chovu koní. Souhlas k činnosti při ověřování původů a stanovování genetického typu plemenných zvířat ve svých imunogenetických laboratořích má 6 oprávněných osob.

K inseminaci, případně vlastnímu přenosu embryí podle § 17 zákona má oprávnění 420 oprávněných fyzických nebo právnických osob, podnikajících podle ustanovení § 3 plemenářského zákona, především v plemenitbě skotu, koní, prasat a ovcí. Chovatelé mohou provádět inseminaci vlastních plemenic, pokud absolvují odborný kurz v zařízení, pověřeném ministerstvem.

Za odbornou způsobilost osob oprávněných podle § 7 a § 17 plemenářského zákona považuje plemenářský zákon též praxi v příslušném oboru po dobu nejméně 5 let.

Vedení ústřední evidencie zvířat, kterou ve většině zemí Evropské unie provádí státní organizace nebo organizace s účastí státu, a to ve spojitosti se stále vzrůstajícími nároky na evidenci a označování hospodářských zvířat, v České republice zajišťuje od roku 2001 pověřená osoba – Českomoravská společnost chovatelů, a.s.

Pověřená osoba předává chovatelům a ostatním povinným osobám veškeré potřebné formuláře k poskytování údajů, pokyny k vedení evidencie a provádí mezi chovateli poradenskou činnost. Přiděluje identifikační čísla a vede evidenci těchto čísel, vystavuje průvodní listy skotu a průkazy koní nebo jejich duplikáty a náhradní doklady a vede o nich evidenci. Významnou úlohu zastává při kontrole identifikačních čísel a údajů předávaných chovateli, při opravách a doplňování databáze. Českomoravská společnost chovatelů, a.s., již od roku 1996 zpracovává a zveřejňuje výsledky kontroly užitkovosti hospodářských zvířat, výsledky testování a posuzování hospodářských zvířat, tato společnost také zastupuje Českou

republiku zároveň v mezinárodních organizacích ICAR, ISAC a INTERBULL (tvorba mezinárodních standardů a pravidel kontroly užitkovosti, odhadu plemenných hodnot, identifikace zvířat atp.).

KRMIVA

Výroba krmných směsí

Celosvětová pandemie COVID-19 a válečný konflikt na Ukrajině významně ovlivnily výrobu a ceny krmných směsí v roce 2022. Ceny krmiv od počátku roku 2022 kontinuálně rostly a reagovaly tak na vývoj tuzemských cen zemědělských výrobců krmných obilovin, ale i na vysoké ceny sójových extrahovaných šrotů na globálním trhu. Průmysloví výrobci krmiv, kteří nakupovali krmné suroviny za tržní ceny od svých tuzemských a zahraničních dodavatelů, nebyli schopni ovlivnit tento nepřetržitý růst cen krmných surovin a zvýšené náklady (krmné suroviny, energie, pohonné hmoty) museli promítnout do finálních cen krmných směsí pro daný druh a kategorii zvířat. Neúměrně vysoké ceny krmných směsí donutily některé producenty vešvého, drůbežního masa a vajec omezit svoji výrobní činnost nebo ji definitivně ukončit v souvislosti s nízkou rentabilitou výroby. Vzhledem k těmto aspektům se celková výroba krmných směsí pro hospodářská a ostatní zvířata snížila v roce 2022 o 4,91 % (2 710 193 t) v porovnání s rokem 2021 (2 850 171 t).

Nejvíce krmných směsí bylo vyrobeno pro drůbež 1 038 928 t, pro prasata 707 789 t, pro skot 588 401 t, pro domácí zvířata 326 253 t a pro ostatní zvířata 48 823 t. Do kategorie ostatní hospodářská zvířata spadají krmné směsí pro ovce, kozy, králíky a ryby. Meziroční pokles výroby krmných směsí byl zaznamenán u krmných směsí pro prasata, pro skot a pro ostatní zvířata určená k produkci potravin. Výroba krmných směsí pro prasata se snížila o 11,13 % (88 621 t) a pro skot o 1,62 % (9 708 t). Výroba krmných směsí pro drůbež se rovněž meziročně snížila, a to o 3,02 % (32 336 t).

Krmiva jsou vyráběna pro vlastní spotřebu výrobce nebo jsou uváděna do oběhu pro cizí odběratele. U všech výše jmenovaných kategorií zvířat převažovala v roce 2022 výroba krmných směsí uváděných do oběhu pro cizí odběratele. Podíl vyrobených krmiv určených pro vlastní spotřebu na celkové výrobě u jednotlivých kategorií zvířat dosáhl u skotu -21,78 %, u prasat -29,43 %, a u drůbeže +3,77 %.

Výroba krmných směsí pro domácí zvířata v roce 2022 činila 326 253 t a v porovnání s rokem 2021 se zvýšila o 716 t (0,21 %). Největší podíl, a to 92,23 % z celkově vyrobených krmných směsí zaujímaly krmné směsí pro psy a kočky. Krmné směsí pro ostatní zvířata, kam jsou zařazeny od roku 2016 směsí pro koně, lesní zvěř, kožešinová zvířata, laboratorní zvířata, zvířata v zoologických zahradách a zoby pro ptactvo dosáhla podílu 6,38 %. Nejmenší podíl, který činí 1,39 % zaujímá ptactvo.

Tabulka 87 – Výroba krmných směsí dle jednotlivých druhů zvířat určených k produkci potravin

Období	2018	2019	2020	2021	2022	Index 2022/2021	Rozdíl 2022 - 2021	
	tis. t	tis. t	tis. t	tis. t	tis. t	%	tis. t	%
Prasata celkem	764,272	758,627	760,870	796,410	707,789	88,872	-88,621	-11,128
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	702,754	703,236	699,893	712,538	648,597	91,026	-63,941	-8,974
určené pro vlastní spotřebu	61,518	55,391	60,977	83,872	59,192	70,574	-24,680	-29,426
Selata	93,466	102,782	76,202	82,781	62,741	75,792	-20,040	-24,208
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	88,824	98,050	71,624	74,916	57,426	76,654	-17,490	-23,346
určené pro vlastní spotřebu	4,642	4,732	4,578	7,865	5,316	67,584	-2,549	-32,416
Výkrm prasat	518,435	515,035	546,613	578,392	521,443	90,154	-56,949	-9,846
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	473,591	472,161	501,451	515,158	479,032	92,987	-36,126	-7,013
určené pro vlastní spotřebu	44,843	42,874	45,162	63,235	42,412	67,070	-20,823	-32,930
Chovná prasata	135,350	136,631	129,764	126,809	117,877	92,956	-8,932	-7,044
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	124,316	126,297	119,010	114,356	106,623	93,238	-7,733	-6,762
určené pro vlastní spotřebu	11,034	10,334	10,754	12,454	11,254	90,366	-1,200	-9,634
Ostatní	17,022	7,131	8,291	4,704	5,727	67,954	-2,701	-32,046
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	16,022	6,753	7,808	³⁾	³⁾	68,022	³⁾	-31,978
určené pro vlastní spotřebu	1,000	0,378	0,483	³⁾	³⁾	66,217	³⁾	-33,783
Drůbež celkem	1 064,717	1 061,730	1 044,457	1 071,264	1 038,928	96,982	-32,336	-3,018
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	1 032,703	1 029,854	1 015,993	1 043,443	1 010,058	96,801	-33,385	-3,199
určené pro vlastní spotřebu	32,014	31,876	28,464	27,821	28,870	103,770	1,049	3,770
Brojleři	552,373	571,272	522,385	531,372	505,414	95,115	-25,958	-4,885
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	533,619	551,734	504,502	513,691	487,747	94,949	-25,944	-5,051
určené pro vlastní spotřebu	18,754	19,538	17,883	17,681	17,668	99,924	-0,013	-0,076
Odchov kuřat a kuřic	158,096	169,348	109,382	98,855	92,793	93,867	-6,062	-6,133
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	³⁾	³⁾	³⁾	³⁾	³⁾	90,705	³⁾	-9,295
určené pro vlastní spotřebu	³⁾	³⁾	³⁾	³⁾	³⁾	771,731	³⁾	671,731

Období	2018	2019	2020	2021	2022	Index 2022/2021	Rozdíl 2022 - 2021	
	tis. t	tis. t	tis. t	tis. t	tis. t	%	tis. t	%
Nosnice	2)	2)	340,926	361,107	360,693	99,886	-0,414	-0,114
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	2)	2)	3)	3)	3)	100,417	3)	0,417
určené pro vlastní spotřebu	2)	2)	3)	3)	3)	78,797	3)	-21,203
Ostatní	354,248	321,110	71,764	79,930	80,027	100,122	0,097	0,122
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	353,191	319,977	70,846	79,126	79,362	100,298	0,236	0,298
určené pro vlastní spotřebu	1,057	1,134	0,918	0,803	0,665	82,722	-0,138	-17,278
Skot celkem	524,656	563,007	569,939	598,109	588,401	98,377	-9,708	-1,623
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	428,249	462,369	468,350	469,859	488,090	103,880	18,231	3,880
určené pro vlastní spotřebu	96,407	100,638	101,589	128,250	100,311	78,215	-27,939	-21,785
Telata	50,145	115,263	53,525	53,048	47,138	88,859	-5,910	-11,141
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	45,847	102,313	47,241	45,796	42,235	92,225	-3,561	-7,775
určené pro vlastní spotřebu	4,298	18,890	6,283	7,253	4,903	67,607	-2,350	-32,393
Výkrm skotu	65,004	71,853	90,055	98,795	94,567	95,720	-4,228	-4,280
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	50,797	59,150	79,959	83,766	83,154	99,270	-0,612	-0,730
určené pro vlastní spotřebu	14,208	12,704	10,097	15,030	11,413	75,940	-3,617	-24,060
Dojnice	360,215	311,904	376,836	387,518	390,004	100,641	2,486	0,641
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	283,854	244,046	293,391	294,547	307,506	104,400	12,959	4,400
určené pro vlastní spotřebu	76,361	67,889	83,445	92,971	82,498	88,735	-10,473	-11,265
Ostatní	49,291	65,100	49,523	43,189	51,982	120,359	8,793	20,359
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	47,751	54,995	47,759	41,845	50,485	120,648	8,640	20,648
určené pro vlastní spotřebu	1,540	10,206	1,764	1,316	1,491	113,304	0,175	13,304
Ostatní zvířata ¹⁾	76,961	70,609	87,393	58,851	48,823	82,960	-10,028	-17,040
uváděné do oběhu pro cizí odběratele	76,430	70,445	87,203	58,586	3)	3)	3)	3)
určené pro vlastní spotřebu	0,531	0,163	0,190	0,265	3)	3)	3)	3)
Celkem krmné směsi	2 430,606	2 453,972	2 462,658	2 524,634	2 383,940	94,427	-140,694	-5,573

Zdroj: Statistické zjišťování MZe.

Pozn.: ¹⁾ Ostatní zvířata – směsi pro ovce, kozy, králíky, ryby. ²⁾ Údaj v konkrétním období nebyl sledován. ³⁾ Nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

Tabulka 88 – Výroba krmných směsí pro zvířata neurčená k produkci potravin

Období	2018	2019	2020	2021	2022	Index 2022/2021	Rozdíl 2021 - 2020	
	tis. t	tis. t	tis. t	tis. t	tis. t	%	tis. t	%
Psi a kočky	256,995	257,754	275,606	298,436	300,905	100,827	2,469	0,827
Ptactvo	3,197	3,178	4,162	4,254	4,522	106,298	0,268	6,298
Ostatní zvířata ¹⁾	18,317	22,341	22,625	22,847	20,826	91,151	-2,021	-8,849
Celkem krmné směsi	278,509	283,273	302,392	325,537	326,253	100,220	0,716	0,220

Zdroj: Statistické zjišťování MZe.

Pozn.: ¹⁾ Ostatní zvířata – směsi pro koně, lesní zvěř, kožešinová zvířata, laboratorní zvířata, zvířata v zoologických zahradách, ryby.**Tabulka 89 – Souhrnná tabulka výroby krmných směsí (v tis. t)**

Období	2018	2019	2020	2021	2022
Zvířata určená k produkci potravin	2 430,606	2 453,972	2 462,658	2 524,634	2 383,940
hlavní kategorie	2 353,645	2 383,364	2 375,265	2 465,783	2 335,118
prasata	764,272	758,627	760,870	796,410	707,789
drůbež	1 064,717	1 061,730	1 044,457	1 071,264	1 038,928
skot	524,656	563,007	569,939	598,109	588,401
ostatní ¹⁾	76,961	70,609	87,393	58,851	48,823
Zvířata neurčená k produkci potravin	278,509	283,273	302,392	325,537	326,253
hlavní kategorie	260,192	260,932	279,768	302,690	305,427
psi a kočky	256,995	257,754	275,606	298,436	300,905
ptactvo	3,197	3,178	4,162	4,254	4,522
ostatní ²⁾	18,317	22,341	22,625	22,847	20,826
Ostatní celkem ^{1),2)}	95,278	92,95	110,018	81,698	69,649
Celkem	2 709,115	2 737,245	2 765,050	2 850,171	2 710,193

Zdroj: Statistické zjišťování MZe.

Pozn.: ¹⁾ Ostatní zvířata určená k produkci potravin – směsi pro ovce, kozy, králíky, ryby. ²⁾ Ostatní zvířata neurčená k produkci potravin – směsi pro koně, lesní zvěř, kožešinová zvířata, laboratorní zvířata, zvířata v zoologických zahradách, ryby.**Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí**

V roce 2022 dosáhla celková spotřeba krmných surovin hodnotu 2 563 039 t. V porovnání s rokem 2021 se spotřeba krmných surovin snížila o 4,91 % (132 300 t).

Nejvíce zastoupenou krmnou surovinou pro výrobu krmných směsí tvořily obiloviny. Jejich podíl v roce 2022 dosáhl hodnoty 1 545 077 t. Tento údaj je o 7,84 % nižší v porovnání s rokem 2021. Dále byly v krmných směsích zastoupeny tyto obiloviny: pšenice (52,23 %), ječmen (21,03 %), kukuřice (20,74 %), žito a triticales (3,76 %) a oves (2,04 %).

Druhou nejčastěji používanou krmnou surovinou pro výrobu krmných směsí byly krmné suroviny z olejnatých semen. Jejich podíl na celkové výrobě krmných směsí dosáhl 34,26 %. Z olejnatých semen tvořil největší podíl v krmné

směsi sójový extrahovaný šrot, který tvořil 55,37 % a jeho zařazení do krmné směsi bylo o 4,34 % vyšší v porovnání s rokem 2021. Následoval řepkový extrahovaný šrot a výlisky – DDGS (31,06 %).

Do třetí skupiny patřily krmné suroviny živočišného původu, které se podílely 8,86 % na celkové spotřebě krmných směsí. Z nich byly nejčastěji zastoupeny živočišné moučky, které dosáhly podílu 44,66 %.

U všech jmenovaných krmných surovin, kromě ovsa a kukuřice, došlo k poklesu jejich spotřeby. Spotřeba obilovin meziročně klesla o 7,84 % (131 357 t) na 1 545 077 t, spotřeba krmných surovin z olejnatých surovin se snížila o 4,91 % (27 347 t) na 529 398 t. Spotřeba krmných surovin živočišného původu se navýšila o 2,89 % (3 846 t) na 102 889 t.

Tabulka 90 – Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí

Období	2020	2021	2022	Index 2022/2021	Rozdíl 2022 - 2021	
	tis. t	tis. t	tis. t	%	tis. t	%
Obiloviny	1 621,341	1 676,434	1 545,077	92,164	-131,357	-7,836
pšenice	855,906	896,148	808,185	90,184	-87,963	-9,816
ječmen	342,958	370,089	325,390	87,922	-44,699	-12,078
oves	21,656	28,530	31,445	110,219	2,915	10,219
žito a triticales	60,703	67,193	58,048	86,390	-9,145	-13,610
kukuřice	335,446	312,797	320,522	102,470	7,725	2,470
z toho GM	3,510	7,541	7,778	103,137	0,237	3,137
ostatní	4,672	0,634	1,083	170,687	0,449	70,687
Luštěniny	32,720	31,970	32,982	103,166	1,012	3,166
hrách	12,299	12,931	18,809	145,456	5,878	45,456
sója	20,379	)	)	97,242	)	-2,758
z toho GM	)	)	)	79,697	)	-20,303
ostatní	0,041	)	)	106,940	)	6,940
Mlýnské krmné suroviny	106,496	103,689	107,926	104,087	4,237	4,087
krmná mouka	28,010	27,448	31,262	113,892	3,814	13,892
otruby	78,362	)	)	101,179	)	1,179
ostatní	0,124	)	)	50,813	)	-49,187
Krmné suroviny z olejnatých semen	532,867	556,745	529,398	95,088	-27,347	-4,912
sojový extrahovaný šrot	292,375	295,109	293,143	99,334	-1,966	-0,666
z toho GM	232,967	257,977	264,939	102,699	6,962	2,699
řepkový extrahovaný šrot a výlisky	163,451	184,185	164,428	89,273	-19,757	-10,727
z toho GM	2,293	10,000	6,887	68,868	-3,113	-31,132
slunečnicový extrah. šrot a výlisky	48,857	44,525	46,158	103,668	1,633	3,668
oleje	15,461	20,683	16,982	82,108	-3,701	-17,892
z toho GM	4,579	3,541	3,953	111,645	0,412	11,645
ostatní	12,725	7,053	8,670	122,925	1,617	22,925
sušené pivovarské mláto	)	)	1,706	57,129	-1,280	-42,871
ostatní produkty potravinářského průmyslu	90,658	72,560	91,550	126,172	18,990	26,172
Krmiva živočišného původu	129,734	133,095	136,941	102,889	3,846	2,889
živočišné moučky	59,934	61,634	61,164	99,238	-0,470	-0,762
rybí moučka	4,081	5,845	5,226	89,407	-0,619	-10,593
sušené mléko	)	)	)	191,076	)	91,076
tučky	24,898	28,717	24,760	86,221	-3,957	-13,779
ostatní	)	)	)	0,068	)	-99,932
Úsušky pícnin	15,618	16,545	14,470	87,459	-2,075	-12,541
Minerální krmiva	100,857	101,315	102,988	101,651	1,673	1,651
Celkem krmné směsi	2 631,157	2 695,339	2 563,039	95,092	-132,300	-4,908

Zdroj: Statistické zjišťování MZe.

Pozn.: ¹⁾ Nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

Tabulka 91 – Spotřeba premixů pro výrobu krmných směsí (v tis. t)

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Spotřeba premixů celkem pro všechna zvířata	18,193	15,961	13,869	15,549	17,027	18,228	17,535	16,040

Zdroj: Statistické zjišťování MZe.

Tabulka 92 – Spotřeba nakoupených doplňkových krmiv (DK) určených pro výrobu krmných směsí (v tis. t)

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
DK pro prasata	4,112	3,692	4,179	4,205	4,007	3,946	4,552	3,041
DK pro drůbež	1,019	1,404	1,403	)	)	2,861	2,707	2,908
DK pro skot	6,909	7,129	7,242	6,079	6,772	7,789	10,446	7,550
DK pro ostatní zvířata	1,612	2,985	1,129	)	)	1,206	0,379	0,975
Celkem DK	13,652	15,210	13,953	15,551	17,574	15,802	18,085	14,473

Zdroj: Statistické zjišťování MZe.

Pozn.:) Nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

V roce 2022 dosáhla spotřeba premixů krmných aditiv pro výrobu krmných směsí 16 040 t. V porovnání s rokem 2021 došlo ke snížení spotřeby o 1 495 t (8,53 %) a s rokem 2020 o 2 134 t (12,1 %). Premixy jsou směsí jedné nebo více doplňkových látek (např. aminokyseliny, vitamíny a mikroprvky) s krmnými surovinami (pšeničná mouka, mletý vápenec) nebo vodou, použitými jako nosiči, které nejsou určeny pro přímé krmení zvířat.

Spotřeba nakoupených doplňkových krmiv určených pro výrobu krmných směsí se v roce 2022 meziročně snížila o 3 612 t (20,00 %) na hodnotu 14 473 t (v porovnání s rokem 2021). U spotřeby doplňkových krmiv určených pro prasata došlo ke snížení o 1 511 t (33,20 %) na hodnotu 3 041 t, u doplňkových krmiv pro skot se spotřeba snížila o 2 896 t (27,73 %) na hodnotu 7 550 t v porovnání s rokem 2021. U doplňkových krmiv určených pro drůbež se spotřeba zvýšila o 201 t (6,92 %) na hodnotu 2 908 t v porovnání s rokem 2021.

Doplňková krmiva jsou směsí s vysokým obsahem určitých živin (např. N-látky, metabolizovatelná energie, která vzhledem ke svému složení zabezpečí denní potřebu krmné dávky po doplnění do jiných krmiv, zpravidla se jedná o obiloviny. Součástí finální krmné směsi mohou být doplňková minerální krmiva, která jsou složená převážně z minerálií a obsahují více než 40 % popela v sušině a melasová krmiva obsahující nejméně 14 % veškerých cukrů v sušině vyjádřených jako sacharóza a k jejichž výrobě byla kromě jiných krmných surovin použita i melasa (vyhláška č. 451/2000 Sb., směrnice 79/373/EHS). Doplňková krmiva využívají převážně prvovýrobci, kteří si vlastní krmné směsi vyrábí na stacionárních nebo mobilních výrobních technologiích.

OCHRANA ZVÍŘAT

Oblast ochrany zvířat proti týrání je upravena zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon na ochranu zvířat). Zákon na ochranu zvířat stanovuje jako hlavní orgány ochrany zvířat MZe a SVS. Ochrana zvířat a péče o jejich pohodu (welfare) patří do kompetencí MZe, které pro tento účel zřídilo v rámci odboru živočišných komodit a ochrany zvířat oddělení ochrany zvířat, dále odborný poradní orgán ministra zemědělství Ústřední komisi pro ochranu zvířat – ÚKOZ a Výbor pro ochranu zvířat

používaných pro vědecké účely – VOZPVU. Orgánem dozoru na úseku ochrany zvířat jsou krajské veterinární správy SVS.

V akreditovaných školicích střediscích probíhaly kurzy k získání kvalifikace k výkonu dozoru na úseku ochrany zvířat, kvalifikace k navrhování pokusů a projektů pokusů, provádění pokusů na pokusných zvířatech a péče o ně včetně jejich usmrcování, k získání osvědčení pro řidiče a průvodce, i jiné kurzy stanovené právními předpisy ČR a EU v oblasti ochrany zvířat. Na VETUNI úspěšně proběhla každoroční konference s mezinárodní účastí „Ochrana zvířat a welfare“. Témata vztahující se k životním podmínkám zvířat byla obsahem též každoročního semináře na MENDELU „Aktuální otázky bioklimatologie zvířat“.

Situace v oblasti ochrany zvířat v ČR v roce 2022 je detailně rozvedena v Informačním bulletinu SVS „Informace o Programu ochrany zvířat – situace v roce 2022“. Program ochrany zvířat SVS je realizován již od roku 1993.

Živočišné komodity

MLÉKO, MLÉČNÉ VÝROBKY

Na začátku roku 2022 začala rusko-ukrajinská válka, jejíž vývoj ovlivnil celosvětový trh, a to včetně trhu rostlinné a živočišné výroby. Byly narušeny obchodní cesty, prostřednictvím kterých bylo z Ukrajiny dováženo obilí, které má své postavení v krmivářské základně živočišné výroby. Následné omezující opatření EU vůči Rusku v souvislosti s Ukrajinou pak ovlivnily ceny vstupů (energie, krmiva, pohonné hmoty apod.). V mléčném sektoru dojde k projevu následků těchto opatření v největším rozsahu v průběhu roku 2023, kdy dojde ke zkrmování loňské sklizně, především objemných krmiv, jejichž produkce a sklizeň byly prováděny za zvýšených cen hnojiv, energií a pohonných hmot. Výkupní ceny mléka v průběhu roku 2022 stále rostly, pokles nastal až v lednu 2023.

Stavy a užitkovost dojených krav

Průměrné roční stavy dojených krav v České republice v roce 2022 klesly v porovnání s rokem 2021 o 1,5 % na celkový stav 356 653 ks. U průměrné roční užitkovosti byl zaznamenán růst, a to o 1,9 % (+168,6 l/ks). Nejvyšší průměrné roční

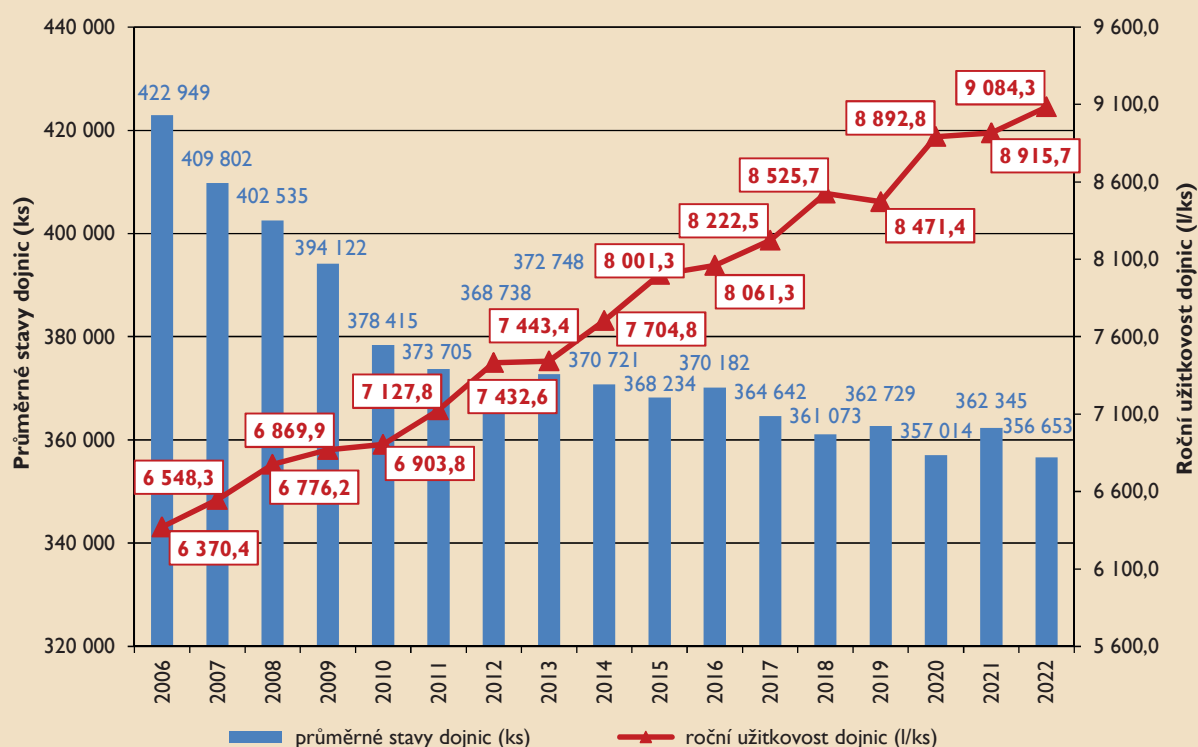
užitkovosti v České republice dosáhly Zlínský kraj (9 568,6 l/ks), Praha a Středočeský kraj (9 523,9 l/ks) a Moravskoslezský kraj (9 517,2 l/ks). Naopak nejnižší průměrnou roční dojivost zaznamenal Karlovarský kraj (7 365,6 l/ks). Růst užitkovosti byl podpořen dobrou krmivovou základnou a příznivou cenou za mléčnou surovinu.

Produkce mléka

V roce 2022 dosáhla produkce mléka v České republice 3 251,4 mil. l. Tato úroveň produkce byla o 0,9 % vyšší než produkce v roce 2021. Taktéž tržní produkce mléka, tzn.

celkový prodej mléka, se oproti předchozímu roku mírně zvýšila o 0,3 % na celkových 3 160,9 mil. l. Při porovnání souhrnného zemědělského účtu za rok 2021 (v běžných cenách) představuje podíl živočišné produkce na celkové zemědělské produkci 33,6 %, podíl produkce mléka na živočišné produkci 54,8 % a podíl produkce mléka na zemědělské produkci 19,3 %. Vývoj sektoru mléka je ovlivňován situací na evropském i světovém trhu s mlékem a mléčnými výrobky. Mléko a mléčné výrobky jsou důležitou exportní komoditou České republiky. 24,4 % z celkové výroby mléčné suroviny je exportováno za hranice České republiky.

Graf 12 – Vývoj počtu dojnic a průměrné roční užitkovosti v ČR v období 2006–2022

Zdroj: ČSÚ.

Tabulka 93 – Bilance užití a spotřeby mléka

Ukazatel/rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022 ²⁾
Prům. stav dojnic (tis. ks)	370,20	364,60	361,10	362,70	357,80	361,50	357,9
Prům. roční dojivost (l/ks)	8 061,3	8 222,5	8 525,7	8 471,4	8 892,80	8 915,70	9 084,3
Výroba mléka (mil. l)	2 984,2	2 998,3	3 078,4	3 072,8	3 181,80	3 222,90	3 251,4
Tržní produkce (mil. l)	2 885,2	2 897,50	2 978,4	2 974,6	3 083,80	3 125,80	3 160,9
Tržnost (%)	96,70	96,60	96,80	96,80	96,90	96,94	97,2
Bilance							
Počáteční zásoby ¹⁾ (mil. l)	90,90	73,60	83,70	74,30	72,30	68,90	80,9
Nákup do mlékáren (mil. l)	2 458,6	2 478,1	2 525,3	2 497,1	2 614,30	2 645,04	2 665,8
Dovoz ¹⁾ (mil. l)	1 033,3	1 000,50	996,40	1 064,9	1 065,50	1 111,89	1 094,6
Celková nabídka (mil. l)	3 582,8	3 552,2	3 605,4	3 636,3	3 752,10	3 825,83	3 841,3
Domácí tržní spotřeba (mil. l)	2 266,1	2 256,8	2 233,9	2 279,8	2 387,20	2 392,95	2 332,2

Ukazatel/rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022 ²⁾
Vývoz ¹⁾ (mil. l)	1 208,3	1 211,7	1 297,2	1 284,2	1 296,00	1 352,03	1 441,8
Konečné zásoby ¹⁾ (mil. l)	73,60	83,70	74,30	72,30	68,90	80,85	67,2
Intervenční nákup SOM, másla ¹⁾ (mil. l)	34,80	–	–	–	–	–	–
Podíl dovozu na spotřebě (%)	45,60	44,30	44,60	46,70	44,60	46,47	46,9
Podíl vývozu na nákupu (%)	49,10	48,90	51,40	51,40	49,60	51,12	54,1
Míra soběstačnosti – výroba/spotřeba (%)	90,90	73,60	83,70	74,30	72,30	68,90	80,9

Zdroj: ČSÚ, celní statistika, rezortní statistika MZe (6–12), SZIF (tržní produkce), propočty MZe ČR.

Pozn.: ¹⁾ Přepočteno na ekvivalent mlék. ²⁾ Předběžný údaj.

Tabulka 94 – Vývoj v sektoru mléka v České republice

Ukazatel/rok	MJ	1989	2017	2018	2019	2020	2021	2022 ¹⁾
Zemědělství								
Průměrné stavy dojnic	tis. ks	1 228,5	364,6	361,1	362,7	357,8	361,5	356,7
Průměrná roční dojivost	l/ks	3 982,0	8 222,5	8 525,7	8 471,4	8 892,8	8 915,7	9 084,3
Průměrná denní dojivost	l/ks	10,91	22,53	23,36	23,21	23,90	24,43	24,89
Výroba mléka	mil. l	4 892,5	2 998,3	3 078,4	3 072,8	3 181,8	3 222,9	3 251,4
Tržnost	%	91,4	96,6	96,8	96,8	96,9	96,9	97,2
Celkový prodej mléka	mil. l	4 473,3	2 897,5	2 978,4	2 974,6	3 083,8	3 124,2	3 160,9
CZV za mléko	Kč/l	4,74	8,55	8,57	8,86	8,54	9,04	11,40
Mlékárenský průmysl a produkce hlavních výrobků								
Nákup syrového mléka	mil. l	4 473,3	2 478,1	2 525,3	2 497,1	2 614,3	2 645,0	2 665,8
CZV za mléko	Kč/l	4,74	8,55	8,57	8,86	8,54	9,04	11,40
Průměrný obsah tuku	%	4,00	3,89	3,86	3,92	3,89	3,88	3,89
Průměrný obsah bílkovin	%	–	3,46	3,44	3,48	3,45	3,44	3,44
Produkce								
Konzumní mléko	tis. l	920 701,00	632 623,10	617 682,10	596 981,10	608 427,00	611 544,44	657 100,50
Konzumní smetana	tis. l	44 744,00	58 486,20	56 372,80	58 797,40	64 093,50	64 495,82	63 320,30
Jogurty	tis. l	40 982,00	135 886,30	129 654,80	130 426,40	129 931,80	127 183,43	121 657,70
Ostatní kysané výrobky ²⁾	tis. l	36 872,00	48 910,20	50 249,70	55 913,20	54 508,70	56 412,33	61 320,70
Tvarohy	t	52 846,00	38 923,30	38 028,30	37 892,70	41 029,30	39 839,77	41 540,90
Sýry ²⁾	t	104 440,00	109 449,50	111 757,40	110 733,90	121 613,50	128 951,17	127 887,50
Máslo a mléčné tuky	t	119 818,00	36 073,90	33 117,90	34 683,60	34 862,70	33 746,57	34 290,10
Sušená mléka celkem	t	139 829,00	33 861,30	33 405,60	29 114,10	31 202,00	30 855,23	28 219,40
z toho: SOM ³⁾	t	–	20 004,00	20 336,30	17 700,70	20 616,70	18 905,47	16 962,40
Celková domácí spotřeba vybraných výrobků ²⁾								
Konzumní mléko	t	965 445,0	516 923,3	501 784,5	494 920,7	501 611,6	490 871,5	440 730,1
Mléčné konzervy ⁴⁾	t	62 262,1	17 689,4	15 600,4	14 474,0	21 837,6	23 159,0	21 167,9
Kysané mléčné výrobky	t	77 854,0	161 545,6	159 809,6	162 563,1	163 020,6	163 167,9	158 569,4
Sýry, tvarohy	t	148 431,0	188 558,7	190 002,3	197 055,6	204 064,0	204 584,5	182 536,5
Máslo	t	94 161,0	53 121,3	53 168,5	56 459,5	59 514,1	57 240,9	54 547,8

Zdroj: Chov skotu ČSÚ, Statistická ročenka ČSFR 1990, Rezortní statistika Mlék (MZe) 6–12, Měsíční výkaz o nákupu mléka, o výrobě a užití vybraných mlékárenských výrobků, ČSÚ – Databáze zahraničního obchodu – Celní statistika MZe, SZIF (celkový prodej mléka = dodávky a přímý prodej), propočty MZe. Pozn.: ¹⁾ Předběžný údaj. ²⁾ Propočty MZe. ³⁾ Sušené odtučněné mléko. ⁴⁾ Sušená a zahuštěná mléka a smetany.

V roce 2022 mlékárenský průmysl nakoupil od producentů 2 665,77 mil. l mléka, tj. o 0,8 % více než v roce 2021. Z uvedeného objemu nákupu mléka bylo vyvezeno 213 mil. l ke zpracování a ze zahraničí byly dovezeny 9,1 mil. l. V roce 2022 se v porovnání s rokem 2021 vzrostla výroba konzumních mlék o 7,4 %, tvarohů o 4,3 %, ostatních kysaných mléčných výrobků o 8,7 %, másla a máselných tuků o 1,6 %, syrovátky sušené o 1,8 %, kondenzovaného mléka o 7,2 %, syrovátky zahuštěné o 11,0 % a tvarohových dezertů o 8,2 %. Naopak růst výroby při meziročním porovnání byl v roce 2022 zaznamenán u konzumních smetan o 1,8 %, tradičního pomazánkového o 15,9 %, sýrů o 0,8 %, smetanových krémů o 14,4 %, mléčných dezertů o 8,6 %, sušených mlék o 8,5 % a jogurtů o 4,3 %.

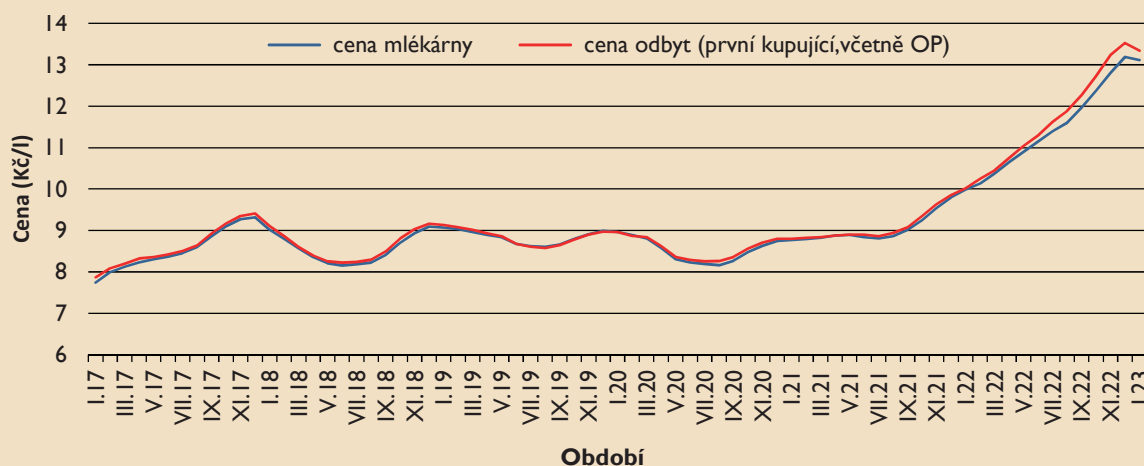
Ceny

V České republice v roce 2022 dosáhly tržby za mléko 30,4 mld. Kč. Průměrná roční cena za mléčnou surovinu vyplacená mlékárnami v České republice za rok 2022 byla

11,40 Kč/l. Meziroční zvýšení průměrné roční ceny za mléčnou surovinu bylo o 26,1 %, tj. o 2,36 Kč/l. V rámci šetření cen prvních kupujících (tzn. včetně realizačních cen mléčné suroviny na zahraničních trzích) byla vykázána průměrná roční cena 11,59 Kč/l (meziroční zvýšení o 27,8 %, tj. o 2,52 Kč/l). S přispěním přímých a nepřímých podpor se předběžně pro rok 2021 odhaduje průměrná souhrnná rentabilita ekonomiky mléka ve výši cca 19,7 %.

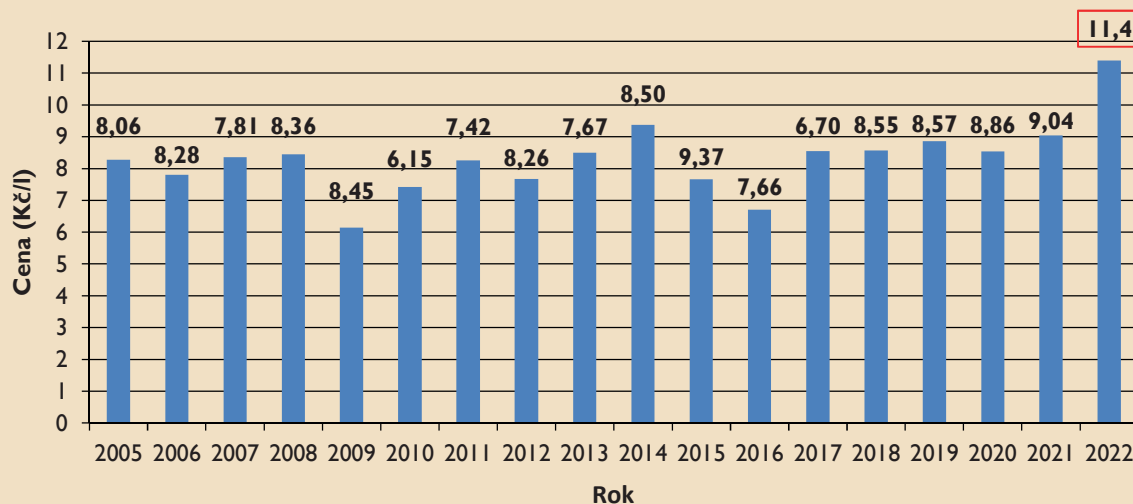
Podpory jsou směřovány především na programy, které přispívají ke zlepšování životních podmínek v chovech hospodářských zvířat a ke zvýšení konkurenceschopnosti českého agrárního sektoru. Pro odvětví živočišné výroby bylo pro dotační období 2023 vyčleněno z národních dotací cca 2,7 mld. Kč. V rámci dotačního programu 20.A – Zlepšení životních podmínek v chovech dojnic bylo za dotační období 2022 vyplaceno 254,8 mil. Kč. Pro chov dojnic je významná dobrovolná podpora vázaná na produkci, kde byla pro dotační období 2022 stanovena sazba 3 541,83 Kč/VDJ.

Graf 13 – Vývoj ceny placené mlékárnami na území ČR a ceny Odbytu (první kupující, tzn. včetně realizace mléka OP na zahraničních trzích)

Zdroj: Rezortní statistika Mlék (MZe) 6-12, Rezortní statistika Odbyt (MZe) 6-12, SZIF (od 1/2022)

Graf 14 – Vývoj průměrné roční ceny (Kč/l) zemědělských výrobců za mléko (vážený průměr ceny za mléko)

Zdroj: Rezortní statistika mlék (MZe 6-12).

V rámci Programu rozvoje venkova obdrží chovatelé dojníc v rámci opatření na Dobré životní podmínky zvířat v dotačním období 2022 celkem 640 mil. Kč.

Spotřeba mléka a mléčných výrobků

Zdraví, životní podmínky či změny klimatu a nastavení podmínek pro dobré životní podmínky zvířat ovlivňují vývoj trhu s potravinami v EU. Tímto se vytváří nové příležitosti pro potravinový trh. Očekává se, že v krátkodobém horizontu poroste poptávka po potravinách v ekologické kvalitě, a i jejich nabídka v EU. Růst ekologické produkce může být také ovlivněn výzvami k přechodu na ekologické zemědělství a další posuny trhu k dalším variantám šetrným k životnímu prostředí. Mění se trendy světové spotřeby a změny úrovně výroby budou mít vliv na světové obchodní toky.

Spotřeba konzumního mléka v České republice byla v roce 2021 58,4 kg/os./rok, tedy je nad průměrem EU, ale oproti některým evropským zemím má Česká republika určité rezervy (Ø EU-27 = 50,6 kg/os./rok, Finsko 98,4 kg/os./rok, Irsko 104,6 kg/os./rok, Estonsko 64,9 kg/os./rok, Kypr 74,1 kg/os./rok, Rakousko 74,0 kg/os./rok, Švédsko 65,5 kg/os./rok, Španělsko 68,1 kg/os./rok). Naopak ve spotřebě másla je Česká republika se svými 5,7 kg/os./rok nad evropským průměrem, tj. nad 3,9 kg/os./rok. Vyšší spotřebu másla vykazuje Francie (8,2 kg/os./rok), Německo (5,8 kg/os./rok), Dánsko (6,9 kg/os./rok). Ve spotřebě sýrů a tvarohů, která v roce 2021 dosáhla v České republice 19,1 kg/os./rok, je Česká republika pod průměrem zemí EU-27, tj. pod 20,0 kg/os./rok. Nad tímto průměrem je Německo (25,2 kg/os./rok), Francie (27,6 kg/os./rok), Itálie (20,1 kg/os./rok), Nizozemsko (24,7 kg/os./rok), Rakousko (23,3 kg/os./rok), Dánsko (26,7 kg/os./rok), Finsko (25,8 kg/os./rok), Litva (23,9 kg/os./rok), Lotyšsko (22,1 kg/os./rok), Estonsko (25,6 kg/os./rok), Kypr (26,3 kg/os./rok) a Lucembursko (20,1 kg/os./rok).

V České republice dle údajů za rok 2021 vzrostla celková spotřeba mléka a mléčných výrobků o 0,4 kg/os./rok na 263 kg/os./rok. Též dle předběžných odhadů vzrostla

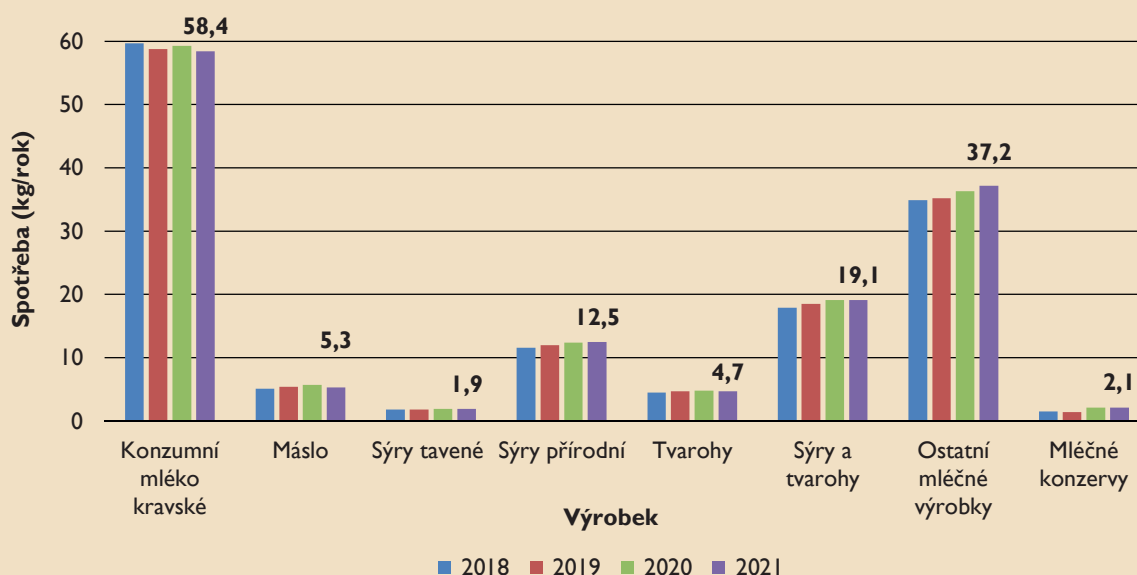
spotřeba u některých mléčných produktů, např. u sýrů (o 0,7 %) a ostatních mléčných výrobků (o 2,5 %). Pokles spotřeby byl zaznamenán u konzumního mléka (o 1,5 %), tvarohů (o 2,1 %), másla (o 7,0 %). U mléčných konzerv byla spotřeba v roce 2021 stejná jako v roce 2020.

Spotřeba mléka a mléčných výrobků je také podporována školními projekty Ovoce a zelenina do škol a Mléko do škol. Cílem projektu je zlepšení zdravých stravovacích návyků dětí pravidelnou konzumací především čerstvého ovoce, zeleniny, mléka a mléčných výrobků. Program EU v odvětví ovoce, zeleniny a mléka, který je v současné podobě prováděn od 1. srpna 2017, kombinuje předchozí režimy (program pro ovoce a zeleninu do škol a režim podpory pro školní mléko) v rámci jediného právního rámce pro větší účinnost a větší zaměření na zdraví a vzdělávání. Tento režim podporuje distribuci produktů, vzdělávací opatření a informační opatření. Režim podporuje distribuci ovoce, zeleniny, mléka a některých mléčných výrobků školákům, od mateřských po střední školy, přičemž konkrétní cílovou skupinu si může určit členský stát. Země EU schvalují seznam produktů (ve spolupráci s jejich orgány pro zdraví a výživu), které pomohou dosáhnout cíle programů pomoci dětem dodržovat zdravou výživu.

Školní projekty (Ovoce a zelenina do škol a Mléko do škol) jsou projekty EU, které jsou hrazeny z prostředků EU (definitivní přiděl podpory pro Českou republiku pro rok 2022/2023 je u Ovoce a zeleniny do škol 3 515 512 € a u Mléka do škol 2 000 127 €, předběžný přiděl podpory pro Českou republiku pro rok 2023/2024 je u Ovoce a zeleniny do škol 3 473 993 € a u Mléka do škol 3 048 057 €), a členský stát může přispívat ze svého rozpočtu. ČR přispívá na projekty 140 mil. Kč (na ovoce a zeleninu 50 mil. Kč a na mléko 90 mil. Kč). Ovoce, zeleninu, neochucené mléko a mléčné výrobky dostávají žáci zdarma.

Ve školním roce 2022/2023 je v České republice v projektu Mléko do škol zapojeno cca 3 735 základních škol s 524 635 žáky zapojených do projektu. Nově jsou školní projekty určeny jen žákům na prvním stupni základních škol.

Graf 15 – Spotřeba mléka a mléčných výrobků (v kg/rok)

Zdroj: ČSÚ – Spotřeba potravin.

Zahraniční obchod

Bilance zahraničního obchodu s mlékem a mléčnými výrobky je v České republice dlouhodobě kladná. Celková finanční hodnota vývozu byla v roce 2022 při meziročním srovnání vyšší, a to o 30,8 %. Celková finanční hodnota dovozu v roce 2022 též vzrostla, byla meziročně vyšší o 23,2 %.

Z pohledu objemu dovozu mléka a mléčných výrobků v tunách jde u dovozu o klesající trend (pokles o 3 696,5 t, tj. o 1,2 %), objem vývozu v tunách se oproti předchozímu období roku 2020 zvýšil o 29 447,1 t (tj. o 2,6 %). Export mléčné suroviny (vývoz zboží s nízkou přidanou hodnotou) tvoří 29,5 % celkové finanční hodnoty vývozu. Vývoz sýrů a tvarohů se podílí na celkové finanční hodnotě vývozu mléka a mléčných výrobků z 31,0 %. Přetrvává záporná bilance zahraničního obchodu u másla a sýrů a tvarohů. Dovoz sýrů a tvarohů představuje 64,0 % podílu domácí výroby sýrů a tvarohů.

Mléko a mléčné výrobky se z ČR, v lednu až prosinci 2022, vyvezly do 86 zemí světa. V meziročním porovnání došlo ke zvýšení objemu vývozu v tunách (o 2,6 %). 74,9 % finančního objemu vývozu představuje export do 4 zemí (do Německa 35,0 %, na Slovensko 17,8 %, do Itálie 15,5 %, do Polska 6,6 %). Do zemí EU-27 se v daném období vyvezlo 89,3 % podílu z finanční hodnoty vývozu mléka a mléčných výrobků. Podíl vývozu do třetích zemí představoval v daném období 10,7 % z celkového

objemu vývozu. Vývoz do třetích zemí tvořily převážně destinace – Thajsko, Bangladéš, Malajsie, Libanon, Srbsko, Saúdská Arábie, Spojené arabské emiráty, Korejská republika, Sýrská arabská republika, Filipíny a další. Předmětem obchodu s těmito zeměmi byly zejména sušená syrovátka, sušená mléka, čerstvé sýry, Eidam, Maasdam, Ementál, Gouda, Čedar a tavené sýry.

Na celkové finanční hodnotě vývozu v daném období se vývoz tekutých mlék a smetan podílel cca 45,3 %. Podíl vývozu mléčné suroviny na celkové tržní produkci syrového kravského mléka v daném období představoval 20,4 %. V roce 2022 se meziročně snížil objem vývozu mléka v cisternách o 5,8 % a u konzumního mléka objem vývozu naopak vzrostl, a to o 38,6 %. U vývozu smetany konzumní došlo také k nárůstu, a to o 30,2 %. Významným vývozním artiklem mlékárenského zboží jsou sýry a tvarohy (podíl na celkové finanční hodnotě vývozu představuje 31,0 %). V roce 2022 se meziročně zvýšil objem vývozu sýrů a tvarohů v tunách (o 6 908 t, tj. o 9,3 %). Vývoz sušeného odtučněného mléka v meziročním porovnání byl vyšší o 1,0 %, vývoz sušeného mléka plnotučného byl meziročně nižší o 19,5 %. Objem vývozu kondenzovaných mlék se meziročně snížil o 22,2 %. Objem vývozu jogurtů byl meziročně vyšší o 4,7 %, vývoz ostatních zakysaných mléčných výrobků také vzrostl (o 9,5 %). Objem vývozu másla ve spotřebitelském balení v daném období při meziročním srovnání klesl o 27,4 %.

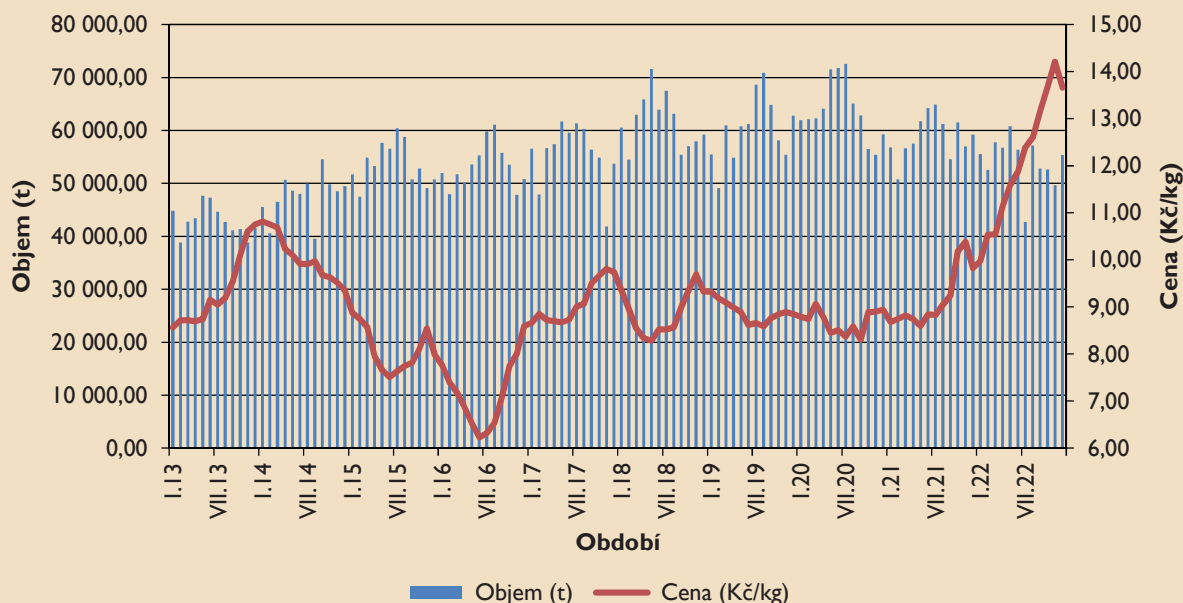
Tabulka 95 – Vývoj zahraničního obchodu u mléka a mléčných výrobků (v t)

Ukazatel/rok	2004	2018	2019	2020	2021	2022 ¹⁾
Vývoz						
Mléko, smetana, nezahuštěné ²⁾	89 976	902 219	873 816	929 930	889 162	907 680
Mléko, smetana, zahuštěné	59 494	34 439	33 473	28 038	26 555	24 279
Jogurty, kefíry, podmáslí apod.	16 521	61 770	59 670	57 298	57 494	61 112
Syrovátka	41 240	52 098	51 814	55 522	70 321	71 978
Máslo a tuky z mléka	19 263	2 785	2 730	2 346	2 609	3 632
Sýry, tvarohy	20 389	56 516	55 740	63 007	73 928	80 836
Dovoz						
Mléko, smetana, nezahuštěné ²⁾	73 813	45 087	38 592	5 324	58 100	65 204
Mléko, smetana, zahuštěné	4 010	7 496	10 202	7 802	10 162	6 870
Jogurty, kefíry, podmáslí apod.	29 652	41 778	35 893	36 230	35 928	35 703
Syrovátka	15 319	44 296	52 367	52 089	60 256	56 933
Máslo a tuky z mléka	4 520	23 204	24 290	27 140	25 811	24 047
Sýry, tvarohy	31 159	96 496	103 888	105 777	110 434	108 239
Saldo zahraničního obchodu						
Mléko, smetana, nezahuštěné ²⁾	16 163	857 132	835 224	876 690	831 062	842 476
Mléko, smetana, zahuštěné	55 484	26 943	23 271	20 236	16 393	17 409
Jogurty, kefíry, podmáslí apod.	-13 131	19 992	23 777	21 068	21 566	25 409
Syrovátka	25 921	7 802	-553	3 433	10 066	15 045
Máslo a tuky z mléka	14 744	-20 419	-21 560	-24 794	-23 202	-20 415
Sýry, tvarohy	-10 771	-39 980	-48 148	-42 770	-36 506	-27 403

Zdroj: ČSÚ – Databáze zahraničního obchodu – celní statistika MZe.

Pozn.: ¹⁾ Předběžný údaj. ²⁾ Včetně syrového mléka v „cisternách“ pro zpracování.

Graf 16 – Vývoz mléčné suroviny z ČR (položka KN 0401 20 99)

Zdroj: ČSÚ, databáze zahraničního obchodu.

Dovozy ze tří zemí – z Německa (32,0 %), Polska (28,6 %) a Slovenska (13,0 %) představují celkem 73,6 % veškerého dovozu mléka a mléčných výrobků (z finančního vyjádření). V období leden až prosinec 2022 se mléko a mléčné výrobky dovezly do ČR z 54 zemí, ze zemí EU-27 celkem 99,7 %. V meziročním porovnání došlo ke zvýšení finanční hodnoty dovozu o cca 3,9 mld. Kč, tj. o 23,2 %.

Objemy dovozu sýrů (včetně tvarohů) se v meziročním porovnání 2022/2021 snížily, a to o 2 195 t na celkových 108 239 t (zvýšil se objem dovozu např. u tavených sýrů, Bergkäse, Čedaru, Kashkaval, Tilsitu, Brie...). Toto dovážené množství představuje 64,0 % objemu domácí výroby sýrů a tvarohů za dané období. Největší objemy sýrů a tvarohů se do ČR v roce 2022 dovezly z Německa (z celkového objemu dovezených 44 052 t německých sýrů a tvarohů představoval např. dovoz Eidamu 8 663 t za průměrnou dovozní cenu 117,74 Kč/kg – tato dovozní cena zůstává výrazně pod úrovní spotřebitelské ceny Eidamu na domácím trhu ČR v měsíci prosinci 2022, tj. pod 219,36 Kč/kg, 13 870 t čerstvých sýrů a tvarohů za průměrnou dovozní cenu 74,73 Kč/kg a dále rostoucí objemy Goudy – 9 332 t za 119,59 Kč/kg) a z Polska (z 25 899 t dovezených sýrů a tvarohů z Polska představovaly dovozy např. tavených sýrů – 3 100 t za 93,43 Kč/kg, čerstvé sýry a tvaroh – 5 561 t za 73,18 Kč/kg, Eidam – 6 185 t za 117,08 Kč/kg, Camembert – 2 812 t za 129,08 Kč/kg). Meziročně došlo ke snížení celkového objemu dovozu jogurtů a ostatních zakysaných mléčných výrobků (o 225 t, tj. o 0,6 %). Nejvíce jogurtů a ostatních zakysaných mléčných výrobků pochází z Německa (40,2 %), Polska (31,5 %), Belgie (16,1 %) a Slovenska (8,1 %). Dovoz másla a mléčných tuků byl meziročně nižší o 1 763 t, tj. o 6,8 %, průměrná dovozní cena másla ve spotřebitelském balení představuje 174,51 Kč/kg, přitom tržní spotřebitelská cena másla v prosinci 2022 na českém trhu dosahovala 213,58 Kč/kg. V roce 2022 se největší objemy másla a mléčných tuků dovážely z Polska 53,2 % (12 799 t za 176,98 Kč/kg), Německa 18,9 % (4 555 t za 164,01 Kč/kg), Slovenska 11,5 % (2 776 t za 87,47 Kč/kg) a Belgie 7,9 % (1 908 t za 140,25 Kč/kg).

SKOT, HOVĚZÍ MASO

Vývoj početních stavů skotu

K 31. 12. 2022 bylo v České republice (ČR) dle údajů ČSÚ chováno celkem 1 390 492 ks skotu, což je o 2,3 % a 31 076 ks více, než bylo chováno k 31. 12. 2021. Jedná se o stejný trend jako v roce 2020/2021, kdy došlo k meziročnímu nárůstu počtu chovaného skotu v ČR a to o 19 376 ks (1,4 %). K 31. 12. 2021 bylo v ČR chováno celkem 1 359 416 ks skotu.

Při sledování dlouhodobého vývoje početních stavů skotu ke dni 1. 4. daného roku, vyjma pandemického roku 2020, kdy došlo k poklesu, se i zde projevuje trend meziročního nárůstu populace. V roce 2022 bylo v ČR k 1. 4. chováno celkem 1 421 254 ks skotu s meziročním nárůstem o 1,1 % (14 814 ks) z toho 587 859 ks krav. Kategorie dojených krav si téměř zachovala počty roku předchozího, kdy došlo k mírnému poklesu na 358 255 ks, tj. o 0,1 % (-464 ks). V tomto roce bylo chováno nejméně dojených krav v historii sledování početních stavů vůbec. U krav chovaných v systému chovu bez tržní produkce mléka došlo naopak k mírnému meziročnímu nárůstu, o 2 419 ks na 229 604 ks, tj. o 1,1 %. V rámci sledování této kategorie krav se jedná o obvyklý trend.

Na celkovém počtu krav, kterých v České republice k 1. 4. 2022 bylo 587 859 ks, se krávy chované v systému chovu bez tržní produkce mléka podílely 39,1 %, kdy se jednalo o meziroční nárůst (+0,3 %), podíl dojených krav dosáhl 60,9 %, kdy se jednalo o meziroční pokles (-0,3 %). Jedná se stále o postupnou, ale již pozvolnou restrukturalizaci národního stáda skotu, kde je vzhledem k dosahované mléčné užitkovosti a tržnímu uplatnění produkovaného mléka část krav převáděna z dojeného do masného výrobního zaměření. Masná stáda skotu jsou v převážné většině využívána k pastevnímu způsobu chovu na trvalých travních porostech, kde naopak skot v mléčném výrobním zaměření vzhledem ke svým živinovým potřebám nenachází své uplatnění. V omezené míře však existují i dojená stáda skotu s pastevním způsobem

Tabulka 96 – Vývoj stavů skotu k 1. 4. (v ks)

Rok	Skot celkem	z toho: krávy	z toho:	
			dojené krávy	KBTPM
1989	3 480 582	1 247 567	–	–
2014	1 373 560	563 963	372 632	191 331
2015	1 407 132	580 102	376 144	203 958
2016	1 415 658	583 747	372 510	211 237
2017	1 421 242	585 897	369 802	216 095
2018	1 415 770	587 322	365 448	221 874
2019	1 418 106	590 518	364 263	226 255
2020	1 404 117	585 897	359 853	226 044
2021	1 406 430	585 904	358 719	227 185
2022	1 421 254	587 859	358 255	229 604
Změna 2022/2021 – index	101,1	100,3	99,9	101,1
Změna 2022/2021 – ks zvířat	14 824	1 955	-464	2 419

Zdroj: ČSÚ – Soupis hospodářských zvířat k 1. 4.
Pozn.: KBTPM = krávy bez tržní produkce mléka.

chovu, kde v rámci ekonomiky produkce mléka i pastva dojníc plemen s kombinovanou užitkovostí nachází v rámci rentability chovu své uplatnění.

Celkový počet krav byl ovlivněn především vývojem chovu krav bez tržní produkce mléka v posledních dvaceti či třiceti letech. Od roku 1995, tedy roku, od něhož jsou početní stavy této kategorie skotu v České republice statisticky sledovány, dochází s mírnými krátkodobými výkyvy k neustálému zvyšování počtu chovaných kusů. Chov masného skotu plně projevuje svou nezastupitelnou úlohu nejen ve svém potenciálu produkovat spotřebiteli žádané kulinařsky a dieteticky velmi kvalitní hovězí maso, ale i v naplňování jeho mimoprodukčních funkcí v rámci utváření krajiny a celého českého venkova. Jedná se jak o přirozené protierozní udržování trvalých travních porostů pastevním způsobem s pozitivním vlivem na biodiverzitu a spoluvytváření kulturně-estetického vzhledu krajiny, tak také o vytváření pracovních příležitostí a dalších podnikatelských aktivit ve formě dodavatelských i odběratelských vztahů, souvisejících s chovem masného skotu a jeho produkcí. S tím velmi úzce souvisí zachování osídlení českého venkova a také rozvíjení turistického ruchu v horských a podhorských oblastech s příznivým dopadem do mnoha dalších pracovních a sociálních oblastí, a to nejen v daných lokalitách, kde se chov masného skotu přímo realizuje.

Kontroverzním a mnohokrát v chovatelské veřejnosti diskutovaným trendem je mnoha chovateli z ekonomických důvodů prováděný sezónní vývoz zástavového skotu do jiných evropských, ale i mimo evropských zemí, po ukončení pastevního období. Důsledkem je nedostatečné následné využívání možného potenciálu tuzemské krmivové základny. Realizace přidané hodnoty v produkci masa, která vzniká při porážení zvířat a jeho následném zpracování, se rovněž uskutečňuje mimo území naší republiky. Touto praxí jsou čeští konzumenti živočišných produktů ochuzeni o značnou část jednoho z nejhodnotnějších druhů mas. Cílem Ministerstva zemědělství je zatraktivnit rentabilitu výkrmu skotu, a to například prostřednictvím nového dotačního programu, na zlepšení životních podmínek vykrmovaného skotu, který byl poprvé vyhlášen v roce 2021, kdy jsou chovatelům hrazeny

náklady za nadstandardní činnosti spojené s poskytováním zlepšených životních podmínek této kategorie skotu. Stejně tak je tomu i u již několika let realizovaných dotačních programů na zlepšení životních podmínek v chovu krav bez tržní produkce mléka či zlepšení životních podmínek v chovu dojníc.

Produkce hovězího masa

Dle finálních výsledků dosáhla v roce 2021 výroba hovězího masa 164,8 tis. t v živé hmotnosti zvířat. V porovnání s rokem 2020 si výroba zachovala téměř stejnou úroveň, přičemž došlo k nepatrnému poklesu výroby o 0,1 % (-0,2 tis. t živ. hm.). V roce 2022 pak došlo podle předběžných výsledků k jejímu navýšení na 170,2 tis. t v živé hmotnosti, což je 3,3 % meziroční nárůst.

Výroba hovězího masa je dlouhodobě určována především poptávkou na domácím trhu a vzrůstajícími možnostmi exportu hovězího masa a zejména živého skotu na zahraniční trhy. Objem produkce hovězího masa je především určován rentabilitou chovu skotu, jejíž výši významnou mírou ovlivňují unijní a národní dotační opatření, včetně správného nastavení podmínek možnosti jejich čerpání jednotlivými chovateli skotu. V tomto směru je velmi aktuální současná politika Ministerstva zemědělství, podporující tuzemskou živočišnou produkci jako nedílnou součást zemědělské výroby. A to nejen z pohledu chovu skotu a produkce hovězího masa, ale i z pohledu komplexního vlivu chovu hospodářských zvířat na celou zemědělskou prvovýrobu, včetně souvisejících dalších návazných odvětví služeb a zpracovatelského průmyslu. To vše samozřejmě při dodržování požadovaných ekologických opatření.

V roce 2021 se Česká republika potýkala s obdobnými problémy jako ostatní členské země EU. Pandemie COVID-19 měla vliv na snížení spotřeby masa v sektoru HORECA, mírně zbrzdila zahraniční obchod a měla negativní dopad na ceny jatečných zvířat. V roce 2022 kdy se celý agropotravinářský sektor vyrovnal s následky pandemie, způsobila invaze Ruska na Ukrajinu další negativní dopad na celý agropotravinářský sektor včetně tohoto. Válečný konflikt umocnil energetickou krizi a růst vstupních nákladů, jako jsou např. ceny krmiv a hnojiv, jež vyvíjí tlak na rentabilitu produkce.

Tabulka 97 – Bilance výroby a spotřeby hovězího masa (v tis. t)

Ukazatel	2020		2021		2022 ¹⁾		2023 ²⁾	
	živ. hm.	j. hm.	živ. hm.	j. hm.	živ. hm.	j. hm.	živ. hm.	j. hm.
Počáteční zásoba	5,0	2,7	4,9	2,6	5,4	2,9	6,0	3,2
Výroba	165,0	89,1	164,8	89,0	170,2	91,9	171,0	92,3
Dovoz	76,4	41,3	82,1	44,3	80,3	43,3	80,0	43,2
Celková nabídka	246,4	133,1	251,8	135,9	255,8	138,1	257,0	138,7
Domácí spotřeba	132,7	71,7	135,5	73,2	134	72,4	133,0	71,8
Vývoz	108,8	58,8	110,9	59,9	115,8	62,5	118,0	63,7
Celková poptávka	241,5	130,4	246,4	133,1	249,8	134,9	251,0	135,5
Konečná zásoba	4,9	2,6	5,4	2,9	6,0	3,2	6,0	3,2
Soběstačnost (%)	124,3		121,6		127,0		128,6	
Meziroční index	102,4		97,8		104,4		101,3	

Zdroj: ÚZEI. Aktualizace březen 2023.

Pozn.: Koefficient přepočtu z živé hmotnosti na jatečnou 0,54. ¹⁾ Předběžný údaj. ²⁾ Odhad.

Spotřeba hovězího masa

Ve spotřebě hovězího masa v minulosti docházelo od roku 1990 do roku 2013 k postupnému poklesu až na pouhých 7,5 kg/osobu a rok. Přitom v osmdesátých letech se spotřeba hovězího masa v České republice pohybovala i nad hranici 30 kg/osobu a rok.

Tabulka 98 – Spotřeba hovězího masa (v kg/obv./rok)

Rok	Maso celkem na kosti	Z toho hovězí maso	Podíl spotřeby hovězího masa k masu celkem (%)
1990	96,5	28,0	29,0
1995	82,0	18,5	22,5
2000	79,4	12,3	15,5
2005	81,4	9,9	12,2
2014	75,9	7,9	10,4
2015	79,3	8,1	10,2
2016	80,3	8,5	10,6
2017	80,3	8,4	10,5
2018	82,4	8,7	10,6
2019	83,2	9,1	10,9
2020	84,0	8,8	10,5
2021	86,0	9,4	10,9

Zdroj: ČSÚ.

V letech 2012 až 2015 spotřeba stagnovala na úrovni 7,5–8,0 kg/osobu a rok, od roku 2013 dochází k velmi pozvolnému zvyšování spotřeby hovězího masa, které je v lidské výživě důležitým zdrojem živočišných bílkovin. V roce 2021 byla spotřeba hovězího masa v České republice vykazována ve výši 9,4 kg/osobu a rok. Až na výjimku v roce 2020 kdy došlo k poklesu množství ve spotřebě hovězího masa na osobu/rok, dochází od roku 2013 k jejímu plynulému růstu. Spotřeba hovězího masa tak tvoří 10% podíl na celkové spotřebě masa v lidské dietě, přičemž historicky se hovězí maso spotřebovávalo v cca 30% podílu všech druhů mas. Vzhledem k dietetické hodnotě hovězího masa by bylo vhodné výraznější zvýšení jeho spotřeby. Nízkou spotřebu hovězího masa významně ovlivňuje změna životního stylu obyvatel, cenové poměry jednotlivých druhů masa, kulinářská příprava masa apod.

Zahraniční obchod se skotem a hovězím masem

V roce 2022 došlo k nárůstu vývozu živého skotu o 1,4 % (1 183 t) při současném nárůstu ceny o 8,91 Kč za 1 kg. Naopak meziročně poklesl dovoz živého skotu ze 3 777 t na 653 t tj. o 82,7 %, rovněž při růstu jeho ceny o 7,65 Kč za 1 kg živé hmotnosti. Celkové kladné saldo zahraničního obchodu se skotem vzrostlo o 980,9 mil. Kč.

V rámci obchodování s čerstvým, chlazeným hovězím masem došlo v roce 2022 k nárůstu dovozu o 3,4 % (1 638 t) na 37 839 t. U vývozu, který je téměř trojnásobně nižší než dovoz, došlo také k nárůstu o 14,6 % (1 748 t) na 13 697 t. Dovozní cena tohoto druhu hovězího masa vzrostla na 139,81 Kč za 1 kg, tj. o 20,9 %. U vývozu je také zaznamenán nárůst ze 110,40 Kč na 139,49 Kč za 1 kg masa (26,3 %). Celkové záporné zahraniční saldo čerstvého, chlazeného hovězího masa se prohloubilo o 465,1 mil. (-16,0 %) na konečných -3 380 mil. Kč. V rámci obchodování s mrazeným hovězím masem nejsou objem a výkyvy jeho vývozu a dovozu významné. Celkové záporné zahraniční saldo však zaznamenalo nárůst o 76,8 mil. Kč (-17,2 %) na -524,6 mil. Kč.

Tabulka 99 – Vývoj zahraničního obchodu – živý skot a hovězí maso

	Období	Objem (t)			Průměrná cena (Kč/kg)		Finanční hodnota (tis. Kč)			Směn. relace ¹⁾
		dovoz	vývoz	saldo	dovoz	vývoz	dovoz	vývoz	saldo	
Živý skot (CS 0102)	2014	1 251	78 977	77 726	50,77	51,69	63 520	4 082 085	4 018 565	1,02
	2015	3 916	89 954	86 038	79,42	56,92	311 012	5 120 597	4 809 585	0,72
	2016	4 734	89 788	85 054	73,01	58,6	345 638	5 261 641	4 916 003	0,80
	2017	3 172	86 985	83 813	47,31	58,84	150 069	5 118 278	4 968 209	1,24
	2018	2 601	87 682	85 081	49,81	54,67	129 561	4 793 322	4 663 761	1,10
	2019	3 068	83 367	86 037	45,51	55,26	136 560	4 607 038	4 726 666	1,21
	2020	4 965	82 757	77 792	40,67	52,73	201 939	4 363 767	4 161 828	1,30
	2021	3 777	86 772	82 995	42,73	55,56	161 395	4 821 108	4 659 713	1,30
	2022	653	88 330	87 677	50,38	64,36	32 882	5 684 609	5 651 727	1,28
Hovězí maso čerstvé, chlazené (CS 0201)	2014	23 159	7 680	-15 479	109,82	100,91	2 543 443	774 968	-1 768 475	0,92
	2015	23 470	8 355	-15 115	117,86	108,56	2 766 112	907 022	-1 859 090	0,92
	2016	30 352	10 233	-20 119	114,27	112,65	3 468 219	1 152 775	-2 315 444	0,99
	2017	34 859	8 877	-25 982	111,98	112,29	3 903 417	996 881	-2 906 536	1,00
	2018	36 012	10 443	-25 569	118,09	111,76	4 252 838	1 167 014	-3 085 824	0,95
	2019	38 916	11 976	-26 940	112,06	106,61	4 360 982	1 276 712	-3 084 270	0,95
	2020	33 201	13 134	-20 067	112,55	103,54	3 736 758	1 359 862	-2 376 896	0,92
	2021	36 780	12 074	-24 706	115,76	110,86	4 257 801	1 338 613	-2 919 188	0,96
	2022	37 839	13 697	-24 142	139,81	139,49	5 290 190	1 910 567	-3 379 623	1,00
Hovězí maso zmrazené (CS 0202)	2014	2 510	752	-1 758	136,11	147,73	341 622	111 133	-230 489	1,08
	2015	3 524	909	-2 615	126,57	139,03	425 518	123 597	-301 921	1,10
	2016	3 675	884	-2 791	111,43	145,96	409 463	128 977	-280 486	1,31
	2017	5 018	1 338	-3 680	101,87	134,02	511 212	179 267	-331 945	1,32
	2018	4 697	1 499	-3 198	103,01	129,1	483 856	193 580	-290 276	1,25
	2019	4 847	1 376	-3 471	97,74	123,7	473 782	170 257	-316 583	1,27
	2020	5 357	922	-4 435	78,28	98,39	419 321	90 739	-328 582	1,26
	2021	5 633	897	-4 736	93,79	94,55	528 310	84 861	-443 449	1,01
	2022	5 147	977	-4 170	129	142,56	663 984	139 352	-524 632	1,11

Zdroj: ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu.

Pozn.: ¹⁾ Vyjadřuje podmínky, za nichž určitá země prodává své vývozní produkty a nakupuje dovozní produkty – poměr indexu vývozních cen k indexu dovozních cen. Číselné údaje jsou zaokrouhleny.

I přes pokračující pandemii COVID-19 a invazi Ruska na Ukrajinu si obchodní bilance se živým skotem v roce 2022 zachovává pozitivní trend. Obchodní bilance u sledovaných druhů hovězího masa si tradičně zachovává negativní trend a došlo k jejímu dalšímu prohloubení.

Tuzemské ceny skotu a hovězího masa

Ceny placené zemědělským výrobcům za jatečný skot

Průměrné roční ceny zemědělských výrobců (CZV) hovězího masa v roce 2022 zaznamenaly u všech sledovaných kategorií skotu – jateční býci, jatečné jalovice, jatečné krávy a telata meziroční nárůst a tento vzrůstající trend pokračuje

i v roce 2023. Trh oživoval i přes pokračující pandemii COVID-19 a ruskou invazi. U jatečných býků byla v roce 2022 průměrná cena v živém 56,06 Kč za 1 kg. U jatečných krav byla průměrná cena v živém ve výši 39,70 Kč za 1 kg. Jatečné jalovice chovatelé realizovali na jatkách v živé hmotnosti za 344,73 Kč za 1 kg. Průměrné ceny u těchto sledovaných kategorií skotu se nacházejí na historicky nejvyšších úrovních. Cena telat se meziročně zvýšila a dosáhla úrovně 44,73 Kč/kg. V roce 2020 se dostala na historicky nejnižší úroveň a od té doby meziročně opět vzrůstá. V České republice se však vzhledem ke stravovacím návykům obyvatelstva, kdy se telecí maso v jídelničce moc neobjevuje, jedná o méně významnou jatečnou kategorii jatečných zvířat.

Tabulka 100 – CZV – býci jateční (v Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2014	44,99	45,35	45,95	46,27	46,08	45,93	46,01	46,10	46,10	45,87	46,02	45,97	45,88
2015	46,45	46,94	46,88	47,68	47,54	47,13	47,36	47,45	46,66	46,62	46,97	47,08	47,06
2016	46,70	46,88	47,16	46,84	46,59	46,94	46,81	47,03	46,86	46,93	47,12	47,94	46,95
2017	47,25	46,91	47,10	47,29	47,36	47,67	47,57	47,69	48,04	47,64	47,59	47,61	47,48
2018	47,94	47,51	48,12	48,01	47,98	48,03	48,10	47,20	46,83	46,21	46,39	46,01	47,36
2019	46,64	46,69	46,37	46,40	46,37	46,18	45,99	45,76	45,72	45,73	46,12	45,86	46,15
2020	45,63	46,27	45,86	46,02	44,93	45,00	45,19	44,76	45,26	45,33	45,20	45,11	45,38
2021	45,54	45,62	45,90	46,22	46,22	46,14	46,71	46,83	47,25	47,57	48,45	49,63	46,84
2022	49,80	51,56	53,39	56,44	57,23	58,09	56,91	57,28	57,78	57,87	57,71	57,98	56,06
2023	57,87	58,26											58,06

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

Tabulka 101 – CZV – krávy jatečné (v Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2014	29,16	29,10	29,71	29,79	30,13	30,74	30,36	30,67	30,26	29,58	29,05	29,03	29,87
2015	28,83	29,68	30,42	30,92	30,98	31,54	31,14	31,79	30,80	30,90	29,94	29,85	30,57
2016	29,75	29,66	30,18	29,93	30,01	29,32	29,38	29,67	29,12	29,17	29,04	29,61	29,58
2017	29,66	29,24	30,02	30,64	30,17	30,83	30,93	31,10	31,54	31,45	31,65	31,68	30,74
2018	31,11	31,26	31,69	31,77	31,99	31,83	31,45	31,62	30,60	30,50	30,00	29,58	31,12
2019	29,79	29,99	30,35	30,72	31,26	31,39	31,99	31,17	30,87	29,88	29,63	29,54	30,54
2020	29,43	29,64	29,81	28,98	27,96	27,45	28,60	29,13	29,35	29,29	28,70	27,02	28,78
2021	27,78	27,71	29,08	29,25	30,11	30,36	31,05	31,73	32,26	32,54	33,10	32,96	30,66
2022	33,36	33,81	33,06	38,96	41,90	42,80	42,00	41,91	42,05	41,45	41,48	40,62	39,70
2023	40,95	40,85											40,90

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

Tabulka 102 – CZV – jalovice jatečné (v Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2014	35,79	36,03	35,70	35,20	36,05	36,18	36,37	35,86	36,91	35,85	35,86	35,44	35,98
2015	36,38	35,73	36,93	37,25	36,90	37,15	38,05	38,14	37,43	36,88	37,75	36,90	37,12
2016	35,49	36,12	36,54	36,07	35,55	35,42	35,77	35,65	36,39	35,26	35,99	35,00	35,77
2017	36,02	36,80	35,86	37,21	37,30	36,66	37,56	37,20	37,08	37,58	38,28	37,66	37,10
2018	37,21	36,88	37,55	36,66	37,00	37,46	38,09	37,19	36,57	36,70	36,28	35,90	36,96
2019	35,88	35,89	35,85	35,88	36,20	35,72	36,39	36,14	35,52	35,71	36,15	36,01	35,95
2020	35,09	35,11	34,17	33,92	32,94	33,35	33,83	32,91	33,89	34,27	34,15	33,10	33,89
2021	33,10	32,89	33,70	34,51	34,33	34,61	34,93	37,07	37,57	38,01	39,52	38,20	35,70
2022	38,19	39,34	39,93	43,03	46,85	47,90	47,30	48,15	46,88	47,13	45,75	46,51	44,73
2023	46,08	46,08											46,81

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

Tabulka 103 – CZV – telata jatečná (v Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2014	47,67	46,27	49,93	49,19	51,70	51,16	50,37	51,91	52,43	52,61	50,73	45,82	50,36
2015	45,49	45,30	45,73	48,40	49,58	51,11	50,58	51,45	52,83	51,45	53,71	54,41	50,00
2016	54,19	53,54	53,14	53,74	54,62	55,33	58,01	59,05	56,82	57,06	54,68	53,72	55,32
2017	54,78	54,35	54,58	57,89	58,82	60,51	63,14	63,99	63,96	62,89	62,53	62,02	59,96
2018	60,42	59,23	59,36	60,02	60,92	60,01	62,91	63,91	62,72	59,45	58,62	58,55	60,51
2019	57,05	57,43	56,03	55,71	56,14	57,79	59,82	57,02	50,58	47,31	44,22	42,37	53,46
2020	42,39	42,23	42,39	42,38	39,06	38,23	38,98	39,88	39,13	40,47	38,37	38,73	40,19
2021	38,78	37,65	38,02	38,31	38,99	40,53	41,62	41,69	41,25	40,77	40,73	41,09	39,97
2022	38,19	39,34	39,93	43,03	46,85	47,90	47,30	48,15	46,88	47,13	45,75	46,51	44,73
2023	46,08	46,08											46,81

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

Ceny průmyslových výrobců hovězího masa

Průměrná roční cena průmyslových výrobců (CPV) hovězího masa předního bez kosti dosáhla v roce 2022 své historické výše 158,82 Kč/kg, což meziročně představuje další navýšení ceny o 24,4 % (31,13 Kč/kg). Již dlouhodobě dochází s mírnými ojedinělými výkyvy k meziročnímu růstu průměrné CPV hovězího předního masa bez kosti, která i v měsíčním sledování dosáhla v roce 2022 vrcholu za celé doposud sledované období. Dle uvedené časové řady byla nejvyšší průměrná měsíční CPV dosažena v prosinci roku 2022 ve výši 163,65 Kč za 1 kg hovězího předního masa bez kosti,

kdy od letních měsíců až do konce roku tato cena vzrůstala. A podobný trend si zachovává i v roce 2023.

CPV hovězího masa zadního bez kosti dosáhla v roce 2022 191,08 Kč/kg, což meziročně představuje nárůst ceny o 21,5 % (33,86 Kč/kg). Po klesajícím trendu předchozích let, dochází od roku 2021 opět k cenovému růstu. CPV hovězího masa zadního bez kosti dosáhla v měsíčním sledování svého vrcholu za celé doposud sledované období v červnu roku 2022, kdy dosáhla úrovně 199,00 Kč za 1 kg. Dle prognóz se očekává její další růst i v roce 2023.

Tabulka 104 – CPV hovězího předního masa bez kosti (v Kč/kg)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2014	119,43	122,26	120,04	119,26	119,74	121,20	121,71	121,77	121,54	121,89	121,92	121,03	120,98
2015	121,02	119,60	120,89	121,28	121,41	122,35	121,59	121,83	121,96	123,04	123,12	120,99	121,59
2016	117,75	117,49	117,22	116,40	116,69	116,78	116,48	117,53	117,32	117,63	118,36	117,04	117,22
2017	119,36	120,73	121,27	119,98	121,09	123,67	122,29	122,74	122,31	121,88	121,68	122,95	121,66
2018	120,54	120,59	120,02	120,99	120,87	120,69	120,48	120,07	119,66	120,28	120,61	120,55	120,45
2019	121,08	121,44	120,71	121,41	121,18	121,49	121,59	121,06	121,50	121,36	121,99	122,20	121,42
2020	123,24	122,59	123,09	123,01	123,08	123,99	123,92	123,70	122,95	122,47	122,91	123,60	123,21
2021	123,59	124,68	123,95	124,88	125,27	125,54	126,83	125,10	129,96	132,13	135,21	135,15	127,69
2022	139,27	141,82	150,86	160,77	164,92	166,53	162,91	162,09	163,67	165,50	163,80	163,65	158,82
2023	163,04	164,88											163,96

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

Tabulka 105 – CPV hovězího zadního masa bez kosti (v Kč/kg)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2014	141,79	145,90	143,35	142,89	143,25	145,43	145,59	145,79	145,59	146,43	146,92	145,67	144,88
2015	146,60	147,51	147,72	148,32	148,33	148,51	148,56	148,73	148,38	148,50	148,89	148,54	148,22
2016	149,39	149,21	149,01	148,68	149,55	147,83	149,44	149,19	148,28	149,05	150,26	149,79	149,14
2017	149,89	150,79	150,61	152,04	152,55	155,52	154,99	155,57	155,50	156,29	156,19	156,46	153,87
2018	155,37	154,30	153,06	154,03	154,42	154,14	153,86	153,65	153,50	154,39	154,53	153,93	154,10
2019	154,03	153,34	153,27	153,66	153,79	154,14	153,52	153,51	153,48	153,60	153,32	152,36	153,50
2020	152,38	152,02	152,21	152,26	152,37	153,56	152,20	153,45	153,11	153,95	152,51	153,45	152,79
2021	152,18	155,03	153,17	151,92	152,15	153,78	154,47	152,99	156,92	161,58	170,58	171,83	157,22
2022	176,43	177,95	184,65	192,18	198,50	199,00	197,53	196,34	194,10	192,80	192,09	191,41	191,08
2023	191,24	191,35											191,30

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

Spotřebitelské ceny hovězího masa

V roce 2022 dosáhla průměrná roční spotřebitelská cena hovězího masa předního bez kosti 193,06 Kč/kg, což představuje meziroční nárůst této ceny o 16,5 % (27,28 Kč/kg). Vyjma roku 2021 byl od roku 2016 meziroční trend této ceny vzrůstající. Dlouhodobě dochází s mírnými výkyvy k meziročnímu růstu průměrné spotřebitelské ceny hovězího předního masa bez kosti, která v roce 2022 dosáhla vrcholu za celé doposud sledované období. Dle uvedené časové řady měsíčních průměrných cen bylo nejvyšší průměrné spotřebitelské ceny dosaženo v listopadu roku 2022, a to ve výši 208,47 Kč za 1 kg hovězího předního masa bez kosti. Vzrůstající trend si zachovává i v roce 2023.

V roce 2022 dosáhla spotřebitelská cena hovězího masa zadního bez kosti 191,08 Kč/kg, což meziročně představuje pokles o 13,0 % (-28,55 Kč/kg). Od roku 2015 meziročně dochází k neustálému růstu průměrné roční spotřebitelské ceny hovězího masa, která v roce 2019 dosáhla vrcholu 223,96 Kč za 1 kg za celé doposud sledované období a od tohoto roku opět klesá. Podle vykazovaných měsíčních průměrů bylo nejvyšší průměrné měsíční ceny dosaženo v říjnu a prosinci roku 2019, a to 228,35 Kč za 1 kg hovězího zadního masa bez kosti. V roce 2023 si úroveň této ceny zachovává stejně cenové hladiny jako v roce 2022.

Tabulka 106 – Spotřebitelské ceny za hovězí maso přední bez kosti (v Kč/kg)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2014	161,42	161,91	160,03	159,62	159,68	159,99	161,38	160,94	161,44	160,04	161,59	158,59	160,55
2015	162,14	162,00	163,16	161,67	160,42	158,86	159,93	159,95	159,43	156,96	157,96	160,09	160,21
2016	155,64	158,76	156,42	152,91	155,55	159,02	157,30	156,65	158,39	160,80	157,41	162,84	157,64
2017	161,46	161,75	164,89	166,27	166,12	170,88	168,18	169,06	166,88	168,83	167,37	168,15	166,65
2018	169,23	164,31	166,79	169,81	165,41	169,98	169,47	171,15	170,71	173,18	172,32	170,30	169,39
2019	169,92	162,20	169,10	165,68	170,83	174,50	173,97	173,18	171,78	175,38	178,74	178,96	172,02
2020	176,50	176,60	177,58	174,86	177,37	174,76	173,00	174,76	175,72	170,13	176,79	174,63	175,23
2021	162,32	168,30	168,35	169,37	161,49	160,97	163,10	162,80	165,46	174,22	162,79	166,71	165,78
2022	168,40	173,09	171,44	188,71	189,41	194,91	198,29	201,58	208,53	206,18	208,47	207,67	193,06
2023	212,24	206,12											209,18

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

Tabulka 107 – Spotřebitelské ceny za hovězí maso zadní bez kosti (v Kč/kg)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2014	207,92	207,18	204,44	203,14	205,50	201,00	201,31	199,85	206,37	205,80	205,89	203,07	204,38
2015	205,66	206,43	206,62	206,09	206,34	203,71	199,95	200,44	195,48	197,27	206,40	200,64	202,92
2016	204,97	205,25	200,70	205,54	201,87	204,93	206,71	207,26	211,71	205,68	213,50	207,71	206,32
2017	213,17	211,96	215,86	220,13	221,00	218,72	217,13	219,35	221,39	220,64	219,25	213,06	217,64
2018	222,34	223,10	219,05	217,13	224,42	225,16	225,51	224,79	222,95	225,67	220,08	222,23	222,70
2019	220,81	220,33	219,53	222,70	222,44	221,79	224,61	227,54	223,54	228,35	227,52	228,35	223,96
2020	226,49	226,73	225,92	219,53	221,79	227,30	219,25	219,80	222,01	226,76	220,45	228,17	223,68
2021	228,75	217,20	224,62	222,88	213,19	205,46	213,24	227,78	217,40	223,43	220,21	221,40	219,63
2022	176,43	177,95	184,65	192,18	198,50	199,00	197,53	196,34	194,10	192,80	192,09	191,41	191,08
2023	191,24	191,35											191,30

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

Podpory do chovu skotu v roce 2022

Dotace z národních zdrojů

V roce 2022 byl v rámci národních dotačních programů podporován sektor chovu skotu zejména v rámci dotačních programů realizovaných dle Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2022 na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Administrace národních dotací za rok 2022 pokračuje ještě v roce 2023. Stav k březnu 2023:

2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat. K uvedenému datu bylo vyplaceno žadatelům 257,4 mil. Kč. Tento program je zaměřen zejména na podporu ověřování původu, genomiku, zavádění a vedení plemenných knih, kontrolu užitkovosti, kontrolu dědičnosti a podporu testování.

19.A. Podpora na účast producentů a zpracovatelů mléka v režimu jakosti Q CZ – dotační program se zaměřením na zvýšení kvalitní produkce mléka, kde bylo schváleno 103 žádostí. Zde byli producenti a zpracovatelé mléka v rámci 3 dotačních podprogramů podpořeni celkovou částkou **304,6 mil. Kč**.

20.A. Zlepšení životních podmínek v chovu dojníc, kde bylo schváleno 874 žádostí a chovatelům dojníc vyplaceno celkem **254,8 mil. Kč**. Tato podpora byla realizována prostřednictvím 5 dotačních podprogramů: podprogram na podporu napájení dojníc v zimním období temperovanou vodou, podprogram na podporu provádění faremní diagnostiky původce mastitid dojníc, podprogram na snížení škodlivých patogenních mikroorganismů ve stájovém prostředí dojníc, podprogram na podporu ošetřování končetin dle individuálních potřeb dojníc a podprogram na podporu opatření ke snížení tepelného stresu dojníc v letním období.

20.D. Zlepšení životních podmínek skotu chovaného v systému chovu bez tržní produkce mléka (bez TPM), v rámci kterého bylo schváleno v dotačním roce 2022 1 098 žádostí o dotaci a chovatelům skotu chovaného v systému chovu bez TPM vyplaceno celkem **54,8 mil. Kč**. Tato podpora byla realizována prostřednictvím 6 dotačních podprogramů: podprogram na podporu napájení KBTPM v zimním období temperovanou vodou, podprogram na zvětšení plochy lehacího prostoru zimoviště v zimním období pro KBTPM, podprogram na podporu sekčního provozu zimoviště v zimním období u KBTPM, podprogram na podporu provádění ošetření KBTPM v letním období prostředky proti obtěžujícímu hmyzu, podprogram na podporu ošetřování končetin dle individuálních potřeb KBTPM a podprogram na podporu chovu telat narozených KBTPM v technologii chovu telat školkovým způsobem.

20.E. Zlepšení životních podmínek v chovu vykrmovaných býků, u něž se jedná o nový dotační program, který byl poprvé vyhlášen v roce 2021 a v rámci kterého bylo pro dotační rok 2022 schváleno 680 žádostí a chovatelům vykrmovaných býků bylo vyplaceno **93,1 mil. Kč**. Tato podpora byla realizována prostřednictvím 6 dotačních podprogramů: podprogram na podporu napájení vykrmovaných býků v zimním období temperovanou vodou, podprogram na provádění opatření ve stáji ke snížení tepelného stresu vykrmovaných býků v letním období, podprogram na podporu zvětšení plochy lehacího prostoru v chovu vykrmovaných býků ve stáji s technologií stelivového provozu, podprogram na podporu zvětšení plochy kotce v chovu vykrmovaných býků ve stáji s technologií celorošového ustájení, podprogram na podporu chovu vykrmovaných býků chovaných v ustájení s technologií stelivového provozu s ošetřovanou hlubokou podestýlkou a podprogram na podporu vykrmovaných býků chovaných v ustájení s technologií stelivového provozu s často obměňovanou podestýlkou.

Dotace z prostředků Evropské unie

Program rozvoje venkova

Chovatelé mohli čerpat také podporu na investice z PRV ČR 2014–2020. Základní možností, kde bylo možné čerpat dotace a kde bylo alokováno nejvíce finančních prostředků, je operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků. V termínu od 15. 6. – 13. 7. 2021 proběhlo 12., a pro tuto operaci zároveň poslední, kolo příjmu žádostí o dotaci. Alokace na celou operaci pro toto kolo činila 4,4 mld. Kč. Také v níže uvedených operacích bylo možné žádat o dotaci se zaměřením na chov skotu. Na zpracování svých zemědělských produktů mohli zemědělci čerpat dotace z operace 4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů. Pro mladé začínající zemědělce, tzn. zemědělce do 40 let, kteří nepodnikají déle než 2 roky, pak byla určena operace 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců. Také v těchto operacích proběhlo poslední kolo příjmu žádostí o dotaci v rámci 12. kola. Dále bylo možné využít opatření Spolupráce, zejména operaci 16.3.1 Sdílení zařízení a strojů, kde bylo možné si pořídit investici, např. stroj, společně s jiným zemědělcem. Pro chovatele, kteří vyvíjejí vlastní inovace, či zlepšení byla určena operace 16.2.1 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě či operace 16.1.1 Evropské inovační partnerství.

Podpora skotu bude probíhat i v rámci Strategického plánu Společné zemědělské politiky na období 2023–2027. Na výše uvedené operace budou navazovat intervence 33.73 Investice do zemědělských podniků, 34.73 Investice do zpracování zemědělských produktů, 49.75 Zahájení činnosti mladého zemědělce, 51.77 Inovace při zpracování zemědělských produktů a 53.77 Podpora operačních skupin a projektů EIP. První kolo příjmu žádostí v těchto intervencích je plánováno na červenec 2023.

Dobré životní podmínky zvířat (DŽPZ)

V rámci PRV 2014–2020 pokračovaly také v roce 2022 podpory na skot v rámci opatření DŽPZ, mezi které patří též podopatření **Zvětšení lehacího prostoru v chovu dojníc, Zlepšení stájového prostředí v chovu dojníc a Zajištění přístupu do výběhu pro suchostojné krávy.** V rámci tohoto opatření (podle nařízení vlády č. 74/2015 Sb.) byly vypláceny podpory na žádosti podané v roce 2021 i otevřen příjem nových žádostí na rok 2022.

Celkový objem finančních prostředků vyplacených v roce 2022 (za žádosti podané v roce 2021) v rámci opatření DŽPZ na podpory směřované do sektoru dojeného skotu činí cca **640 mil. Kč.**

Přímé platby

Dobrovolná podpora vázaná na produkci (VCS)

ČR v rámci přímých plateb dlouhodobě podporuje tzv. citlivé sektory rostlinné a živočišné výroby, a to zejména prostřednictvím Dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS). Poskytování této podpory je umožněno na základě čl. 52 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, v platném znění, který stanoví základní pravidla a vyjmenovává určená podporovaná odvětví. Hlavní tezí VCS je, že je poskytována za účelem zachování úrovně produkce u těch odvětví, která čelí nějakým obtížím a jsou obzvláště důležitá z hospodářských, sociálních nebo environmentálních důvodů.

Pro přechodné období 2021–2022 je v České republice na VCS vyčleněno každoročně 15 % celkové obálky na přímé platby. Pro rok 2022 činí částka na jednotlivé sektory zhruba 3,1 mld. Kč. Podporovanými odvětvími jsou pěstování ovoce, zeleniny, škrobových i konzumních brambor, chmele, cukrové řepy, bílkovinných plodin a chov mléčného i masného skotu a ovcí a koz.

VCS – Podpora na chov krávy chované v systému chovu s tržní produkcí mléka

Podmínky poskytnutí podpory na krávy chované v systému chovu s tržní produkcí mléka upravuje § 30 nařízení vlády č. 50/2015 Sb. Podpora se poskytuje na počet velkých dobytčích jednotek (VDJ) krav vedených na hospodářství žadatele v ústřední evidenci zvířat (ÚE) k 31. březnu příslušného kalendářního roku v systému chovu s TPM.

Minimální počet pro poskytnutí podpory jsou 2 VDJ (přepočítávací koeficienty jsou: u dojníc nad 6 měsíců do 2 let včetně 0,6VDJ/ks a 1 VDJ/ks u dojníc nad 2 roky).

Podpora není vyplacena na dojnici, na kterou je ve stejném kalendářním roce požadována platba na krávu chovanou v systému chovu bez tržní produkce mléka dle § 29 nařízení vlády č. 50/2015 Sb. a naopak.

Od roku 2017 je nejen u této, ale u všech podpor vázaných na chov hospodářských zvířat, kladen důraz na kontrolu včasnosti hlášení změn do Ústřední evidence zvířat (ÚE), tj. hlášení změn do ÚE je vyžadováno do 7 dnů od data události. Současně musí žadatelé o všechny podpory v rámci přímých plateb dodržovat podmínky Kontrol podmíněnosti (Cross Compliance).

Roční podpora v roce 2022 činila na VCS v sektoru dojníc cca 1 252,6 mil. Kč. O Podporu na chov krav chovaných v systému s tržní produkcí mléka si v roce 2022 požádalo 1 756 žadatelů s celkovým počtem 353 648,2 VDJ. **Výše dotační sazby činí 3 541,83 Kč na 1 VDJ.**

Tabulka 108 – Stav administrace operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků

	Počet zaregistrovaných žádostí	Požadavek na dotaci zaregistrovaných žádostí (Kč)	Počet schválených žádostí	Požadavek na dotaci schválených žádostí (Kč)	Počet proplacených žádostí	Výše dotace proplacených žádostí (Kč)
Skot	4 687	16 091 774 972	1 964	5 734 718 032	1 707	4 779 446 708
Operace 4.1.1 celkem	17 430	38 203 685 093	9 242	15 473 529 026	7 316	11 563 479 854

Zdroj: MZe

VCS – Podpora na chov telete masného typu

Podpora na telata masného typu je vyplácena dle podmínek uvedených v § 29 nařízení vlády č. 50/2015 Sb.

Základní podmínkou pro obdržení této platby je narození telete masného typu v období od 1. dubna roku předcházejícího podání žádosti do 31. března příslušného kalendářního roku na hospodářství žadatele.

Matkou telete, na které se podává žádost, musí být kráva chovaná v systému chovu bez tržní produkce mléka a otcem musí být býk masného plemene evidovaný v ústředním registru plemeníků (seznam masných plemen je uveden v příloze č. 10 k nařízení vlády č. 50/2015 Sb.).

Platba se poskytuje na počet VDJ, přičemž přepočítávací koeficient na tele masného typu, tj. pro skot do 6 měsíců věku včetně je 0,4 VDJ/ks. Minimální počet VDJ pro výplatu podpory není stanoven.

Od roku 2017 je kladen důraz na kontrolu včasnosti hlášení o narození masných telat do ÚE, tj. hlášení o narození musí být zasláno do 7 dnů od označení telete, přičemž označení telete má být provedeno do 20 dnů od data jeho narození. Současně musí žadatelé o všechny podpory v rámci přímých plateb dodržovat podmínky Kontrol podminěnosti (Cross Compliance).

O dotaci na telata masného typu si požádalo v roce 2022 6 578 žadatelů na celkový počet 77 447,6 VDJ, a je mezi ně rozděleno zhruba 604,9 mil. Kč. **Dotací sazba je 7 809,80 Kč na 1 VDJ.**

Kromě podpor vyplácených přímo na chovaná zvířata, tj. podpory na chov krav s tržní produkcí mléka a podpory na chov telat masného typu, mohou chovatelé skotu v rámci přímých plateb využívat i nepřímé podpory, jako např. jednotnou platbu na plochu zemědělské půdy (SAPS).

Přechodná vnitrostátní podpora (PVP)

Chovatelé krav bez TPM mohou kromě podpor z přímých plateb čerpat rovněž PVP, hrazené z rozpočtu ČR. PVP jsou nástupci národních doplňkových plateb (Top-Up) a základní podmínkou jejich poskytnutí je přiznání jednotné platby na plochu zemědělské půdy (SAPS) dle nařízení č. 50/2015 Sb.

Podmínky poskytnutí PVP jsou dány nařízením vlády č. 112/2008 Sb. PVP jsou kromě platby na chov krav bez TPM poskytovány také na zemědělskou půdu, chov ovcí a koz a na 3 tzv. historické platby – chmel, brambory pro výrobu škrobu a přezývkavce (počítá se stav ke dni 31. 3. 2007).

Právním základem pro poskytování PVP je čl. 9 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2020/2220, který stanovuje, že členské státy poskytující přechodnou vnitrostátní podporu v období 2015–2020 mohou rozhodnout, že ji budou poskytovat i v letech 2021 a 2022.

V roce 2022 je pro žadatele o PVP vyčleněno přes 515,5 mil. Kč.

Žádosti podané v roce 2022 jsou posledními, na které je možné tyto podpory poskytovat, protože od roku 2023 již nejsou přechodné vnitrostátní podpory součástí nové Společné zemědělské politiky (SZP). Zemědělci ale budou dál čerpat prostředky z evropského rozpočtu, kromě jiných například i na citlivé komodity.

Kontrola mléčné užitkovosti

V rámci kontroly mléčné užitkovosti v posledním sledovaném kontrolním období 2021/2022 došlo k opětovnému dlouhodobému projevu poklesu počtu dojnic zapojených do této kontroly, tentokrát z 345 397 ks dojnic na 342 426 ks,

tedy nezanedbatelný pokles o 2 971 ks (meziročně -0,86 %). Celkově je v České republice do kontroly mléčné užitkovosti zapojeno 96,4 % všech dojnic, což představuje daleko nejvyšší podíl zapojených krav na světě.

V kontrole mléčné užitkovosti je v posledních několika letech v České republice z hlediska plemenné příslušnosti početně nejvíce zastoupeno plemeno holštýnského skotu. V posledním uzavřeném kontrolním roce 2021/2022 se jedná o 177 219 normovaných laktací z celkového počtu 292 771 normovaných laktací všech plemen v České republice (60,5 % ze všech; meziročně nárůst o 0,2 %). Na plemeno holštýnského skotu početním zastoupením navazuje hned naše národní plemeno českého strakatého skotu s možným výhodným využitím obou směrů jeho kombinované užitkovosti. Tyto krávy měly v kontrolním roce 2021/2022 uzavřeno celkem 101 786 normovaných laktací (34,8 % ze všech; meziročně pokles o 0,1 %).

V rámci celé České republiky bylo v uplynulém kontrolním roce 2021/2022 dosaženo mléčné užitkovosti 9 530 kg mléka za normovanou laktaci při obsahu 3,92 % tuku a 3,42 % bílkovin, což představuje navýšení o 87 kg mléka oproti minulému kontrolnímu období. V rámci početně nejzastoupenějších plemen chovaných v České republice se jednalo u plemene holštýnského skotu o užitkovost 10 544 kg mléka (meziroční nárůst o 104 kg) při obsahu 3,87 % tuku a 3,38 % bílkovin. U plemene českého strakatého skotu byla dosažena mléčná užitkovost ve výši 7 959 kg mléka (meziroční nárůst o 53 kg) při obsahu 4,01 % tuku a 3,59 % bílkovin.

Reprodukce skotu

V úzkém vztahu se zvyšující se mléčnou užitkovostí je také vývoj reprodukčních ukazatelů. Především se jedná o délku mezidobí, která se dá z ekonomických důvodů označit za jeden ze základních reprodukčních ukazatelů. Tento ukazatel byl v uplynulém kontrolním roce 2021/2022 na úrovni 393 dní, což znamená, že se tato hodnota opět mírně snižuje, tentokrát o 1 den. Vzhledem k tomu, že se tato hodnota již několik let celorepublikově drží pod úrovní 400 dní, se tento ekonomicky silný ukazatel vůči dosahované vysoké užitkovosti projevuje jako akceptovatelný a pro chovatele dojeného skotu ekonomicky výhodný.

Průměrný počet laktací na jednu dojnici ve výši 2,4 je však velmi závažným, pro chovatele dojeného skotu ekonomicky silně zatěžujícím ukazatelem. Takto nízká životnost dojnic znamená vysoké zvýšení nákladů na 1 litr vyrobeného mléka v rámci odpisů hodnoty základního stáda skotu. Tzn., že se zde projevují značně vysoké náklady na zařazování odchovaných vysokobřezích jalovic, které jsou někteří chovatelé nuceni v rámci udržení odpovídajícího početního stavu dojnic jejich základního stáda dokonce pořizovat nákupem.

Plemenářská práce v chovu skotu

V dosahovaných výsledcích se v chovu skotu u mnoha chovatelů pozitivně projevuje nejen vzdělání a zkušenosti, ale i působení předmětných chovatelských svazů a sdružení. Dále také činnost spolupracujících krmivářských a výživářských firem, plemenářských a šlechtitelských společností, vědeckovýzkumných a vývojových pracovišť včetně zemědělského školství. S úspěšnými výsledky chovu skotu se lze seznámit na pravidelně pořádaných výstavách hospodářských zvířat a chovatelských dnech, kde jsou prezentováni nejlepší

jedinci všech u nás chovaných plemen (kombinovaných, dojných a masných).

V oblasti chovu skotu v České republice je nutno také zmínit, že se v současné době, tak jako ve všech vyspělých zemích v návaznosti na domácí populace plemen skotu, v rámci výzkumných projektů připravují postupy stanovení plemenných hodnot na základě jednotlivých nukleotidů. Toto vede ke stanovení genomických plemenných hodnot a následně rozvoji nově zaváděné genomické selekci. Na úrovni světového žebříčku plemenných býků „Interbull“ se v nejbližší době postupně očekává celosvětové genomické hodnocení. Každá země má své jedinečné chovatelské podmínky a své populace plemen skotu, proto je třeba vytvořit vlastní metody hodnocení v každé zemi samostatně. V České republice se jedná zejména o populace plemen českého strakatého skotu a holštýnského skotu. V rámci tohoto progresivního hodnocení plemenných hodnot skotu za podpory zainteresovaných chovatelských svazů probíhá v rámci Národní agentury zemědělského výzkumu řešení výzkumného projektu, který má za úkol zabezpečit,

aby Česká republika nezůstala pozadu ve šlechtění dojeného skotu, či aby postupně díky vysokému ekonomickému přínosu genomického hodnocení plemenných hodnot nezankla kvalitní česká plemenářská práce, která by jinak byla v budoucnosti překonána chovatelsky vyspělým světem.

PRASATA, VEPŘOVÉ MASO

Podle údajů ČSÚ byl k 31. 12. 2022 stav prasat ve srovnání s rokem 2021 nižší, k poklesu došlo i u počtu prasníc. Počet prasat celkem činil 1 329 tis. ks (meziroční pokles o 11 %), početní stavy prasníc poklesly o 10 tis. ks (o 11 %) na 77 tis. ks.

Rok 2022 lze v chovu prasat v ČR charakterizovat jako komplikované období vzhledem k řadě faktorů. Prvním vlivem je ruská agrese na Ukrajině, která vedla k exponenciálnímu nárůstu cen zemědělských surovin (krmiv, hnojiv a energií). Neméně závažný je také výskyt afrického moru prasat (AMP), který se na našem území po více jak čtyřech letech znovu objevil.

Tabulka 109 – Vývoj stavů prasat v ČR

Rok	Stavy prasat celkem k 1. 4.	z toho stav prasníc k 1. 4.	Stavy prasat celkem k 1. 8.	z toho stav prasníc k 1. 8.	Stavy prasat celkem k 31. 12.	z toho stav prasníc k 31. 12.	Počet narozených setat k 31. 12.
	tis. ks	tis. ks	tis. ks	tis. ks	tis. ks	tis. ks	mil. ks
2016	1 610	97	1 571	93	1 479	91	3,17
2017	1 491	91	1 563	93	1 532	94	3,22
2018	1 557	92	1 557 ¹⁾	91 ¹⁾	1 508	89	3,21
2019	1 544	91	1 510 ¹⁾	91 ¹⁾	1 509	91	3,34
2020	1 499	88	1 521 ¹⁾	90 ¹⁾	1 546	92	3,35
2021	1 518	90	1 524 ¹⁾	90 ¹⁾	1 493	87	3,32
2022	1 433	81	1 392 ¹⁾	78 ¹⁾	1 329	77	3,08

Zdroj: ČSÚ – výsledky ŽV, Soupis hospodářských zvířat k 1. 4., Výsledky chovu prasat k 1. 8. a 31. 12.

Pozn.: ¹⁾ Od roku 2018 údaje k 30. 6. Podkladem pro výběrové šetření prasat jsou údaje zjištěné ze skladové a účetní evidence hospodářských subjektů. K roku 2017 se šetření provádělo k 31. 7. a 31. 12., od roku 2018 se provádí k 30. 6. a 31. 12. Vzhledem ke změně referenčního dne z 31. 7. na 30. 6. nejsou data meziročně plně srovnatelná.

Tabulka 110 – Vývoj reprodukčních ukazatelů v chovu prasat v ČR (v ks)

Rok	Průměrný stav prasníc	Narozených setat na prasnici	Odchovaných setat na prasnici	% uhynulých setat
2016	105 164	30,1	26,9	10,6
2017	103 002	31,2	27,9	10,8
2018	101 529	31,6	28,2	11,0
2019	103 216	32,4	28,9	11,0
2020	102 013	32,8	29,3	10,7
2021	103 108	32,2	28,8	10,7
2022	92 536	32,6	29,2	10,4

Zdroj: ČSÚ.

Tabulka 111 – Bilance výroby a spotřeby vepřového masa

Rok	Výroba	Spotřeba	Dovoz	Vývoz	Podíl dovozu na spotřebě (%)	Podíl vývozu na výrobě (%)
	tis. t. živ. hm.	tis. t. živ. hm.	tis. t. živ. hm.	tis. t. živ. hm.		
2016	312,7	567,2	344,4	89,9	60,7	28,7
2017	296,3	571,8	354,4	79,3	62,0	26,8
2018	304,3	594,8	372,9	83,5	62,7	27,4
2019	289,2	568,9	360,1	80,3	63,3	27,8
2020	293,7	570,4	364,6	86,9	64,0	25,9
2021	299,3	583,5	377,7	92,0	64,7	30,7
2022 ¹⁾	282,1	584,2	385,0	83,9	65,9	29,7

Zdroj: ČSÚ, ÚZEI, MZe, Celní statistika.

Pozn.: ¹⁾ Odhad.

Tabulka 112 – Objem zahraničního obchodu s živými prasaty

Rok	Dovoz			Vývoz		
	ks	t živ. hm.	cena (Kč/kg živ. hm.)	ks	t živ. hm.	cena (Kč/kg živ. hm.)
2016	242 664	8 666	51,52	426 481	40 681	32,44
2017	221 122	7 216	62,68	365 166	33 192	37,19
2018	172 531	5 020	58,42	528 663	44 501	30,54
2019	118 732	3 300	69,38	508 906	40 767	38,25
2020	108 400	3 314	65,17	520 603	41 548	36,50
2021	123 647	3 272	53,85	553 467	43 172	30,20
2022	89 812	3 196	59,75	453 679	35 678	36,82

Zdroj: Celní statistika.

Jedná se o značné dodatečné náklady, dochází tedy k omezování chovu prasnic (zvýšené porážky a snižující se stavy v posledním roce) a k snižování dovozu prasat určených k výkrmu. Tím se pro budoucí období snižuje potenciál pro hrubou domácí produkci vepřového masa.

V letošním roce se v Evropě očekává, že obchod s vepřovým masem mírně poroste. Udržet tento růst po celý rok však může být obtížné vzhledem k nízké produkci v hlavních exportních regionech, především v EU a USA. Pokračující oživení/růst místní produkce v jihovýchodní Asii a Číně povede k nižší dovozní poptávce, zejména ve druhé polovině roku. Znovuotevření Číny představuje příležitost, ale také nejistotu ohledně rovnováhy mezi globální nabídkou a poptávkou. Není jasné, kdy a do jaké míry se čínská poptávka zvýší. Předpokládá se nerovnoměrný vývoj poptávky v důsledku pokračujících vln onemocnění COVID-19.

Současně za poslední čtyřleté období meziročně vzrůstá cena krmných směsí jakožto nejvýznamnější nákladové položky při realizaci produkce jatečných prasat. Dlouhodobě je zaznamenán i nárůst dalších vstupů v sektoru chovu

prasat (energie, náklady na léčiva a veterinární péči, odpisy), které určují ekonomiku a rentabilitu. Značný nárůst vstupních nákladů do výroby je potom sledován především ve v druhém pololetí roku 2022.

Průměrný stav prasnic v roce 2022 činil dle údajů ČSÚ 92 536 ks a v meziročním srovnání 2022/2021 se snížil o 12 %, tj. o 10 572 ks. Ve srovnání s rokem 2021 se v roce 2022 narodil na prasnici vyšší počet selat (32,6 ks; +1,2 %). Za uplynulé pětileté období bylo na jednu prasnici ročně odchováno o 1 sele více, zatímco úhyn selat do odstavu zůstal meziročně prakticky totožný (pokles pouze o 0,3 procentního bodu). Počet selat narozených v roce 2022 činil 3,08 mil. ks, přičemž ztráty selat od narození do odstavu tvořily 10,4 %.

V roce 2022 bylo do ČR dovezeno 294 tis. t vepřového masa, což je ve srovnání s rokem 2021 o 6 t více. Od roku 2019 každoročně vzrůstá objem vývozu této komodity. Export vepřového masa z ČR v roce 2022 v porovnání s rokem 2021 stagnoval.

Dovoz vepřového masa se uskutečnil v roce 2022 především z Německa (34 %), vývoz pak směřoval z 67 % na Slovensko.

Tabulka 113 – Objem zahraničního obchodu s vepřovým masem

Rok	Dovoz		Vývoz		Saldo		Nejvyšší objem obchodu	
	tis. t j. hm.	mil. Kč	tis. t j. hm.	mil. Kč	tis. t j. hm.	mil. Kč	Dovoz ze země	Vývoz do země
2016	262,8	14 222	39,5	1 985	-223,3	-12 237	DE/34 %	SK/80 %
2017	266,9	15 646	37,7	1 995	-229,2	-13 651	DE/33 %	SK/76 %
2018	283,3	14 569	30,0	1 439	-253,3	-13 130	DE/34 %	SK/72 %
2019	274,5	16 941	30,4	1 632	-244,1	-15 309	DE/30 %	SK/64 %
2020	277,9	16 694	34,8	1 723	-243,1	-14 971	DE/33 %	SK/66 %
2021	288,0	14 900	37,2	1 614	-250,8	-13 286	DE/36 %	SK/65 %
2022	294,0	18 439	37,1	1 942	-256,9	-16 497	DE/34 %	SK/67 %

Zdroj: Celní statistika.

V produkci vepřového masa je Česká republika dlouhodobě nesoběstačná. Přestože byla Česká republika v roce 2000 v produkci této komodity soběstačná, poklesl tento ukazatel za uplynulá dvacetiletá období v roce 2021 prakticky na poloviční úroveň (51,3 %). Odhad soběstačnosti ve vepřovém masu na rok 2022 je 48,2 %.

Proto je tato problematika týkající se chovu prasat a výroby vepřového masa jedním ze stěžejních bodů strategie rezortu Ministerstva zemědělství. Cílem v tomto sektoru nadále zůstává navýšení současného stavu prasat i prasníc zvýšením efektivnosti chovu především dalším navýšením počtu odchovaných selat na prasnici a následnými opatřeními a využíváním podpor na národní i evropské úrovni.

Preference spotřebitelů stále více směřují k produkci potravin vyrobených z tuzemských zdrojů. I přes stále navýšování objemu dovozů vepřového masa do ČR je patrný nárůst zájmu o české potraviny, které spotřebitelé vnímají jako bezpečnější, zdravější a chutnější a současně tím podporují zachování rozsahu domácí zemědělské produkce a omezení zatížení životního prostředí. Rezort Ministerstva zemědělství vnímá otázku kvality a bezpečnosti potravin samozřejmě jako jednu ze svých priorit, kterou podporuje například prostřednictvím značek kvality „KLASA“ a „Regionální potravina“. Dalšími nástroji je podpora konkurenceschopnosti zpracovatelského průmyslu a marketingu spotřeby domácích výrobků (účast v režimech jakosti) či registrace v dalších

systémech platných nejen na tuzemském trhu. Zvyšování domácí výroby potravin má kromě produkčních aspektů neméně příznivý dopad na růst zaměstnanosti a snižování nákladů na dopravu ke konečnému zákazníkovi. Aktuálně je v tomto směru třeba zdůraznit i současné strategické zabezpečení výživy obyvatel v případě celosvětových nebo lokálních výpadků v zásobování potravinami.

Vepřové maso je bezesporu nedílnou součástí našeho jídelníčku. To lze potvrdit dlouhodobě stabilní úrovní spotřeby na obyvatele, a to i přes vzrůstající preference spotřebitelů k masu drůbežímu nebo dalším, méně konzumovaným druhům masa. To je dáno tradicí konzumace vepřového masa a důvěrou spotřebitelů v jeho kvalitu a bezpečnost. Ve srovnání s rokem 2020 se jeho spotřeba v roce 2021 zvýšila (44,6 kg/obyv./rok) a z celkové spotřeby masa na obyvatele a rok (86,0 kg) činila v posledním sledovaném roce 51,9% podíl.

Zatímco průměrná cena zemědělských výrobců (CZV) za jatečná prasata činila za rok 2019 31,82 Kč/kg živ. hm., v roce 2020 pak byla 31,64 Kč/kg živ. hm. V roce 2021 činila průměrná CZV na úrovni 26,47 Kč/kg živ. hm. V meziročním srovnání 2022/2021 vidíme nárůst průměrné ceny na 32,98 Kč/kg živ. hm. (+25 %).

Nárůst CZV, který se projevuje v roce 2022, se bohužel nepromítl do spotřebitelských cen (SC). V roce 2021 se prodávala kýta bez kosti v průměru za 131,52 Kč/kg, naproti tomu v roce 2022 se prodávala jen za 121,38 Kč/kg.

Tabulka 114 – Spotřeba vepřového masa (v kg/osobu/rok)

Rok	Maso celkem na kosti	Z toho vepřové maso	Podíl spotřeby vepřového masa k masu celkem (%)
2016	80,3	42,8	53,3
2017	80,3	42,3	52,7
2018	82,4	43,2	52,4
2019	83,2	43,0	51,7
2020	84,0	43,4	51,7
2021	86,0	44,6	51,9

Zdroj: ČSÚ.

Tabulka 115 – Ceny zemědělských výrobců (CZV) jatečných prasat – odpovídá klasifikaci SEU (v Kč/kg živ. hm.)

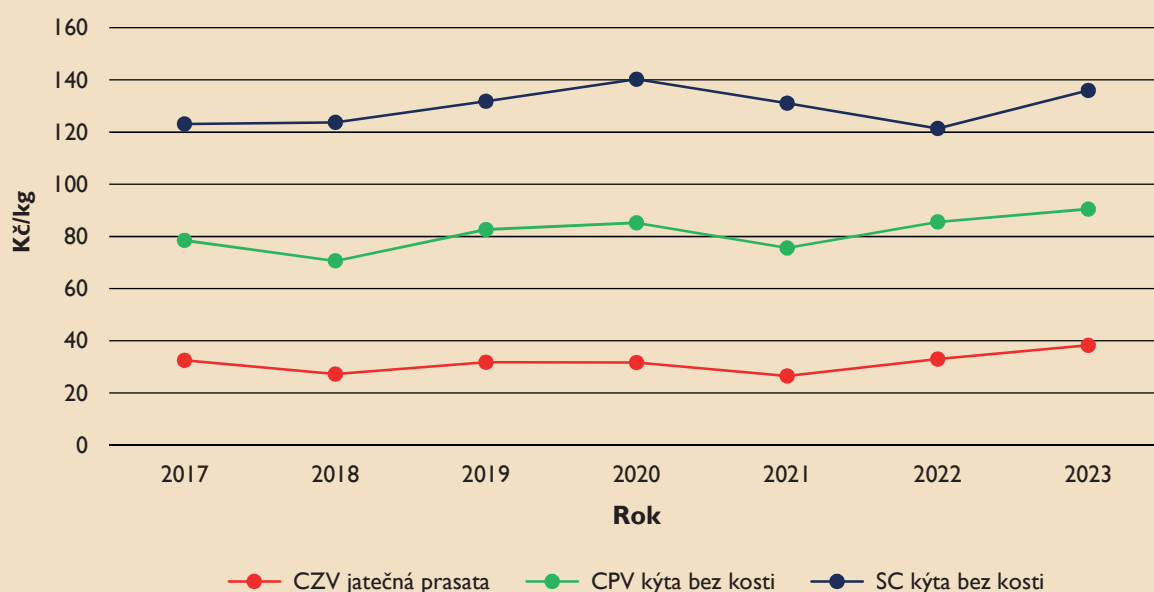
Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Ø roku
2018	28,37	27,25	27,00	27,21	26,70	26,56	27,13	27,36	28,08	27,78	27,06	26,76	27,27
2019	26,90	26,82	26,74	28,13	30,54	32,79	33,66	34,21	34,81	35,04	35,24	36,95	31,82
2020	37,35	35,71	36,20	36,07	33,74	31,74	30,83	29,18	28,39	27,33	26,99	25,90	31,64
2021	25,43	24,63	25,83	27,09	27,75	28,82	28,80	27,80	25,99	25,25	24,95	25,25	26,47
2022	25,18	24,77	26,79	32,37	34,28	33,91	33,94	34,25	37,25	38,49	37,35	37,21	32,98
2023	38,09	38,43											38,26

Zdroj: ČSÚ.

Tabulka 116 – Ceny zemědělských výrobců jatečných prasat, ceny selat a zemědělských výrobků

Rok	Jatečná prasata v živém	Jatečná prasata v mase ve třídě SEU	Ceny selat	Spotřebitelské ceny (Kč/kg)	
	Kč/kg živ. hm.	Kč/kg masa	Kč/kg živ. hm.	V. kýta	V. bůček
2016	29,26	37,80	51,56	113,42	82,91
2017	32,52	41,59	62,02	123,09	93,94
2018	27,27	34,81	61,47	123,77	91,15
2019	31,82	40,90	59,84	131,80	95,35
2020	31,64	40,71	58,44	140,28	105,91
2021	26,47	33,48	51,10	131,52	–
2022	32,98	42,25	59,67	121,38	118,04
Rozdíl 2022/2021	6,51	8,77	8,57	-10,14	–
Index 2022/2021	1,25	1,26	1,17	0,92	–

Zdroj: ČSÚ.

Graf 17 – Srovnání vývoje CZV, CPV a SC v komoditě vepřového masa v letech 2017–2023 ¹⁾

Zdroj: ČSÚ.

Pozn.: ¹⁾ Leden, únor.

Podpory do chovu prasat v roce 2022

Dotace z národních zdrojů

Ministerstvo zemědělství podporuje chov prasat v tuzemsku prostřednictvím národních i unijních zdrojů. V rámci národních podpor jsou to především dotační programy:

Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat. V tomto dotačním programu **2.A.** se jedná o podporu ověřování původu, zavádění plemenných knih, kontrolu užitkovosti a kontrolu dědičnosti.

Ministerstvo zemědělství jako reakci na nepříznivou situaci v sektoru chovu prasat v roce 2022 opětovně zavedlo dotační program **8.F.a Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasníc** (registrovány žádosti v celkové výši **126 313 000 Kč**). Dále pokračuje podporou v rámci notifikace dotačního programu Nákazový fond podprogramem **8.F.d Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasat.** Na dotační podprogram byla vyplacena částka **736 000 224,58 Kč**.

Producenti prasat mohli v roce 2022 čerpat finanční prostředky rovněž z národního dotačního programu **20.C „Zlepšení životních podmínek v chovu prasat“.** V roce 2022 byla vyplacena částka **316 367 507,66 Kč**.

Dotace z prostředků Evropské unie

Program rozvoje venkova **2014–2020** pokračoval poskytováním podpor prostřednictvím opatření **Dobré životní podmínky zvířat**, v němž bylo realizováno podopatření **Zlepšení životních podmínek v chovu prasat – prasníc a prasniček** a podopatření **Zvětšení plochy pro odstavená selata.** Vyplacené finanční prostředky (ke dni 8. 3. 2023) na žádosti podané v roce 2021:

Na podopatření pro prasata bylo vyplaceno v roce 2022 celkem **134 678 409 Kč**.

Zdroj: SZIF.

Strategický plán Společné zemědělské politiky (SPZ) na období 2023–2027.

V souladu s těmito cíli a závazky SZP zohledňuje doporučení Evropské komise z roku 2020 související s cíli Zelené dohody pro Evropu, navazuje na PRV 2014–2022 zejména z doporučení plynoucích z provedených průběžných hodnocení.

Zvýšení obranyschopnosti v chovu prasat vakcinací

Intervence reaguje na slabou stránku současného vysokého užívání antimikrobik v chovech prasat. Cílem navržené intervence je snížit používání antimikrobik v chovu prasat na základě podávání vakcín a omezovat tak rizika pro zdraví zvířat i konzumentů potravin pocházejících od těchto zvířat.

Dobré životní podmínky zvířat

Intervence je zaměřena na **podporu dobrých životních podmínek v chovu prasat**, kde se nastavená opatření týkají **kategorie prasníc, prasniček a odstavených selat.** Zahrnuje zlepšení životních podmínek v chovu prasat, zvětšení plochy pro odstavená selata a rutinní krácení ocásků.

Technologie snižující emise GHG a NH₃

Součástí intervence bude rovněž podpora zemědělských bioplynových stanic na zastřešení koncových skladů digestátu, čímž dojde ke zvýšení reakčního objemu, a dále podpora instalace akumulace bioplynu. Realizací těchto prvků dojde ke snížení emisí GHG a NH₃, a navíc ke zvýšení výroby bioplynu o 10–20 %.

DRŮBEŽ, DRŮBEŽÍ MASO A VEJCE

Drůbež, drůbeží maso

Sektor drůbeže byl v roce 2022 ovlivněn zejména výskytem ptačí chřipky, kdy bylo v tuzemsku v chovech drůbeže potvrzeno 20 ohnisek ptačí chřipky, především v malochovech. Historicky největší ohnisko ptačí chřipky v ČR bylo potvrzeno dne 30. 12. 2022 ve velkochovu nosnic. Výrazným faktorem podílejícím se na situaci v sektoru drůbeže v roce 2022 byli vysoké ceny vstupů – zejména prudce se zvyšující ceny krmných směsí, ceny energií a pohonných hmot umocněné ruskou agresí vůči Ukrajině, která počala 24. 2. 2022.

Produkce drůbežího masa v ČR dosáhla v roce 2022 úrovně 268,5 tis. t živ. hm. Oproti roku 2021 se snížila o 4,0 %. Celková spotřeba drůbežího masa dosáhla v loňském roce úrovně 396 tis. t živ. hm., jedná se o meziroční snížení 2022/2021 o 3,8 %. Spotřeba na obyvatele jeví setrvalý zvyšující se stav, až na kolísání mezi lety 2010–2015. V roce 2020 dosáhla

Tabulka 117 – Bilance výroby, spotřeby drůbežího masa a ceny kuřat (v tis. t živ. hm. a Kč/kg)

Rok	Výroba	Dovoz	Vývoz	Spotřeba	Spotřeba (kg/obyv./rok)	CZV kuřat	CPV kuřat	SC kuřat
1992	170	0,6	20,8	168	12,0	21,31	37,98	43,02
1995	180,0	11,7	10,2	178,8	13,0	22,22	38,81	46,80
2016	247,4	182,3	53,1	374,9	26,6	23,47	44,44	68,28
2017	251,6	164,6	36,2	382,2	27,0	23,23	42,49	67,59
2018	260,1	170,4	32,4	399,0	28,4	23,03	39,88	68,76
2019	265,7	167,2	26,1	407,6	29,0	23,18	39,94	64,68
2020	270,0	173,4	24,9	416,4	29,8	22,72	40,95	63,26
2021	279,8	160,2	29,9	411,8	29,9	23,11	40,40	58,46
2022	268,5 ¹⁾	164,0 ¹⁾	37,3 ¹⁾	396,3 ¹⁾	–	27,31	51,18	73,75

Zdroj: ČSÚ, SDP, Celní statistika, Situace a výhledové zprávy MZe.

Vysvětlivky: CZV – ceny zemědělských výrobců. CPV – ceny průmyslových výrobců. SC – spotřebitelské ceny. ¹⁾ Odhad.

Tabulka 118 – Vývoj stavů jednotlivých kategorií drůbeže v ČR (v tis. ks)

Rok	Kuřata na chov	Kuřata na výkrm	Slepice	Kohouti	Husy	Kachny	Krůty	Drůbež celkem
2005	3 706	14 322	5 941	134	33	420	816	25 372
2010	2 755	14 884	6 216	187	19	402	376	24 838
2016	2 658	11 435	6 116	212	20	498	374	21 314
2017	2 552	10 938	6 836	261	18	550	340	21 494
2018	2 896	11 283	7 990	260	20	781	344	23 573
2019	2 392	11 609	7 582	261	20	768	347	22 979
2020	2 850	11 731	8 502	258	22	598	304	24 247
2021	3 339	11 375	8 149	217	19	455	255	23 809
2022	3 164	11 155	7 625	250	14	519	300	23 026

Zdroj: ČSÚ – Soupis hospodářských zvířat k 1. 4. daného roku.

úrovně 29,8 kg na obyv. za rok a je to o 2,7 % více v porovnání s rokem 2019 a zároveň nejvíce od roku 2010. V roce 2021 spotřeba drůbežního masa stagnovala ve srovnání s rokem 2020 (+0,3 %) a dosahovala výše 29,9 kg/obyv./rok. Soběstačnost v roce 2022 dosáhla úrovně 67,8 %, v porovnání s rokem 2021 tedy soběstačnost stagnovala.

V loňském roce se zvýšil dovoz v meziročním srovnání 2022/2021 o 2,4 % na 164,0 tis. t živ. hm. Nejvíce drůbežního masa bylo, stejně jako v roce 2020, dovezeno z Polska, a to 63,5 % z celkového množství dovezeného drůbežního masa do ČR. Mezi další významné dovozce drůbežního masa do ČR patří zejména Maďarsko a Nizozemí. Průměrná cena u dovozu dosáhla 67,87 Kč/kg, což je o 14,8 Kč/kg více než v roce 2021. Vývoz se v roce 2022 v průměrné ceně 59,78 Kč/kg zvýšil oproti roku 2021 o 24,7 % na 37,7 tis. t živ. hm. Nejvíce drůbežního masa potom směřovalo na Slovensko (38,5 % z celkového vývozu ČR v roce 2022), dále do Německa a Maďarska.

Ceny zemědělských výrobců se v roce 2022 zvýšily v porovnání s rokem 2021 o 18,2 % (23,11 Kč/kg v roce 2021 a 27,31 Kč/kg v roce 2022). Ceny průmyslových výrobců jatečných kuřat se meziročně 2022/2021 zvýšily o 26,7 % (+10,8 Kč/kg). Spotřebitelské ceny se také meziročně zvýšily,

a to o 26,2 % (z 58,46 Kč/kg v roce 2021 se cena zvýšila na 73,75 Kč/kg v roce 2022).

Stavy drůbeže podle Soupisu hospodářských zvířat ČSÚ k 1. 4. 2022 poklesly oproti roku 2021 o 3,3 % na 23 026 tis. ks. Stavy drůbeže se v meziročním srovnání 2022/2021 snížily u všech kategorií drůbeže s výjimkou kategorie kohouti, kde se počet kusů v roce 2022 zvýšil o 15,2 % na 250 tis. ks, dále u kachen a krůt. Výrazný meziroční pokles jsme zaznamenali v roce 2022 především u stavu hus, a to o 26,3 % na 14 tis. ks. K poklesu dále došlo u stavu slepic (o 6,4 % na 7 625 tis. ks), kuřat na chov (o 5,2 % na 3 164 tis. ks) i kuřat na výkrm (-1,9 %).

Vejsce

Od roku 2010 byla celková roční snáška konzumních vajec nejvyšší v roce 2021 (2 460 mil. ks). V meziročním srovnání 2022/2021 došlo k poklesu na 2 224 mil. ks (-9,6 %) a od roku 2017 byla tato snáška nejnižší. Převážná většina vyprodukovaných vajec pochází ze zemědělského sektoru (1 529 mil. ks), ale velmi důležité je i samozásobení vejci, které tvoří z celkové produkce tuzemská v roce 2022 31,3 % (695 mil. ks vajec). Oproti klesajícímu trendu v produkci vajec v domácích hospodářstvích,

Tabulka 119 – Bilance výroby a spotřeby vajec (v mil. ks) a ceny zemědělských výrobců (CZV) a spotřebitelské ceny (SC) (v Kč/ks)

Rok	Výroba	Z toho samozásobení	Dovoz	Vývoz	Spotřeba	CZV	SC
2005	2 148	876	409,7	165,9	2 393,8	1,47	2,32
2010	2 125	888	615,7	191,7	2 549,0	1,63	2,47
2016	2 161	848	781,7	211,3	2 731,0	1,67	2,85
2017	2 284	815	659,0	224,0	2 719,0	2,06	3,63
2018	2 293	770	659,0	262,0	2 675,0	1,86	3,84
2019	2 362	753	732,3	225,0	2 868,6	1,72	3,14
2020	2 330	722	649,8	279,5	2 700,4	1,81	2,87
2021	2 460	725	658,3	259,3	2 859,0	1,85	2,56
2022	2 224	695	743,5	387,7	2 579,8	2,37	3,62

Zdroj: ČSÚ – Výsledky chovu drůbeže, celní statistika, MZe.

Pozn.: Koeficient pro přepočítání kg na kusy vajec: skořápková vejce 17,4 ks, tekuté vaječné produkty 20 ks, sušené vaječné produkty 72 ks.

Tabulka 120 – Průměrné stavy nosnic (v ks) po dopočtu domácích hospodářství obyvatelstva v ČR

Rok	Zemědělský sektor	Domácí hospodářství	Celkem
2005	5 539 143	4 378 116	9 917 259
2010	3 998 409	4 555 230	8 553 639
2016	4 341 024	4 582 654	8 923 678
2017	4 754 481	4 528 497	9 282 978
2018	4 915 005	4 279 430	9 194 435
2019	5 259 592	4 181 003	9 440 595
2020	5 191 962	4 012 509	9 204 471
2021	5 562 555	4 026 152	9 588 707
2022	4 974 595	3 860 487	8 835 082

Zdroj: Výsledky chovu drůbeže ČSÚ – údaj vyjadřuje průměr v roce, nikoliv stav k 31. 12.

který započal v roce 2014, došlo v meziročním srovnání 2021/2020 ke stagnaci produkce vajec (+0,41 %). V roce 2022 ve srovnání s rokem 2021 opět následoval pokles produkce (-4,1 %). Produkce vajec v domácích hospodářstvích byla v roce 2022 nejnižší od roku 2001.

Poptávka po konzumních vejcích se doplnila dovozem konzumních vajec, vč. vaječných hmot. Do zahraničního obchodu s vejci jsou zahrnuty jak dovozy a vývozy konzumních vajec, tak i vaječných hmot přepočítaných na vejce. Dovoz v roce 2022 činil 743,5 mil. ks a oproti roku 2021 se zvýšil o 12,9 %, tj. o 85,2 mil. ks. V meziročním srovnání se zvýšil i vývoz (+49,5 %) na 387,7 mil. ks. Míra soběstačnosti se v meziročním srovnání 2022/2021 stagnovala (+0,1 p. b.) a činila 86,2 %.

Oproti roku 2021 se v roce 2022 průměrná cena zemědělských výrobců (CZV) konzumních vajec tříděných zvýšila o 28,1 % (o 0,52 Kč/ks) na cenu 2,37 Kč/ks. Tato cena byla nejvyšší v časovém období roku 2001–2022. Meziročně 2022/2021 se zvýšila i průměrná spotřebitelská cena (SC) vajec, a to o 41,4 % na cenu 3,62 Kč za kus.

Z celkového množství drůbeže v zemědělském sektoru, uveřejněného ČSÚ k 31. 12. 2022, bylo k 31. 12. 2022 v ČR chováno 4 776 tis. ks nosnic. Meziroční pokles 2022/2021

stavu nosnic k 31. 12. 2022 činil 8,2 % (-424 tis. ks). Největší nárůst počtu nosnic k 31. 12. 2022 zaznamenal kraj Karlovarský, kde počet kusů nosnic vzrostl v meziročním srovnání 2022/2021 o 141,4 % (+cca 141 tis. ks). Největší meziroční 2022/2021 pokles počtu nosnic byl zaznamenán v kraji Jihomoravském, a to o 70,4 % (-cca 365 tis. ks).

Průměrný stav nosnic se v meziročním srovnání 2022/2021 snížil o 7,9 % na 8,84 mil. ks a tento průměrný roční stav nosnic patří k nejnižším v rozmezí let 2004–2022. Z celkového průměrného ročního množství nosnic bylo v roce 2022 chováno 56,3 % v zemědělském sektoru a zbylých 43,7 % v domácích hospodářstvích. V domácích hospodářstvích v meziročním srovnání 2022/2021 se průměrný stav nosnic snížil o 4,1 % na 3,86 mil. ks, v zemědělském sektoru se meziročně 2022/2021 také snížil, a to o 10,6 % na 4,97 mil. ks.

Průměrná snáška v roce 2022 na jednu nosnici v zemědělském sektoru dosáhla 307,4 ks vajec na nosnici za rok, v domácích hospodářstvích 180 ks vajec na nosnici/rok. Nejvyšší průměrná snáška v roce 2022 v zemědělském sektoru byla v kraji Plzeňském (324,9 ks/nosnice/rok) a nejnižší v Libereckém kraji (172,5 ks/nosnice/rok).

Podpory do chovu drůbeže v roce 2022

Dotace z národních zdrojů

Tabulka 121 – Národní podpory v chovu drůbeže v letech 2016 až 2022

Dotační programy zemědělství na chov drůbeže ze státního rozpočtu, tzv. „národní dotace“	2016 (v mil. Kč)	2017 (v mil. Kč)	2018 (v mil. Kč)	2019 (v mil. Kč)	2020 (v mil. Kč)	2021 ¹⁾ (v mil. Kč)	2022 ¹⁾ (v mil. Kč)
Podpora vybraných činností na ozdravování chovů drůbeže (DP 8.F.c.)	463	485	555	559	520	753	714
Podpora na účast producentů a zpracovatelů drůbeže a drůbežích produktů v režimu jakosti Q CZ (19.B)	x	x	x	x	x	0,6	2,9
Zlepšení životních podmínek v chovu drůbeže (DP 20.B.)	x	136	297	307	314	324	341

Zdroj: MZe, SZIF – administrace národních dotací (od roku 2020).

Pozn.: ¹⁾ Vyplaceno k 12. 4. 2023.

Mimořádná finanční podpora EK

Vzhledem k tíživé situaci zemědělských producentů vyvolané nejenom tzv. ukrajinskou krizí schválila Evropská komise v roce 2022 mimořádnou podporu na přizpůsobení pro producenty v zemědělských odvětvích v celkové alokaci pro Českou republiku 11,25 mil. €. Cílem této podpory bylo primárně řešit potravinové zabezpečení, sekundárně tržní nerovnováhu. V tuzemsku tato částka byla navýšena o 200 % na celkovou částku 831 764 tis. Kč. Tato mimořádná finanční podpora byla v tuzemsku určena pro sektor: chov prasnic, chov kuřat na maso, dojníc, jablek a brambor. Příjem žádostí o mimořádnou podporu byl v tuzemsku zahájen dne 20. 6. 2022 a ukončen dne 30. 6. 2022. Mimořádná podpora byla v tuzemsku rozdělena na základě došlých žádostí a rentability. V sektoru drůbeže byla mimořádná podpora určena pro chovatele kuřat na maso. Výši sazby zveřejnil SZIF dne 15. 8. 2022 a byla stanovena na 5,41 Kč na jedno kuře chované na maso. Tato podpora byla vyplacena v termínu do 30. 9. 2022. Do sektoru kuřat chovaných na maso bylo vyplaceno 206,70 mil. Kč.

Dotace z prostředků Evropské unie

Chovatelé mohli čerpat podporu na investice z Programu rozvoje venkova (PRV) ČR 2014–2020. Základní možností, kde bylo možné čerpat dotace a kde bylo alokováno nejvíce finančních prostředků, je operace **4.1.1 Investice do zemědělských podniků**. Chovatelé drůbeže mohli žádat o dotaci na investice do prvovýroby ve třech záměrech: a) projekty do 1 000 000 Kč a zároveň žadatel hospodářů na max. 150 ha (od 10. kola příjmu žádostí do 2 000 000 Kč), e) projekty do 5 000 000 Kč a j) projekty nad 5 000 000 Kč do 75 000 000 Kč (ve 12. kole příjmu žádostí do 30 000 000 Kč).

V celém programovém období proběhlo 6 kol příjmu žádostí o dotaci. Podáno bylo celkem 551 žádostí o dotaci na projekty zaměřené na drůbež s požadavkem na dotaci celkem 3 911 714 126 Kč. Z toho 285 projektů s požadavkem na dotaci 1 914 975 688 Kč bylo schváleno k podpoře.

Další možností, jak čerpat dotace na chov drůbeže v rámci investičních podpor, byla operace **4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů**, kde byly podporovány investice do zařízení a moderních technologií, které souvisí se zpracováním zemědělských produktů, tedy i drůbežního masa

a vajec. Další možností byla operace **6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců**, kde mohli mladí zemědělci získat dotaci ve výši 45 tis. € na realizaci svého podnikatelského plánu.

Dotacíní příležitostí pro chovatele drůbeže byla dále operace **16.2.1 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě**.

Podpora drůbeže bude probíhat i v rámci Strategického plánu Společné zemědělské politiky na období 2023–2027. Na výše uvedené operace budou navazovat intervence 33.73 Investice do zemědělských podniků, 34.73 Investice do zpracování zemědělských produktů, 49.75 Zahájení činnosti mladého zemědělce a 51.77 Inovace při zpracování zemědělských produktů. První kolo příjmu žádostí v těchto intervencích je plánováno na červenec 2023.

OSTATNÍ ŽIVOČIŠNÉ KOMODITY**OVCE A KOZY**

K 1. 4. 2022 bylo dle Soupisu hospodářských zvířat v České republice (Soupis ČR) chováno 174 196 ks ovcí. Oproti roku 2021 došlo k meziročnímu poklesu jejich počtu o 4,9 % (-8 949 ks). Počet bahnic meziročně klesl o 6,3 % (-7 294 ks) na 109 240 ks. K poklesu došlo také u jehnic, jejichž počet se snížil o 12,9 % (-2 338 ks) na 15 846 ks. Počet plemenných beranů klesl o 3,8 % (-214 ks) na 5 454 ks.

K 1. 4. 2021 bylo v ČR chováno 24 607 ks koz. V porovnání s rokem 2021 došlo k poklesu stavu koz o 3,2 % (-802 ks).

Skopové maso je stále pouze doplňkovým druhem masa na tuzemském trhu. Produkce skopového masa v roce 2022 meziročně klesla o 15,2 % na 2,73 tis. t j. hm. Soběstačnost dosáhla v roce 2022 výše 101,1 %, což je o 2,2 % více než v roce 2021.

Celkové porážky ovcí včetně odhadu domácích porážek dosáhly 117,9 tis. ks, z toho 86,8 tis. jehňat. Z uvedených počtů bylo na jatkách poráženo 7 919 ks (včetně 5 779 ks jehňat). Průměrná živá hmotnost jehňat na jatkách dosáhla 33 kg, průměrná živá hmotnost ovcí 47 kg, živá hmotnost jehňat při zohlednění domácích porážek dosáhla 38 kg. Porážky koz včetně domácích porážek činily 25 991 ks, počet porážených koz na jatkách byl 491 ks.

Tabulka 122 – Bilance výroby a spotřeby skopového masa

Ukazatel	MJ	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Stavy ovcí celkem	ks	217 141	218 915	213 068	203 612	183 145	174 196
Stavy koz celkem	ks	28 174	30 316	29 210	28 919	25 409	24 607
Výroba	tis. t j. hm.	4,0	4,01	4,03	3,68	3,22	2,73
z toho – domácí hospodářství	tis. t j. hm.	3,70	3,78	3,81	3,49	3,03	2,59
Dovoz ¹⁾	tis. t j. hm.	0,41	0,44	0,66	0,40	0,36	0,44
Celková nabídka	tis. t j. hm.	4,41	4,45	4,69	4,08	3,58	3,17
Domácí spotřeba	tis. t j. hm.	3,28	3,91	4,21	3,77	3,26	2,70
Vývoz ¹⁾	tis. t j. hm.	0,50	0,54	0,48	0,31	0,32	0,47
Celková poptávka	tis. t j. hm.	4,41	4,45	4,69	4,08	3,58	3,17
Míra soběstačnosti	%	102,3	102,6	95,7	97,6	98,9	101,1

Zdroj: ČSÚ, MZe, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ, Svaz chovatelů ovcí a koz z. s.

Pozn.: Koeficient přepočtu živé hmotnosti na jatečnou = 0,46. ¹⁾ Dovoz a vývoz včetně živých zvířat.

Spotřeba skopového a koziho masa, která je ve statistice uváděna včetně koňského masa, dosáhla v roce 2022 výše 0,4 kg/obyv./rok. Na této úrovni se drží od roku 2009, výjimkou je pouze rok 2020, kdy spotřeba poklesla na 0,3 kg/obyv./rok. Pouze 5,8 % ovcí, jehňat, koz a kůzlat je dodáváno na jatka k porážkám.

Podpory do chovu ovcí a koz v roce 2022

Dotace z národních zdrojů

Udržování a zlepšování genetického potenciálu hospodářských zvířat

Tabulka 123 – Dotační program 2.A: Udržování a zlepšování genetického potenciálu hospodářských zvířat

Předmět dotace	Přiznaná dotace (Kč)
2.A.b.K.	1 322 525,17
2.A.b.O.	2 646 197,61
2.A.e.l.a.K.	939 300,00
2.A.e.l.a.O.l.	1 911 559,00
2.A.e.l.a.O.2.	435 210,00
2.A.e.l.b.2.	16 830,00
2.A.e.l.b.3.	23 163,00
2.A.e.2.i.	30 716 246,00
2.A.e.2.j.	8 789 400,00
2.A.e.2.k.l.	3 818 500,00
2.A.e.2.k.2.	791 000,00
2.A.e.3.e.	5 445 000,00
Celkový součet	56 854 930,78

Zdroj: SZIF – administrace národních dotací.

Pozn.: Stav údajů k 9. 3. 2023.

Podpora genetických zdrojů

V roce 2022 byla v rámci dotačního podprogramu 6.1 – Podpora genetických zdrojů zvířat vyplacena podpora v celkové výši 3 996 200 Kč.

Na jednotlivé předměty dotace byly vyplaceny níže uvedené finanční částky:

- 6.1.4 šumavská ovce: 1 114 030 Kč
- 6.1.5 valašská ovce: 750 320 Kč
- 6.1.6 bílá krátkosrstá koza: 1 493 450 Kč
- 6.1.7 hnědá krátkosrstá koza: 638 400 Kč

Dotace z prostředků Evropské unie

Přímé platby

Dobrovolná podpora vázaná na produkci (VCS)

Dobrovolnou podporou vázanou na produkci jsou podporovány tzv. citlivé sektory rostlinné a živočišné výroby. Před rokem 2015 byly finanční prostředky ve výši 3,5–6,5 % roční obálky na přímé platby (PP) směřovány prostřednictvím

zvláštní podpory dle čl. 68 nařízení Rady (ES) č. 73/2009 do sektoru brambor pro výrobu škrobu, chmele, krav bez TPM, dojníc a chovu ovcí a koz.

Pro období 2015–2022 směřovaly finanční prostředky nejenom na tyto sektory, ale i na ovoce, zeleninu, konzumní brambory, cukrovou řepu a bílkovinné plodiny, a to v celkové výši 15 % roční obálky na PP, tedy v průměru cca 3,4 mld. Kč ročně.

Došlo tak nejenom k rozšíření počtu podporovaných komodit, ale také k významnému nárůstu objemu finančních prostředků. Tento mechanismus na rozdíl od jiných umožňuje podporu vázat na skutečnou aktuální produkci, nikoliv historické údaje, a je u něj zaručeno, že podpora bude alokována tzv. „živým producentům“.

VCS – Podpora na chov bahnic nebo na chov koz

Podmínky poskytování podpory na chov bahnice nebo chov kozy upravuje § 31 nařízení vlády č. 50/2015 Sb.

Základní podmínkou pro poskytnutí této platby je chov ovcí/koz pastevním způsobem chovu, což znamená, že žadatel musí minimálně v období od 15. května do 11. září příslušného kalendářního roku chovat a pást ovce/kozy na trvalých travních porostech nebo na travních porostech, které jsou na něj evidovány v evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů (LPIS).

Platba se poskytuje na minimálně 2 velké dobytčí jednotky (VDJ) ovcí nebo koz, které jsou starší 1 roku, přičemž přepočítací koeficient u bahnic a koz je 0,15; tzn. minimální počet zvířat, na která lze žádat je 14 ks.

Další podmínkou pro poskytnutí dotace je vedení pastevního deníku, kde jsou uvedena identifikační čísla zvířat a identifikační čísla dílů půdních bloků, na kterých se zvířata pasou. Tento pastevní deník je třeba uchovávat po dobu 5 let.

Od roku 2017 je nejen u této, ale u všech podpor vázaných na hospodářská zvířata, kladen důraz na kontrolu včasnosti hlášení změn do ústřední evidence (ÚE), tj. hlášení změn do ÚE je vyžadováno do 7 dnů od události.

V roce 2022 byly vyčleněny na odvětví ovcí a koz v rámci přímých plateb finanční prostředky ve výši cca 70,66 mil. Kč

V roce 2022 bylo podáno 2 384 žádostí na 17 306,10 VDJ. Sazba v roce 2022 činila 4 082,98 Kč/VDJ.

Přechodná vnitrostátní podpora (PVP)

V principu se jedná o obdobné podpory, jako byly národní doplňkové platby k přímým podporám (tzv. Top-Up). Reforma SZP umožnila novým členským státům (včetně ČR) poskytovat PVP i pro období 2015–2020. Na místo plánovaného ukončení poskytování v roce 2020 pokračovala výplata PVP za podmínek jako v roce 2020 i během přechodného období 2021–2022. V roce 2022 byly PVP vypláceny dle čl. 9 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2020/2220, který stanovuje, že členské státy poskytující přechodnou vnitrostátní podporu v období 2015–2020 mohou rozhodnout, že ji budou poskytovat i v letech 2021 a 2022, přičemž celková částka PVP, kterou bylo možno v roce 2022 poskytnout, činila 50 % z finančního rámce schváleného Komisí pro rok 2013, který činil 43 368 000 €. PVP jsou poskytovány výhradně z rozpočtu ČR. V rozpočtové kapitole MZe byla na poskytování PVP za rok 2022 alokována částka v celkové výši 532,3 mil. Kč na všechny komodity. V roce 2022 byly tyto platby poskytovány na zemědělskou půdu, chmel, škrobové brambory, přežvýkavce, KBTPM a na chov ovcí a koz.

Sazba PVP pro ovce a kozy pro rok 2022 byla ve výši 44,68 Kč/VDJ. V roce 2022 bylo podáno 2 673 žádostí, počet VDJ činil 18 401,70.

Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (greening)

Cílem greeningu je snížit negativní dopady zemědělské činnosti na životní prostředí. Žadatel o tuto platbu je povinen dodržovat na všech svých způsobilých hektarech zemědělské půdy zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí. Základní pravidla greeningu vyplývají z příslušného evropského nařízení pro přímé platby, které vymezuje jeho tři složky, tj. diverzifikaci plodin, zachování výměry trvalých travních porostů a vyhrazení plochy využívané v ekologickém zájmu (Ecological Focus Area – EFA).

Sazba greeningové platby pro rok 2022 je ve výši 1 767,75 Kč/ha.

Program rozvoje venkova ČR na období 2014–2020

Z PRV 2014–2020 mohli chovatelé ovcí a koz čerpat dotace na investice do výstavby i rekonstrukce zemědělských staveb, pořízení potřebných technologií i pořízení mobilních strojů. Tyto podpory bylo možné čerpat zejména z operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků a 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců. Poskytování podpor se řídí Pravidly, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty PRV na období 2014–2020, které vydává Ministerstvo zemědělství ČR na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013 ze dne 17. prosince 2013 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005.

Operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků

V 1., 3. a 5. kole příjmu žádostí mohli dotace z této operace čerpat všichni zemědělské podnikatelé na projekty od 100 tis. do 150 mil. Kč výdajů, ze kterých je stanovena dotace. V 7. kole příjmu pak mohli čerpat na projekty od 100 tis. do 75 mil. Kč výdajů, ze kterých je stanovena dotace. V 10. kole příjmu žádostí od 250 tis. do 75 mil. Kč a ve 12. kole příjmu od 250 tis. do 30 mil. Kč výdajů, ze kterých je stanovena dotace. Základní míra dotace byla 40 %, a tu bylo možné u mladých začínajících zemědělců a žadatelů hospodařících ve znevýhodněných (ANC) oblastech o 10 % navýšit. Maximální míra dotace byla 60 %.

Pro chov ovcí a koz se dotovaly tyto investice:

- výstavba a rekonstrukce stájí, dojíren, pastevních areálů a dalších staveb potřebných pro chov,
- pořízení technologií sloužících k chovu,
- výstavba a rekonstrukce jímek a hnojišť,
- výstavba a rekonstrukce skladovacích prostor pro krmiva a steliva jako jsou seníky, silážní a senážní žlaby apod.,
- mobilní stroje pro živočišnou výrobu.

Z investičních dotací nebylo možno dotovat nákup zvířat.

Operace je rozdělena na záměry podle jednotlivých sektorů, podle velikosti projektů a podle velikosti obhospodařované půdy. Pro ovce a kozy tak bylo možné čerpat z těchto záměrů:

- a) Živočišná výroba – projekty do 1 000 000 Kč (od 10. kola do 2 mil. Kč), žadatelů, kteří hospodaří na max. 150 ha,
- f) sektor Ostatní (ovce, kozy, koně, králíci), projekty do 5 000 000 Kč (nezáleží na velikosti obhospodařované půdy),

- k) sektor Ostatní (ovce, kozy, koně, králíci), projekty nad 5 000 000 Kč do 75 000 000 Kč (nezáleží na velikosti obhospodařované půdy)

V termínu 15.6.–13.7.2021 bylo vyhlášeno poslední – 12. kolo příjmu žádostí o dotaci. Chovatelé ovcí a koz mohli žádat o dotaci v záměru a) projekty do 2 000 000 Kč včetně a zároveň žadatel hospodaří na maximálně 150 ha; Živočišná výroba a v záměru k) projekty do 30 mil. Kč; Ostatní; (ovce, kozy, koně, králíci). Základní míra dotace byla 50 %, a tu bylo možné u mladých začínajících zemědělců a žadatelů hospodařících v ekologickém režimu o 5 % navýšit. Maximální míra dotace byla 60 %.

Celkem bylo za programové období podáno 979 žádostí o dotaci na projekty zaměřené na ovce a kozy s požadavkem na dotaci celkem 466 174 157 Kč. Z toho 617 projektů s požadavkem na dotaci 284 325 538 Kč bylo schváleno k podpoře.

Podpora ovcí a koz bude probíhat i v rámci Strategického plánu Společné zemědělské politiky na období 2023–2027, v intervenci 33.73 Investice do zemědělských podniků, která navazuje na operaci 4.1.1 Investice do zemědělských podniků. První příjem žádostí je plánován na červenec 2023.

Operace 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců

Již z názvu je patrné, že podpora je určena pro mladé začínající zemědělce, tedy osoby do 40 let (včetně), které nepodnikají v zemědělství déle než 2 roky. Dotace se poskytovala na realizaci podnikatelského plánu ve výši maximálně 45 tis. €, což činí cca 1,2 mil. Kč.

V této operaci proběhlo celkem 5 kol příjmu žádostí o dotaci, poslední příjem se konal rovněž v rámci 12. kola. Podáno za programové období bylo celkem 1 910 žádostí s požadavkem na dotaci 2,3 mld. Kč. 1 258 žádostí s požadavkem na dotaci ve výši 1,5 mld. Kč bylo schváleno k podpoře.

V rámci Strategického plánu Společné zemědělské politiky na období 2023–2027 bude na tuto operaci navazovat intervence 49.75 Zahájení činnosti mladého zemědělce. První kolo příjmu žádostí je plánováno rovněž na červenec 2023.

Enviromentální opatření v roce 2022

Nepřímo k podpoře chovu ovcí a koz přispívají rovněž plošná environmentální opatření PRV 2014–2020. Tato opatření byla s ohledem na zpoždění příprav pro novou SZP nadále podporována i v letech 2021 a 2022.

V rámci PRV 2014–2020 jsou podporována Agroenvironmentálně-klimatická opatření podle NV č. 75/2015 Sb. a navazující zkrácené závazky podle NV č. 330/2019 Sb., která nejsou primárně zaměřena na hospodářskou produkci či chov ovcí a koz, ale chov hospodářských zvířat podporují nepřímo, a to vytvářením krmivové základny. Cílem opatření je podporovat takové způsoby využití zemědělské půdy, které jsou v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí, krajiny a jejich vlastností. Opatření podporuje zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržbu krajiny. Jednotlivá podopatření jsou realizována formou závazků. Žadatel se vstupem do závazku zavazuje po celou dobu trvání závazku hospodařit v souladu s podmínkami daného podopatření nebo titulu na celé výměře zemědělské půdy, se kterou do závazku vstoupil, a v souladu s podmínkami Cross Compliance a ostatními podmínkami danými platnou evropskou a národní legislativou.

Podopatření Ošetřování travních porostů

Toto podopatření je cílené na podporu cenných biotopů na trvalých travních porostech (TTP), tj. zvláště chráněných území, ochranných pásem národních parků, oblastí Natura 2000 a vymezených cenných biotopů ve volné krajině, tzv. prioritních oblastí. Ve volné krajině, mimo uvedené prioritní oblasti, žadatel vstupuje do základního titulu Obecná péče o extenzivní louky a pastviny. Po celou dobu závazku je povinen dodržovat podmínky jako jsou termíny seči či pastvy, podmínky týkající se aplikace hnojiv či herbicidů a dodržení intenzity chovu hospodářských zvířat, tj. minimální a maximální počet VDJ/ha TTP. Minimální ve výši 0,3 VDJ/ha TTP a maximální ve výši 1,15 VDJ/ha TTP, resp. 1,5 VDJ/ha z. p. (započítány jsou ovce a kozy nad 1 rok, přepočítávací koeficient 0,15 VDJ).

V roce 2022 bylo požádáno v rámci podopatření Ošetřování travních porostů na výměru více než 889 tis. ha (standardní pětileté a navazující zkrácené závazky).

Podopatření „Zatravnění orné půdy a Zatravnění drah soustředěného odtoku“

Podopatření Zatravnění orné půdy a Zatravnění drah soustředěného odtoku je primárně velmi účinnou prevencí procesu degradace půd erozí a má pozitivní vliv na jakost vod. Omezenou možností použití herbicidů (a prakticky i nepoužívání jiných kategorií přípravků na ochranu rostlin) a podporou přesunu od intenzivní zemědělské produkce na orné půdě k extenzivní produkci s minimem zemědělských vstupů přispívá k pestrosti krajiny a rovněž nepřímo podporuje chov ovcí a koz vytvářením objemných krmiv a možností pastvy od druhého roku závazku.

Zažádaná výměra v rámci podopatření Zatravnění orné půdy ke konci roku 2022 byla 9 687 ha.

Zažádaná výměra v rámci podopatření Zatravnění drah soustředěného odtoku ke konci 2022 byla 25,4 ha.

Podopatření „Údržba zatravněných dílů půdních bloků a Údržba zatravněných drah soustředěného odtoku“

Podopatření Údržba zatravněných dílů půdních bloků a Údržba zatravněných drah soustředěného odtoku navazuje na výše uvedená podopatření formou zkrácených závazků. Podopatření stanovují základní podmínky pro údržbu zatravněných ploch (seč, pastva, možnosti hnojení) podle NV č. 330/2019 Sb.

Zažádaná výměra v rámci podopatření Údržba zatravněných dílů půdních bloků ke konci roku 2022 byla 5 975 ha. Zažádaná výměra v rámci podopatření Údržba zatravněných drah soustředěného odtoku ke konci roku 2022 byla 28,3 ha.

Ekologické zemědělství

Dalším z opatření, která v rámci PRV 2014–2020 přispívají k chovu ovcí a koz je Ekologické zemědělství (NV č. 76/2015 Sb.) a navazující zkrácené závazky podle NV č. 331/2019 Sb. Opatření Ekologické zemědělství jsou eliminovány konvenčními přípravky na ochranu rostlin. Hlavním nástrojem podpory chovu ovcí a koz v rámci tohoto opatření je produkce krmiva a možnost pastvy. Žadatel je povinen dodržovat minimální intenzitu chovu hospodářských zvířat na úrovni 0,3 VDJ/ha TTP (do výpočtu se započítávají pouze ekologicky chovaná zvířata; započítány jsou ovce a kozy nad 1 rok, přepočítávací koeficient 0,15 VDJ).

Zažádaná výměra v rámci opatření Ekologické zemědělství byla v roce 2022 na výměru více než 567 tis. ha (standardní pětileté a navazující zkrácené závazky); z toho byly dotace na zemědělskou půdu s druhem zemědělské kultury trvalý travní porost ke konci 2022 na cca. 453 tis. ha.

V rámci PRV 2014–2020 jsou podporovány i oblasti s přírodními a jinými omezeními – opatření **Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními**. Opatření přispívá k cílům SZP k zachování a obnově cenných stanovišť na zemědělské z hlediska biodiverzity, zachování ekologické stability a je prevencí opouštění půd v oblastech s přírodními omezeními. Nepřímo se podílí i na podpoře chovu ovcí a koz v těchto oblastech možností pastvy a produkci krmiva.

KRÁLÍCI

Stav králíků v tuzemsku pravidelně klesal od roku 2010 až do roku 2019. V roce 2020 v meziročním srovnání 2020/2019 počet chovaných králíků v tuzemsku stagnoval (+0,7 %) a v ČR se chovalo 4 926 tis. ks králíků. V roce 2021 se v porovnání s rokem 2020 počet chovaných králíků v tuzemsku zvýšil o +4,3 % (+223 tis. ks), z toho se převážná většina králíků chovala v malochovech (94 %). V meziročním srovnání 2022/2021 se opět celkový počet králíků snížil, a to na 5 023,5 ks. Meziročně 2022/2021 došlo tedy k 2,4 % snížení. Ke snížení počtu králíků v roce 2022 ve srovnání s rokem 2021 došlo jak v malochovech (-2,3 %), tak i ve faremních chovech (-5,0 %).

Přestože králíčí maso je velmi dietetické, vhodné pro všechny věkové kategorie obyvatel, tak spotřeba králíčího masa v ČR pozvolna klesá od roku 2010, kdy byla průměrná spotřeba 2,2 kg /obyv./ rok. Průměrná spotřeba v ČR v meziročním srovnání 2020/2019 stagnovala, a byla 0,6 kg na obyv. za rok a stejně tak tomu bylo i v meziročním srovnání 2021/2020. Na tento pokles spotřeby králíčího masa má vliv jeho vyšší cena, nízká výtěžnost i horší dostupnost, především ve větších městských aglomeracích. Kromě toho, že králíčí maso je výborným zdrojem vitamínů (především vitamín B12) a minerálních látek (draslík, fosfor), je především vyhledáváno jako důležitá součást jídelníčku nemocných lidí a sportovců. Lehce stravitelný protein, malá tučnost i nízký obsah sodíků a cholesterolu jsou velmi ceněné vlastnosti i pro období rekonvalescence. Dietetické i chuťové vlastnosti králíčího masa, včetně jeho ceny, lze ovlivnit výživou brojlerových králíků. Ve faremních chovech se používají především krmné směsi přímo vyráběné pro jednotlivé věkové kategorie králíků i pro kategorii chovu.

V roce 2022 dosáhla domácí produkce výkrmových králíků 10,68 tis. t živ. hm, což je o cca 3 % méně než v roce 2021. Poptávku po králíčím mase doplnil dovoz králíčího masa i živých jatečných králíků. Nejvíce králíčího masa k nám bylo dovezeno ze Španělska a Číny. Dovoz živých jatečných králíků byl nejvyšší z Polska a Slovenska. Celkový dovoz činil v roce 2022 3,40 tis. t živ. hm. a byl o 11,04 % vyšší než v roce 2021. Během celého roku 2022 bylo z ČR vyvezeno králíčího masa celkem 0,45 tis. t živ. hm. Nejvíce králíčího masa jsme vyvezli do Německa a Polska. Oproti roku 2021 se vývoz masa králíků v roce 2022 snížil o 2,7 %. V roce 2022 bylo z ČR vyvezeno celkem 11 827 ks živých králíků, což je v porovnání s rokem 2021 o 1 327 ks méně. Průměrná spotřebitelská cena králíčího masa činila v roce 2022 166,06 Kč/kg.

Tabulka 124 – Stavby králíků v ČR v rozmezí let 2012–2022 (v tis. ks)

Rok	Druh chovu				Celkem
	Faremní		Malochovy		
	Kategorie				
	Chov	Výkrm	Chov	Výkrm	
2012	23	452	920	5 900	7 295
2013	21	305	850	5 300	6 476
2014	16	180	780	4 700	5 676
2015	14	160	740	4 500	5 414
2016	14	165	738	4 450	5 367
2017	13	300	710	4 280	5 303
2018	12	250	690	4 000	4 952
2019	12	250	675	3 950	4 887
2020	11	235	680	4 000	4 926
2021	9	300	690	4 150	5 149
2022	8,5	285	680	4 050	5 023,5

Zdroj: Rabbit Trhový Štěpánov, MZe.

Podpory do chovu králíků v roce 2022

Dotace z národních zdrojů

Podmínky čerpání podpor jsou uvedeny v „Zásadách, kterými se na základě §1, §2 a §2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, stanovují podmínky pro poskytování dotací na udržování a využívání genetických zdrojů pro výživu a zemědělství“. Zásady jsou dostupné na www.eagri.cz v kolonce dotace – národní dotace – genetické zdroje – dotace.

Dotace z prostředků Evropské unie

Program rozvoje venkova

Chovatelé králíků mohou čerpat podporu na investice z Programu rozvoje venkova ČR 2014–2020. Základní možností, kde bylo možné čerpat dotace s nejvyšší alokací finančních prostředků, byla operace **4.1.1 Investice do zemědělských podniků**. Chovatelé králíků mohli žádat o dotaci v záměrech a) projekty do 1 000 000 Kč a zároveň žadatel hospodaří na max. 150 ha (ve 12. kole příjmu žádostí do 2 000 000 Kč), f) projekty do 5 000 000 Kč – Ostatní (ovce, kozy, koně, králíci) a k) projekty nad 5 000 000 Kč do 75 000 000 Kč – Ostatní (ovce, kozy, koně, králíci) (ve 12. kole příjmu žádostí do 30 000 000 Kč). V 1. kole příjmu žádostí o dotaci v roce 2015 byly proplaceny 4 projekty se zaměřením na králíky s celkovou výší dotace 12 620 202 Kč. V 5. kole příjmu žádostí o dotaci byly v roce 2017 podány 4 žádosti se zaměřením na králíky s požadavkem na dotaci 1 745 640 Kč, avšak žádná z těchto žádostí nebyla schválena k podpoře. V 7. kole příjmu žádostí o dotaci byly v roce 2018 podány 2 žádosti se zaměřením na králíky s požadavkem na dotaci ve výši 719 680 Kč, avšak žádná z těchto žádostí nebyla schválena k podpoře. V termínu 14. 7. – 4. 8. 2020 bylo vyhlášeno 10. kolo příjmu žádostí o dotaci, a to mimořádně v souvislosti s pandemií COVID-19. Toto kolo příjmu žádostí bylo zaměřeno na citlivé sektory s nejnižší mírou soběstačnosti a na sektor králíků tak nebylo možné podat žádost o dotaci. Doposud poslední příjem žádostí o dotaci proběhl v rámci 12. kola v termínu 15. 6. – 13. 7. 2021.

Podány byly se zaměřením na králíky 2 žádosti s požadavkem 2 942 228 Kč, které byly zároveň doporučeny k podpoře.

Také v níže uvedených operacích bylo možné žádat o dotaci se zaměřením na chov králíků. Na zpracování svých zemědělských produktů mohou zemědělci čerpat dotace z operace **4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů**. Pro mladé začínající zemědělce, tzn. zemědělce do 40 let, kteří nepodnikají déle než 2 roky, je pak určena operace **6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců**. Rovněž v těchto operacích proběhl poslední příjem žádostí ve 12. kole. Dále bylo možné využít opatření Spolupráce, zejména operaci **16.3.1 Sdílení zařízení a zdrojů**, kde bylo možné si pořídit investici, např. stroj, společně s jiným zemědělcem. Pro chovatele, kteří vyvíjejí vlastní inovace, či zlepšení byla určena operace **16.2.1 Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě**.

RYBY

V České republice náleží rybářství k dlouhodobě úspěšným odvětvím živočišné výroby v zemědělství. Toto odvětví je zaměřeno především na chov, zušlechťování, ochranu a lov ryb, popřípadě i jiných vodních organismů a lze jej rozdělit na produkční a sportovní rybářství. Produkční i sportovní rybářství jsou v ČR řízeny zákonem č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství) a jeho prováděcí vyhláškou č. 197/2004 Sb.

Produkční rybářství je charakterizováno jako systematická, cílevědomá a odborná péče o obsádky ryb a jejich ochrana při využití reprodukce. Pod pojmem produkční rybářství se v ČR rozumí kromě převažujícího rybníkářství, také chov lososovitých druhů ryb či chov ryb ve speciálních rybochovných zařízeních (např. recirkulační akvakulturní systémy), a to k zajištění produkce ryb a rybího masa a produkce rybí násady. V ČR existuje více než 24 tis. rybníků a vodních nádrží o celkové ploše přibližně 52 tis. ha, z toho na více než 41 tis. ha je provozován chov a produkce ryb. Rybníky navíc plní celou řadu dalších významných

mimoprodukčních funkcí, jako je např. protipovodňová ochrana a retence vody, dočišťování povrchových vod, zlepšování vláhové bilance v krajině, ekologickou funkci a další.

Sportovní rybářství v sobě zahrnuje výkon rybářského práva v rybářských revírech ČR. Hospodaření v rybářských revírech spočívá v obhospodařování říčních systémů a vodních útvarů takovým způsobem, aby byla zachována stabilní, druhově a věkově různorodá rybí společenstva. V ČR je vyhlášeno více než 2 tis. rybářských revírů reprezentujících výměru téměř 42 tis. ha, přičemž sportovním rybolovem se zabývá zhruba 350 tis. rybářů. Rybářské revíry jsou rozděleny na mimopstruhové a na pstruhové. Jejich největšími uživateli jsou Český rybářský svaz, z. s. a Moravský rybářský svaz, z. s.

V roce 2020 bylo v ČR vyprodukováno 20,4 tis. t živ. hm. tržních ryb. Výlov z rybníků dosahoval z celkové výroby 19,3 tis. t živ. hm. ryb. Ze speciálních zařízení (převážně průtočných systémů s chovem lososovitých ryb) bylo získáno 1 120 t živ. hm. ryb a 24 t bylo vyloveno z přehrad. Druhové zastoupení tržních ryb je u nás dlouhodobě stabilní a výrazněji se oproti předchozím letům nemění, neboť tradičně dominuje produkce kapra. V roce 2020 dosáhl jeho výlov 17,4 tis. t živ. hm., což v meziročním srovnání představovalo mírné zmenšení o 3,2 %. Na celkovém objemu produkovaných ryb se podílel kapr 85,1 %, lososovité ryby zaujímaly 4,5 %, býložravé ryby 4,9 %, výlov lina činil 0,7 % a dravé ryby představovaly 1,2 % z celkového výlovu.

Výlov ryb na udici z rybářských revírů dosáhl v roce 2020 hodnoty 3,7 tis. t živ. hm. Ze 78,0 % (2,9 tis. t živ. hm.) se na něm podílel kapr obecný, z ostatních druhů ryb převažoval cejn velký, štika obecná, candát obecný a sumec velký (celkem 0,5 tis. t živ. hm.). Informace o produkci tržních ryb v ČR za rok 2022 budou známy až na jaře roku 2023.

Na tuzemský trh bylo z domácí produkce dodáno 7 627 t živých ryb v roce 2020. Objem zpracovaných ryb v roce 2020 představoval 2,4 tis. t ryb v živé hmotnosti a reprezentoval téměř 12% podíl z objemu vylovených tržních ryb.

Český trh nadále preferoval dodávky živých ryb z domácí produkce, které v posledních třech letech představovaly 37–40 % produkce získané chovem. Podíl zpracovaných ryb z domácí produkce na výrobky z celkového objemu sladkovodních tržních ryb dosahoval 10–12 %.

V roce 2021 bylo v ČR vyprodukováno 21 tis. t živ. hm. tržních ryb, což představovalo ve srovnání s rokem 2020 zvýšení o 2,9 %, (o 0,6 tis. t živ. hm.). Výlov z rybníků dosahoval z celkové výroby 19,7 tis. t živ. hm. ryb. Ze speciálních zařízení (převážně průtočných systémů s chovem lososovitých ryb) bylo získáno 1,2 tis. t živ. hm. ryb a 23 t bylo vyloveno z přehrad. Druhové zastoupení tržních ryb je u nás dlouhodobě stabilní a výrazněji se oproti předchozím letům nemění, neboť tradičně dominuje produkce kapra. V roce 2021 dosáhl jeho výlov 17,6 tis. t živ. hm., což v meziročním srovnání představovalo zvýšení o 1,1 %. Na celkovém objemu produkovaných ryb se podílel kapr 83,9 %, lososovité ryby zaujímaly 5,1 %, býložravé ryby 5,2 %, výlov lina činil 0,7 % a dravé ryby představovaly 1,4 % z celkového výlovu.

Výlov ryb na udici dosáhl v roce 2021 hodnoty 3,3 tis. t živ. hm., což bylo proti roku 2020 o 415 t živ. hm. méně. Kapr obecný se na výlovku podílel ze 78,3 % (2,6 tis. t živ. hm.). Z ostatních druhů ryb převažoval cejn velký, štika obecná, candát obecný a sumec velký (celkem 390 t živ. hm.).

Na tuzemský trh bylo z domácí produkce dodáno 7,6 tis. t živých ryb v roce 2021, což představovalo téměř stejnou dodávku jako v roce 2020 (rozdíl činil 5 t živ. hm.). Objem zpracovaných ryb se meziročně nezměnil (2,4 tis. t v živ. hm.) a reprezentoval téměř 11,4% podíl z objemu vylovených tržních ryb.

Český trh nadále preferoval dodávky živých ryb z domácí produkce, které v posledních třech letech představovaly 36–40 % produkce získané chovem. Podíl zpracovaných ryb z domácí produkce na výrobky z celkového objemu sladkovodních tržních ryb dosahoval cca 12 %.

Tuzemská spotřeba ryb podle ČSÚ, zahrnující sladkovodní i mořské ryby, v roce 2020 se meziročně snížila na 5,7 kg/obyv./rok, z toho sladkovodní ryby se na ní podíleli pouze čtvrtinou. Pro rok 2021 se odhaduje, že celková spotřeba ryb v ČR bude stagnovat. Spotřeba sladkovodních ryb tuzemského původu dosahovala v roce 2020 na obyvatele stejných hodnot jako v roce 2019, tedy 1,3 kg/rok a tato hodnota se předpovídá i pro rok 2021.

CZV kapra tř. I v roce 2021 se podle ČSÚ v porovnání s rokem 2020 zvýšila o 4,8 % (o 2,37 Kč/kg) na 49,35 Kč/kg ž. hm. CZV živého pstruha zaznamenala meziročně nárůst o 1,89 % (o 2,04 Kč/kg) a dosáhla 108,08 Kč/kg živ. hm. CZV kapra tř. I v roce 2022 se podle ČSÚ v porovnání s rokem 2021 zvýšila o 21,8 % (o 10,77 Kč/kg) na 60,12 Kč/kg živ. hm. Cena zemědělských výrobců živého pstruha zaznamenala meziročně nárůst o 9,3 % (o 10,06 Kč/kg) a dosáhla 118,14 Kč/kg živ. hm. V roce 2021 byla průměrná spotřebitelská cena kapra 195,55 Kč/kg. V roce 2022 byla průměrná spotřebitelská cena kapra 208,70 Kč/kg, což bylo o 13,15 Kč/kg více než v roce 2021.

V roce 2021 bylo vyvezeno celkem 27 775 t ryb za celkem 3,4 mld. Kč (jsou zahrnuty sladkovodní ryby živé, čerstvé, chlazené, zmrazené, filé – položky 0301, 0302, 0303 a 0304; nejsou zahrnuty akvarijní a okrasné ryby). V roce 2022 dle předběžných údajů bylo vyvezeno celkem 27 703 t ryb za celkem 4,2 mld. Kč.

V roce 2021 bylo z ČR vyvezeno celkem 9,32 tis. t ryb z domácí produkce v hodnotě 532,8 mil. Kč (v uvedených údajích vývozu jsou zahrnuty pouze živé ryby, jejichž celní položky mají označení: 030193 – Kaprovití; 030191 – Pstruzi živí; 030192 – Úhoři živí), což představuje zvýšení o 0,48 tis. t živ. hm. oproti roku 2020. Hlavní exportovanou rybu již tradičně představoval živý kapr, jehož bylo v roce 2021 na zahraniční trhy dodáno 9,26 tis. t živ. hm. v celkové hodnotě 526,16 mil. Kč, což představuje zvýšení o 0,44 tis. t živ. hm. oproti roku 2020. Směřoval hlavně do zemí EU. Předním odběratelem naší nejvýznamnější sladkovodní ryby bylo Polsko, kam bylo prodáno na 2,86 tis. t, což reprezentovalo 30,9% podíl z celkového vývozu živého kapra. K dalším významným odběratelům patřilo Německo (29,6% podíl), Slovensko (11,9% podíl) a Rumunsko (8,7% podíl). Průměrná jednotková vývozní cena kapra v roce 2021 byla 56,8 Kč/kg ž. hm. Předním odběratelem živých pstruhů v roce 2021 bylo Německo (19,2 t). Průměrná jednotková vývozní cena pstruha v roce 2021 byla 123,76 Kč/kg živ. hm.

V roce 2022 bylo z ČR vyvezeno celkem 8,90 tis. t ryb z domácí produkce v hodnotě 613,1 mil. Kč (v uvedených údajích vývozu jsou zahrnuty pouze živé ryby, jejichž celní položky mají označení: 030193 – Kaprovití; 030191 – Pstruzi živí; 030192 – Úhoři živí). Hlavní exportovanou rybu představoval živý kapr, jehož bylo v roce 2022 na zahraniční trhy dodáno 8,87 tis. t živ. hm. v celkové hodnotě 609,8 mil. Kč. Směřoval zejména do zemí EU. Předním odběratelem naší nejvýznamnější sladkovodní ryby bylo Polsko, kam bylo prodáno na 3,1 tis. t, což reprezentovalo 34,5% podíl z celkového vývozu živého kapra. K dalším významným odběratelům patřilo Německo (25,2% podíl), Slovensko (13,3% podíl) a Rakousko (7,2% podíl). Průměrná jednotková vývozní cena kapra v roce 2022

byla 68,8 Kč/kg živ. hm. Předním odběratelem živých pstruhů v roce 2022 bylo Rakousko (15,8 t). Průměrná jednotková vývozní cena pstruha v roce 2022 byla 109,7 Kč/kg živ. hm.

V roce 2021 bylo dovezeno do ČR celkem na 43,4 tis. t ryb v celkové hodnotě 5,5 mld. Kč (v uvedených údajích dovozu jsou na základě dat z celní statistiky zahrnuty pouze ryby, jejichž celní položky mají označení: 0301 – Ryby živé bez akvarijních a okrasných ryb; 0302 – Ryby čerstvé, chlazené, ne filé, aj. rybí maso; 0303 – Ryby zmrazené, ne filé, aj. rybí maso; 0304 – Filé, aj. maso rybí, čerstvé, chlazené, zmrazené).

V roce 2022 bylo dovezeno do ČR celkem na 45,0 tis. t ryb v celkové hodnotě 6,7 mld. Kč (v uvedených údajích dovozu jsou na základě dat z celní statistiky zahrnuty pouze ryby, jejichž celní položky mají označení: 0301 – Ryby živé – zde bez akvarijních a okrasných ryb; 0302 – Ryby čerstvé, chlazené, ne filé aj. rybí maso; 0303 – Ryby zmrazené, ne filé aj. rybí maso; 0304 – Filé, aj. maso rybí čerstvé, chlazené, zmrazené).

Největší položky z daného výčtu dovozu sladkovodních a mořských ryb tvořily:

V roce 2021:

- Losos obecný, hlavátka podunajská, čerství nebo chlazení: 8 156 t; 1 337 mil. Kč,
- Filé z tresek, zmrazené: 5 954 t; 443,0 mil. Kč,
- Filé z lososa, zmrazené: 1 170 t; 189,4 mil. Kč,
- Filé z lososa, čerstvé nebo chlazené: 6 892 t; 1 723 mil. Kč,
- Filé ze pstruha, čerstvé nebo chlazené: 838 t; 137,1 mil. Kč,
- Filé z tilápie, zmrazené: 944 t; 74,6 mil. Kč,
- Pstruzi, zmrazení: 370 t; 29,2 mil. Kč,
- Filé ze sumců, zmrazené: 648 t; 38,6 mil. Kč,
- Kaprovití (Cyprinus spp., Carassius spp., Ctenopharyngodon idellus, Hypophthalmichthys spp., Cirrhinus spp., Mylopharyngodon piceus, Catla catla, Labeo spp., Osteochilus hasselti, Leptobarbus hoeveni, Megalobrama spp.), živí: 231 t; 13,1 mil. Kč.

V roce 2022:

- Losos obecný, hlavátka podunajská, čerství nebo chlazení: 8 684 t, 1 907 mil. Kč,
- Filé z tresek, zmrazené: 5 197 t; 466,4 mil. Kč,
- Filé z lososa, zmrazené: 1 197 t; 251,4 mil. Kč,
- Filé z lososa, čerstvé nebo chlazené: 6 991 t; 1 923 mil. Kč,
- Filé ze pstruha, čerstvé nebo chlazené: 751 t; 129,0 mil. Kč,
- Filé z tilápie, zmrazené: 1 088 t; 110,8 mil. Kč,
- Pstruzi, zmrazení: 436 t; 39,3 mil. Kč,
- Filé ze sumců, zmrazené: 750 t; 65,8 mil. Kč,
- Kaprovití (Cyprinus spp., Carassius spp., Ctenopharyngodon idellus, Hypophthalmichthys spp., Cirrhinus spp., Mylopharyngodon piceus, Catla catla, Labeo spp., Osteochilus

hasselti, Leptobarbus hoeveni, Megalobrama spp.), živí: 64 t; 5,7 mil. Kč.

Dovoz pouze živých ryb do ČR v roce 2021 dosahoval u sledovaných druhů (tj. kaprů, pstruhů a úhořů) objem 324 t živ. hm. v hodnotě 18,7 mil. Kč, oproti roku 2020 došlo k jeho navýšení o 600 % (o 270 t živ. hm.) (pozn. hodnoty se dostaly na úroveň před začátkem pandemie COVID-19). Významnější objem z celkového dovozu živých ryb představovali živí pstruzi. Jejich podíl na dovozu dosáhl 52 %. Nejvýznamnějším dodavatelem živých pstruhů na český trh byla Itálie, odkud bylo importováno 114,9 t, následovalo Rakousko (39,9 t). Průměrná dovozní cena živého pstruha dosáhla 59,71,2 Kč/kg živ. hm a byla meziročně o 19,48 Kč/kg živ. hm. nižší. Významný objem z celkového dovozu živých ryb představovali v roce 2021 kapři v živém stavu. Jejich podíl na celkovém dovozu dosáhl 48 % (155 t živ. hm.). Nejvýznamnějším dodavatelem kaprů na český trh bylo Maďarsko, odkud bylo importováno 94,1 t za jednotkovou cenu 57,8 Kč/kg živ. hm. Dalším významným dodavatelem bylo Chorvatsko. Průměrná dovozní cena živého kapra v roce 2021 dosáhla 55,8 Kč/kg živ. hm. a byla o 11 Kč/kg živ. hm. vyšší než v roce 2020.

Dovoz pouze živých ryb do ČR v roce 2022 dosahoval u sledovaných druhů (tj. kaprů, pstruhů a úhořů) objem 266,6 t živ. hm. v hodnotě 17,6 mil. Kč. Oproti roku 2021 došlo k poklesu, nicméně hodnoty nemusí být finální. Významnější objem z celkového dovozu živých ryb oproti roku 2021 představovali živí pstruzi. Jejich podíl na dovozu dosáhl 75,7 %. Nejvýznamnějším dodavatelem pstruhů na český trh byla Itálie, odkud bylo importováno 100,1 t za jednotkovou cenu 63,5 Kč/kg živ. hm. Dalšími dodavateli bylo Rakousko (45,4 t) a Německo (30,2 t). Průměrná dovozní cena živého pstruha v roce 2022 dosáhla 58,5 Kč/kg živ. hm. a byla o 1,2 Kč/kg živ. hm. nižší než v roce 2021. Co se týká kaprů, jejich podíl na celkovém dovozu dosáhl 24,2 %. Nejvýznamnějším dodavatelem kaprů na český trh bylo Chorvatsko, odkud bylo importováno 26,4 t, následovalo Slovensko (19,5 t). Průměrná dovozní cena kapra dosáhla 88,8 Kč/kg živ. hm. a byla meziročně o 33 Kč/kg živ. hm. vyšší než v roce 2021. Do celkového dovozu pro rok 2022 se promítl i dovoz živého úhoře z Polska, jehož podíl na dovozu představoval 0,1 % (300 kg v hodnotě 109 tis. Kč).

Produkční rybnářství je v ČR podporováno z národních zdrojů a rovněž ze zdrojů EU. V současné době jsou do tohoto odvětví směřovány především následující podpory: Národní rezortní podpory poskytované dle Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů (např. sektor rybnářství je podporován na základě těchto titulů: Kontrola užitkovosti, Speciální poradenství pro

Tabulka 125 – Produkce tržních ryb z rybníků a dalších rybochovných zařízení a výlov ryb na udici (v tis. t živ. hm.)

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Meziroční index
Produkce	20,9	21,7	21,8	21,0	20,4	21,0	3)	3)
Výlov na udici	3,5	3,6	3,7	3,7	3,7	3,3	3)	3)
V tom vývoz ¹⁾	11,0	11,1	10,3	10,3	9,2	9,32	3)	3)
– zpracování	2,5	2,4	2,2	2,4	2,4	2,4	3)	3)
Spotřeba na osobu v kg/rok ²⁾	1,3	1,3	1,3	1,3	1,2	1,3	3)	3)

Zdroj: Rybnářské sdružení ČR, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ.

Pozn.: ¹⁾ Vývoz zahrnuje pouze sladkovodní ryby. ²⁾ Spotřeba sladkovodních ryb v kg/obyv./rok. ³⁾ Data nejsou k dispozici.

Zpracoval: M. Abrahámová.

živočišnou výrobu, Školní závody, Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků, Podpora mimoprodukčních funkcí rybářských revírů, Genetické zdroje).

VČELY

V České republice se včelařství řadí k významným odvětvím zemědělské produkce. K silným stránkám českého včelařství patří jednak struktura chovatelů včel z hlediska v počtu chovaných včelstev (dlouhodobě převažují chovatelé do 15 včelstev, ale i poměrně rovnoměrné rozložení stanovišť včelstev na celém našem území). V roce 2022 se jednalo o 50 621 včelařů se včelstvy do 15, a to z celkového počtu 65 042 včelařů v roce 2022. Slabou stránkou je naproti tomu již několik let například převažující vyšší věková struktura včelařů. Ke konci roku 2019 bylo v České republice evidováno 62 870 včelařů, kteří chovali celkem 684 965 včelstev, v roce 2020 pak bylo evidováno 64 105 včelařů s 694 086 včelstvy. V roce 2021 došlo k mírnému snížení počtu chovatelů včel oproti roku 2020, a to o 225, celkový stav v roce 2021 je 63 880 chovatelů včel, současně však došlo k navýšení počtu chovaných včelstev na 694 363. V roce 2022, a to podle Ústřední evidence včel, je 65 042 chovatelů včel s počtem včelstev 715 462.

Česká republika patří dlouhodobě mezi státy s největší organizovaností chovatelů včel na světě. Čeští včelaři jsou organizováni zejména prostřednictvím Českého svazu včelařů, z. s. (ČSV), ale i ostatních významných včelařských spolků. ČSV sdružoval v roce 2019 celkem 56 106 členů, kteří chovali 607 586 včelstev, v roce 2020 to bylo již 56 861 včelařů s 607 324 včelstvy. V roce 2021 ČSV registroval 57 245 chovatelů včel, kteří obhospodařují 664 645 včelstev a v roce 2022 sdružoval 56 474 členů, kteří obhospodařovali 610 209 včelstev. ČSV je největší organizací v ČR s organizační strukturou 77 okresních organizací a 1 090 základních organizací. V roce 2022 se ČSV podílí na celkovém počtu chovatelů včel 87 % s počtem chovaných včelstev 610 209.

V ČR dlouhodobě převažují chovatelé s chovy do **15 včelstev**, kterých bylo v roce 2019 evidováno celkem 48 859, v roce 2020 to bylo 50 180, v roce 2021 to bylo 49 833 chovatelů včel, v roce 2022 to bylo 50 621 chovatelů včel. Významná je také existence větších včelařských provozů se včelstvy nad 150, kterých bylo v roce 2019 evidováno 137, v roce 2020 evidováno 143, v roce 2021 evidováno 143, v roce 2022 je evidováno 150.

Více než tři čtvrtiny z celkové produkce medu v ČR jsou včelaři nabízeny přímo spotřebitelům formou „prodeje ze dvora“. Část vyprodukovaného medu je včelaři prodávána do soukromých společností, které med dále balí a dodávají do obchodní sítě nebo ho exportují.

Roční spotřeba medu na obyvatele v ČR je již dlouhodobě stejná a pohybuje se na hodnotě 0,9 kg, v roce 2021 došlo ke snížení na hodnotu 0,6 kg.

Produkce medu v ČR v roce 2020 byla 4,9 tis. t, v roce 2021 6 086 t, v roce 2022 je 7 426 t.

Z hlediska exportu medu bylo v roce 2021 vyvezeno celkem 693 t medu. V roce 2022 bylo vyvezeno na 643 t medu, což bylo o 8,2 % méně než v roce 2021. Současně však bylo v roce 2021 do ČR dovezeno 5 641 t medu a v roce 2022 to bylo 5 653 t medu. Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že saldo v roce v roce 2021 činilo -4 948 t medu a v roce 2022 -5 010 t medu.

Největší vývoz medu z ČR v roce 2021 byl zaznamenán na Slovensko s celkovým objemem dodaného medu 449,8 t za cenu 1 kg medu 86,2 Kč. Dalším významným odběratelem českého medu je Francie, do které bylo dovezeno 137,8 t medu za 63,3 Kč/kg. Mezi další významné odběratele českého medu se řadí Německo (vývoz v roce 2021 byl 57,5 t medu, s cenou 744 Kč/kg). Mezi další významnější odběratele se řadili Portugalsko, Španělsko a Irsko, kam směřovalo celkem 26,5 t.

V roce 2022 byl vývoz medu z ČR zrealizován hlavně do zemí EU, z nich pak byl největší objem prodán na Slovensko (343,7 t za 84,6 Kč/kg), do Francie (144,3 t za 67,8 Kč/kg) a do Německa (98,8 t za 437,7 Kč/kg). Mezi další významnější odběratele se řadili Polsko, Bulharsko a Irsko, kam směřovalo celkem 26,1 t medu.

Průměrná cena vyvezeného medu v roce 2021 byla 145,9 Kč/kg. Průměrná cena vyvezeného medu dosáhla v roce 2022 částky 142,9 Kč/kg a v porovnání s rokem 2021 se snížila o 3 Kč/kg.

Zásadní změna, která má vliv na přiděl finančních prostředků do včelařství je skutečnost, že včelařství je od roku 2021 součástí SZP na období 2021–2027. Český včelařský program 2020–2022 schválený na období 3 let byl prodloužen do 31. 12. 2022, a to prováděcím nařízením Komise (EU) 2021/166 ze dne 10. 2. 2021, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2015/1368, pokud jde o prodloužení vnitrostátních programů v odvětví včelařství. V souvislosti s touto změnou byla i navýšena finanční podpora do včelařství na celkovou částku cca 110 mil. Kč s tím, že koeficient podpory zůstává 50 % (EU) a 50 % ČR.

V rámci přípravy finančních podpor do včelařství bylo dne 28. 2. 2023 zveřejněno ve Sbírce zákonů nové nařízení vlády č. 53, o stanovení podmínek provádění opatření v odvětví včelařství na období platnosti Společné zemědělské politiky 2023+.

Na přípravě nového nařízení vlády Ministerstvo zemědělství aktivně spolupracovalo se zástupci významných včelařských spolků, zástupci vědeckých a odborných institucí. Nové nařízení vlády je významným posunem oproti minulým obdobím v podpoře včelařství. Finanční podpory realizované novým nařízením vlády mají především za účel pomoci včelařům v ČR v jejich chovu, vytvoření nezbytného technického zázemí pro chov včel, případnou obnovu již zastaralého technického zázemí. Současně podpořit chov zdravých a silných včelstev, a to v rámci podpor směřovaných na léčiva, ale i kvalitu medu a včelích produktů. V neposlední

Tabulka 126 – Stav včelstev, produkce a výnos medu v ČR

Ukazatel	MJ	2018	2019	2020	2021	2022
Počet včelstev celkem	ks	673 041	684 965	694 086	694 363	715 462
Průměrný počet včelstev na včelaře	ks	11	11	11	10,90	11
Produkce medu	t	8 966,20	8 259,3	4 997	6 086	7 426
Výnos medu na včelstvo	kg/rok	13	12	7,2	8,76	10,38
Celkový počet včelařů v ČR		62 198	62 870	64 105	63 880	65 042

Zdroj: MZe Situační a výhledová zpráva Včely 2021, ústřední evidence včel MZe.

řadě je nutné zmínit vzdělávání zaměřené na děti a mládež v rámci podpor včelařských kroužků, ale i včelařů samotných.

Struktura podpor do včelařství má významně pozitivní vliv do oblasti zemědělství, současně na životní prostředí. Rovněž se předpokládají i pozitivní sociální dopady, neboť se jedná nejen o podporu rozvoje včelařství, ale i dalších odvětví, jako je např. ekologie, zahradnictví, produkční zemědělství, ovocnářství, zelinářství a další obory bezprostředně navázané na chov včel. Jedním z nejdůležitějších přínosů včelařství pro společnost je však chov zdravých včel a nejvýznamnějším posláním včely medonosné je opylovací činnost. Především v hospodářské oblasti je opylení zemědělských entomofilních plodin zásadní (ekonomický přínos) a ve vztahu k přírodním ekosystémům je zárukou zachování biodiverzity krajiny.

V rámci nového nařízení vlády mohou včelaři čerpat finanční prostředky již v průběhu roku 2023 a následujících, a to po dobu platnosti Společné zemědělské politiky.

KONĚ

Chov koní, i když plní i jiné funkce než ostatní hospodářská zvířata, spadá jednoznačně do oblasti zemědělské výroby. Podle zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „plemenářský zákon“), i v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1012, ze dne 8. června 2016, o zootecnických a genealogických podmínkách pro plemenitbu čistokrevných plemenných zvířat, hybridních plemenných prasat a jejich zárodečných produktů v Unii, pro obchod s nimi a pro jejich vstup do Unie, o změně nařízení (EU) č. 652/2014 a směrnic Rady 89/608/EHS a 90/425/EHS a o zrušení některých aktů v oblasti plemenitby zvířat (dále jen „nařízení o plemenných zvířatech“) jsou koně hospodářskými zvířaty.

Tabulka 127 – Počet koní registrovaných v ústřední evidenci

Období	Počet kusů
2011	76 365
2012	79 473
2013	81 124
2014	82 105
2015	84 703
2016	87 287
2017	90 219
2018	92 735
2019	94 906
2020	97 172
2021	99 260
2022	101 887

Zdroj: IZR.

Pozn. K 31. 12. daného roku.

Nejpočetnějším u nás chovaným plemenem je český teplokrevník. Dalšími početnými plemeny koní chovanými v ČR jsou anglický plnokrevník, slovenský teplokrevník, velšská plemena pony a kob, a další.

Specifickou úlohu v chovu koní plní tři státní příspěvkové organizace, a to Národní hřebčín Kladruby nad Labem, Zemský hřebčinec Písek a Zemský hřebčinec Tlumačov.

Šlechtění

K 31. 12. 2022 působilo v České republice 13 uznaných chovatelských sdružení pro šlechtění 23 plemen koní. Jedná se o následující plemena: český teplokrevník, anglický plnokrevník, klusák, slovenský teplokrevník, kůň Kinský, moravský teplokrevník, český trakén, českomoravský belgický kůň, český norik, slezský norik, hafling, arabský kůň, plnokrevný arabský kůň, Shagya arab, irský cob, lipický kůň, starokladrubský kůň, velšská plemena pony a kob, connemara pony, huculský kůň, český sportovní pony, minihorse, shetlandský pony.

Chovatelským unikátem a součástí národního kulturního dědictví ČR je kůň starokladrubský. Již déle, než čtyři století je chován v hřebčíně v Kladrubech n. L., který je považován za jeden z nejstarších velkých dosud fungujících hřebčínů na světě. Jde o plemeno vyšlechtěné k ceremoniálním účelům rakouského císařského dvora. Světovým unikátem je skutečnost, že vedle historického areálu hřebčína bylo zařazeno mezi národní kulturní památky i kmenové chovné stádo starokladrubských koní v barvě bílé chované v hřebčíně. V roce 2019 byla krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem zapsána na Seznam památek světového dědictví UNESCO.

Od roku 2010 je za národní kulturní památku prohlášen i areál Zemského hřebčince v Písku a od roku 2011 je základní objekt Zemského hřebčince Tlumačov, s.p.o. kulturní památkou.

Podpory do chovu koní v roce 2022

Cílem finančních podpor pro chovatele koní je jednak zlepšování genetického potenciálu koní a tím zvýšení konkurenceschopnosti chovatelů a jednak zachování původních málopočetných populací plemen koní, která byla zařazena do tzv. genetických zdrojů.

Dotace z národních zdrojů

Podmínky pro poskytování dotací pro rok 2023 jsou stanoveny ve formě Zásad, vydávaných Ministerstvem zemědělství, na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. (zveřejněny na www.eagri.cz)

Mezi významné národní dotační programy na podporu chovu koní patří program 2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat. V tomto programu je celá řada podprogramů, které podporují např. zavádění a vedení plemenných knih, výkonnostní zkoušky, kontrola dědičnosti a testování a posuzování koní.

Podpora genetických zdrojů

Účelem je zachování genetických zdrojů hospodářských zvířat a geneticky cenných populací hospodářských zvířat, ryb a včel v rámci Národního programu konzervace a využití genetických zdrojů zvířat významných pro výživu a zemědělství (Národní program zvířat), který jako určená osoba koordinuje Výzkumný ústav živočišné výroby, v.v.i.

Do tohoto Národního programu zvířat jsou zařazeni jedinci plemen starokladrubský kůň, huculský kůň, českomoravský belgický kůň a slezský norik.

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

Statistické údaje k 31. 12. 2022

Historie ekologického zemědělství (EZ) se v ČR datuje od roku 1990, kdy byly registrovány první 3 ekologické farmy. K 31. 12. 2022 bylo v systému EZ zaregistrováno 5 050 certifikovaných ekologických farem. Ty dohromady obhospodařují výměru 575 464 ha zemědělské půdy, což představuje 16,2% podíl z celkové výměry zemědělské půdy v České republice (dle LPIS). I v roce 2022 došlo k navýšení

počtu výrobců biopotravin, jejichž počet k 31. 12. 2022 byl 990. Konkrétní čísla ukazuje tabulka níže, která obsahuje rovněž srovnání s předchozím rokem 2021. Z údajů vyplývá, že došlo jak k meziročnímu nárůstu počtu ekologických farem, tak i k nárůstu ploch v režimu EZ. Mezi hlavní priority v oblasti EZ patří rozvoj domácího trhu s biopotravinami, jako pozitivní lze tedy vyhodnotit stále pokračující každoroční nárůst počtu výrobců biopotravin.

Tabulka 128 – Srovnání základních statistických ukazatelů EZ

	31. 12. 2021	31. 12. 2022
Počet výrobců biopotravin	944	990
Počet ekofarem	4 794	5 050
Výměra zemědělské půdy v ekologickém zemědělství (ha)	558 124	575 464
Podíl ekologického zemědělství na celkové výměře zemědělské půdy dle LPIS (%)	15,7	16,2
Výměra orné půdy (ha)	102 800	111 966
Výměra trvalých travních porostů (ha)	448 703	457 015
Výměra trvalých kultur (sady) (ha)	3 559	3 272
Výměra trvalých kultur (vinice) (ha)	1 083	1 113
Výměra trvalých kultur (chmelnice) (ha)	12	25
Výměra trvalých kultur – jiných (ha)	1 605	1 676
Ostatní plochy (ha)	361	414

Zdroj: MZe – REP.

Pozn.: V rámci orné půdy je kromě standardní orné půdy (R) zařazena také kultura úhor (U) a kultura tráva na orné půdě (G) dle LPIS. Do ostatních ploch jsou zahrnuty školky (K), zalesněná půda (L), plochy rychle rostoucích dřevin (D), mimoprodukční plochy (M), jiná kultura (O) a rybníky evidované v LPIS (B).

Akční plán pro rozvoj ekologického zemědělství

Akční plán pro ekologické zemědělství je hlavním strategickým dokumentem v oblasti rozvoje EZ a produkce biopotravin. Přípravován je Ministerstvem zemědělství v úzké spolupráci s nevládními organizacemi. V současné době je v již platnosti čtvrtý Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství („Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2021–2027“). Hlavními strategickými cíli a prioritními oblastmi tohoto akčního plánu je zvýšení ekonomické životaschopnosti ekofarem (prostřednictvím zvýšení efektivity produkce a zlepšení odbytu bioproduktů, včetně správného nastavení podpor), zvýšení podílu domácích biopotravin na trhu (prostřednictvím zvýšení efektivity výroby a zlepšení odbytu biopotravin), zvýšení spotřeby biopotravin, a to zejména domácích (prostřednictvím zvýšení důvěry

spotřebitelů za pomoci osvěty a propagace), zvýšení povědomí o přínosech EZ pro životní prostředí a welfare zvířat (prostřednictvím hodnocení vlivu EZ na životní prostředí a welfare zvířat a zveřejňování výsledků), a zvýšení využití poznatků výzkumu a inovací (v oblasti produkce bioproduktů, poskytování veřejných statků či modernizace výroby biopotravin).

Pokud jde o kvantifikaci strategických cílů v Akčním plánu, bylo stanoveno šest měřitelných cílů, jejichž průběžné plnění je uvedeno v tabulce výše. Jedná se o dosažení 22% podílu ekologických ploch na celkové zemědělské půdě ČR, dosažení 30% podílu orné půdy na celkové výměře půdy v EZ, dosažení 10% navýšení rozlohy trvalých kultur v EZ, dosažení 4% podílu biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů, dosažení 5% podílu biopotravin ve veřejném stravování a zajištění financování výzkumu a poradenství v EZ v rozsahu odpovídajícím podílu ploch EZ na celkové zemědělské půdě.

Tabulka 129 – Hlavní měřitelné cíle a stav jejich plnění

Měřitelný cíl	Cíl AP EZ v letech 2021–2027	Stav plnění: nejaktuálnější dostupné údaje (pokud není uvedeno jinak – rok 2022)
Dosáhnout 22% podílu ekologických ploch na celkové zemědělské půdě ČR	22 %	16,2 %
Dosáhnout 30% podílu orné půdy ¹⁾ na celkové výměře půdy v EZ	30 %	19,46 %
Dosáhnout 10% navýšení rozlohy trvalých kultur v EZ	zvýšení o 10 %	-6,42 % ²⁾
Dosáhnout 4% podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů	4 %	1,6 % (2021)
Dosáhnout 5% podíl biopotravin ve veřejném stravování	5 %	n. d.
Zajistit financování výzkumu a poradenství v EZ v rozsahu odpovídajícím podílu ploch EZ na celkové zemědělské půdě	22 %	<p>Financování v rámci NAZV ³⁾: 183 běžících projektů / 5 projektů problematika EZ 597 326 131,00 Kč / 17 639 878,00 Kč (2,9 %)</p> <p>Národní podpora – programy: 9.F.e. Regionální přenos informací Celkem poskytnuto 9 212 247,84 Kč / 2 546 181,54 Kč na EZ (27,6 %) ⁴⁾</p> <p>9.F.i. Odborné konzultace Celkem poskytnuto 5 727 643,59 Kč / n. d.</p> <p>9.F.m. Demonstrační farmy Celkem poskytnuto 12 645 426,39 Kč / 2 664 750 Kč na EZ (21 %)</p>

Zdroj: MZe, ÚZEI.

Pozn.: ¹⁾ V rámci orné půdy je kromě standardní orné půdy (R) zařazena také kultura úhor (U) a kultura tráva na orné půdě (G) dle LPIS. ²⁾ V rámci trvalých kultur zařazeny kultury sad (S) a vinice (V). Rozloha těchto kultur byla k 31. 12. 2022 celkem 4 369 ha. Počáteční stav plnění je brán k roku 2019 – 4 669 ha. Samostatně poté v k 31. 12. 2019 byla rozloha sadů 3 709 ha, a k 31. 12. 2022 3 272 ha. Rozloha vinic byla k 31. 12. 2019 957 ha, a k 31. 12. 2022 1 113 ha.

³⁾ NAZV – Národní agentura pro zemědělský výzkum. ⁴⁾ Vyplaceno PRO-BIO Svazu.

Legislativní rámec a kontrolní organizace ekologického zemědělství

Pravidla EZ jsou stanovena národními i evropskými předpisy, zejména zákonem č. 247/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a dále nařízením Rady (EU) 2018/848 ze dne 30. května 2018 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 834/2007, a s ním souvisejícími prováděcími nařízeními Komise (EU) 2020/464, 2021/279, 2021/1165, 2021/1378, 2021/2119, 2021/2307, 2022/2240 a 2023/121; nařízením Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/427, 2020/1794, 2020/2146, 2021/642, 2021/715, 2021/716, 2021/771, 2021/1006, 2021/1189, 2021/1691, 2021/1697, 2021/1698, 2021/2304, 2021/2306, 2022/474, 2022/1450 a 2023/207, a také nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625 ze dne 15. března 2017 o úředních kontrolách a jiných úředních činnostech prováděných s cílem zajistit

uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin.

Všechny subjekty registrované v systému EZ jsou nad rámec komplexního systému křížových kontrol státních orgánů podrobeny pravidelné každoroční kontrole jednou z akreditovaných soukromých kontrolních organizací, s níž má daný subjekt uzavřenu smlouvu o kontrole. V současné době jsou pověřeny výkonem kontroly a certifikace v EZ 4 akreditované kontrolní organizace (KEZ o.p.s., ABCERT AG, organizační složka; BLOKONT CZ, s.r.o. a BUREAU VERITAS CERTIFICATION CZ, s.r.o.). Všechny tyto kontrolní organizace musí plnit podmínky normy ČSN EN ISO/IEC 17065 (závazná norma pro kontrolní a certifikační postupy), inspektoři provádějící kontrolu musí mít dostatečné vzdělání a praxi, organizace musí mít dostatečné technické a materiální vybavení. Bližší informace je možné nalézt na adrese: Kontrolní systém (Zemědělství, eAGRI) (mze.cz). Všechny kontrolní organizace – inspektoři i jejich samotné ústředí, jsou podrobeny superviznímu dozoru MZe. Dále jsou do kontrolního systému EZ zapojeny státní kontrolní orgány – Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, Státní zemědělská a potravinářská inspekce a Státní veterinární správa.

Finanční podpora ekologického zemědělství ze strany státu

Cílem finanční podpory poskytované ze strany státu je podporování systémů hospodaření šetrného k životnímu prostředí – posílit prevenci degradace půdy, zachovat a obnovit cenná stanoviště na zemědělské půdě z hlediska druhové různorodosti a zvýšit ekologickou stabilitu a estetickou hodnotu

krajiny. Předmětem dotace je zemědělská půda obhospodařovaná v režimu přechodného období nebo EZ s druhem zemědělské kultury trvalý travní porost, standardní orná půda, travní porost na orné půdě, úhor na orné půdě, trvalá kultura ovocný sad, vinice a chmelnice a jiná trvalá kultura – krajinnotvorný sad. Pro hospodaření na jednotlivých zemědělských kulturách jsou stanoveny dílčí podmínky vč. např. minimálního zatížení hospodářskými zvířaty na travních porostech, minimální hustoty životaschopných jedinců na hektar ovocného sadu atd.

Tabulka 130 – Výše podpory v rámci opatření Ekologické zemědělství PRV 2022

Druh zemědělské kultury	Hospodaření/dotace	Výše sazby dotace (€/ha)	
		Přechodné období	Ekologická produkce
Trvalý travní porost	Trvalý travní porost	84	83
Orná půda	Pěstování zeleniny nebo speciálních bylin	536	466
	Pěstování trav na semeno	265	180
	Pěstování ostatních plodin	245	180
	Pěstování jahodníku	669	583
	Travní porost	79	69
	Úhor	34	29
Trvalá kultura	Ovocný sad – intenzivní	825	779
	Ovocný sad – ostatní	419	417
	Vinice	900	845
	Chmelnice	900	845
	Jiná trvalá kultura – s ekologicky významným prvkem krajinnotvorný sad	165	165

Zdroj: MZe, SZIF, pro rok 2022 byl platný směnný kurz 24,858 Kč/€.

Tabulka 131 – Výše podpory v rámci navazující opatření Ekologické zemědělství PRV 2022

Druh zemědělské kultury	Hospodaření/dotace	Výše sazby dotace (€/ha)	
		Přechodné období	Ekologická produkce
Trvalý travní porost	Trvalý travní porost	86	83
Orná půda	Pěstování zeleniny nebo speciálních bylin	537	466
	Pěstování trav na semeno	266	180
	Pěstování ostatních plodin	247	180
	Pěstování jahodníku	670	583
	Travní porost	81	69
	Úhor	35	29
Trvalá kultura	Ovocný sad – intenzivní	830	779
	Ovocný sad – ostatní	420	417
	Vinice	900	845
	Chmelnice	900	845
	Jiná trvalá kultura – s ekologicky významným prvkem krajinnotvorný sad	70	67

Zdroj: MZe, SZIF, pro rok 2022 byl platný směnný kurz 24,858 Kč/€.

Dotace jsou ekologickým zemědělcům vypláceny již od roku 1998 formou dotací na plochu zařazenou do EZ nebo přechodného období. Vyplácení podpory ekologickým zemědělcům na plochu bylo dále zajištěno v rámci Programu rozvoje venkova (PRV) pro roky 2007–2013, kde bylo EZ podporováno jedním z tzv. agroenvironmentálních opatření v rámci Osy II PRV. V následujícím programovém období PRV na roky 2014–2020 byla již podpora EZ realizována v rámci samostatného opatření M.11 Ekologické opatření, v rámci kterého jsou financována opatření „Ekologické zemědělství“ a „Navazující ekologického zemědělství (NEZ)“. Tato podpora byla způsobilá pouze pro ekofarmy, které nehospondařily souběžně v režimu konvenční produkce na zemědělské půdě v případě zemědělských kultur, které jsou způsobilé pro dotaci na EZ.

Na opatření EZ/NEZ bylo v roce 2022 podáno celkem 5 191 žádostí o dotaci na výměru 567 458 ha a bylo zažádáno o 1 528 536 415 Kč (62 135 627 €). Výplata těchto žádostí bude s ohledem na harmonogram předpokládané administrace zahájena v první polovině roku 2023. V tabulkách níže je zobrazen přehled výše podpor pro jednotlivé kultury a přehled vyplacených finančních prostředků v rámci opatření EZ – dotace na plochu zařazenou do EZ nebo přechodného období v letech 2001–2022.

Tabulka 132 – Vyplacené finanční prostředky na podporu ekologického zemědělství (v Kč)

Rok	Vyplacené finanční prostředky
2003	230 810 809
2004	292 200 000
2005	285 828 855
2006	304 995 064
2007	536 410 176
2008	687 594 517
2009	980 809 000
2010	1 154 028 000
2011	1 160 709 973
2012	1 245 193 855
2013	1 256 975 454
2014	1 237 100 163
2015	1 308 357 741
2016	1 289 943 632
2017	1 313 884 000
2018	1 363 598 000
2019	1 352 262 165
2020	1 435 966 660
2021	1 385 876 410
2022	1 528 536 415

Zdroj: MZe.

Propagace biopotravin

V roce 2022 byla financována tradiční kampaň „Září měsíc biopotravin a ekologického zemědělství“ u níž se neměří žádné indikátory vlivu na spotřebitele. Jedná se o časově omezenou kampaň s nízkým rozpočtem. Tato informační kampaň probíhá pravidelně od roku 2004. Hlavním cílem je především propagovat konkrétní akce, na kterých se spotřebitelé mohou setkat s ekologickými farmáři, výrobci biopotravin a ochutnat jejich produkty. Akce se konají napříč Českou republikou, obvykle jde o dny otevřených dveří na biofarmách a u výrobců biopotravin, biodožínky, biojarmarky, farmářské slavnosti, polní dny nebo ochutnávký biopotravin. Podporován je také nákup lokálních (regionálních) biopotravin. I v roce 2022 byl při většině akcí pořádaných v rámci Měsíce biopotravin přítomen stánek se zaměstnanci MZe, kteří informovali veřejnost o EZ, o kampani na podporu biopotravin a prezentovali biovýrobky a publikace týkající se EZ. Konkrétní informace a zprávy o všech konaných akcích nejen v září jsou k dispozici na webových stránkách www.mesicbiopotravin.cz.

Ekologické zemědělství není pouze moderním světovým trendem reflektujícím stále vzrůstající potřebu reagovat na současné problémy a zachovat zdravou půdu, vodu i obecně přírodu příštím generacím. Systém EZ naopak vychází z tradičních agrotechnických postupů používaných našimi předky, doplněné o vysoce moderní vědecké i praktické poznatky, čímž produkuje vysoce kvalitní, nutričně bohaté potraviny s žádným či stopovým množstvím reziduí chemických látek trvale udržitelným způsobem a s respektem ke všemu životu. Biopotraviny by měly být považovány za produkty, které jsou nedílnou součástí jídelníčku každého člověka. Bioprodukce tak v sobě snoubí tradici i modernost: na trhu s biopotravinami lze nalézt moderní potraviny vhodné pro zdravý životní styl, ale i kompletní sortiment vysoce kvalitních a chutných potravin vycházejících z tradičních receptur. V biokvalitě je možné koupit již prakticky všechny potraviny – ovoce, zeleninu, maso a uzeniny, mléko a mléčné výrobky, mouku, vejce, ale i kečup, olej, čokoládu, víno, pálenku, koření, kávu nebo čaj. Bioprodukty jsou dostupné pro každého – prodávají se ve specializovaných i běžných prodejnách potravin, ale také v řetězcích, lékárnách, v drogeriích nebo na internetu. Od roku 2019 do roku 2022 běžela národní kampaň na podporu biopotravin a produktů EZ. Základním cílem bylo zvýšení znalosti a vysvětlení, co značka bio znamená a jaké jsou její benefity. Kampaň zahrnovala především mediální komunikaci (televize, tisk, online) doplněnou o doprovodné aktivity a PR. V roce 2022 byla kampaň posílena o formáty televizní reklamy, a kromě klasického spotu a sponzoringu bylo publikum osloveno navíc prostřednictvím miniporadů, které díky jejich dvouminutové stopáži umožnily prezentovat více argumentů a vzdělávat veřejnost o významu biopotravin a souvisejících benefitů a environmentálních aspektů. V rámci kampaně byl proveden i závěrečný výzkum, mezi jehož hlavní a pozitivní závěry patří zpráva, že povědomí o prodeji biopotravin v tuzemsku je téměř absolutní, a také to, že vzrostla spontánní znalost značek „biozebra“ a „biolist“. V roce 2023 bude vypsána další veřejná zakázka na navazující propagační kampaň na další tři roky.

Trh a obchod s biopotravinami

Bližší údaje jsou vzhledem ke zpětnému sběru reálných dat prostřednictvím kontrolních organizací k dispozici se značným zpožděním. Mezi zajímavé statistiky o trhu s biopotravinami za rok 2021 patří následující:

- **Celkový obrat s biopotravinami českých subjektů včetně vývozu dosáhl v roce 2021 přibližně 10,22 mld. Kč. Z toho celková spotřeba biopotravin (včetně dovozu) v ČR činila 6,15 mld. Kč,** (což v porovnání s rokem 2020 představuje nárůst o 2,8 %) **a vývoz biopotravin vzrostl na cca 4,07 mld. Kč.** Průměrná roční spotřeba na obyvatele **činila 585 Kč a podíl biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů byl na úrovni 1,6 %.**
- **Z celkové spotřeby biopotravin činil obrat v maloobchodě 4 345 mil. Kč. Ve veřejném stravování obrat meziročně poklesl na 184 mil. Kč, obrat přímého prodeje** (jedná se zejména o přímý prodej z ekofaremu) **dosáhl 330 mil. Kč, prodej prostřednictvím e-shopů činil 1 293 mil. Kč.**
- Biopotraviny byly v ČR prodávány několika způsoby. Nejvíce biopotravin nakoupili čeští spotřebitelé v **maloobchodních řetězcích**, tj. v supermarketech a hypermarketech (33 %, tj. 2,0 mld. Kč), dále pak prostřednictvím **e-shopů** (21 %, tj. 1,3 mld. Kč), **drogérií** (17 %, tj. 1 039 mil. Kč) a **prodejen zdravé výživy a biopotravin** (13 %, tj. 785 mil. Kč). V minulosti byl prodej prostřednictvím e-shopů započítáván do faremního a ostatního přímého prodeje. Z důvodu růstu významnosti tohoto odbytového místa je od roku 2014 obrat prodeje uváděn zvlášť, nicméně e-shop pro uplatnění svých výrobků faremní zpracovatelé a další výrobci využívají a jejich podíl tvoří odhadem 21 % z celkového obratu prodeje přes e-shopy. Lze konstatovat, že využití jednotlivých odbytových míst reflektuje situaci související s pandemií COVID-19, kdy spotřebitelé ve zvýšené míře využívali nákup potravin prostřednictvím e-shopů, a naopak došlo k poklesu uplatnění přes gastronomické zařízení (včetně školního stravování) a přímé distribuční kanály.
- **Hlavní kategorií biopotravin s největším objemem prodeje je dlouhodobě kategorie „Ostatní zpracované potraviny“** (39% podíl), přičemž více než tři čtvrtiny této kategorie tvořily podkategorie „káva a čaj“, „ostatní zpracované biopotraviny“, „hotové pokrmy (vč. dětské výživy)“ a „doplňky stravy“. Druhou příčku obsadila kategorie „**Ovoce a zelenina**“ (21 %) následovaná kategorií „**Mléko a mléčné výrobky**“ (16 %).

- **Biopotraviny z dovozu** (při zahrnutí jen finálních biopotravin) **se na maloobchodním obratu v roce 2021 podílely 59 %.** Při zahrnutí objemu dovozu, který byl realizován distributory a „mix“⁶ subjekty, tvoří podíl biopotravin z dovozu 65 % maloobchodního obratu. Pokud by byl započítán navíc i objem bioproduktů či biopotravin, které jsou na území ČR dále zpracovány (tj. dovoz bio-surovin a bio-polotovarů), podíl biopotravin ze zahraničí by ještě vzrostl.

Spolupráce s nevládními organizacemi

MZe spolupracuje v oblasti EZ tradičně zejména se svazem ekologických zemědělců PRO-BIO a také s kontrolními organizacemi EZ. Dalšími významnými organizacemi v této oblasti jsou Bioinstitut, o.p.s. a PRO-BIO LIGA pobočný spolek. MZe podporuje EZ také prostřednictvím dotací nestátním neziskovým organizacím. V roce 2022 byly podpořeny 4 projekty neziskových organizací zabývajících se rozvojem a propagací EZ v celkové výši 2 273 459 Kč. Pro příklad podporovaných aktivit lze uvést vydařený projekt PRO-BIO Ligy – webovou stránku Lovime.bio, která vedle obecných informací o EZ a biopotravinách, poradny, knihovny a kalendáře akcí, obsahuje interaktivní mapu českých biopotravin, kde lze přehledně vyhledávat biofarmy, prodejny a další místa prodeje biopotravin napříč ČR. Součástí mapy jsou také farmy s nabídkou agroturistiky, exkurzí či vzdělávacích programů pro školy. Součástí výše uvedeného webu jsou nově i online kvízy a krátký e-learningový kurz, které poutavou formou přibližují informace o EZ. Liga také oživila tradici pražského Biojarmarku – farmářského trhu zaměřeného výhradně na bioprodukty, jehož historie sahá až do roku 1995. Více na <https://biojarmark.info/>. V roce 2009 vznikla Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství, která sdružuje zástupce univerzit, výzkumných ústavů, ekologických zemědělců i spotřebitelů. Platforma byla založena za účelem sjednocení a propojení aktivit široké škály zainteresovaných aktérů v oblasti EZ a produkce biopotravin. Hlavním cílem platformy je budovat a zajišťovat rozvoj znalostního systému v oblasti EZ a produkce biopotravin s důrazem na přenos poznatků ve všech klíčových oblastech sektoru. Koordinátor činnosti platformy je Bioinstitut, o.p.s., přičemž činnost platformy podpořilo MZe v roce 2022 částkou 2 500 000 Kč. Bližší informace o činnosti platformy lze nalézt na webu www.ctpez.cz.

⁶ Tzv. „mix“ subjekt představuje společnost realizující jak distribuci biopotravin jiných dodavatelů, tak souběžně výrobu vlastních výrobků (je registrován jako výrobce a současně i jako distributor biopotravin). Zdroj: ÚZEI, Zpráva o trhu s biopotravinami v ČR v roce 2021.

BIOPALIVA

Tuzemské výrobní kapacity, mezinárodní produkce a spotřeba biopaliv

Tuzemské výrobní kapacity

Celkové jmenovité kapacity výroby methylesterů mastných kyselin (FAME) a methylesterů mastných kyselin řepkového oleje (MEŘO), zahrnující methylestery použitých kuchyňských olejů (UCOME), methylestery živočišných tuků kategorie I a 2 (TME) a methylestery roztoků volných mastných kyselin

(MEFA), které jsou v současnosti v provozu, jak u ukazuje tab. 133, činí 340 tis. t/rok.

Dále jsou v provozu, jak je patrné z tab. 134, dvě jednotky na výrobu palivového bioethanolu s roční jmenovitou kapacitou 134 tis. t (1 700 000 hl/rok).

Tabulka 133 – Současné výrobní kapacity FAME/MEŘO v ČR (využití 330 dní za rok v třísměnném provozu)

Název společnosti	Rok zahájení nebo znovuzahájení výroby	Roční produkční kapacita FAME/MEŘO (t)	Rozhodující použitá surovina
Chemoprojekt, a.s. pracoviště Ústí n. L.	2018 ¹⁾	70 000	použité kuchyňské oleje
Preol, a.s. Lovosice	2009	150 000	řepka olejka
Primagra, a.s. Milín	2007	35 000	použité kuchyňské oleje
Temperator, s.r.o. Liberec	2009	70 000	živočišné tuky z vedlejších produktů kat. I a 2
Glycona s.r.o. Otrokovice	květen 2021 ¹⁾	15 000	roztoky volných mastných kyselin ze zpracování a rafinace
CELKEM	–	340 000	–

Zdroj: SYB/VÚZT, v.v.i., 2021

Pozn.: ¹⁾ Rok zahájení nebo znovuzahájení výroby.

Tabulka 134 – Bioethanolové lihovary v ČR a jejich roční kapacita

Název společnosti	Rok zahájení výroby nebo zkušební provozu	Roční produkční kapacita		Základní použitá surovina
		hl	t	
Tereos TTD, a.s. Dobrovice	2006	1 000 000	79 000	cukrová řepa
Ethanol Energy, a.s. (lihoval Vrdy)	2007	700 000	55 200	kukuřice, obiloviny
CELKEM		1 700 000	134 200	

Zdroj: Svaz lihovalů ČR, 2021.

Produkce a spotřeba udržitelných biopaliv z pohledu mezinárodního trhu a intenzity emisí skleníkových plynů

Dynamika trhu s udržitelnými biopalivy je ovlivněna zejména legislativou jednotlivých členských států EU transponující cíle, závazky a povinnosti ze směrnic Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (REDII) a 98/70/ES o jakosti benzínu a motorové nafty (FQD). Další významné vlivy vycházejí z aktuální hospodářské a politické situace.

Methylestery mastných kyselin (FAME/MEŘO) a parafinické motorové nafty z hydrogenace rostlinných olejů, esterů a roztoků volných mastných kyselin (HVO/HEFA)

Jak je patrné z tab. 135 uvádějící celosvětovou produkci FAME/MEŘO a z tab. 136, která uvádí celosvětovou produkci parafinických motorových naft z hydrogenace rostlinných olejů, esterů a roztoků volných mastných kyselin (HVO/HEFA) v letech 2019–2021, činil celosvětový pokles výroby FAME/MEŘO v roce 2021 ve srovnání s rokem 2020 1,8 %. U HVO/HEFA vzrostla výroba v roce 2021 oproti roku 2020 o 1,1 %. V EU v roce 2021 byla výroba FAME/MEŘO oproti roku 2020 o téměř 11 % nižší, u HVO/HEFA pokles činil 2,7 %.

Tabulka 135 – Celosvětová produkce FAME/MEŘO v letech 2019–2021 (v tis. t)

FAME/MEŘO	2019	2020 ^{R)}	2021
EU	12 399	11 122	9 920
Kanada	350	311	315
USA	5 742	6 094	5 458
Argentina	2 147	1 157	1 724
Brazílie	5 193	5 660	5 954
Indonésie	7 391	7 800	8 200
Ostatní	6 656	6 875	6 702
Celkem	39 878	38 969	38 273

Zdroj: F.O. Licht/ S & P Global, Juni 2022, UFOP Annual report, 2021/22.
Pozn.: ^{R)} Revize.

Tabulka 136 – Celosvětová produkce HVO/HEFA v letech 2019–2021 (v tis. t)

HVO/HEFA	2019	2020 ^{R)}	2021
EU	3 187	3 385	3 295
USA	1 453	2 015	2 406
Ostatní	1 052	815	1 650
Celkem	5 692	6 101	7 351
Celkem FAME/MEŘO a HVO/HEFA	45 570	45 070	45 564

Zdroj: F.O. Licht/ S & P Global, Juni 2022, UFOP Annual report, 2021/22.
Pozn.: ^{R)} Revize.

Souhrnná produkce FAME/MEŘO a HVO/HEFA v uvedených zemích EU a souhrnně v EU-27 pro období 2019–2021 je patrné z tab. 137.

Tabulka 137 – Souhrnná produkce FAME/MEŘO a HVO/HEFA v jednotlivých zemích EU v letech 2019–2021 (v tis. t)

	2019	2020 ^{R)}	2021
Belgie	254	214	170
Dánsko	130	125	120
Německo	3 583	3 927	3 530
Francie	2 523	2 274	1 345
Itálie	1 183	1 256	925
Holandsko	1 902	1 939	1 720
Rakousko	299	293	275
Polsko	966	955	991
Portugalsko	292	262	238
Švédsko	322	312	280
Slovensko	109	117	117
Španělsko	2 040	1 450	1 500

	2019	2020 ^{R)}	2021
Česká republika ¹⁾	248	259	245
Ostatní	1 880	1 754	1 759
EU-27	15 731	14 337	13 215
Anglie	510	500	500

Zdroj: F.O. Licht/ S & P Global, Juni 2022, UFOP Annual report, 2021/22.
Pozn.: ^{R)} Revize. ¹⁾ Viz tab. 149.

S postupným rušením izolací souvisejících s COVID-19 v roce 2021 se zvýšila i celosvětová spotřeba FAME/MEŘO a HVO/HEFA na téměř 44 mil. t s indexem 2021/2020 1,02 (viz. tab. 138). V EU došlo v roce 2021 k mírnému nárůstu spotřeby FAME/MEŘO – cca 1 % a k poklesu HVO/HEFA o 11 %.

Tabulka 138 – Celosvětová spotřeba FAME/MEŘO a HVO/HEFA v letech 2019–2021 (v tis. t)

FAME/MEŘO	2019	2020	2021
EU-27	12 559	11 105	11 219
Kanada	241	334	351
USA	6 032	6 250	5 485
Argentina	1 071	478	438
Brazílie	5 167	5 045	5 993
Indonésie	5 510	7 300	7 400
Ostatní	6 909	5 646	5 630
Celkem	37 489	36 159	36 516
HVO celkem: z toho	5 698	6 751	7 456
EU-27	2 627	3 912	3 479
Kanada	72	306	315
USA	2 694	2 245	3 287
Ostatní	305	288	375
Celkem FAME/MEŘO a HVO/HEFA	43 187	43 290	43 972

Zdroj: F.O. Licht/ S & P Global, Juni 2022, UFOP Annual report, 2021/22.

V roce 2021 se dovoz FAME do EU ve srovnání s rokem 2020 snížil o 9,4 %. Hlavními dodavateli byly Argentina, Malajsie, Čína, Spojené království, Jižní Korea a Indonésie, na něž připadalo 46, 14, 13, 13, 4 a 4 % dovozu do EU. Údaje z obchodu za první tři měsíce roku 2022 ukazují vyšší nárůst dovozu, zejména z Argentiny a Norska.

Kromě zvýšení cen paliv a vstupních surovin na celém světě, vyplývající z několika faktorů, včetně dopadů válečného konfliktu mezi Ruskou federací a Ukrajinou, "dočasně" zvýšení přimíchávání bionafty v Argentině z B5 (max. 5 % v/v FAME) na B12,5 (max. 12,5 % v/v FAME v motorové naftě) s cílem řešit nedostatek paliv a postupného ukončení používání biopaliv na bázi palmového oleje v některých členských státech, vytváří nejistotu v současné prognóze dovozu v roce 2022.

Použití vstupních surovin

Ve většině členských států nejsou k dispozici oficiální údaje o vstupních surovinách použitých pro výrobu FAME/MEŘO a HVO/HEFA. Niže uvedené údaje a analýzy vycházejí z odhadu FAS EU Post. Ruská invaze na Ukrajinu také zvýšila ceny rostlinných olejů. To je částečně způsobeno tím, že Ukrajina je historicky významným dodavatelem řepky, sójových bobů a slunečnicových semen a olejů. Proto účastníci trhu přesunuli část objemu rostlinných olejů, původně určených ke zpracování na bionaftu, k potravinářským účelům. Trh s potravinami dokázal za mimořádných okolností pokrýt nedostatek komodit díky existenci trhu s udržitelnými komerčními biopalivy, při jejichž výrobě byla zachována kritická rezerva rostlinných olejů. Bez konvenčních biopaliv by celková produkce plodin byla nižší, což by výrazně omezilo schopnost reagovat na potravinářské krize a zmírňovat je. Problémy s maloobchodními dodávkami, k nimž v EU došlo v důsledku rusko-ukrajinského konfliktu, nesouvisely se skutečným nedostatkem zásob, ale s nadměrným zásobováním spotřebitelů. Dopad konfliktu na globální potravinovou bezpečnost znovu rozdmýchává debatu o potravinách versus palivech, zejména v Evropě.

Tabulka 139 – Kvalifikovaný odhad vstupních surovin využitých pro výrobu FAME a HVO/HEFA v EU v letech 2019–2021 (v tis. t)

	2019 ^{R)}	2020 ^{E)}	2021 ^{E)}
Řepkový olej	6 200	5 600	5 900
Použitý kuchyňský olej	2 980	3 330	3 230
Palmový olej	2 250	2 620	2 550
Sójový olej	1 290	1 160	930
Živočišné tuky	1 130	1 060	1 150
Slunečnicový olej	260	240	210
Ostatní – tálový olej, volné mastné kyseliny apod.	768	602	645

Zdroj: EUFAS posts – USDA Foreign Agricultural Service – GAIN report E42022-0048: Biofuels Annual.
Pozn.: ^{R)} Revize. ^{E)} Odhad.

Řepkový olej je stále dominantní vstupní surovinou pro výrobu bionafty a představuje 40 % celkové spotřeby vstupních surovin v roce 2021. Jeho obliba je založena na jeho domácí

dostupnosti, stejně jako na vysoké zimní stabilitě MEŘO ve srovnání s FAME z jiných vstupních surovin. Podíl řepkového oleje na surovinovém mixu se však od svého vrcholu v roce 2008, kdy tvořil 72 %, neustále snižuje. To je částečně způsobeno vysokým používáním použitých kuchyňských olejů, živočišných tuků a v minulých letech palmového oleje a jeho derivátů.

Použitý kuchyňský olej – UCO byl druhou nejdůležitější surovinou v roce 2021, což představovalo 22 % z celkových vstupních surovin. Podle dostupných zdrojů se do EU v roce 2021 dovezlo 1,74 mil. t UCO, což je zhruba stejné množství jako v roce 2020 (1,71 mil. t), ale o 26 % více než v roce 2019 (1,3 mil. t). Největšími dodavateli jsou Čína, Malajsie, Spojené Království, Indonésie a Rusko, které společně představují 72 % dovozu UCO do EU. V roce 2022 se předpokládá zvýšení UCO o 4 %, přitom se dodatečné objemy budou také sestávat z vyšších objemů UCO vybraných v tuzemsku a z vyššího provozu, především z Číny a Spojeného Království.

Palmový olej byl třetí z hlediska využití vstupních surovin v roce 2021, což představuje 17 %. V roce 2022 se očekává pokles použití palmového oleje až o 29 %, protože více členských států začíná postupně ukončovat používání biopaliv pocházejících z plodin s vysokým rizikem nepřímé změny ve využívání půdy. Francie stála v čele tohoto hnutí a od ledna 2020 účinně vylučovala na svém trhu biopaliva na bázi palmového oleje. Rakousko následovalo s účinností od června 2021. Německo zakázalo použití FAME z palmového oleje na svém trhu s pohonnými hmotami od ledna 2023.

Živočišné tuky tvořily 8 % použitých vstupních surovin k produktu TME a HVO/HEFA. Dostupné zdroje ukazují, že v roce 2021 byla největším uživatelem TME Itálie, následována Holandskem a Francií.

Použití sójového oleje a palmového oleje pro výrobu FAME je omezeno technickou normou pro FAME EN 14214 z hlediska tzv. jodového čísla (měřítko nenasycenosti olejů). To však lze řešit použitím směsi řepkového, sójového a palmového oleje. Většina sójového oleje se používá ve Španělsku, následuje Německo, Holandsko a Francie.

Slunečnicový olej představuje v roce 2021 1,4 % a používá se hlavně v Řecku, Francii, Bulharsku a Maďarsku. Představuje to 59 % výroby bionafty na bázi slunečnicového oleje v EU. Pro rok 2022 se očekává 14% pokles použití slunečnicového oleje pro výrobu FAME z důvodu omezených dodávek této vstupní suroviny a související vysoké ceny.

Využití výrobních kapacit FAME a HVO/HEFA v EU

Počet výrobních kapacit FAME a HVO/HEFA, jejich celkovou jmenovitou výkonnost a jejich využitelnost v letech 2019–2021 uvádí tab. 140.

Tabulka 140 – Využití výrobních kapacit FAME a HVO/HEFA v EU – související tab. 135

	Rok	Počet (–)	Jmenovitá výkonnost (tis. t)	Využitelnost (%)
Produkční kapacity FAME	2019	172	17 215	72,0
	2020	173	17 412	64,6
	2021	170	17 412	56,9
Produkční kapacity HVO/ FAME	2019	15	4 093	77,9
	2020	15	4 153	81,5
	2021	16	4 113	80,1

Zdroj: USDA Foreign Agricultural Service – GAIN report E 42022-0048: Biofuels Annual.

Palivový bioethanol

Po poklesu výroby bioethanolu v roce 2020 oproti roku 2019 o 3 % z důvodu covidové pandemie, v roce 2021 vzrostla produkce, resp. dodávky z produkce v EU pro palivové účely o 6 % na 4 037 tis. t (5,190 mld. l) jak ukazuje tab. 141.

Tabulka 141 – Dodávky palivového bioethanolu od hlavních producentů v EU, import, export a hrubá spotřeba v letech 2019–2021 (v tis. t – přepočteno hustotou 777,8 kg/m³)

	2019	2020 ^{R)}	2021
Francie	961	855	934 ^{E)}
Německo	526	544	581 ^{E)}
Maďarsko	536	540	547 ^{E)}
Holandsko	404	374	404 ^{E)}
Španělsko	425	379	378 ^{E)}
Belgie	482	482	492 ^{E)}
Polsko	224	215	263 ^{E)}
Rakousko	198	172	182 ^{E)}
Česká republika ¹⁾	93	86	88
Ostatní	77	157	168 ^{E)}
EU-27	3 926	3 804	4 037 ^{E)}
z toho pokročilý (z lignocelulózy)	7,8	19,5	40
Import do EU	517	647	371
Export z EU	397	374	266
Hrubá spotřeba ¹⁾	4 065	4 013	4 233

Zdroj: USDA Foreign Agricultural Service – GAIN Report Biofuels Annual Number E42022-0048.

Pozn.: ^{R)} Revize. ^{E)} Odhad. ¹⁾ Svaz lihovarů ČR – viz. tab. 151.

V roce 2022 se očekává další zvýšení produkce palivového bioethanolu o cca 3 % na 4 164 tis. t (5,354 mld. l), přičemž největší nárůst se očekává ve Francii, Německu, Polsku, Maďarsku, Bulharsku a Rumunsku. Produkce v Maďarsku a Polsku není významně ovlivněna nedostatkem vstupních surovin, protože mají dostatečnou domácí produkci kukuřice.

Celková výrobní kapacita bioethanolových rafinérií a jejich počet uvádí tab. 142. Při zohlednění výroby (viz tab. 141) byly výrobní kapacity palivového bioethanolu z pěstovaných plodin využity na cca 82 % a lignocelulóзовé biomasy z 41 %.

Spotřeba palivového bioethanolu u hlavních spotřebitelů v EU, včetně ČR, je uvedena v tab. 143. Významným stimulem k nárůstu spotřeby bioethanolu je jeho zvýšení v motorových benzínech z E5 na E10. Bezolovnatý benzin tak může obsahovat až 10 % v/v bioethanolu. V současné době je E10 k dispozici v Belgii, Bulharsku, Dánsku, Estonsku, Finsku, Francii, Německu, Maďarsku, Lotyšsku, Litvě, Lucembursku, Holandsku, Rumunsku, Slovensku a Švédsku. V Rakousku je zavedení E10 začleněno do vlastního programu, ale dosud nebylo realizováno.

Tabulka 143 – Bilance palivového bioethanolu u hlavních spotřebitelů v EU v letech 2019–2021 (v tis. t – přepočteno s hustotou 777,8 kg/m³)

Kalendářní rok	2019	2020	2021
Německo ¹⁾	1 161	1 97	1 147
Francie	957	826	867
Holandsko	285	334	373
Polsko	289	279	281
Belgie/Lucembursko	177	167	182
Španělsko	255	148	159
Švédsko	138	145	152
Maďarsko	147	130	140
Česká republika ²⁾	91	84	88
Ostatní	566	803	846
EU-27	4 066	4 013	4 234

Zdroj: ¹⁾ BAFA, BLE, UFOP Annual report 2021/22. ²⁾ MŽP, Zprávy o emisích skleníkových plynů z dodaných pohonných hmot uváděné v l, přepočteno na t, viz. tab. 151. EU FAS Parts a Eurostat, USDA Foreign Agricultural Service – GAIN report E42022-0048

V EU bylo v roce 2021 spotřebováno podle EUROSTATU 92,946 mld. l benzínu. Při spotřebě 5,443 mld. l palivového bioethanolu (viz. tab. 143) tak jeho podíl v motorovém benzínu činil v roce 2021 5,9 % v/v. Při spotřebě 90,917 mld. l benzínu v roce 2019 činil podíl bioethanolu 5,7 % v/v a při spotřebě 79,659 mld. l benzínu v roce 2020 6,5 % v/v.

Tabulka 142 – Využití výrobních kapacit bioethanolových rafinérií v EU v letech 2019–2021

	Rok	Počet (–)	Jmenovitá výkonnost		Využitelnost %
			(mil. l)	(tis. t)	
Bioethanol z pěstovaných plodin (konvenční)	2019	53	5 750	4 472	87,8
	2020	54	5 890	4 581	83,0
	2021	55	6 360	4 947	81,6
Bioethanol z lignocelulóзовých zbytků (pokročilý)	2019	2	20	15,6	50,0
	2020	2	50	38,9	50,1
	2021	4	125	97,2	41,2

Zdroj: USDA Foreign Agricultural Service – GAIN Report Biofuels Annual Number E42022-0048.

Využití vstupních surovin pro výrobu palivového bioethanolu

Použité vstupní suroviny pro výrobu palivového bioethanolu v letech 2019–2021 jsou uvedeny v tab. 142.

Tabulka 144 – Vstupní suroviny pro výrobu palivového bioethanolu v letech 2019–2021 (v tis. t)

	2019	2020 ^{R)}	2021 ^{E)}
Pšenice	2 788	3 024	3 259
Kukuřice na zrno	6 745	6 426	6 535
Ječmen	356	447	516
Žito	826	427	567
Cukrová řepa	8 021	5 019	5 558
Lignocelulózoové zbytky	20	80	200

Zdroj: USDA Foreign Agricultural Service – GAIN Report Biofuels Annual, number E42022-0048.

Pozn.: ^{R)} Revize. ^{E)} Odhad.

Hmotnostně byla nejpoužívanější vstupní surovina pro výrobu palivového bioethanolu kukuřice na zrno i v roce 2021. Pšenice se používá převážně v Belgii, Německu a Francii. Vedle Maďarska a Polska je kukuřice preferována v Holandsku a Španělsku, kde se většina závodů na výrobu bioethanolu nachází v námořních přístavech a zrno kukuřice pochází převážně z Ukrajiny. S omezenými výchozími dodávkami kukuřice z Ukrajiny se očekává, že více kukuřice bude dodáváno od jiných dodavatelů, jako je Brazílie. Vzhledem k rozšířenému používání geneticky modifikovaných (GMO) odrůd kukuřice v Argentině a USA, nejsou tyto zdroje preferovány. Existuje pobídka k používání non GMO zrna kukuřice, protože velice významným vedlejším produktem výroby bioethanolu pak jsou kompletní sušené výpalky určené pro domácí trhy s non GMO krmivem.

Jakost benzínu a motorové nafty z hlediska intenzity emisí GHG a podíl OZE v sektoru dopravy

Směrnice o jakosti paliv FQD ukládá členským státům povinnost požadovat od dodavatelů paliv, aby intenzitu emisí skleníkových plynů (GHG) během životního cyklu paliv používaných v dopravě do 31. 12. 2020 snížili ve srovnání se základní normou pro paliva v roce 2010 (94,1 g CO_{2eq}/MJ) nejméně o 6 %. Směrnice RED II o obnovitelných zdrojích energie předpokládá několik opatření k řešení nepřímé změny ve využívání půdy, včetně stropu pro biopaliva vyráběná z potravin a krmiv, přičemž její akt v přenesené pravomoci stanoví podrobná kritéria pro stanovení vstupních surovin s vysokým rizikem nepřímé změny ve využívání půdy určených pro biopaliva, jejichž užívání má být postupně ukončeno do roku 2030, a kritéria pro certifikaci biopaliv, biokapalin a paliv z biomasy s nízkým rizikem nepřímé změny ve využívání půdy. Průměrná intenzita emisí skleníkových plynů z paliv a energie dodaných v roce 2020 do 27 členských států, které předložily zprávu, činila podle poskytnutých údajů 89 g CO_{2eq}/MJ, což odpovídá úspoře 51 Mt ekvivalentu oxidu uhličitého (CO_{2eq}) během roku 2020. Snížení intenzity emisí GHG tak dosáhlo hodnoty $(94,1 - 89) / 94,1 * 100 = 5,42$ %. Cíl tak nebyl splněn o cca 0,5 %.

Z údajů vykázaných za rok 2020 vyplývá, že pokrok dosažený dodavateli paliv v EU se v jednotlivých členských státech EU značně liší. Jedenáct členských států (Belgie, Česko, Dánsko, Estonsko, Finsko, Kypr, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo a Švédsko) dosáhlo svého cíle snížit do roku 2020 intenzitu emisí skleníkových plynů z paliv používaných v dopravě o 6 % ve srovnání s rokem 2010.

V roce 2020 navíc jedenáct členských států (Česko, Dánsko, Estonsko, Itálie, Kypr, Rakousko, Lucembursko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Slovensko) vykázalo snížení emisí z těžby (UER) Emisemi z těžby se rozumí veškeré emise GHG, k nimž dojde předtím, než se začne daná surovina zpracovávat v rafinerii nebo zpracovatelském zařízení, kde se vyrábí palivo. UER v těchto členských státech přispělo k celkovému snížení emisí GHG o 0,3 až 2,3 procentního bodu. Celková snížení emisí z těžby vykázaná v roce 2020 tedy představovala 2,625 mil. t CO_{2eq}, což vedlo k dalšímu snížení intenzity emisí skleníkových plynů z paliv o 0,3 procentního bodu z 5,2 % na 5,5 %.

Závazný cíl zajištění alespoň 10 % energetického obsahu podílu OZE ve všech druzích dopravy na konvenční spotřebě energie v dopravě byl stanoven ve směrnici RED (2009/28/ES) v dubnu 2009.

V tab. 145 je uveden podíl konvenčních biopaliv z potravinářských a krmných plodin na hrubé konečné spotřebě dle metodiky EUROSTAT ve vybraných zemích EU v roce 2020.

Tabulka 145 – Podíl udržitelných biopaliv vyrobených z potravinářských a krmných plodin na hrubé konečné spotřebě energie v dopravě v roce 2020

Země	Celkový podíl OZE v dopravě	Podíl biopaliv z potravinářských a krmných plodin
	% e.o.	
Česká republika	9,38	4,65
Francie	9,21	6,03
Itálie	10,74	1,37
Maďarsko	11,57	3,04
Německo	9,92	4,85
Polsko	6,58	5,12
Rakousko	10,28	5,08
Slovensko	9,26	4,85

Zdroj: EUROSTAT, MPO prosinec 2022.

Revize směrnice RED II

K další dekarbonizaci paliv používaných v dopravě a splnění ambicióznějších cílů v oblasti klimatu, jak je stanoveno v Zelené dohodě pro Evropu a následném legislativním balíčku „FIT for 55“, který Komise navrhla dne 14. července 2021 a který prochází procesem spolurozhodování, bylo přistoupeno k revizi Směrnice RED II, označovanou jako RED III.

Tabulka 146 – Srovnání podstatných ustanovení v návrhu revize směrnice RED II, tzv. RED III předloženého Evropskou komisí s pozicemi Evropské Rady a Evropského Parlamentu

Ustanovení	Evropská Komise (14. 7. 2021)	Evropská Rada (27. 6. 2022)	Evropský Parlament
Podíl OZE na celkovém energetickém mixu	40 %	40 %	45 %
Cíl pro sektor dopravy v roce 2030	Snížení emisí GHG o 13 % nebo 29% podíl OZE	Snížení emisí GHG o 13 % nebo 29% podíl OZE	Snížení emisí GHG o 16 % nebo 29% podíl OZE
Strop pro biopaliva z potravinářských a krmných plodin	7% podíl v roce 2020 + 1 %	7% podíl v roce 2020 + 1 %	7% podíl v roce 2020 + 1 %
Dvojnásobné započtení pro biopaliva ze surovin IX.A a IX.B *)	NE	ANO při podílu OZE 29 %	NE
Vícenásobné započtení	NE	ANO při podílu OZE 29 %	NE
Cíl pro pokročilá biopaliva ze surovin IX.A *)	2,2 %	4,4 % (dvojnásobné započtení)	2,2 %
Cíl pro obnovitelná paliva nebiologického původu RFNBS	2,6 %	5,2 % (dvojnásobné započtení)	2,6 % v roce 2028, 5,7 % v roce 2030. U paliv pro námořní dopravu 1,2 % v roce 2030.
Strop pro biopaliva ze surovin IX.B 1)	1,7 %	1,7 %	1,7 % (možné navýšení)
Zohlednění recyklovaných paliv s obsahem uhlíku RCFS	ANO	ANO	ANO
Zavedení mechanismu kreditu za dodávky elektřiny z OZE do veřejné dobíjecí stanice	ANO elektřina s OZE má nulové emise GHG	ANO	ANO
Zvýšení podílu FAME v motorové naftě (EN 590)	10 % v/v	10 % v/v	7 % v/v

Zdroj: Evropská Komise, Evropská Rada, Evropský Parlament.

Pozn.: ¹⁾ Suroviny IX.A a IX.B jsou specifikovány v příloze IX směrnice RED II.

Navrhovanou revizí (viz tab. 146) se výrazně zvyšují celkové ambice snížit do roku 2030 intenzitu emisí skleníkových plynů ze všech paliv používaných v dopravě o 13 % ve srovnání se základní hodnotou z roku 2010, přičemž Komise navrhla zrušit cíl snížení o 6 % ve smyslu směrnice o jakosti paliv, aby se zabránilo dvojí regulaci a zjednodušily právní předpisy. Navrhovaná nařízení „ReFuelEU Aviation“ a „FuelEU Maritime“ mají rovněž za cíl podpořit výrobu a zavádění udržitelných alternativních paliv v odvětví letecké a námořní dopravy.

Současný legislativní rámec pro využívání energie z obnovitelných zdrojů v dopravě, bilance udržitelných biopaliv, spotřeby vstupních surovin a zemědělské půdy pro jejich výrobu v ČR

V souladu se zákonem č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energií a změně některých zákonů ve znění zákona č. 382/2021 Sb. s platností od 18. 10. 2021 musí dodavatelé pohonných hmot zajistit:

- aby v jimi dodaných pohonných hmotách bylo za kalendářní rok obsaženo minimální množství pokročilých biopaliv 0,22 % energetických (e.o.) od 1. ledna 2022 do 31. prosince 2024 a 1,07 % e.o. od 1. ledna 2025 a v následujících letech. Do plnění povinnosti lze zohlednit čisté pokročilé biopalivo, bio LPG a biomethan. V případě, že překročí minimální množství biopaliv, může toto nadměrné množství biopaliv převést do plnění povinnosti v následujícím kalendářním roce. Za nesplnění uvedené povinnosti je dodavateli pohonných hmot udělena pokuta 2 Kč za každý MJ nedodaného pokročilého biopaliva. Do splnění povinnosti jsou zohledněna pouze biopaliva splňující kritéria udržitelnosti. Pokročilá biopaliva se do podílů zohledňují dvojnásobně.
- aby v jimi dodaných pohonných hmotách bylo za kalendářní rok obsaženo minimální množství energie z obnovitelných zdrojů 9,5 % energetických od 1. ledna 2030. Do plnění povinnosti lze zohlednit biopaliva ve všech formách, elektřinu z obnovitelných zdrojů, obnovitelná kapalná

Tabulka 147 – Současné národní závazky ¹⁾ a opatření pro využívání energie z OZE v odvětví dopravy v ČR

	Podíl energie z obnovit. zdrojů energie ¹⁾ (% e.o.)	Podíl pokročilých biopaliv, biomethanu a bioLPG ¹⁾ (% e.o.)	Povinnost snižovat emise GHG z pohonných hmot ¹⁾ (%)	Minimální úspora emisí GHG biopaliva ^{2a)} , biomethanu a obnovit. kapalných a plyných paliv ^{2b)} (%)	Dvojnásobné započítávání ¹⁾
2021	–	–	6 ⁴⁾	50 ²⁾ kapacity uvedené do provozu do 5. 10. 2015 60 ²⁾ kapacity uvedené do provozu od 6. 10. 2015 do 31. 12. 2020 65 ^{2a)} & 70 ^{2b)} kapacity uvedené do provozu od 1. 1. 2021	Ano platí pouze pro podíly pokročilých biopaliv suroviny IX.A, pro biopaliva suroviny IX.B a pro pokročilý biomethan a bioLPG
2022		0,22 ³⁾			
2025		1,07 ³⁾			
2030	9,5 ⁵⁾				

Pozn.: ¹⁾ Podle zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a změně některých dalších zákonů, s platností od 18. 10. 2021 a 1. 7. 2022. ^{2a), b)} Podle směrnice EP a Rady 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů. POKUTY: ³⁾ 2 Kč za každý MJ nedodaného pokročilého biopaliva. Lze zohlednit biomethan, bioLPG. ⁴⁾ 10 Kč za každý kg snížených emisí GHG. ⁵⁾ 1 Kč za každý MJ nedodané energie z obnovitelných zdrojů.

nebo plyná paliva z nebiologických zdrojů a recyklovaná paliva. V případě, že překročí minimální množství biopaliv, může toto nadměrné množství biopaliv převést do plnění povinnosti v následujícím kalendářním roce. Za nesplnění uvedené povinnosti je dodavateli pohonných hmot udělena pokuta 1 Kč za každý MJ nedodané energie z obnovitelného zdroje. Pokročilá biopaliva, biopaliva z použitých kuchyňských olejů nebo kafilerních tuků se do podílu zohledňují dvojnásobně.

Nařízení vlády č. 107/2022 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 189/2018 Sb., o kritériích udržitelnosti biopaliv o snižování emisí skleníkových plynů z pohonných hmot, ve znění nařízení vlády č. 492/2020 Sb. bylo schváleno 6. dubna 2022. Mimo jiné specifikuje suroviny pro výrobu pokročilých biopaliv a podmínky pro zohlednění recyklovaných paliv s obsahem

uhlíku a kapalných a plyných paliv z obnovitelných zdrojů nebiologického původu. Od 1. července 2022 bylo vládním návrhem novely zákona o ochraně ovzduší (vypuštěním celého §19) zrušeno povinné přimíchávání biopaliv do motorového benzínu a motorové nafty. Přehled v současnosti platných národních závazků a opatření pro využívání OZE v sektoru dopravy uvádí tab. 147.

Bilance FAME/MEŘO, HVO/HEFA a směsných paliv na jejich bázi

Bilanci výroby, dovozu, vývozu a uplatnění na trhu s pohonnými hmotami. V ČR FAME/MEŘO, HVO/HEFA jako složky motorové nafty, čistých biopaliv (B100) a směsných paliv (směsná motorová nafta B30 a HVO/HEFA 30) v letech 2019–2022 ukazuje tab. 148.

Tabulka 148 – Bilance výroby, vývozu, dovozu a uplatnění na trhu ČR FAME/MEŘO, B100, HVO/HEFA, SMN B30 a SMN HVO/HEFA 30 v období 2019–2022

	2019	2020	2021	2022	Index 2022/2021
	(t)				
Výroba FAME/MEŘO ¹⁾	248 418	258 647	244 794	242 048	0,99
Dovoz FAME/MEŘO ¹⁾	98 852	189 402	198 565	158 659 ⁵⁾	0,80
Vývoz FAME/MEŘO ¹⁾	106 943	141 760	144 389	132 655	0,92
FAME/MEŘO pro přimíchávání ^{3), 4)}	281 014	292 854	287 776	270 990 ⁵⁾	0,94
HVO/HEFA pro přimíchávání ^{3), 4)}	1 638	60 737	60 892	60 935 ⁵⁾	1,00
MEŘO B100 jako čistá pohonná hmota ²⁾	1 354	20 121	–	–	–
SMN B30 (obsahuje pouze MEŘO) ²⁾	15	–	–	–	–
SMN HVO/HEFA 30 ²⁾	–	183 222	–	–	–

Zdroj: ¹⁾ MPO – Eng (MPO) 6-12. ²⁾ GR cel (uvádí množství v l, přepočteno na t). ⁴⁾ MŽP, Zprávy o emisích skleníkových plynů z dodaných pohonných hmot uváděné v l, přepočteno na t.

Pozn.: ³⁾ Při zohlednění počátečních a konečných zásob.

Pro tuto bilanci se použily hodnoty hustot při 15 °C: FAME/MEŘO: 891,9 kg/m³; HVO/HEFA: 777,9 kg/m³; SMN B30: 853,6 kg/m³; SMN HVO/HEFA 30: 823,5 kg/m³; motorová nafta: 837,2 kg/m³. ⁵⁾ Šetření VÚZT & SVB.

Oproti roku 2021 se v roce 2022 snížila výroba FAME/MEŘO o cca 2 700 t, tj. 1,1 %, o 20 % poklesl dovoz zahrnující FAME/MEŘO a HVO/HEFA. Vývoz z ČR se týkal pouze FAME/MEŘO. Hrubá spotřeba FAME/MEŘO pro přimíchávání do motorové nafty poklesla o 6 %. Na téměř stejné úrovni jako v roce 2021 zůstala hrubá spotřeba HVO/HEFA v roce 2022, rovněž využita jako složka motorové nafty. Po ukončení daňových výjimek se od 1. 1. 2021 čistá biopaliva a směsná paliva na trhu s pohonnými hmotami již neuplatňovala.

Při výrobě MEŘO bylo v roce 2022 využito 294 478 t řepky, o 18 % méně než v roce 2021. Podíl plochy řepky, jejíž produkce byla zpracována na MEŘO činil v roce 2022 25 %. V roce 2021 to bylo 35 %. Související ukazatele za období 2019–2022 uvádí tab. 149.

Současně se z tohoto zpracovaného množství řepky na MEŘO získalo 170 tis. t řepkových extrahovaných šrotů non GMO, nahrazujících 153 tis. t importovaných sójových šrotů ze zámoří, 11 500 t glycerinu ve formě kvalitě, 23 000 t surového glycerinu pro další zpracování a 2 500 t destilačních zbytků jako chemickou surovinu.

Z podílu tuzemské výroby FAME/MEŘO (tab. 148) a ročních produkčních kapacit (tab. 133) vyplývá jejich průměrné využití na 71,2 %. V roce 2021 byly produkční kapacity FAME/MEŘO využity z 72 %.

Průměrné podíly v objemových procentech obsahu FAME/MEŘO a HVO/HEFA v každém litru motorové nafty uvádí tab. 150. V roce 2020 se však téměř veškeré HVO/HEFA využilo pro míchání a distribuci v té době daňově podpořené

směsné motorové nafty s obsahem 30 % v/v HVO/HEFA. Kvalita této směsi byla samozřejmě v souladu s technickou normou pro motorovou naftu ČSN EN 590. V průběhu roku se obsah HVO/HEFA v motorové naftě mění, zejména v závislosti na plnění povinnosti snižování emisí GHG z pohonných hmot.

Palivový bioethanol a ETBE jako mísicí složky benzínového motorového paliva

Jak je patrné z tab. 151 uvádějící výrobu, dovoz, vývoz a hrubou spotřebu palivového bioethanolu v letech 2019–2022, tak tuzemská výroba se v roce 2022 snížila oproti roku 2021 o 9 %, o 19 % poklesl dovoz a na čtvrtinovou úroveň vývoz. Hrubá spotřeba palivového bioethanolu se ve srovnání roku 2022 s 2021 zvýšila o 0,4 %. Část palivového bioethanolu zahrnutého do hrubé spotřeby byla následovně využita k výrobě ethyl-terc-butyl-etheru (ETBE) a to v množství 73 tis. t, což je o 26 % více než v roce 2021. Na trhu se ve velmi malém množství cca 2 000 t uplatnil i Ethanol E 85 (tj. směs 70–85 % bioethanolu s benzinem).

Od roku 2015 se v ČR palivový bioethanol z pšenice nevyrobí. Bilance cukrovky a kukuřice na zrno, a související ukazatele uvádí tab. 152. Pro výrobu palivového bioethanolu se v roce 2022 využilo cca 383,5 tis. t cukrovky a cca 153 tis. t kukuřice na zrno. To představuje s ohledem na sklizňové plochy, výnosy a výtěžnosti bioethanolu 9,5 % sklizňových ploch cukrovky (v roce 2021 10 %) a 24 % sklizňových ploch kukuřice na zrno (17 % v roce 2021).

Tabulka 149 – Bilance osevních ploch a produkce řepky olejky využité na výrobu MEŘO v období 2019–2022 v ČR

	Jedn.	2019	2020	2021	2022	Index 2022/2021
Výroba FAME: ¹⁾ z toho MEŘO ²⁾	t	248 418	258 647	244 794	242 048	0,99
		167 664	171 714	146 191	119 222	0,82
Spotřeba řepky na výrobu MEŘO ³⁾	t	414 130	424 134	361 092	294 478	0,82
Sklizňová plocha řepky ⁴⁾	ha	379 778	368 214	342 315	343 964	1,00
Výnos řepky ⁴⁾	t/ha	3,05	3,38	2,99	3,39	1,13
Produkce řepky ⁴⁾	t	1 156 973	1 245 328	1 024 928	1 166 393	1,14
Plocha řepky, při daném výnosu, využitá pro výrobu MEŘO	ha	135 780	125 483	120 767	86 867	0,72
Podíl ploch řepky, jejíž produkce byla zpracována na MEŘO	%	35,7	34,1	35,3	25,2	0,71

Zdroj: ¹⁾ MPO – Eng (MPO) 6-12. ²⁾ SVB. ³⁾ VÚZT & SVB s ohledem na účinnost získávání řepkového oleje a jeho reesterifikaci – 2,47 kg řepky olejky na 1 kg MEŘO. ⁴⁾ ČSÚ.

Tabulka 150 – Průměrné objemové podíly obsahu FAME/MEŘO a HVO/HEFA v motorové naftě v letech 2019–2021

	Jednotka	2019	2020	2021
Spotřeba motorové nafty		5 260,4	4 840,6	5 194,7
Spotřeba FAME/MEŘO	mil. l	315,1	328,3	322,6
Spotřeba HVO/HEFA		2,1	78,1	78,3
Podíl FAME/MEŘO v motorové naftě	% v/v	6,0	6,8	6,2
Podíl HVO/HEFA v motorové naftě		0,04	1,6	1,5

Zdroj: MŽP, Zprávy o emisích skleníkových plynů z dodaných pohonných hmot.

Tabulka 151 – Bilance výroby, dovozu, vývozu a hrubé spotřeby palivového bioethanolu v ČR, ETBE a ethanolu E85 v období 2019–2022

	2019	2020	2021	2022	Index 2022/2021
	(t)				
Výroba ¹⁾	93 040	85 688	88 545 ⁵⁾	80 538 ⁵⁾	0,91
Dovoz	22 502	15 886	31 352	25 320 ⁵⁾	0,81
Vývoz ¹⁾	18 476	13 036	36 591	9 197	0,25
Hrubá spotřeba pro přimíchávání ^{2),3)}	91 408	83 532	87 779	88 150 ⁵⁾	1,00
ETBE pro přimíchávání ⁴⁾	51 228	55 590	57 840	73 000 ⁵⁾	1,26
Ethanol E85 ²⁾	1 469	357	3	2 ⁵⁾	0,67

Zdroj: ¹⁾ MPO – Eng (MPO) 6-12. ²⁾ MŽP, Zprávy o emisích skleníkových plynů z dodaných pohonných hmot uváděné v l, přepočteno na t. ⁴⁾ GR cel. ⁵⁾ Svaz lihovarů.

Pozn.: ²⁾ Při zohlednění počátečních a konečných zásob. ⁵⁾ šetření: VÚZT & SVB.

Pro přepočty se použily hodnoty hustot při 15 °C: pro bioethanol 777,8 kg/m³, ETBE 750 kg/m³, ethanol E85 (77,27 % V/V bioethanolu) 770,2 kg/m³, motorový benzin 744,2 kg/m³.

Tabulka 152 – Bilance cukrovky a kukuřice na zrno využitých na výrobu palivového bioethanolu v období 2019–2022; související tab. 151

	Jedn.	2019	2020	2021	2022	Index 2022/2021
Výroba palivového bioethanolu z ¹⁾		93 040	85 688	88 545	80 538	0,91
– cukrovky technické	t	42 561	31 553	35 499 ²⁾	32 781 ²⁾	0,92
– zrna kukuřice		50 479	54 135	53 046 ²⁾	47 757 ²⁾	0,90
Spotřeba výchozích surovin pro bioethanol z ²⁾						
– cukrovky technické	t	497 964	369 170	415 338	383 538	0,92
– zrna kukuřice		162 038	173 773	170 278	153 300	0,90
Sklizňové plochy: ³⁾						
– cukrovky technické	ha	59 212	59 684	61 234	58 238	0,95
– kukuřice na zrno		74 827	87 231	102 438	80 453	0,78
Výnos: ³⁾						
– cukrovky technické	t/ha	61,84	61,51	67,69	69,64	1,10
– pšenice		5,73	6,14	6,32	6,07	0,96
– zrna kukuřice		8,29	9,46	9,65	7,95	0,82
Produkce: ³⁾						
– cukrovky technické	t	3 661 421	3 671 229	4 145 058	4 055 471	0,98
– zrna kukuřice		620 261	825 499	988 038	639 467	0,65
Plocha:						
– cukrovky technické	ha	8 052	6 002	6 136	5 507	0,90
– kukuřice na zrno při daném výnosu využitá pro výrobu bioethanolu		19 546	18 369	17 645	19 283	1,09
Podíl ploch:						
– cukrovky technické	%	13,6	10,1	10,0	9,5	0,95
– kukuřice na zrno zpracovaných na bioethanol z celkových ploch těchto plodin		26,1	21,1	17,2	24,0	1,39

Zdroj: ¹⁾ MPO – Eng (MPO) 6-12. ²⁾ Svaz lihovarů ČR. ³⁾ VÚZT & SVB – bilance výtěžnosti: cukrovka 11,70 kg na 1 kg bioethanolu, tj. 9,1 kg na 1 l bioethanolu; zrno kukuřice: 3,21 kg na 1 kg bioethanolu, tj. 2,5 kg na 1 l bioethanolu. ⁴⁾ ČSÚ.

Tabulka 153 – Průměrné objemové podíly obsahu bioethanolu v motorovém benzínu v letech 2019–2021

	Jednotka	2019	2020	2021
Spotřeba motorového benzínu	mil. l	1 829,4	1 615,6	1 678,5
Spotřeba palivového bioethanolu	mil. l	117,5	107,4	112,8
Podíl bioethanolu v motorovém benzínu	% v/v	6,4	6,6	6,7

Zdroj: MŽP, Zprávy o emisích GHG z dodaných pohonných hmot.

Při zpracování cukrovky na palivový bioethanol se současně vyrobilo 191 tis. t krmných cukrovarnických řízků, část z nich ve formě pelet (výťažnost 0,05 t pelet z 1 t řízků) a 11 506 t krmné melasy. Při zpracování zrna kukuřice na palivový bioethanol se současně vyrobilo 33 tis. t kvalitního krmiva DDGS.

Z podílu tuzemské výroby palivového bioethanolu a celkové roční kapacity (viz tab. 134) vychází jejich průměrné využití na 60 % (v roce 2020 64 %).

Průměrné podíly obsahu bioethanolu v každém litru motorového benzínu uvádí tab. 153.

Využití biomethanu a bioLPG na trhu s motorovými palivy

Biomethan – bio CNG nakoupený v roce 2020 byl vyrobený z průmyslového bioodpadu a bio LPG z odpadního dřeva. Obě tato paliva se tak klasifikují jako pokročilá. Surovinou deklarovanou při nákupu bio LPG v roce 2021 byl rostlinný olej, tudíž jde o konvenční biopalivo. Z nakoupeného bio CNG bylo v roce 2021 80 % pokročilého.

Podíl OZE na hrubé konečné spotřebě energie, snížení emisí GHG z pohonných hmot a související emisní faktory

Podíly OZE v hrubé konečné spotřebě energie dle metodiky EUROSTAT-SHARES v roce 2021 a pro srovnání v roce 2020 uvádí tab. 154.

Z důvodu změny metodiky výpočtu vč. multiplikátoru podíl OZE v odvětví dopravy poklesl v roce 2021 na 7,49 %. V roce 2020 činil 9,38 % – viz také tab. 145. Snížení intenzity emisí GHG z pohonných hmot v roce 2021 a pro srovnání v roce 2020 v ČR ukazuje tab. 155.

Průměrné hodnoty emisních faktorů FAME/MEŘO, HVO/HEFA, palivového bioethanolu, bio CNG a bio LPG v roce 2021 a pro srovnání v roce 2020 uvádí tab. 156.

V tab. 157 jsou uvedeny úspory emisí GHG použitím OZE v dopravě v roce 2021 a podíly jejich jednotlivých druhů. Celková úspora emisí GHG v dopravě jejich použitím činila 1 348 140 t.

Tabulka 154 – Podíly OZE v dopravě, ve výrobě elektřiny a sektoru vytápění a chlazení v roce 2020 a 2021

		Jedn.	2020	2021
Paliva používaná v dopravě ¹⁾			257 588,5	279 588,2
OZE v silniční dopravě (elektřina)			82,4	38,5
OZE v železniční dopravě (elektřina)			1 747,9	794,0
OZE v ostatních typech dopravy (elektřina)			75,5	38,2
Udržitelná biopaliva	celkem: z toho	TJ	15 642,3	15 917,5
	pokročilá – suroviny IX.A ²⁾		270 (0,1 % e.o.)	804,1
	suroviny IX.B ²⁾		3 400 (1,32 %)	2 841,2
	z pěstovaných plodin		11 972,3 (4,65 % e.o.)	12 272,2
	ostatní		–	–
Další OZE				
Celkem OZE v dopravě		TJ	24 169,7 ³⁾	20 945,9 ⁴⁾
Podíl OZE v dopravě		%	9,38	7,49
Hrubá konečná spotřeba elektřiny z OZE		% e.o.	14,81	14,54
Hrubá konečná spotřeba OZE v odvětví vytápění a chlazení		% e.o.	23,53	24,19
OZE celkem na konečné spotřebě energie		%	17,30	17,67

Zdroj: Podíl obnovitelných zdrojů energie na hrubé konečné spotřebě energie 2010–2021. Metodika Eurostat – SHARES; MPO – Oddělení analýz a datové podpory koncepce; prosinec 2022.

Pozn.: ¹⁾ Podle specifikace uvedené ve směrnici RED a RED II, vč. multiplikátorů. ²⁾ Příloha IX: část A – vstupní suroviny pro výrobu pokročilých biopaliv, část B – UCO a živočišné tuky kat. 1 a 2, směrnice RED novelizovaná směrnicí ILUC. ³⁾ Včetně multiplikátoru: biopaliva ze surovin příloha IX., 2x, elektřina v silniční dopravě 5x, v železniční dopravě 2,5x. ⁴⁾ Včetně multiplikátoru: biopaliva ze surovin příloha IX., 2x, elektřina v silniční dopravě 4x, v železniční dopravě 1,5x.

Tabulka 155 – Snížení intenzity emisí GHG z pohonných hmot v roce 2020 a 2021 v ČR

	Jednotka	2020	2021
Intenzita emisí GHG z pohonných hmot	g CO _{2eq} /MJ	88,4	88,3
Základní hodnota z roce 2010		94,1	
Snížení intenzity emisí GHG z pohonných hmot	%	6,1	6,2

Zdroj: MŽP, Zprávy o emisích GHG z dodaných pohonných hmot.

Tabulka 156 – Průměrné emisní faktory FAME/MEŘO, HVO/HEFA, palivového bioethanolu, bio CNG a bio LPG v roce 2020 a 2021

	Jednotka	2020	2021
FAME/MEŘO	g CO _{2eq} /MJ	19,3	21,3
HVO/HEFA		6,9	6,9
Bioethanol		14,6	12,0
bio CNG		14,4	14,3
bio LPG		15,8	23,9

Zdroj: MŽP, Zprávy o emisích GHG z dodaných pohonných hmot.

Tabulka 157 – Úspory emisí GHG použitím OZE v dopravě v roce 2021 – vztaženo k fosilnímu komparátoru 94,1 g CO_{2eq}/MJ (viz. část Jakost benzínu a motorové nafty z hlediska intenzity emisí GHG a podíl OZE v sektoru dopravy)

OZE	Emise GHG		Úspora emisí GHG použitím OZE (kt)	Podíl jednotlivých OZE na úspoře (%)
	OZE	Fosilní alternativa		
	(kt)			
FAME/MEŘO	227	1 002	775	57,5
HVO/HEFA	18	250	232	17,2
Bioethanol	28	223	195	14,5
Bio CNG – biomethan	11	75	64	4,7
Bio LPG	0,05	0,19	0,14	0,0
Elektřina	0	82	82	6,1
CELKEM	284,05	1 632,19	1 348,14	-

Zdroj: VÚZT & SVB.

Využití zemědělské půdy k produkci surovin pro výrobu udržitelných biopaliv z pěstovaných plodin

Pro výrobu udržitelných certifikovaných biopaliv z pěstovaných a krmných plodin v ČR v roce 2022 bylo

využito 116 657 ha zemědělské půdy, což představuje 3,2 % z obhospodařované zemědělské půdy a 4,5 % z orné půdy (viz tab. 158). To je 77 % plochy využitě pro výrobu certifikovaných biopaliv v roce 2021.

Tabulka 158 – Potřeba zemědělské půdy k produkci biopaliv z pěstovaných plodin v ČR v roce 2022 a pro srovnání v roce 2021

	Potřeba zemědělské půdy (ha)	
	2021	2022
Výroba MEŘO (tab. 144)	120 767	86 867
Výroba bioethanolu (tab. 146)	23 781	24 790
CELKEM	144 548	111 657
Obhospodařovaná zemědělská půda: – z toho orná	3 493 608,54 ¹⁾ 2 473 238,82	
Podíl využitý k výrobě biopaliv z pěstovaných plodin: – z obhospodařované zemědělské půdy – z orné půdy	4,1 % 5,8 %	3,2 % 4,5 %

Zdroj: ¹⁾ ČSÚ, využití orné půdy, 2020.

GENETICKY MODIFIKOVANÉ PLODINY

Zemědělství stejně jako jiné obory prošlo v průběhu posledních desítek let významnou modernizací v oblasti mechanizace, nových technologií a inovativních způsobů šlechtění. Jednou z velmi slibných technik šlechtění je genové inženýrství. Člověk měnil genetickou výbavu polních plodin již od počátků domestikace rostlin v období neolitu. Přes tradiční metody šlechtění (křížení), které jsou velmi zdoluhavé a neefektivní v poměru počtu použitých rostlin, jsme dospěli k sofistikovanějším metodám.

Za pomoci genetického inženýrství lze efektivně docílit požadovaných znaků u rostlin v relativně krátké době s vysokou přesností a bez vzniku nežádoucích vlastností. Proces, kdy do organismu vkládáme jeden nebo více genů z jiného organismu, se nazývá transgenóza. Jejím produktem je transgenní organismus neboli známější geneticky modifikovaný organismus (GMO). Šlechtitel pomocí této techniky může potlačit vlastnosti, které dávají rostlině náchylnost k určitému nemocem, nebo naopak podpořit žádané vlastnosti rostliny.

Geneticky modifikované (GM) plodiny mohou nést různé vlastnosti, které je činí výhodnými pro pěstitele, spotřebitele či zpracovatele v různých odvětvích. Lze je rozdělit do 5 skupin (generací):

- I. generace – ochrana proti chorobám, škůdcům a plevelům;
- II. generace – odolnost k abiotickým stresům (sucho, chlad, zasolení půdy, nedostatek světla);

- III. generace – rostliny s vyšší nutriční hodnotou (výhodné složení mastných kyselin, upravený obsah vitaminů);
- IV. generace – ekologicky výhodné rostliny (udržitelné rostliny);
- IV. generace – náhrada fosilních paliv, suroviny pro průmysl (výroba etanolu, bionafty, škrobu).

Pěstování GM plodin v EU

Pro pěstování je ke dni 1. 3. 2022 povoleno v EU pěstovat pouze jednu GM plodinu, GM kukuřici MON810, která je odolná vůči zavíječi kukuřičnému.

Ačkoliv je povolení pro tuto kukuřici platné na celém území EU, dle Směrnice EP a R (EU) 2015/412 byla členským státům dána možnost na svém území omezit či zakázat pěstování GM rostlin. Tuto možnost využila většina členských států EU, jmenovitě: Rakousko, Bulharsko, Chorvatsko, Kypr, Dánsko, Francie, Německo, Řecko, Maďarsko, Itálie, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Malta, Nizozemí, Polsko, Slovinsko a Valonský region v Belgii.

V současné době GM kukuřici pěstuje pouze Španělsko a Portugalsko, celkem na ploše 100 919 ha (2021), což je cca 1 % z celkové plochy kukuřice pěstované na území EU.

Tabulka 159 – Vývoj ploch GM kukuřice v EU (v ha)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Španělsko	124 227	115 246	107 127	98 152	96 605	67 620
ČR	0	0	0	0	0	0
Rumunsko	0	0	0	0	0	0
Portugalsko	7 308	5 733	2 736	4 216	2 372	1 019
Polsko	0	0	0	0	0	0
Slovensko	0	0	0	0	0	0
Francie	0	0	0	0	0	0
Německo	0	0	0	0	0	0
CELKEM	131 263	120 979	109 863	102 368	98 977	68 639

Zdroj: Ministerio de Agricultura España, Agricultura; Florestas e Desenvolvimento Rural Portuguesa; United States Department of Agriculture.

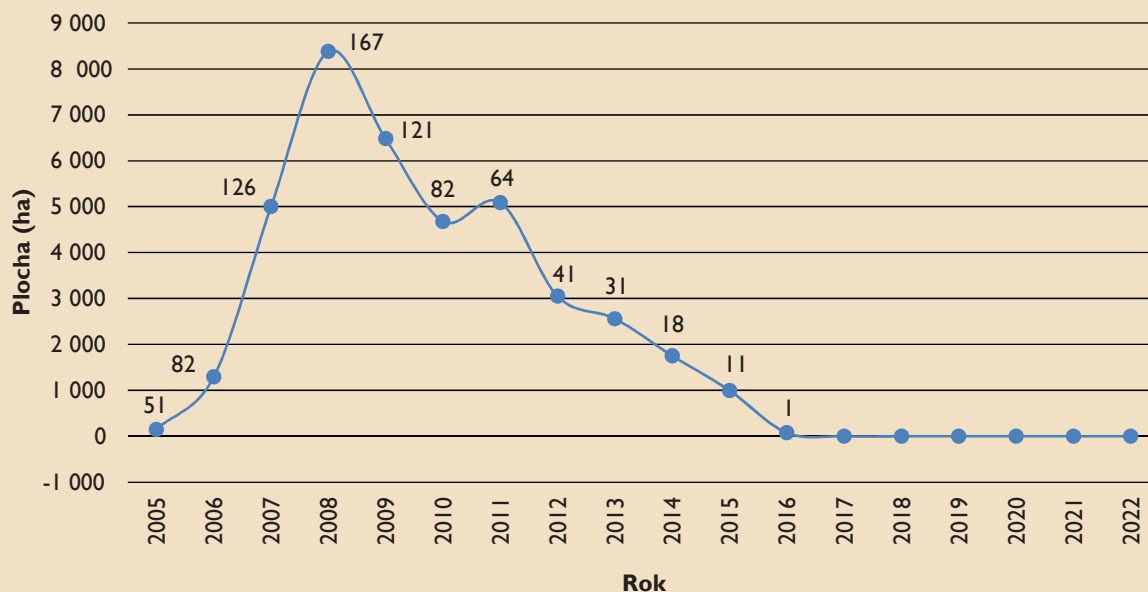
Pěstování GM plodin v ČR

I přesto, že v současné době se na území ČR GM plodiny nepěstují, tak využití této šlechtitelské technologie ČR nijak nezakazuje, ani neomezuje. Čeští pěstitelé mají možnost si sami zvolit systém zemědělské produkce: konvenční, ekologický či s využitím GM rostlin.

Česká republika patří k několika málo zemím EU, která na svém území v minulých letech pěstovala biotechnologické plodiny. V České republice byla GM kukuřice MON810 pěstována v letech 2005 – 2016 (viz graf níže). Největší výměra GM kukuřice byla zaznamenána v roce 2008, kdy

bylo oseto 8 380 ha (cca 3 % celkové plochy kukuřice v ČR). Tato kukuřice je odolná vůči zavíječi kukuřičnému. Ochrana před škůdcem dosahuje téměř 100 %. V souvislosti s touto přirozenou ochranou je snížena nutnost vstupu do porostu mechanizačními prostředky a aplikace insekticidů. Výsledným produktem tohoto systému pěstování jsou nepolámané, nepoléhavé a houbovými chorobami (zejména rodu Fusarium) nenapadené rostliny, které vedou k vyššímu výnosu a ke kvalitnější sklizni. Produkce GM kukuřice se ve většině případů využívala jako krmivo pro hospodářská zvířata, z menší části také jako surovina pro výrobu bioethanolu a bioplynu. Vypěstovaná GM kukuřice nebyla v ČR používána pro potravinářské účely.

Graf 18 – Výměra plochy GM kukuřice v ČR v ha, počet pěstitelů v letech 2005–2022

Zdroj: MZe.

V roce 2010 byly na území ČR pěstovány na 150 ha také GM brambor Amflora (dnes již nepovolen) s upraveným poměrem škrobových složek pro průmyslové zpracování.

Od pěstování GM kukuřice čeští pěstitelé postupně upustili z důvodu administrativní a organizační náročnosti pěstování GM plodin (evidence, označování, pravidla koexistence atd.), které k pěstování a obecně ke GMO v EU neodmyslitelně patří. Z ekonomického pohledu pěstitelé poukazují na vyšší náklady na vstupech (dražší osivo) i problematický odbyt produkce. Zemědělci se potýkali s obavou a neochotou odběratelů odkoupit produkty z GM rostlin, případně i produkty ze zvířat krmených GM krmiv (požadavek především německých odběratelů mléka na produkci bez používání GMO). Tyto problémy souvisejí obecně s přetrvávajícím negativním vnímáním GMO v EU a využíváním tohoto faktu v konkurenčním boji v potravinářsko-zemědělském řetězci.

Dovozy GM potravin a krmiv

Jak už bylo výše popsáno, pěstování GM plodin je v EU velmi okrajovou záležitostí. Přesně opačná situace ale panuje v oblasti dovozu GM krmiv. Evropský krmivářský průmysl se bez dovozu GM krmiv neobejde. Evropská unie je závislá na dovozu sóji a sójové moučky (cca 30 mil. t/rok), z převážné většiny se jedná o GM sóju. V současné době je EU schopna z vlastní produkce sóji uspokojit pouze cca 9,6 % (2,9 mil. t/rok) poptávaného množství. Přibližně 90–95 % sóji dovezené do EU je GM, stejně tak 20 % dovezené kukuřice a 25 % řepky.

V současné době se na evropském trhu v podobě dovozu vyskytují nejčastěji GM rostliny I.–III. generace. Importované GM potraviny a krmiva musí být schváleny pro dovoz a zpracování v EU dle Nařízení EP a Rady č.1829/2003 a označeny Nařízením EP a Rady č.1830/2003. Tato legislativa a proces povolení uvedení na trh GM potravin a krmiv (a pro pěstování GM rostlin) patří mezi nejpřísnější na světě. Celý

system schvalování trvá několik let, pro pěstování dokonce více než 10 let. Žadatel musí tedy již předem počítat s finanční a časovou náročností celého procesu. Povolení se vydává na 10 let a je platné ve všech členských státech EU. Po uplynutí této doby je nutné zažádat o obnovení povolení dle platné legislativy.

Na trhu EU je ke dni 6. 3. 2023 povoleno pro dovoz a následné zpracování do potravin a krmiv 5 GM druhů rostlin a 90 genetických modifikací (a jejich subkombinací) těchto rostlin:

- 41x kukuřice,
- 15x bavlník,
- 26x sója,
- 7x řepka olejka,
- 1x cukrová řepa.

Seznam GM plodin lze nalézt v registru GMO na stránkách Evropské komise: http://ec.europa.eu/food/dyna/gm_register/index_en.cfm.

Označování GM potravin a krmiv

Všechny potraviny či krmiva, které vstupují na trh EU, které sestávající, obsahující nebo jsou vyrobené z GMO musí být označeny slovy „Tento produkt obsahuje geneticky modifikované organismy“. Toto se nevztahuje na potraviny obsahující GMO, jehož podíl v jednotlivých složkách nebo v jednosložkové potravine není vyšší než 0,9 % za předpokladu, že přítomnost tohoto materiálu je náhodná nebo technicky nevyhnutelná.

Na evropském trhu ovšem takto označené potraviny nepotkáte. V EU se v současné době v podstatě GM potraviny nevyskytují z důvodu negativního veřejného vnímání problematiky GMO. Na trhu lze pozorovat označení „GMO free“. Toto označení nevychází z platné legislativy, jelikož se

označují mimo jiné i potraviny, které obsahovat GMO ani nemohou (např. sýry, mléko atd.). Toto označení je používáno jako dobrovolné marketingové označení v konkurenčním boji mezi jednotlivými producenty.

Nové moderní způsoby šlechtění

Evropská unie nevyužívá dostatečně potenciál moderního šlechtění v zemědělství. Tento trend přiznává nejen zmíněná velmi přísná legislativa GMO, zdlouhavý proces schvalování nových GMO a povinnosti spojené s pěstováním GMO, ale také negativní medializace celé problematiky. Ve světě je ale situace přesně opačná. Pěstební plochy GM plodin se každoročně zvyšují a jsou nezastupitelnou složkou zemědělské výroby. Ačkoliv EU není pěstování GM rostlin nakloněna, na dovozech především bílkovinných GM komodit je zcela závislá.

Tuto situaci by mohly zvrátit nastupující „nové genomické techniky“, neboli „NGT“. Tyto moderní metody šlechtění

umožňují vývoj nových odrůd rostlin o požadovaných vlastnostech úpravou DNA bez vnesení cizorodých genů. Ve světě jsou dokonce některé plodiny vyšlechtěné pomocí NGT již na trhu. Výsledné plodiny jsou výhodné pro pěstitele, spotřebitele či zpracovatele např. rostliny s ochranou proti chorobám, škůdcům a plevelům, s odolností vůči suchu a chladu, rostliny s vyšší nutriční hodnotou a další.

V Evropě jsou NGT ve fázi výzkumu a v současné době podléhají legislativě GMO. Tyto téměř 20 let staré právní předpisy, ovšem neodráží nové vědecké poznatky v oblasti biotechnologií a v podstatě tak brání inovacím v tomto odvětví v EU. Evropská komise proto plánuje v roce 2023 předložit nový právní rámec pro nové genomické techniky. Dosavadní studie Komise dokládají, že je nutné tuto novou legislativu předložit z důvodu právních jistot a čerpání přínosů z těchto inovativních postupů v zemědělství. Navíc dle provedených studií Komise mají NGT potenciál přispět k udržitelným systémům zemědělství a k produkci potravin, v souladu se Zelenou dohodou pro Evropu („European Green Deal“) a Strategii od zemědělce ke spotřebiteli („Farm to Fork“).

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo
Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha I
www.eagri.cz

Praha 2023

ISBN 978-80-7434-699-6